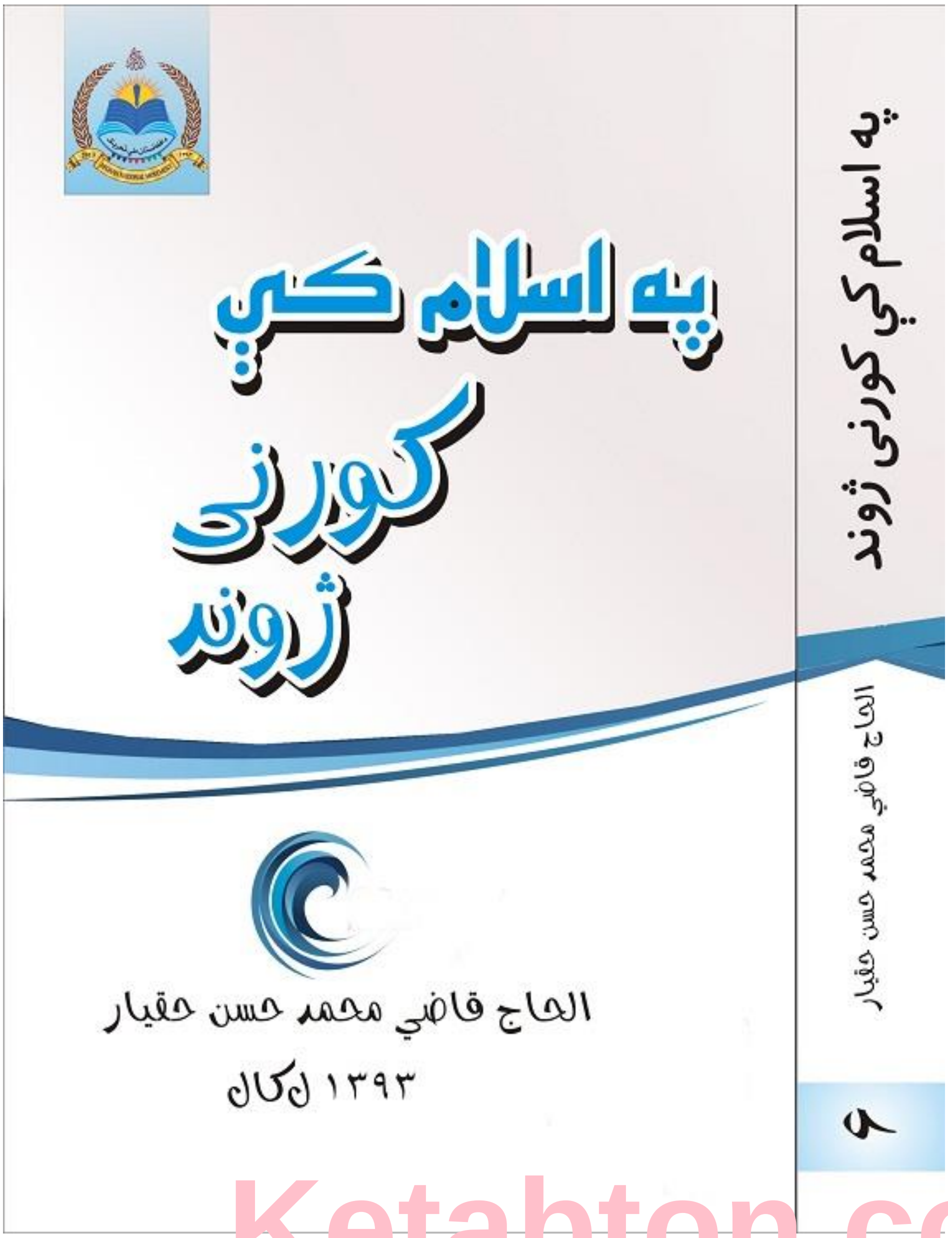

Ketabton.com

Downloaded from: ketabton.com

په اسلام کې کورنی ژوند

(څلورم چاپ)

www.melitahrik.com
0777 400 116

لیکوال : الحاج قاضي محمد حسن حقیار

کابل – افغانستان
۱۳۹۳ هـ لمریز

Downloaded from: ketabton.com

د کتاب ځانګړتیاوې

د کتاب نوم : په اسلام کې کورنی ژوند
مؤلف : الحاج قاضي محمدحسن حقیار
کمپوز : رفیع الله روشن
ډیزاین : محمدافضل ذاکر
خپرندوی : د افغانستان ملي تحریک فرهنګي ځانګه
د خپرندوی شمېره: (۶)
چاپ نېټه : ۱۳۹۳ هـ ل
د چاپ وار : لومړی
شمېر : ۱۰۰۰

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د تحریک یادښت

فرهنګي څانګه د افغانستان ملي تحریک له اساسي څانګو څخه یوه اساسي څانګه ده. د دې څانګې دنده داده چې هېوادوالو ته فرهنګي خدمات وړاندې او ګټور فرهنګي کارونه ترسره کړي. د تاریخي، ملي، کلتوري ورځو او تاریخي او ملي شخصیتونو نمانځل ددې څانګې نورې دندې دي.

د هېواد د لیکوالو د علمي، دیني، روزنیزو او معلوماتي اثارو چاپ هم ددې څانګې له اساسي دندو څخه ګڼل کېږي. له هغې ورځې راهیسې چې تحریک خپل عملي فعالیتونه پیل کړي دي، نو دې څانګې هم ورسره سم خپل فعالیتونه چټک کړي دي. تاریخي ورځې یې نمانځلې، تاریخي واټونو ته یې لوحې جوړې کړي. علمي سیمینارونه او ورکشاپونه یې جوړ کړي دي.

د تحریک دې څانګې د تحریک د عمومي هدفونو په رڼا کې وپتېیله چې په یوځایي ډول (شل عنوانه) کتابونه چاپ کړي. په دې اثارو کې اکثره دیني او علمي اثار شامل دي چې درنو هېوادوالو ته یې وړاندې کوي.

دا اثر (**په اسلام کې کورنی ژوند**) چې ستاسو په لاس کې دی، ښاغلي (**قاضي محمد حسن حقیار**) لیکلی او د همدغو شلو عنوانو اثارو له جملې څخه دی. هیله ده درانه لوستونکي ترې ښه ګټه پورته کړي. تحریک خپلو هېوادوالو ته ډاډ ورکوي چې په راتلونکي کې به هم خپلو دې ډول هڅو ته دوام ورکړي.

د هېواد د فرهنګ د بډاینې په هیله

په درناوي

د افغانستان ملي تحریک

فرهنګي څانګه

Downloaded from: ketabton.com

د پیل خبرې

محترمو او قدرمنو لوستونکو :

د دې کتاب د لیکلو او چاپ د انګېزې او موخې په اړه به څکه څه ونه وایم چې فکر کوم دا لامل او غرض هر چاته روښانه دی ټول پوهېږو چې ولس او ملت مو لادمخه هم چندان له لیک او لوست سره اشنا نه و ، او د ټولنې ډېره کمه سلواله مو د لوست او لیک په ګاڼه پسوللي و ، خو په هېواد کې روانې دوه ویشت کلنې غمیزې له دې بدمرغۍ سره نوره هم مرسته وکړه ، د قلم او کتاب ځای توپ او ټوپک ونیو ، په لویانو او کوچنیانو ټولو مو جنګي او احساساتي کلتور وتپل شو .

قلم او کتاب مو له ګوتو و تروړل شو او کلاشینکوف او برچې په لاس کې راکړل شوې خو له نېکه مرغه چې ټولنه مو د داسې شاځلمیو له کاختۍ (قحطۍ) سره مخ نده چې تندی مو د نهیلۍ په دیوال ولګېږي او که و وایم چې دا د همداسې څو تنو روڼ اندو ،هڅاندو ، ویښو قلموالو ځوانانو د هاند او هڅو پایله ده چې زموږ د زمولیدلې ټولنې په کلتوري ادبي کالبد کې یې ساه پوه کړه او د همدوی مسیحایي چوف د دې لامل شو چې زموږ قلموال ، ادبیان او شاعران له یو څه لنډ مهالي نهیلۍ او رکود څخه وروسته خوځښت پیل کړي او د کلتوري ، عرفاني او پوهنیز اوښتون (انقلاب) شعور یې په روح کې غزونې وکړی .

زما دالیکنه (کورنی ژوند) هم زموږ د ټولنې د پوهنیز کچ او ټولنیز څرنګوالي سره بې اړیکې نده او په حقیقت کې همدا د ټولنې او چاپېریال غږ و چې د دې کتاب لیکلو لامل شو .

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

دا کتاب لومړی ځل ۲۰ وړاندې بیا ۱۴کاله وړاندې اوپه وروستي ځل اوه کاله وړاندې چاپ شو خوداچې دخلکو له ښه هرکلي سره مخ شو او اوس هم په بازار کې نه موندل کېږي له بلې خوا د مینه والو او لوستونکو تنده او غوښتنه هم ډېره وه نو ځکه مو د ډېرو نویو زیاتولو سره څلورم ځل چاپ ته زړه ښه کړ .

په کتاب مو ځکه ‹‹ کورنۍ ژوند ›› نوم کېښود چې ټول مسایل یې په کورني ژوند پورې اړه لري تر دې د مخه د ‹‹ د کورني ›› مسایل په پرله پسې ډول په شریعت اوونیزه کې خپاره کړل او غوارم چې دا لومړی د کورني ژوند ترسرلیک لاندې هم همداسې روانه وساتم ، هیله ده چې د دې کتاب ترچاپ وروسته په شریعت اوونیزه کې خپاره شوي مضامین هم د یو کتاب په بڼه لوستونکو ته ورسیږي اوس به په دې کتاب کې په همدې موضوعاتو بسوالی وکړو .

په پای کې له محترم رفیع الله روشن اوروح الله احمدزي څخه دکتاب د کمپوز ، له محترم انجنیر محمدافضل ذاکر څخه یې دډیزاین اوله ویښ اوسترګوراوسیاست پوه استادمحمداسمعیل یون څخه یې دمالي لګښت دستومانتیاد پر غاړه اخستلو له امله مننه کوم همدا راز له ټولو هغو ورونو او خویندو څخه هم مننه کوم چې په دې اړه یې ماته لارښوونې کړېدي.

په درنښت

محمدحسن حقیار

۱۳۹۳ هـ لمریز دغبرګولي لسمه

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

لومړی څپرکی

نکاح

حکم او پېژندنه

الف: د نکاح تعریف (پېژندنه)

نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وايي.

په اختیار کې لیکي چې نکاح په لغت کې پیوستون او یوځای والي ته وايي ځکه چې ښځه او خاوند د کور والي په حالت کې یوله بل سره داسې پیوست شي لکه یو بدن[1]، او په اصطلاح کې فقهاوو د نکاح بېل بېل تعریفونه کړي دي چې څو يې د بېلګې په ډول یادوو.

د کمال ابن همام حنفي تعریف

[1] الاختیار فی تعلیل المختار او فتح القدیر: جلد ۲. ص: ۱۸۳.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

نکاح په خوند باندې د ملکیت لپاره یو تړون دی چې له ښځې څخه د ګټې اخیستلو لپاره جایز شوې دی او له تړون څخه مراد ، د ایجاب او قبول مجموعه (ټولګه) ده چې د تړون کوونکو یا د هغوی د وکیلانو لخوا ترسره او اجرا کېږي.

د امام کاساني(رح) تعریف

نکاح مېړه ته د ښځې د فرج او نورو غړیو خاصوالی دی.[۱]

۱. د شوافعو(رح) تعریف

دنکاح په لفظ یو تړون دی چې د وطی د روا والي تضمین کوي.[۲]

د حنابله و په نزد

دا یو تړون دی چې د نکاح او یو ځای والي په الفاظو صحیح کېږي.

د نکاح غوره تعریف

د ښځې او نر تر منځ د همېشني ژوند تېرولو تړون دی چې له یوبل څخه ګټه په ځانګړو شرایطو روا کوي.

ب: د نکاح د لفظ اصل

فقها پدې کې دنظر اختلاف لري چې کله د نکاح د لفظ اطلاق وشي نو مراد ترې څه دی ؟ ایا د نکاح له لفظ څخه عقد مرادکېږي اوکه وطي ؟

د احنافو په وړاندې

---

۱ بدائع الصنایع

۲ حاشیة الباجوري علي شرح ابن القاسم الغزي .

Downloaded from: ketabton.com

له احنافو څخه په يو روايت کې د نکاح د لفظ اصل وطي او عقد دواړو ته شامل دی مګر په قوي او معتمد روايت کې د دوی په نزد دنکاح لفظ په حقيقت کې په وطي او مجازا په عقد کې استعماليږي يعني کله چې د نکاح د لفظ اطلاق وشي غرض ترې وطي ده.[۱]

دلايل يې : (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء إِلاَّ مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَمَقْتًا وَسَاء سَبِيلاً).النساء : ۲۲

يعنې : او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخيستې وي ستاسو پلرونو مګر هغه چې وړاندې شوي.

يعنې چې ستاسو پلرونو وطي کړې وي د هغوی نکاح تاسو ته روا نده.

دا ايت په ډاګه کوي چې د چا پلار له چا سره زنا وکړي نو په زوی يې حرامه ده.

(فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ).البقره : ۲۳۰.

يعنې : (بيا که چېرې دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل) نو اوس روانده ده لره دا ښځه له هغې وروسته تر هغه چې نکاح وکړي له بل چا سره).

يعنې تر هغه ورته روا نده تر څو چې له طلاق کوونکي څخه پرته يې بل مېړه وطي نکړي.

رسول الله(ص) فرمايي : (اصنعوا کل شیء الی النکاح).[۲]

---

[۱] المبسوط ، بدايع الصنايع ، کتاب الفقه علي المذهب الاربعه او الاختيار شرح المختار .
[۲] صحاح الستة مګر بخاري نيل الاوطار او مشکوة.

www.meiltahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

يعني : (وکوئ هرڅه مګر نکاح : يعني له حايضې ښځې سره هرڅه روا دي مګر وطي يې).

د مالکيه و په نزد

له امام مالک(رح) څخه يو روايت دی چې د نکاح لفظ اصل په حقيقت کې په عقد کې او په وطي کې مجازا استعمالېږي[۱] .

مګر په دې مذهب کې معتمد دا دی چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شاملېږي که څه هم ډېر استعمال يې په عقد کې دی همدا قول د قاضي ابويعلي له حنابله و څخه او يو روايت له شافعيانو څخه هم دی.[۲]

د شوافعو په نزد

له امام شافعي(رح) څخه کمزوری روايت د احنافو په څېر دی ، مګر د دوی په نزد د نکاح لفظ په اصل کې په عقد کې دی او په وطي کې مجازا استعمالېږي.[۳]

۴ : د حنابله و مذهب

د حنابله و مذهب هم همدا د شوافعو مذهب دی يعنې د نکاح لفظ په حقيقت کې په عقد او مجازا په وطي کې استعمالېږي.[۴]

www.melitahrik.com 0777 400 116

---

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة .
[۲] بدائع الصنايع ،مغني المحتاج ، المغني الابن قدامة .
[۳] مغنى المحتاج ، حاشية العلامة الباجوري شرح ابن القاسم الغزي.
[۴] المغني لابن قدامه او شرح الكبير على متن المقنع.

Downloaded from: ketabton.com

د جمهورو دلایل

جمهور وايي چې: (حتی تنكح زوجا غيره) د وطي معنی نه ورکوي د لته مراد عقد دی او وطي په حدیث کې راغلې ده: (حتی تذوقي عسيلته و يذوق عسيلتک).[۱]

یعنې: (تردې چې وڅکې ته خوند د هغه (سړي) او وڅکې هغه خوند ستا) او (لاتحل للاولی حتی تذوق عسيلة لاخر و يذوق عسيلتها).[۲]

یعنې: (نده روا لومړي ته تر دې چې وڅکې خوند د بل او وڅکې هغه خوند د دی (عسیله او عسال مجاز له لږې جماع څخه دی او دا خوند یې له شهدو سره تشبیه کړ).

او له (مانكح اباء کم) څخه زنا نه، بلکې نکاح مراد ده چې په صحیح عقد سره شوی وي.

نو که د چا پلار له چا سره زنا وکړله په زوی یې نه حرامیږي او که له پلار سره یې صحیح عقد وشي او جماع شوې هم نه وي نو په زوی یې حرامه ده.

رسول الله(ص) فرمایي: (ولدت من نكاح لامن سفاح)

یعنې: (زه له صحيح نکاح څخه پيدا شوی يم له بد کارئ څخه پيدا شوی نه يم).

که د نکاح دلفظ د استعمال ځایونه وګورو نو جوتیږي چې دا لفظ عقد او وطي دواړو ته شامل دی.

---

[۱] متفق علیه.
[۲] ابوداود.

Downloaded from: ketabton.com

ج : نکاح د عربو په جاهلیت کې

په جاهلیت کې د ښځې او نر د جنسي اړیکو د ټینګښت مختلفې لارې وې چې حتی ځینې لارې یې د هغوی په عنعنو کې هم ښې نه ګڼل کېدلې خو ځینو نورو ته یې نکاح ویله چې څو ډولونه یې درلودل :

۱. استبضاع : یو سړي به خپله ښځه بل چا ته ورولېږله او بیا تر هغه به یې ورسره جماع نه کوله تر څو چې له هغه څخه به یې حمل ښکاره نه شو او دا به د اولاد د نجابت لپاره د هغوی ستره مینه وه.

۲. د لس نفرو څخه کمو به له یوې ښځې سره جماع کوله بیا به یې چې کوچنی وزېږېد نو دا ټول به یې راغونډ کړل او هر یو به چې د ښځې خوښ وو ورته به یې وویل چې ای فلانیه دا ستاېچی دی نو بیا هغه انکار کولی نشو.

۳. زنا کارو ښځو به چې له چا سره زنا وکړله او اولاد به یې وزېږېد نو بیا به ښځې خلک را غونډ کړل او قافیه پېژندونکي به چې هر څوک مناسب ولید هماغه ته به یې ورکاوه او هغه انکار نشو کولی.

۴.یوه د نن ورځ مروجه نکاح.[1]

۵. یو سړي به بل ته وویل ته چې ته ماته له خپلې ښځې څخه تېر شه او زه به تا ته له خپلې ښځې تېر شم او دومره مال به ډېر درکړم.

۶. چې د پلار له مرګ څخه وروسته به یې د هغه ښځه په نکاح کړله په انصارو کې دا کار لازمي او په قریشو کې په خوښه و.

[1] دارالقطني روایت له عایشې څخه ،حجة الله البالغة ، شاه ولي الله دهلوي.

Downloaded from: ketabton.com

۷. چې لونډان به یې نیول.[۱]

۸. د شغار نکاح.

۹ : د متعې نکاح چې وروسته به یې وپېژنئ.

د: د نکاح ارزښت او د روا والي حکمت

ښکاره خبره ده چې نکاح د ژوند د پایښت یوائینۍ لاره ده او د نارینه او ښځې د فطري غوښتنو د سړولو خورا غوره او سپېڅلی ذریعه ده د نکاح په واسطه انسان ته سکون ، اطمینان او هوساینه ور په برخه کېږي او هره تولنه کې چې واده کول اسان وي او وکړي یې شرعي نکاح ته غاړه ږدي هغه له افتونو او رزائلو څخه سالمه او په امن وي نکاح د غنا (بډایئ) لامل ده او د مینې محبت پېژند ګلوۍ حاصلولو ، تولد او تکثر لاره ده ، نه پرېږدي چې انسان دې خپل جنسي غرایض د نورو ژویو په څېر پرته له کوم قید او شرطه ، هرچا سره چې خوښه یې وي پوره کړي د نکاح په اثر که الله(ج) نېک اولاد چا ته ورپر برخه کړي نود همېشني نیکمرغۍ لامل ورته جوړېږي رسول الله(ص) خپل امت نکاح ته هڅوي فرمایي : [یا معشر الشباب من استطاع منکم الباء فلیتزوج فانه اغض للبصر واحصن للفرج، ومن لم یستطع فعلیه بالصوم فانه له وجاء].[۲]

یعني : (ای د ځوانانو ډلې څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي ځکه چې نکاح د نظر او فرج ساتونکې(ده له بېځایه

---

[۱] الانکحة الفاسدة اعبدالرحمن بن عبدالرحمن شمیلة لامدل.

[۲] متفق علیه

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

استعمال شخه) او ځوک چې نکاح نشي کولی نو روژه دې ونيسي ځکه چې روژه د هغه لپاره خصيتوب ده.)

همدا راز فرمايي : (النكاح من سنتى فمن لم يعمل بسنتى فليس منى).[۱]

يعنې : (نکاح زما له سنتو شخه ده او ځوک چې زما پر سنتو عمل نه کوي، نو زما له ډلې شخه نه دی.)

نکاح په ديني او دنيوي ښېګڼو مشتمله ده فقهاء ليکې : پـه حلالـه نکاح کې له خپلې ښځې سره ځان مشغولول له نفل لمانځه شخه غوره دي.[۲]

رسول الله(ص) فرمايي : (تناكحوا وتوالدوا و تكاثروا فاني اباهي بكم الامم يوم القيامة).[۳]

يعنـې : (نکـاح وکـړئ، تولـد او تکثـر وکـړئ ، زه پـر تاسـو(ستاسـو پـر ډېروالي) د قيامت په ورځ په نورو امتونو وياړم.)

همدا راز فرمايي: کله مو چې د يـوې پـردۍ ښـځې ښـکلا خوښـه شي ، او ترې اغېزمن شئ ، نو له خپلې ښځې سره کوروالی وکړئ ، ځکه دا کوروالی هغه سوچونه له منځه وړي).[۴]

رسول الله(ص) له ښځو سره له اړيکو غوځولو شخه پـه کلکـه منع کړې ده ،سعد ابن ابي وقاصؓ فرمايي چې رسول الله(ص) عثمان بن مظعونؓ لـه

[۱] ابن ماجه
[۲] فتح القدير.
[۳] مسلم
[۴] الجامع الصغير للسيوطي.

Downloaded from: ketabton.com

ښځو سره د اړیکو له غوښتلو څخه منع کړ او که هغه ته یې اجازه ورکړې وای نو موږ به ځان خصي کړي و او ځان به مو عبادت ته اوزګار کړی و.[۱]

رسول الله(ص) فرمایي: (درې کسان دي چې مرسته یې په الله(ج) حق ده یو ترې هغه نکاح کوونکی دی چې پاکي یې غرض وي).[۲]

همدارنګه نکاح د سکون او اطمینان سبب ګرځي الله(ج) فرمایي: (وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُم مِّنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِّتَسْكُنُوا إِلَيْهَا) الروم: ۲۱

یعنې: (او له نښو د ده دا دي چې پیدا کړي یې دي تاسو ته له نفسونو ستاسو څخه ښځې لپاره د دې چې مایل شئ دوی ته.)

خاوند او ښځه یو له بل څخه ډېرې سترتیاوې لېرې کوي، د ورځني ژوند د بېړئ په چلولو کې مرسته کوي یو د بل اسرار او رازونه ساتي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره: ۱۸۷.

یعنې: (هغوی اغوستن دي ستاسو لپاره او تاسو اغوستن یئ د هغوی لپاره.)

ګورو چې له نکاح او واده سره انسان ته ستومانتیاوې پیداکېږي لکه د اولاد نفقه لګښت، جامه... مګر هغه پدې ټولو خوښ وي، په نیویارک کې د اروایي روغتون رئیس ډاکټر(هافلبرګ) وایي چې: دلته د ځان وژنې حادثې په مجردانو کې له واده والا څخه ډېرې دي.

---

[۱] متفق علیه.

[۲] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه، نسایي المستدرک للحاکم او مسند احمد.

Downloaded from: ketabton.com

ـ لوی او مشهور صحابي عبدالله بن مسعود رضي الله عنه وايي : ماته واده وکړئ ځکه چې زه دا بد ګڼم چې له الله(ج) سره مخ شم او مجرد و اوسم.

ـ امام احمد(رح) د خپلې ام ولدې د وفات په دوهمه ورځ واده وکړ او ويې ويل چې زه دا بد ګڼم چې مجرد ويده شم.[١]

ـ الله(ج) په خپله په نکاح کولو امر کړی دی په دې هکله له نصوصو ښخه ښرګند ېږي چې نکاح او کورنی نظام په اسلام کې ځانګړې ارزښت لري او د ژوند د نورو مسائلو په څېر بايد يوې خواته وانه چول شي او خلک بايد دا مذهبي او ټولنيز دود تل ژوندی وساتي نکاح انسان له اخلاقي مفاسدو ښخه ساتي او دټولنې دنظم او اصلاح تضمين هم کوي ، ځکه که هر څوک خپل جنسي ضرورت ازاد له هر چا سره چې زړه يې وغواړي پوره کړي نو دلته انانيت ، ځان ځاني او خپل غوښتنې پيدا کېږي هر چا به پر ښکلې انجلۍ حملې کولې ، جنګ جګړې به پيدا کېږي همدا راز د راتلونکي کوچني وارث به معلوم نه وو ، نفقه ، جامه ، تربيه... به يې چا پر ذمه اخېستله ؟

نو اسلامي شريعت د دې هرې بې نظمۍ د له منځه وړلو لپاره د نکاح پاکه لاره پيدا کړله.

هـ : د نکاح حکم

---

[١] تحفة العروس محمود مهدی استانبولی.

Downloaded from: ketabton.com

عبدالله بن شیخ بن محمد سلیمان وایي : که په زنا کې د واقع کېدلو وېره نه وي نو په دې حالت کې نکاح واجب ده او که د نفقې او مهر توان هم لري او په حرامو کې د واقع کېدلو وېره هم وي نو فرض ده.[۱]

د فقهي مشهور عالم عبدالله بن احمد محمود النسفی وایي چې نکاح په درې ډوله ده :

۱. سنت: د اعتدال په حال کې لکه رسول الله(ص) چې نه یې مال ډېر و او د شهواني قوې له غلبې څخه هم معصوم و.

۲. واجب: کله چې مال هم ولري او شهوت یې هم غالب وي.

۳. مکروه: چې د نفقې او جامې څخه د عاجز کېدلو وېره وي.[۲]

دکتور احمد الحصري د نکاح د حکم په هکله د بېلابېلو علماوو اقوال راخېستي دي چې ځینې یې دلته رانقلوو :

۱. چې جنسي قوه یې غالبه وي، د ښځو خواته میلان ډېر لري او په ګناه کې د واقع کېدلو وېره ورسره وي د جامې ، نفقې او مهر توان لري نو امام غزالي، کاساني او ځینې نور فقها وایي چې نکاح پرې فرض ده.[۳]

دلایل : (فَانكِحُواْ مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاء مَثْنَى وَثُلاَثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳

یعنې (نو نکاح کوئ کومې چې نورې ستاسو خوښې شي دوه ، دوه ، درې ، درې او ، څلور ، څلور.)

---

[۱] مجمع الانهر شرح ملتقی الابحار.
[۲] الاختیار شرح المختار.
[۳] الوجیز للغزالی جلد: ۲ ، البدائع الصنائع ، المغنی او شرح الکبیر.

Downloaded from: ketabton.com

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ) النور: ۳۲

یعنې: (او نکاح وکړئ هغوی ته چې مېړه نه نلري له تاسو څخه او ستاسو له نېکو او صالحو مرئیانو او وینځو څخه.)

پدې ایتونو کې مطلق امر دی او مطلق امر ترڅو یې چې په خلاف دلیل پیدا نشي د فرضیت لپاره وي او دلته هېڅ دلیل نشته دی.

الله(ج) فرمایي: (وَلاَ تَقْرَبُواْ الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاء سَبِيلاً) الاسرا: ۳۲

یعنې: (مه نژدې کېږئ زنا ته چې دا بې حیایي او بده لاره ده.)

نو ځان ساتل له زنا څخه فرض دي او د بېر وخت دا پرته له نکاح څخه امکان نلري.ځینې وایي چې په نکاح امر په قران کې مندوبي امر دی خو سمه خبره دا ده چې دا امر وجوبي دی مګر داسې نه چې حکومت دې مجردان په زور په نکاح مجبور کړي.

۲. په داسې حال کې چې شهوت یې غالب وي، مال لري نفقه او مهر ورکولی شي او د زنا وېره ورسره نه وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف دی.

ـ حنفي فقهاء وایي: په دې حالت کې عملي واجب ده لکه د سلام ځواب ورکول.

ـ امام شافعي(رح) وایي: په دې حالت کې نکاح مستحب ده مګر عبادت ته ځان اوزګارول له نکاح څخه غوره دي.[1]

---

[1] المغني ،شرح الکبیر ، الوجیز او حاشیة العلامةالباجوري.

Downloaded from: ketabton.com

ـ د احنافو دلایل: من استطاع منکم الباءه فلیتزوج.

یعني: څوک چې په تاسو کې نکاح کولی شي نو هغه دې واده وکړي.)

دا امر د وجوب لپاره دی خو د دی لپاره چې رسول الله(ص) د نکاح قائم مقام روژه ټاکلې ده او روژه په دې حالت کې واجب نده نو دا هم اعتقادي واجب نده رسول الله(ص) په نکاح همېشه والی کړی دی.

په عادي حالاتو کې نکاح سنت ده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (نکاح زما له سنتو څخه ده) او په حدیثو کې نکاح غوښتل شوې ده او له پرېښودو څخه یې منع شوې ده.

۱. د حنابله و او امام مالک(رح) په نزد نکاح مستحب ده.

دلایل یې: ابن مسعود رضي الله عنه وايي که زما د عمر لس ورځې پاتې وي او پوه شم چې په لسمه ورځ مړ کېږم او له ماسره د نکاح توان وي نو زه به دفتنې له وېرې نکاح وکړم.[1]

ابن عباس رضي الله عنه سعید بن جبیر رضي الله عنه ته وویل: واده وکړه یقینا غوره د دې امت د ډېرو ښځو خاوند دی.[2]

امام احمد(رح) وايي: جره توب په اسلام کې هېڅ ځای نلري، رسول الله(ص) فرمايي: زه روژه هم نیسم، افطار هم کوم ،لمونځ هم کوم او ویښ هم اوسېږم او له ښځو سره صحبت هم کوم څوک چې زما له سنتو څخه مخالفت کوي نو زما له ډلې څخه ندی ......بخاري.

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] المغني لابن قدامه.

Downloaded from: ketabton.com

حنابله وايي : په صحيح نکاح کې له ښځې سره بوختېدل او کورنی نظام ته ځان اوزګارول له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري او نکاح واجب ځکه نده چې د رسول الله(ص) ډېر صحابهﷺ داسې وو چې د نکاح قدرت يې هم درلود مګر بيا هم واده يې نه وو کړی که نکاح واجب وای نو هغوی به حتما کړې وه.

په عادي حالاتو کې د امام شافعي په نزد نکاح مباح ده.[1]

دلايل يې : نکاح يوه دنيوي اړتيا ده او د جسم له غوښتنې سره سم صورت نيسي لکه خوراک ، څښاک او اغوستل ، بل دا چې خلک د جنسي غريزو له کبله هم نکاح کوي ځکه خو کافر او مسلمان ټول دا کار (نکاح) کوي او الله(ج) د محرماتو له بيان څخه وروسته وفرمايل : (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَٰلِكُمْ).

يعني : (له دې څخه پرته نورې درته حلالې دي.)

او تحليل له اباحت څخه پرته کوم بل مفهوم نه لري الله(ج) د يحيی(ع) ستاينه کوي وايي چې : (سَيِّدًا وَحَصُورًا وَنَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ) ال عمران : ۳۹.

يعني : (سردار به وي او ښځو ته به نه راځي او نبي به وي له صالحانو څخه) او حصور هغه چاته ويل کېږي چې پر جماع له قدرت سره سره نکاح ونکړي بل ځای کښې د ښځو سره مينه محبت ښه نه ستايې : (زُيِّنَ لِلنَّاسِ حُبُّ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ) ال عمران : ۱۴.

يعني : (غولوې دا خلک د خوندناکو شيانو محبت لکه ښځې او زامن)

---

[1] البدائع الصنائع ، المغني لابن قدامه او شرح الکبير.

Downloaded from: ketabton.com

نو له دې ایتونو څخه ښکاري چې نکاح یو غیر ضروري او مباح عمل دی.

۵. مکروه : په داسې حال کې چې د نفقې او مهر وړه نه وي مګر دا وېره ورسره وي چې په ښځه به ظلم او تېری وکړي.

۶. حرامه : په داسې حالت کې چې د نفقې او مهر وېره هم وي او یقین یې وي چې په ښځه به ترې ظلم وشي.

۷. فرض عین : دظاهریه وه په نزد: داود بن علي اصفهاني ظاهري وایي : نکاح لکه لمونځ ، روژه ، زکوة فرض عین ده.[1]

دلایلو ته په کتنه د احنافو نظر پیاوړی ښکاري ، په هر حال ټول فقهاء نکاح یو ضروري او لازمي عمل بولي او څوک چې د نکاح توان ولري او نکاح نه کوي او د خپل شهوت لپاره نورې لارې لټوي هغه د الله(ج) او د ټولنې دښمنان دي.

سید ابوالاعلی مودودي(رح) وایي : څوک چې له قدرت سره نکاح نه کوي هغه دټولنې تیار خواره ټګان او غداران دي.

نه یوازې دا چې نکاح په اسلام کې ارزښت لري بلکې په نورو مذهبونو کې هم ځانګړی اهمیت ورکړل شوی دی.

نکاح د عبرانیانو په نزد دیني فریضه ده همدارنګه د مانو (ماني بن فاتک د مانویه دین بنسټګر) په نزد نکاح تر هر څه ډېره ارزښتمنه وه.

په زردشتي دین کې د یوې ښځې له خاوند څخه د دوه وښځو خاوند غوره دی او له مجرد څخه د یوې ښځې خاوند غوره دی.

په یونانیانو کې د نکاح مسئله ډېره مهمه ګڼلی شوه.

هندوان مجرد ته بې مېوې ونه وایي.[2]

---

[1] فتح القدیر ، بدایع الصنائع او المحلی لابن حزم.

[2] قضیة تحدید النسل فی الشریعة الاسلامیه ، ام کلثوم یحیی مصطفی خطیب.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

و: د نکاح سیاسي هدف

لکه مخکې موچې وویل نکاح ډېرې ګټې لري لکه د ټولنې نظم او اصلاح ، هغه بی نظمي ، ګډوډي جنګ او جګړې چې د زنا په نتیجه کې را منځته کېږي د نکاح سپېڅلې لاره يې مخنیوی کوي همدا راز هره ټولنه ، ټاټوبی او مذهب په وګړو اباد وي او د هر هیواد پرمختګ او تمدن په وګړو پورې اړه لري ، همدارنګه له هیواد او مذهب څخه د دفاع لپاره وګړو ته اړتیا ده هر مذهب او هیواد چې ډېر پوځ او لښکر ولري هېڅوک پرې حمله نشي کولی ، خو په مقابل کې کوم هیواد چې لښکر او پوځ ونلري هغه به تل د بل تر اسارت لاندې وي نو د دې موخو ترلاسه کولو لپاره هم نکاح ضروري ده ، رسول الله(ص) فرمايي : (نکاح وکړئ تولد او تکثر وکړئ ـ اولاد وزېږوئ- ځکه چې زه د قیامت په ورځ ستاسو پرډېرښت ویارم).[1]

(په نکاح کړئ زېږوونکې او محبت کوونکې ښځې ،یقینا زه ستاسو په ډېروالي پر نورو امتونو ویارم).[2]

نفوس په اسلام کې هم ځانګړی ارزښت لري د يو زوی له پلار څخه د دوه زامنو پلار غوره دی او الله(ج) د ډېر اولاد پلار خوښوي رسول الله(ص) فرمايي: (ان الله یحب الفقیر العفیف اباالعیال)[3]

یعني : (الله(ج) خوښوي فقیر (ناداره، نېستمن) چې پاک وي او د ډېر اولاد پلار وي).

---

[1] الجامع الصغیر امام السیوطي.

[2] ابوداود.

[3] ابن ماجه ، امام غزالي په احیاءالعلوم کې رانقل کړېده.

www.meltahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

دویم څپرکی

خطبه (د نکاح غوښتنه)

الف : خطبه له اسلام څخه د مخه

په جاهلیت کې په عربو کې ډول ډول ښه او بد دودونه او عنعنې وې هرې قبیلې او هرې ډلې ځانته بېل بېل دستور او عنعنات درلودل چې د اسلام په راتګ سره ځینې ښه دودونه پاتې شول اکثره یې چې ناوړه دودونه وو له منځه ولاړل همدارنګه د نکاح په اړونـد هم ډول ، ډول دودونه ، سوچونه او مختلف فکرونه وو ځینو به ښځو ته د مېړه د ټاکلو حق ورکاوه، د هغوی د فکر احترام او درناوی به یې کاوه او ځینو به زموږ د نني جاهلیت په څېر چې چاته د ولي (مشر) خوښه وه ، د هغې د خوښې او غوښتنو پر خلاف ورکوله ، همدا راز عربو دا نه خوښوله چې ځلمی دې مستقیما له ښځې سره د نکاح غوښتنه وکړي ، او مور او پلار یې په خطبه کې ضرور ګډېل کېدل او که په مرکه کې به د هلک پلار نه و نو د جاهلي غیرت او ننګ په اساس به

Downloaded from: ketabton.com

چې سبایې لور یا خور ته ځوک پېغور ورنکړي نه ورکوله او خلکو به په هېڅ ترتیب له خپل قوم څخه پرته بهر بل چاته خور، لور یا . . . نه ورکوله.

ب : خطبه په اسلام کې

الله ج فرمایي: (وَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَّضْتُم بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاء أَوْ أَكْنَنتُمْ فِي أَنفُسِكُمْ) البقرة. ۲۳۵

یعني: او هېڅ ګناه نشته پرتاسو که په اشاره کې وو ایئ خطبه (د نکاح پیغام) د دې ښځو او که ویې ساتئ په خپلو زړو کې

د نکاح په غرض د یوې نجلئ غوښتلو او د هغې خبرولو ته (په دې قصد باندې) خطبه وایي.

په جاهلیت کې چې کوم ، ناوړه دودونه وو اسلام هغه یو مخیزه رد کړل ښځې ته یې د مېړه د انتخاب پوره حق ورکړ په جاهلیت کې به د ښځې غوښتنه په خپله د زلمي په واسطه (مستقیما بې له کومې واسطې) بده ګڼل کېدله خو حضرت علي رضي الله عنه له رسول الله(ص) څخه فاطمه رضي الله عنها بې له کومې واسطې په خپله وغوښتله.[1]

د نجلۍ کورته به خلک د مرکې لپاره ورتلل ،منت او زارۍ به یې کوله لکه د نن سبا تعامل ،مګر حضرت عمر رضي الله عنه د خپلې لور حفصې رضي الله عنها د نکاح وړاندیز حضرت ابوبکر صدیق رضي الله عنه او حضرت عثمان رضي الله عنه ته پخپله کوي ، هغوی به له خپل قوم څخه پرته بل چا ته نه ورکوله ، مګر اسلام دا تمیز

[1] المستدرک للحاکم.

Downloaded from: ketabton.com

ورک کړ او رسول الله(ص) د خپلې ترور لور زینبې (رضي الله عنها) نکاح له ازاد شوي مریي زید سره وکړله.[۱]

څوک چې د چا خور ، لور یا . . . وغواړي او د نکاح پیغام ورولیږي ، نو نه باید نجلۍ او نه یې ولي د دوی دا اقدام بد ومني ، دا چې دوی موافقه کوي او که نه دا جلا خبره ده خو که موافقه هم نه کوي ، نو په کار ده چې په نرمه لهجه د ورورۍ او صمیمیت په فضا کې هغوی ته ځواب ورکړي او د هغوی دا اقدام (د نکاح پیغام) باید د هغوی له خوا شخه د ځان احترام وګڼي داسې و انګیري چې ګویا هغه ده ته په درنه سترګه ګوري دا ورته شریف ، ابرومن او قدرمن ښکاري او پر دې باید خوښ شي او فخر وکړي.

عبدالله ابن ابي وداعه (رح) وایي چې زه به له لوی فقیه او مشهور عالم سعید بن مسیب(رح) سره هر وخت کښېناستلم څو ورځې ورته ورنه غللم هغه زما د نه ورتګ لامل و پوښت ، ما ورته وویل چې ، مېرمن مې وفات شوه د هغې په فاتحه او..... کې بوخت وم هغه راته وویل چې موږ به دې هم خبر کړي وو ، چې فاتحې ته درغلي وای او په تعزیت کې موګډون کړی وای بیا ما غوښتل چې ترې پاڅېږم هغه راځینې وپوښتل چې ایا د کومې ښځې سره دې د نکاح لپاره خبرې کړې دي ؟ ما ورته وویل چې قربان !ماته به څوک خپله خور یا لور څه راکړي ، زه خو دوه درهمه هم نه لرم ؟ هغه راته وویل زه به یې درکړم ، ما وویل ډېره ښه ده هغه سمدستي خطبه پیل کړه ، زه له ډېرې خوښۍ نه په جامو کې نه ځایېدم ، ماښام چې کور ته لاړم ، روژه وم ، روژه مې ماته کړه ، لمونځ مې وکړ ، د ډوډۍ لپاره مې ځان برابر کړ چې دروازه و ټکېدله زه دروازې ته ورغلم او غږ مې وکړ چې څوک یې ؟ هغه

[۱] بخاري.

Downloaded from: ketabton.com

وويل سعيد يم ما خپل خيال او خاطر ته ځو سعيد نومي راوستل او سعيد بن مسيب(رح) مې په فکر کې هم نه ګرځېده ، چې ګوندې هغه به زما دروازې ته راځي ، ځکه چې هغه په څلوېښتو کالو کې له کور او جومات څخه پرته په بله لاره نه و تللی ، ورووتم او ومې ليد ، فکر مې کاوه چې له خپلې وينا څخه به اوښتی وي ، ورته ومې ويل چې قربان زه به دې درغوښتی وم ، هغه راته وويل چې ته ډېر مستحق وې ، چې زه درته راشم ، ما ورته وويل چې امر کوئ هغه را ته وويل چې ته مجرد وې او ما درته کور ودان کړ ، نو دا مې مناسب ونه ګڼله چې ته شپه يوازې سبا کړې ، ګورم چې شاته يې څوک ولاړه ده ، هغه يې دروازې ته ننوېستله او خپله بېرته ستون شو ، بيا کله چې زه ددې ناوې خوا ته ورغلم ګورم چې د ښکلا مثال او ثاني يې نشته له ټولو خلکو څخه د قران پاک ښه حافظه، په سنتو عالمه اود حق پېژندونکې ده دا پاکه او سپېڅلې ښځه د سعيد بن مسيب(رح) خپله لور وه ، کومه چې خليفه عبدالملک بن مروان خپل زوی وليعهد ته د ولي عهدۍ له ټاکلو څخه وروسته څو څو ځلې غوښتې وه ، خو هغه نه وه ورکړې.[1]

ج : د خطبې الفاظ

مخکې مو وويل چې دنکاح په غرض ديوې نجلۍ غوښتلو اد دهغې خبرولو ته خطبه وايي نو که چېرې نجلۍ موافقه وکړله نو خطبه بشپړه او د نکاح ژمنه وشوله خو دوی لا يو بل ځينې بېل دي.

[1] تحفة العروس : محمود مهدي استانبولي.

Downloaded from: ketabton.com

کله خطبه تصریح وي او کله د تعریض په ډول :

۱. تصریح : لـه چا سره واده ه غوښتل او هغـه تـه خپـل رغبت او میـل ښکارول لکه چې څوک چا ته ووایي: زه له تا سره واده کول غواړم ،او ټول فقهاء وایي: د دې لپاره چې د جماع الفاظ ناوړه او فحش دي نو په خطبه کې یې مستقیما استعمالول حرام دي.

۲. تعریض: په یو خبره کې دیو مطلب دلالتاً وړاندیزچې ظاهرا پـه کې یـاد نه شي ،یعنې دیو شي غوښتل چې هغه هدف مستقیما نه یادوي لکـه یـو محتاج چې چا ته ووایي ،زه ستا د سلام او احترام لپاره راغلی یم،ددې لپاره راغلم چې ستا مبارک مخ ووینم ،ته مې یادېدلې او داسې نور.

بېلګې

۱. رسول الله(ص) فاطمې(رض) دقیس لـور تـه وفرمایـل : (اذا حللت فـاذ نیني)

یعني : کله چې حلاله شوې (نکاح درته رواشوه) ماته خبرراکړه.

او ورته یې وفرمایل (لا تفوتینا بنفسک).

یعني : دځان په هکله دې موږ مه هېروه.

۲. کله چې ام سلمة(رض) دابو سلمة ښځه کونډه شوله رسول الله(ص) ورتـه وفرمایـل :تـه خبـره یـې چـې زه د خـدای(ج) رسـول یـم ، دخلکـو غـوره او بهترشخصیت یم ، زما ځای او مقام زما په قوم کې ته ښه وینې.[1]

۳. ته ډېره ښایسته یې د هرچا خوښه یې.

---

[1] دارالقطني او نیل الاوطار

Downloaded from: ketabton.com

۴. زه له يو صالحې ښځې سره واده کول غواړم.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د: د نکاح په غرض نجلۍ ته کتل

همدارنګه فرمايي :(اذا خطب احدکم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل)[۱]

يعنې : کله چې له تاسو څخه چاکومه ښځه وغوښتله نو که چېرې کولی شي، چې له هغې څخه(د مخ او بدن) ځينې برخې وګوري نو دا کار دې وکړي.

ددې لپاره چې دلته دکورنۍ دجوړښت ، دټول ژوند د تېرولو او هوساينې خبره ده نوپه همدې بنا شريعت دا اجازه ورکړله چې که څوک له کومې ښځې سره واده کول غواړي ،هغې ته وګوري که خوښه يې شوله نوښه ده اوکه خوښه يې نه شوله نوبله دې و ګوري.

همدارنګه ښځې ته رواه ده ،چې نارينه ته وګوري داسې نه شي چې ښځه له واده څخه مخکې يا نارينه له واده څخه د مخه يوله بل سره ليدلي نه وي ،اوله واده څخه وروسته يې خوښ نه شي، په دې کې د شارع لوي حکمت دی نن سباداسې ډېر ليدل شوي دي چې هلک اونجلۍ هېڅکله هم سره ليدلي نه وي، او مشران يې په پټوسترګويوبل ته واده کړي ،چې وروسته يې يوبل خوښه شوي نه وي اوطبيعت يې سره نه لګېږي اود مينې اومحبت ژوند يې په کرکه ،نفرت اوناخوالوبدل شي اوتل د کشمکشونوسره لاس اوګريوان وي ،خواسلامي شريعت دواړوته اجازه ورکړله چې ښه ىو بل ته وګوري ،دهغه له اخلاقوڅخه ځان خبر کړي نه يوازې اجازه بلکې، رسول الله(ص) حضرت مغيره بن شعبه رضي الله عنه ته امر وکړ: (ارجع وانظراليها)

---

[۱] ابوداود ،او مسند احمد.

Downloaded from: ketabton.com

یعنې : وګرځه او هغې ته وګوره.

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي (اذا خطب احدكم المراة.فلاجناح عليه ان ينظره منها اذاكان ينظره اليهالخطبة وان كانت لا تعلم)[1]

یعنې : کله چې له تاسو څخه څا یوه کومه انجلۍ وغوښتله نو هېڅ ګناه پرې نه شته چې هغې ته وګوري ،کله چې هغې ته د غوښتنې په غرض ګورئ که څه هم هغه پوهه نه وي.

(اذا خطب احدكم المراة فان استطاع ان ينظره منها فليفعل).[2]

یعنې : کله که څوک له تاسو کومه نجلۍ د نکاح له لپاره غواړي او کولی شي، چې هغه وګوري ،نو دا کار دې وکړي.

نوله دې او داسې نورو روایاتو څخه جوتېږي ،چې دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل جائزدي او د نجلۍ کورنۍ هم باید په دې څه ننګ ونه کړي ځکه دا شرعي او مباح عذر دی.

د امام ابوحنیفه(رح) په نزد یوازې د هغه مخ ،لاسونو او قدمونو ته کتلی شي.

امام مالک (رح) وایي: که نجلۍ اجازه وکړله. کتل ورته روا ده ،او که نجلۍ اجازه ونه کړله ،نو کتل ورته روا نه دي.

داود ظاهري وایي: په خطبه کې دنجلۍ ټول بدن که هغه خبره وي او که نا خبره کتلی شي.[3]

شیعه وایي : دنکاح په نیت نجلۍ ته کتل روادي.

---

[1] مسند احمد ،نيل الاوطاراوالفقه الا سلامي وادلته.
[2] ابوداود اومسند احمد
[3] المحلي جلد :۹

Downloaded from: ketabton.com

قاضي عياض وايي: دا کتل مکروه دي.

ه: د خطبې له پاسه خطبه

که څوک کومه نجلۍ وغواړي، نوترڅوهغه ځواب ورکړي، يايې غوښتونکې پرېږدي، بل چاته يې غوښتل حرام دي خونن سباډېر داسې ليدل شوي، چې ديونجلۍ په سرغتې غتې دښمنۍ پيداشوې وي.ډېرله ضده هم دا کار کوي، اوډېر داسې هم شوي دي چې څوک د کومې نجلۍ د غوښتلو لپاره چاکره ورشي نودوی لا ناست وي چې نور راشي او ځينې خولا د نجلۍ کورته ګوابن هم کوي، چې که له ما څخه پرته دې بل چا ته ور کړه نو. . .دا په اسلام کې حرام او سخته ګناه لري.

رسول الله(ص) فرمايي: (لايبيع احدكم علي بيع اخيه ولا يخطب على خطبة اخيه)

يعنې: بيه دې نه کوي يو له تاسو هم دخپل مسلمان وروږپه بيه او خطبه (غوښتنه)دې نه کوي د خپل وروږپر خطبې.

مطلب داچې، دپېرلو او پلورلو په معامله کې او د خطبې په معامله کې د خپل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه مه کوه؛ ترهغه چې يايې غوښتونکی پرېږدي اويا نجلۍ موافقه ونه کړي.

همدارنګه نور مختلف روايتونه شته چې نه يوائې د خطبې پر جواز دلالت کوي، بلکې دا جوتوي چې خطبه سنت هم ده، رسول الله(ص) په خپله خطبه کړې ده.

رسول الله ص فرمايي چې يومسلمان ورور دې دبل مسلمان ورور د غوښتنې له پاسه غوښتنه نه کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

اوکه څوک دا کاروکړي نو د رسول الله ص د وینا مخالفت به یې کړی وي، او که د چا کومه نجلۍ ډېره خوښه وي ، نو کوښښ دې وکړي چې د هرچا څخه یې مخکې وغواړي. اوپه کار ده چې دنجلۍ کورنۍ ته دفکرکولوشورى او...وخت ورکړل شي ، تر څوښه جوته شي ، چې یا یې موافقه راغلله یانه او دخطبې فسخه که دهلک له خواڅخه وي او که دنجلۍ لخوا ،هېڅ اغېزه نه لري او که په خطبه کې موافقه راغلله نوترڅوچې شرعي ایجاب او قبول نه وي شوي نودا نکاح نه ده او هلک اونجلۍ لاتر اوسه پردي دي اودادنکاح لپاره یوه ژمنه ده ،دخطبې له پاسه خطبه هغه وخت روا ده چې لمړی غوښتونکې ،فاسق ،فاجر ،نااهله اوددې نجلۍ وړ نه وي.

و :پر یوه جاهلیت نیوکه

یوبل جاهلیت دادی ،چې کله په خطبه کې موافقه راشي نو ددستمال په نامه یوه ټوټه یا ګل ورکړي ،بیا پرته لدې چې شرعي ایجاب اوقبول وشي ،هلک اونجلۍ لکه ښځه اوخاوند یوځای کېږي دادستمال هېڅ مانا نلري اونه حرام حلالولی شي ،اوترڅوچې شرعي عقد نه وي شوی ،دوی دواړه پردي دي.یوازې دنکاح موافقه نکاح کېدلای نشي ،دنکاح لپاره څه نور هم ضرور دي چې مخکې به راشي.دنکاح په قصد نجلۍ ته دکتلو له جواز څخه ځینو عیاشانو نورې ګټې پورته کړلې اوپه دې کار کې یې له افراط څخه کار واخست ،کتل په خلوت صحیحه بدل شول.اودوی چې کومه نجلۍ خوښه کړي ،نودنکاح په پلمه له هغوی سره خلوت کوي ،په یوازیتوب کې ورسره یوځای کېږي ،او داکار په څو اسلامي پرمختګ خوښو!!هیوادونو کې له څوکالو راهیسې راپیل شوی دی.څوکله که ددواړو موافقه رانشي

Downloaded from: ketabton.com

،اوپه هوټل ،سرای یا . . .کې یې ورسره خلوت هم کړی وي اودریم ملګري (شیطان) یې هم خپله دنده پوره اجراکړې وي ،نوبیا به څه کېږي ؟ لکه چې ډېر داسې ولیدل شول ،پېغلو انجونو او زلمیانو اوس هلته هم دا پلمه پیداکړې ده او خپل جنسي غرایز اوس له همدې لارې سړوي ،ځکه چې دتهولنې له خبرو او دتندي له تروشولو څخه هم خلاص دي او قانون او دستور هم ورته اجازه ورکړې ده !!.

د نکاح ارکان

الف: ایجاب او قبول

ټول علماء په دې متفق دي چې ایجاب او قبول دنکاح رکن دی ،هغه څه چې په مجلس کې لومړی صادرېږي ،هغه ایجاب دی ،دنارینه له خوا وي اوکه دښځې له خوا (اوکه ددوی داولیاوو لخوا). ایجاب او قبول په اتفاق سره دنکاح اوزوجیت په الفاظوصحیح کېږي لکه په نکاح مې درکړله،اودملکیت، هبې (بخښنې) او صدقې په الفاظو امام ابو حنیفه(رح) په نزد صحیح کېږي لکه چې درسول الله(ص) نکاح دهبې په الفاظو شوې ده: (وَامْرَأَةً مُّؤْمِنَةً إِن وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ) الاحزاب: ۵

یعنې : (اوهغه مومنه ښځه که بخښي خپل نفس نبي (ص)ته)

اوبل دا چې که دا دنکاح صریح الفاظ نه دي ،نو کنایه خودي..[1]

امام شافعي(رح) وایي چې دنکاح اوتزویج له کلمو څخه پرته نکاح په نورو کلمو نه صحیح کېږي.[1]

[1] الاختیارلتعلیل المختار.

Downloaded from: ketabton.com

اصل په ایجاب اوقبول کې په خولې خبرې دي که څوک په خولې خبرې نه شي کولی نو په لیکلو هم صحیح ده او کله که عاقدان (تړون کوونکي) حاضر وي او خبرې هم کولی شي ،بیا ورته لیک روا نه دی ځکه اصل په خولې خبرې دي او که څوک لیک هم نه شي لیکلی نو په اشاره هم روا ده په دې شرط چې له اشارې څخه غرض ، مطلب او مقصد ښکاره وي.

دایجاب او قبول ارکان په لاندې ډول دي.

۱. دمجلس یووالی: ایجاب او قبول باید په یو مجلس کې وشي که چېرې ایجاب په یو ځای کې اوقبول پر بل ځای کې وشي ،نه صحیح کېږي.

۲. هر طرف باید د بل طرف خبرې بشپړې واوري او پرې پوه شي او که چېرې خبرې نه اورېدل کېدې اویا ژبه بدله وه اونه پوهېدل چې بل طرف څه وایي نه صحیح کېږي.

۳. دایجاب او قبول لپاره عربي ضروري نه ده او نه دعقد لپاره دیني عالم ضرور دی ښځه او خاوند یا یې وکیلان هم دا کار کولی شي اولکه عیسویانو په کاهن پورې اړنه لري او نه خطبه ضروري ده ، بې خطبې هم نکاح رواده اونه پرې نړیوال خبرول ضروري دي لکه راډیو ،تلویزیون ،اخبارونوکې خبرتیالکه عیسویان چې په نکاح نړیوال خبرنه شي ، صحیح یې نه ګڼي ،اونه په کوم ځانګړي وخت پورې اړه لري لکه یهودیان چې دشنبې(خالي) اود اخترونوپه ورځوکې نکاح حرامه بولي ،اونه یې په رسمي دفترونوکې ثبتول ضروري دي.

ب: ولي

---

[۱] بدایع الصنایع

Downloaded from: ketabton.com

دجمهورو علماووشافعي، مالک،احمد بن حنبل اوشاه ولي والله دهلوي(رح) په نزد ولي د نکاح له ارکانوڅخه.[۱]

شاه ولي والله دهلوي وايي ښځې ته روانه دي چې له ولي څخه پرته دخپلې نکاح تړون وکړي ،ځکه هغه خپله ګټه اوښېګڼې نه پېژني ښايي له خپل سيال څخه پرته له بل چاسره نکاح وکړي او قوم ته يې شرم او ننګ جوړشي ، نولکه چې وروسته به راشي کله چې نجلۍ له کم سيال سره واده وکړي ،نوبياخود احنافوپه نزد هم ولي د اعتراض حق لري.

د جمهورو دلايل

(وَإِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَلَهُنَّ فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ) البقرة۲۳۲

ىعنې: اوهغه وخت چې طلاقې کړلې تاسې ښځې او دوى ورسېږې اخرد مودې خپلې ته پس مه منع کوئ تاسودوى له دې څخه چې په نکاح به واخلي دوې مېړونه خپل.

(وَأَنكِحُوا الْأَيَامَى مِنكُمْ) النور۳۲

ىعنې : اوپه نکاح ورکوئ بې واده والاله تاسې نه

(أَوْ يَعْفُوَ الَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ) البقرة۲۳۷

اويا عفوه وکړي ،هغه څوک چې په لاس کې يې غوټه دنکاح ده.امام قرطبي(رح) ووايي :چې داولي دي.[۲]

---

[۱] النهاية لرملي
[۲] احكام القران قرطبي

Downloaded from: ketabton.com

په دې ټولو ایتونو کې ولي دنکاح لپاره ضروري ګڼل شوی دی.

رسول الله(ص) فرمايي :لا نکاح بغير ولي. دارقطني

یعني:له ولي پرته نکاح نه ده صحيح.

(ايما امراة نکحت بغير اذا وليها فنکاحها باطل قالها ثلاثا)[1]

یعني : هرښځه چې دولي له اجازې پرته په نکاح شوه نودهغه نکاح باطله ده دايې درې ځله وويل.

خودامام اعظم (ابوحنيفه)(رح) په نزد ولي دنکاح رکن نه دی،نوعاقله او بالغه ښځه کولی شي ،چې له خپل سيال سره د ولي له اجازې پرته هم نکاح وکړي اوځان ته يې خاوندوټاکي.

د احنافو دلايل

(فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ مِن مَّعْرُوفٍ) البقرة: ٢٤٠

یعني :او په تاسو ګناه نه شته پدې خبره چې وکړي هغوی په خپل حق کې دشريعت مطابق.

(فَلاَ تَعْضُلُوهُنَّ أَن يَنكِحْنَ أَزْوَاجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْاْ بَيْنَهُم بِالْمَعْرُوفِ)

یعني :نومه بندوئ هغوی لدې چې نکاح وکړي دوی خپلوخاوندانوسره کله چې راضي شي دوی خپل منځ کې د شريعت مطابق.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] بخاري، مسلم، ابوداود، او ابن ماجه

Downloaded from: ketabton.com

رسول الله(ص) فرمايلي (الايم احق بنفسها من وليها والبکر تستاء ذن في نفسها واذنها صماتها).[۱]

يعني :بې خاونده ښځه ډېره حقداره ده دځان په حق کې له خپل ولي څخه اوپېغله به اجازه کوي دځان په حق کې او اجازه يې چپ کېدل دي

(لاتنکح الثيب حتى تستامرولاتنکح البکرحتي تستاء ذن واذنهاالصموت).[۲]

يعني : نه دي په نکاح کېږي کونډه تردې چې امر وکړي اونه دي په نکاح کېږي پېغله تردې چې اجازه وکړي اودهغه اجازه چپ والی دی.

(ليس للولي مع الثيب امر).[۳]

يعني :ولي د کونډې ښځې سره هېڅ کاراوغرض نه لري درسول لله(ص) په وخت کې يوصحابي يوځل همداسې وغوښتل چې خپل لور د هغه له خوښې پرته خپل وراره ته ورکړي خودې مبارزې پېغلې صحابيې نه غوښتل چې دا رواج دې همداسې پاتې وي اوخلک دې لورګانې اوخوينديې د هغوی دارادې اوخوښې پرخلاف واده وکړي. اودادې حتی پوښتل کېږي هم نه.نورسول لله(ص) ته يې له پلار څخه شکايت وکړه اوڅرګنده يې کړه چې زه داډول واده نه غواړم رسول الله(ص) ورته توصيه وکړه چې خيردی اوس دې د پلارخبره ومنه. خوهغه په خپل دريغ ټينګه ولاړه وه.اورسول الله(ص) ورته بياوفرمايل خير نو هرڅوک چې دې خوښ وي ورسره واده وکړه. دې انجلې د رسوالله(ص) له دې وينا سره وويل اوس به مې د پلارخبره ومنم ماغوښتل

---

[۱] مسلم اوترمذي

[۲] دارالقطني.

[۳] ابوداود

Downloaded from: ketabton.com

چې دا ناروا او د جبر ریکارډ مات کړم او مسلمانانې خویندې په دې وپوهوم چې پلرونه یې د لور ګانو په ورکولو کې څه واک نه لري.[۱]

نو د امام ابو حنیفه (رح) له مذهب سره سم ښځه ځان ته د خاوند د انتخاب حق لري، کله چې هغه بالغه وي او د ښو او بدو تمیز وکولی شي خپله ګټه او تاوان وپېژني نو شریعت هغه ته د خپل مېړه د انتخاب بشپړ حق ورکړېدی، او هېڅوک یې د خپلې خوښې (مرضۍ) خلاف په نکاح نشي مجبورولی.

یو له هغو جاهلي او ناوړه دود څخه چې زموږ په ټولنه کې عام شوي دا دی چې ولي ښځه چې چاته یې خوښه وي په نکاح ورکوي، هغه لکه د مال یا ځاروي خپل شخصي ملکیت ګڼي، انجلۍ بېچاره هېڅ نه پوښتل کېږي او ډېر داسې کېږي چې هغه مېړه ته له خپل ورکولو څخه له سره خبره هم نه وي، کونډه خود خُسر د کور شخصي ملکیت او شتمني بلل کېږي بل چاته ورکول یې د هغه د ژلو څخه هم سخت تمامېږي که د هغې د خُسر په کور کې ځلمی وجود و نلري نو په کلونو کلونو به انتظار کوي ترڅو کوم کوچنی بالغ شي او هغه ورته په نکاح کړي او که طفل هم نه وي نو بیا ناچاره ده چې ټول عمره بې واده وي او د خُسر په کور کې د وینځې په څېره په خدمت ژوند تېر کړي.

دې ناوړه عنعنو ډېرې ناکارې ډالۍ ټولنې ته راوړلې ډېر مولیدلي چې ښځه د خپلې ارادې او طبیعت پر خلاف په نکاح مجبوره شوې وي چې هغې یا ځان وژلی یا یې تېښته او فرار کړی او یا یې نور اخلاقي مفاسد رامنځ ته کړي وي.

---

[۱] الاختیار لتعلیل المختار

Downloaded from: ketabton.com

که زموږ په جاهلیت کې ښځه ځانته خاوند اختیارکړي نو دهغې مرګ مباح نه، بلکې لازم ګڼل کېږي چې بیاهلک او انجلۍ دواړه یاد تبغ دخولې اویا دټوپک د شپېلۍ ښکارشي د انجلۍ ولي دپیسو لپاره دانجلۍ ګانده (راتلونکې) ژوند ته هېڅ پام نه کوي هر څوک چې ډېر مال ورکړي انجلۍ هماغې ته ورکوي ،داچې په انجلۍ څه تېرېږي اودهغې راتلونکي ژوند ته یې څه ډالۍ ورکړله دهغه پرې څه پروانشته د انجلۍ په زوره په نکاح مجبورول، د هغه دارادې او طبیعت پرخلاف دهغې ورکول ،دکورنۍ نظام دجوړښت اودنکاح داصلي مقصد خلاف کار دی نکاح خودسکون ،هوساینې، اطمنان، مینې او محبت لپاره ده :((ومن ایته ان خلق لکم من انفسکم ازواجاً وجعل بینکم مودة ورحمة)[1]

یعنې: او له نښو دده دادې چې پیداکړې یې دې تاسو ته له نفسونو ستاسې نه ښځې لپاره ددې چې مایل شئ دوی ته او ګرځولې یې ده په منځ ستاسو کې دوستې اومهربانی.))

اوکله چې څوک په نکاح مجبوره شي اودهغه دخوښې اومرضۍ په خلاف چاته واده شي نونه خوتسکین اواطمنان راځي اونه خومینه ،محبت اودوستي اونه دکورني نظام دجوړښت هدف تحقق وموي د دې له پاسه هره ورځ دمېږه اوښځې ترمنځ اوبه خړې وي تردې چې یوله بل څخه تو به ګارشي نوهرڅوک چې داکارکوي نومهرباني دې وکړي خپلې دې کړنې ته دې د اسلام او مسلمانۍ رنګ نه ورکوي.

ځکه دا تحمیلي او تپل شوې نکاحګانې په اسلام کې ځای نلري داخودنفس غوښتنې اویا جاهلي ننګ اوغیرت دی چې اسلام ورڅخه پنا

[1] الروم ۱۲

Downloaded from: ketabton.com

غواړي ،له اسلام څخه دمخه هم ښځې همداسې بې ارادې اوپه زوره په نکاح ورکول کېدلې مګراسلام د ازادې بالغې اوعاقلې ښځې احساس اوطبیعت ته ارزښت ورکړی رسول الله(ص) فرمايي چې په نکاح کولوکې به کونډه امرکوي چې هغې دپېغلې په اندول د واده خواږه اوترخه لیدلي وي اوپېغلې ته که حیاورځي اوامرهم نه کوي نوچپوالی يې هم کافي دی اوکه هغه په چیغوچیغوژاړي اويا صفا انکارکوي نودا نکاح نه شي صحېح کېدلی چې راتلونکی ژوندبه يې هم ناخوالو،تاوتریخوالي اوزړه بداوي څخه ډک وي.

ج: شاهدان

دجمهورفقهاوو ،شافعي احمدبن حنبل اواحنافو(رح) په نزد په نکاح کې دايجاب اوقبول په وخت کې شاهدان ضروري دي ،

رسول الله(ص) وفرمایلي: لانکاح الابولي وشاهدی عدل.[۱]

یعنې :نه ده صحېح نکاح مګرد ولي اودوه عادلوشاهدانوپه حضورکې.

او مالکیان وايي چې اصل په نکاح کې اعلان دی چې خلک په ترون خبر شي.[۲]

ددوی په نزد له شاهدانوڅخه پرته نکاح فاسده ده اوشاهدان په نکاح کې واجب دي خودعقدپه وخت کې دشاهدانوحضورضروري نه، بلکې مستحب دی اوکه دعقد په وخت کې شاهدان حاضر نه شول نود دخول په وخت کې به حاضرېږي اوکه د خول په وخت کې حاضرنه شول نودانکاح فاسده ده.[۳]

---

[۱] دارلقطني.

[۲] بدائع الصنائع،فتح القدير،تحفةالمحتاج ،المهذب اوالمغني.

[۳] الانکحةالفاسدة عبدالرحمن بن عبدالرحمن شميلة الامدل.

Downloaded from: ketabton.com

د : مهر

داحنافو په نزد له مهرخخه پرته نکاح نه صحيح کيږي لکه چې الله(ج) فرمايي: (وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم) النساء: ۲۴

یعني: اوحلالې کړی شوې تاسې لره هغه ښځې چې غیرله دې څخه دي چې طلب به کوئ تاسود هغوی په مالونوخپلوسره.

دامام شافعي(رح) اوحنابله وپه نزد مهرمستحب دی نوکه چېرې یې د مهر په نشتوالي موافقه وکړه هم رواده.

اومالکیان وایي چې مهرد نکاح دصحت له شرطونوڅخه ده اوپرېښودل یې روانه دي (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۳

یعني:ورکوئ ښځوته مهرونه د دوی په خوشالۍ سره

(فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء:۲۴

یعني :نودوی لره ورکړئ ددوی حق کوم چې مقرر شویدی

دمهرکمه اندازه فقهاوو لس شرعي روپۍ ټاکلې ده اوزیاته اندازه یې ټاکلې نه ده په هرڅو چې دواړه راضي شول سیي ده، دمهرپه هکله به کافي تفصیل وروسته راشي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

د نکاح شرطونه او د عقد(تړون) ډولونه

الف: د نکاح شرطونه

Downloaded from: ketabton.com

دنکاح ځینې شرطونه په هلک ، ځینې په انجلۍ او ځینې دنکاح په صیغې پورې اړه لري :

۱. تړون کوونکي شرطونه

الف :عقدکوونکی باید اهلیت ولري ،عاقل ،بالغ وي. دلیوني اوکوچني عقد نه صحیح کېږي.

ب: چې عقد کوونکي دواړه خواوې یودبل خبرې واوري اوپرې پوه شي.

ج: که ښځه مسلمانه وي، خاوند دې یې هم مسلمان وي.

۲. د ښځې شرطونه

الف: چې خالصه (سوچه) ښځه وي ،خنثی نه وي.

ب: چې د ښځې په نکاح کې شرعي مانع نه وي یعنې (محرم نه وي).

ج: چې ښځه معلومه وي ، چې فلانۍ نومې ده اونامعلومه نه وي لکه دچاچې ډېرې لورګانې وي اوورته وایې چې یوه مې په نکاح درکړله اومعلومه یې نه کړي چې کومه یوه یې په نکاح ورکړله.

۳. دنکاح په صیغې (الفاظو) کې شرطونه

دنکاح په صیغه کې چې څه شرطونه دي څه یې په ایجاب او قبول کې یاد شول بل دا چې دنکاح لفظ به راتلونکي ته نه منسوبوي او نه به یې څه داسې شرط پورې چې د نکاح دتړون په وخت کې موجود نه وي اړوندوي ، بل داچې نکاح به نه موقتي وي اونه به متعه وي او باید دتل لپاره وي.

ب: د عقد ډولونه

Downloaded from: ketabton.com

۱. صحيح او نافذ عقد

پر صحيح او نافذ عقد مرتبه اثار

الف: پر خاوند حقوق

۱. په مجرد عقد سره مهر لازميږي که مهر د نکاح د عقد په وخت کې ټاکل شوی وو ، خو هماغه دی او که ټاکل شوی نه وو نو مهر مثل لازميږي.

۲. په مجرد عقد سره د ښځې نفقه ، جامه او د اوسېدلو ځای لازميږي.

۳. که بله ښځه يې وي نو د دوی تر منځ به له مساوات ، عدل او انصاف څخه کار اخلي.

۴. پر خاوند لازم ده چې ښځې ته هيڅ ډول زيان نه په ژبه او نه په لاس ور ورسوي مګر کله چې شريعت ورته مباح کړی وي.

ب: پر ښځه حقوق

۱. پر ښځه واجب دي چې د خاوند اطاعت وکړي او کوم کورې چې ورته ټاکلی دی هلته واوسيږي.

۲. د خاوند له کور څخه به بې له اجازې او بې له شرعي جواز څخه نه وځي.

۳. تر څو چې شريعت اجازه کوي نو د خاوند پر خبره به عمل کوي.

۴. د خاوند تاديب ته به غاړه ږدي ، تر څو چې خاوند د شريعت حدود مراعات کړي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ج: په ښځه او خاوند ګډ اثار

۱. د نسب ثبوت چې له دې دواړو ځخه زېږېږي .

۲. ترڅو چې په دین کې سره جدا نه وي (لکه یهودي یا عیسوي) نو یو له بل څخه میراث وړي.

۳. حرمت مصاهرت ثابتېږي .

۴. هر یو ته رواده چې له بل څخه خوند او مزه واخلي لکه څنګه چې شریعت ورته رواکړي دي او مانع (لکه حیض او نفاس) وجود و نلري.

۵. په هر یو لازم دي چې له بل سره د ژوند د چارو په سنبالولو کې له خپل قدرت او توان سره سمه مرسته وکړي .

www.melitahrik.com 0777 400 116

۲. صحیح موقوف عقد

هغه عقد دی چې د نفاذ یو شرط یې کم وي یعني که دا یو شرط پکې پوره شي نو عقد صحیح او نافذ دی لکه مر یی یا وینځه چې د خپلې نکاح عقد پخپله (د بادار له اجازې پرته) وکړي یا عقد کوونکي کوچنی او یا معتوه وي یا دا زادې ، اصیلې ، عاقلې او بالغې ښځې نکاح څوک د هغې له اجازې پرته وکړي یا د نژدې ولي په شتوالي کې لېرې ولي د نکاح عقد وکړي او نژدې ولي اجازه هم ورته نه وي کړې. دا عقد له دخول څخه وړاندې د نژدې ولي په اجازې پورې اړوند (مربوط) دی او که له اجازې څخه وړاندې یې دخول وکړ نو دا عقد د فاسدې نکاح حکم اخلي.

Downloaded from: ketabton.com

ج: ټول فقها پدې متفق دي چې په نارینه باندې کوم شرط ندی اېښودل شوی له هر چا سره چې نکاح یې ورسره رواوي ،نکاح کولی شي او که ښځه د خپلې نکاح عقد پخپله کوي نو دې دوه شرطونو ته به پام کوي :

١. داچې خاوند یې سیال وي.

٢. چې مهر به یې له مثل څخه کم نه وي.

نو که لدې شرطونو څخه یو هم کم وي ، ولي د اعتراض حق لري.

د: فاسده نکاح

فاسده نکاح هغه ده چې دنفاذ ټول شرطونه یې پوره وي خو دصحت له شروطو څخه یو شرط پکې کم وي ،لکه چې دشاهدانو شمېر پوره نه وي یا په بائن طلاق کې دیوې خور نکاح د بلې په عدت کې شوې وي.یا دپنځمې نکاح د څلورمې په عدت کې شوې وي ،یا د وینځې نکاح په اصیلې باندې شوې وي ،یا دا چې نکاح کېدونکې ښځه دبل چا د طلاق په عدت کې وي ،پدې شرط چې دوی دعقد په وخت کې پدې پوه نه وي او که پوه وي نو دا عقد باطل دی.

په فاسده نکاح کې هر کله چې ښځه او خاوند پوه شي نو باید ځانونه بېل کړي او که خپله بېل نشول نو په هر مسلمان لازم دي چې قاضي پرې خبر کړي ،تر څو دوی جدا کړي ،که قاضي له دخول څخه وړاندې بېل کړل ،نو هېڅ اغېزه پدې عقد نه مرتبېږي او که له دخول څخه وروسته یې بېل کړل نو دا څلو ر اثرات پرې مرتبېږي او پدې نکاح کې حد نشته :

Downloaded from: ketabton.com

۱. د بېلتون له لومړۍ ورځې څخه به د خپل عدت ورځې شمېري.

۲. حرمت مصاهرت ثابتېږي یعنې پر سړي د ښځې ټول اصول او فروع او پر ښځې د سړي ټول اصول او فروع حرامېږي.

۳. که د عقد په وخت کې یې مهر ټاکلی و نو له ټاکلې اندازې څخه کم مهر لازمېږي او که مهر یې ټاکلی نه و، نو له مهرمثل څخه هم کم لازمېږي ځکه چې د ښځې په وطی به یا مهر لازم وي او یا حد او حد د شبهې لپاره رفع شو نو مهر پاتې شو.

۴. ثبوت د نسب د هغه حمل چې له دې خاوند څخه یې زېږوي.

هـ: باطله نکاح

چې په صیغه کې یې نقصان (کمښت) یا څه عیب پیدا شي، یا د انعقاد له شرطونو څخه یو شرط کم وي، نو دا نکاح باطله ده لکه موقتي نکاح یا چې عقد کوونکي دواړه لیوني وي، یا یې یو لیونی وي، یا دا چې ښځه د نکاح جوګه نه وي لکه نکاح له محرماتو سره، نو په دې نکاح هېڅ اثرات نه مرتبېږي. د دې وجود لکه عدم (نشت) دا سې دی نه پر ښځه عدت شته دی نه نسب ثابتېږي، نه میراث شته نه مهر او نه نفقه او نه د خاوند اطاعت شته او حد هم د شبهې لپاره نشته او که چا داسې نکاح وکړله سمدستي دې خپله بېل شي او که بېل نشي او خلک پرې خبر شي، نو قاضي دې پرې خبر کړي، چې بېل یې کړي.

Downloaded from: ketabton.com

دریم څپرکی

د نکاح مانع

هغه ښځې چې نکاح ورسره حرامه ده:

له کومو ښځو سره چې نکاح حرامه ده دوه ډوله دي ، یوه هغه چې نکاح ورسره د تل لپاره حرامه ده ، بله هغه چې موقتا ورسره نکاح حرامه ده.

الف: هغه ښځې چې نکاح ورسره د تل لپاره حرامه ده

کومې ښځې چې د تل لپاره حرامې دي ، نو د حرمت لاملونه (اسباب) یې څلور دي.

۱. محرمات د نسب په سبب

کومې ښځې چې د نسب په سبب حرامې دي ، څلور ډلې دي

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

الف: د سړي اصول: لکه مورد پلارمور، د پلارنیا که څه هم پورته وي الله(ج) فرمايي: (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ) النساء۲۳

یعنې: حرامې کړی شوي پر تاسو مورګانې ستاسو.

او د نیاګانو نکاح په اجماع د امت سره حرامه ده.

ب: د سړي فروع (اولاده) لکه لور،دزوی لور،دلورلور، نمسیانې، او کړوسیانې که څه هم ښکته وي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ) النساء۲۳

یعنې: حرامې شوې پر تاسې مورګانې ستاسې اولورګانې ستاسې.

ج: د مور او پلار فروع

لکه خور، وریره ،خورزه، د وررولور اود خور لور اود هغوی اولاد، برابر خبرده که خوریاوررسکه وي اوکه ناسکه.

د نیکه اولاده

لکه ترورګانې، خاله ګانې، خودا حرمت یوازې تر دوی پورې ځانګړی دی ، د دوی اولاده حرامه نه ده فقهاء وايي [یحرمه جمیع نساء القرابة غیرولدالعمومة والخؤ له].[1]

یعنې: ، دعمه توب او خاله توب له اولاد څخه پرته دخپلولۍ ټولې ښځې حرامې دي.

اویاد تره اوماما څخه.

[1] الانکحة الفاسدة نقل له حاشیة الشرقاوي څخه

Downloaded from: ketabton.com

الله(ج) فرمايي : (حُرِّمَتْ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَبَنَاتُكُمْ وَأَخَوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالاَتُكُمْ وَبَنَاتُ الأَخِ وَبَنَاتُ الأُخْتِ) النساء۲۳

يعنې : حرامې شوې په تاسو مورګانې ستاسو اولورګانې ستاسو اوخورګانې ستاسو اوترورګانې ستاسو اوخاله ګانې ستاسو اود ورورلورګانې اودخورلورګانې.

۲. محرمات درضاع (دتي رودلو) په سبب

رضاع په زوراوزيرسره دښځې اونوروژويو(اوحيواناتو) له تيوڅخه د شيدوځښلوته وايي.[1]

او شرعاپه په ځانګړې موده کې دانسان له تيو څخه دشيدو رودل دي ،چې دحرمت سبب ګرځي .

الله(ج) فرمايي :(وَأُمَّهَاتُكُمُ اللاَّتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخَوَاتُكُم مِّنَ الرَّضَاعَةِ) النساء:۲۳.

يعنی :او حرامې دي پر تاسو هغه مورګانې چې شيدې يې درکړېدي تاسې ته اوستاسې هغه خوېندې چې تاسې ورسره شيدې رودلي دي.

رسول الله(ص) فرمايي :[يحرم من الرضاع ما يحرم من النسب].[2]

يعنې :ټول هغه په رضاع (تي رودلو)سره حرام دي څوک چې په نسب سره حرام دي.(يحرم من الرضاع ما يحرم من الولادة).[1]

---

[1] الميزان للشعراني

[2] بخاري مسلم ،اين ماجه اونصب الرايه.

Downloaded from: ketabton.com

يعنې حرام دي په تې رودلو سره کوم چې حرامېږي له زېږېدلو څخه.

(حرموا من الرضاعة ما يحرم من النسب).[2]

يعنې: حرام کړئ په رضاع سره هغه څوک چې حرام دي په نسب سره.

(الرضاع تحرم ماتحرم الولادة).[3]

يعنې: رضاع حراموي څوک چې له زېږېدلو څخه حرامېږي.

نوچې کومه مور کوم ماشوم ته تې ورکوي ، دجمهورو امامانو په نزد يې دا ښځه مور وګرځېدله ،که څه هم مړه وي (غير له امام شافعي څخه)

او ددې ښځې ورونه يې ماماګان ، خويندې يې خاله ګانې اودهغه خاوند يې پلار وګرځېد د پلارلورګانې يې خويندې ،او زامن يې ورونه ، ورونه يې ترونه،خورګانې يې خورګانې او دادښځې او سړي دنمسيانو ترور اوخاله ګرځي ،که انجلۍ وي او که هلک وي ،نو ماما اوتره يې ګرځي.خو ځينې صورتونه شته چې هغه له دې قاعدې څخه مستثنی دي هغه يو درضاعي ورور خپله مورده يعنې که يوه ښځه زوی ولري اوبله ښځه هم زوی ولري او دا دواړه کوچنيان ديوې دريمې ښځې تې وروي نو دا دواړه سره رضاعي ورونه دي ځکه چې د يوې ښځې له تيو څخه يې شيدې رودلې دي ،خو بيا هم ديو بل له اصلي مور سره ددې نکاح حرامه نده.[4]

www.meliftahrik.com 0771 400 116

[1] متفق عليه.
[2] بخاري.
[3] بخاري.
[4] تحفة المحتاج ،حاشية ابن عابدين ،درمختار

Downloaded from: ketabton.com

او يو له هغو صورتونو چې هغه لدې ځخه بهر دی د رضاعي زوی خور ده مثلا يو سړی يو زوی لري ،او بل سړی يوه لور لري ،او ددې انجلۍ مور دې لومړي هلک ته تی ورکړی نو دا هلک او انجلۍ خور او ورور دي خو دا انجلۍ د دې هلک په پلار حرامه نه ده.[1]

په لنډ ډول دې ته يوه داسې قاعده ږدو: د تي ورکوونکې ښځې او دهغې داولادې او دمور او پلار حرمت خاص په تي رودونکي کوچني پورې اړوند دي ،يعنې دا ښځه او دهغې اصول او فروع يوازی په همدې کوچني حرام دي او ددې کوچني په مور او پلار نه حرامېږي ،لکه څنګه چې د تي ورکوونکې ښځې د مېړه او دهغې د اصولو او فروعو حرمت يوازې په همدې کوچني پورې اړوند دی.

د ماشوم دمور او پلار او ورونو او . . . سره ددې سړي او دهغې داولادې او مور او پلار نکاح جايز ده ،يعنې دکوچني پلار ته روا دي چې شيدې ورکوونکې ښځې سره او دهغې دلورګانو سره نکاح وکړي او دماشوم مورته روا دي چې له دوی ځخه يوه سره واده وکړي.

په شيدو د تحريم علت

دا چې ولې په رضاع باندې حرمت ثابتېږي ډاکټران وايي چې په دې موده کې د کوچني بدن له همدې شيدو ځخه وده کوي ،غوښه له همدې شيدو ځخه ډېرېږي هډوکي غښتلي کېږي ،نو دماشوم وده اونمو او دهډوکي کلکوالی دهغې شيدو ځخه حاصلېږي چې ماشوم يې په لمړيو دو و کالوکې

---

[1] تحفة المحتاج.

Downloaded from: ketabton.com

ځنبي ،.نو ماشوم ددې ښځې جز (برخه) وګرځېده نو همدا یې د تحریم علت دی.

د ماشوم عمر د تي رودولو په وخت کې

دا چې دڅو کالو کوچنی دیوې ښځې شیدې وروي نو رضاع ثابتېږي په دې هکله فقهاء دنظر اختلاف لري.امام (ابوحنیفه(رح)) وایي داموده دکوچني د عمر لومړنی دېرش میاشتې دي.[1]

دلیل یې دا ایت دی : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا) الاحقاف: ۱۵.

یعنې: حمل او بېلتون یې له تي څخه دېرش میاشتې دي)

.امام زفر(رح) وایي : دا موده د کوچني د عمر لومړني دوه کاله ده جمهورو فقهاءوو لکه امام شافعي ،امام احمد بن حنبل ،امام محمد ،او امام ابویوسف اود ډېرو صحابه و او تابعینو (رح)په نزد دا موده دوه کاله ده.[2]

دلایل یې : (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَن يُتِمَّ الرَّضَاعَةَ) البقرة ۲۳۳

یعنې: د کوچنیانو مورګانې دې تر دوو کالو خپلو کوچنیانو ته تی ورکوي، کومې چې غواړي چې دتي ورکولو موده پوره کړي.

بل داچې : (وحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا)الاحقاف :۱۵.

یعنې : حمل او ببلول یې له تي څخه دېرش میاشتې دي.

---

[1] بدائع الصنائع ،درمختاراو حاشیة ابن عابدین

[2] درمختار ابن عابدین او رحمة الامة.

Downloaded from: ketabton.com

چې شپږمیاشتې په حدیث کې دولادت لومړۍ نېټه تاکل شوې ده بل ځای فرمايي : [لایحرم من الرضاع الاماکان فی الحولین] .[۱]

یعنې :نه حرامېږي په رضاع ،مګر هغه څه چې په دووکالو کې وي.

نوشپږمیاشتې دحمل موده ټاکل شوې ده او دوه کاله موده د تې رودلو.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) اللقمان :۱۴.

او جلاکېدل د دوی دي په دوه کالو کې.

نو دا شپږ میاشتې دولادت او دوه کاله د تې ورکولو چې سره جمع شي ،نو هماغه دوه نیم کاله ترې جوړېږي ،چې قران ورته اشاره کړې ده.

د تې رودلو هغه موده چې حرمت پرې ثابتېږي.

دا چې کوچنی څومره شیدې وروي ،نو حرمت ثابتېږي ،په دې هکله هم فقهاء دنظر اختلاف لري.

حنفي اومالکي فقهاء(رح) وايي چې داکومه ځانګړې اندازه نلري اوپه یوه څاڅکي سره هم حرمت ثابتېږي ، ځکه چې ایت مطلق راغلی دی.[۲]

اماشافعي اوامام احمد(رح) وايي چې : پنځه ځله تی رودل حرمت ثابتوي یعنې چې ماشوم تی وروي اوموړېږي اومخ واړوي نوچې پنځه ځله یې په دې ډول سره وروي نوحرمت ثابتېږي.[۳]

---

[۱] دارالقطني شرح الکبیر اوکشاف القناع.

[۲] بدائع الصنائع ، درمختار، ابن عابدین او بدایة المجتهد.

[۳] المغني لابن قدامه اوالمنهاج للنووی.

Downloaded from: ketabton.com

دلیل یې د عایشې(رض) حدیث دی چې: په هغه څه کې چې قران کې نازلېدل لس ځله ښکاره او معلوم دتي رودل وچې حرمت یې ثابتاوه بیا هغه په پنځه ښکاره او معلوم باندې منسوخ شول.[١]

او هغه حدیث چې دعباس رضي الله عنه ښځې ام الفضل یې روایت کړی دی چې یو کش اودوه کشه (تی رودل) حرمت نه ثابتوي.[٢]

اودسالم په هکله دسهله په حدیث چې پنځه ځله شیدې ورکړه.[٣] دحنابله وپه یوقول اودابي ثوراوځینوصحابه ودا اندازه درې ځله تي رودل دي اودلیل یې دام الفضل یعني دعباس رضي الله عنه د مېرمن هغه حدیث دی چې یو کش اودوه کشه حرمت نه ثابتوي)

نومعلومېږي چې درې ځله یې ثابتوي، اویوځل دادی چې کوچنی تی خولې کې کش کړي، اوبیا یې پرېږدي ، نوکه داعمل یې درې ځله تکرارکړ،نوحرمت ثابتېږي.[۴]

احناف وایي چې په ایت اوحدیث کې اندازه تاکل شوې نه ده اومطلق ذکرشوی دی مثلا [وامهاتکم اللتي ارضعنکم] یعنې اوستاسې هغه مورګانې چې شیدې یې درکړې وي.

دلته شیدې مطلقې یادې شوې.

(یحرم من الرضاع مایحرم من النسب).[٥]

---

[١] مسلم اوابوداود.
[٢] مسلم.
[٣] موطا امام مالک.
[۴] المحلی، المغني معالم السنن للخطابي.
[٥] بخاري مسلم ،ابن ماجه اونصب الراية.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

يعنې حرامېږي په رضاع سره څوک چې په نسب سره حرامېږي.

په دې حديث کې لړاوه برنه دي ياد شوي.

ابن مسعود ،ابن عباس او حضرت علي رضي الله عنه وايي : (قليل الرضاع وكثيره سواء).[1]

يعنې : د رضاع لږ اوډېر برابر دي.

حضرت عمر رضي الله عنه فرمايي چې يو کش رودل هم حرمت ثابتوي.[2]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] ترمذي جلد : ۳.

[2] دارالقطنى اوبدائع الصنايع

Downloaded from: ketabton.com

کله چې له شيدو سره نور څه ګډ شي.

که چېرې شيدې له کوم بهېدونکي شي سره ګډې شي ، لکه دوا ، دغوا يامېښې شيدې او... نو که دښځې شيدې ډېرې وي نو داحنافو په نزد حرمت ثابتېږي ، او که دښځې شيدې کمې وي او بل بهېدونکي شی ډېرو ،نو حرمت نه ثابتيږي، او که دبلې ښځې شيدې ورسره يوځای شي ، نو که دهرې يوې شيدې زياتې وې ، حرمت په همغې پورې اړوند شو ، او که برابرې وي او په اندازه کې يوشی وي ،نو حرمت په دواړوپورې اړوند شو ، او امام محمد (رحمة الله عليه) وايي چې :په دواړو صوروتونو کې حرمت دواړو ته اړوند دی.

او که چېرې شيدې له بهېدونکي شي څخه پرته له بل شي سره ګډې شي او په اور پوخ شي.نو بيا حرمت نه ثابتيږي ،لړې وي او که ډېرې امام مالک(رح) وايي که شيدې له اوبو سره ګډې شي او شيدې پکې ورکې شي ،نو حرمت نه ثابتېږي او که له دوا يا بل شي سره ګډې شي او شيدې پکې ورکې نه شي نو دامام مالک څخه په دې هکله کوم روايت نشته دی او ملګرې يې وايي چې دا حرمت نه ثابتېږي.

امام احمد او امام شافعي(رح) وايي که له شيدو سره هر څه ګډ شي او کوچنی يې پنځه ځله وڅښي نو داحرمت ثابتېږي يوه خبره ده که شيدې له بهېدونکي شي سره وي او که له بل شي سره. لږوي او که ډېر

Downloaded from: ketabton.com

د کوچني تغذیه پر مور او پلار واجب ده.

په هغه صورت کې چې کوچنی له خپلې مور څخه پرته د بل چا شیدې نه روي یا بله ښځه پیدا نه شوه چې ماشوم ته شیدې ورکړي، یا پیدا شوه او ماشوم یې هم شیدې رودلې ،خو دې ښځې اجوره غوښتله ،نو پدې صورت کې په مور او پلار واجب دي چې کوچني تغدیه کړي ،ځکه چې په شیدو نه ورکولو کې کوچني ته خطر دی.

الله(ج) فرمايي: (وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة ۲۳۳.

یعني: او مور ګانې دې شیدې ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

معنی دا چه په مور او پلار واجب دي چې ماشومانو ته شیدې ورکړي اوکه دادرې صورتونه نه و اومور یې غوښتل چې خپل ماشوم ته شیدې ورکړي اواجوره یې هم نه غوښتله نو د کوچني تسلیمول هغې ته واجب دي ،ځکه چې خپله مور د نورو په انډول ډېره مهربانه وي اوداولاد په تربیه کې ښه کوښښ کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله ،اوکه مور ماشوم ته شیدې ورکولې خو اجوره یې غوښتله نو که بلې ښځې ورته وړیا ورکولې نو پلار یې کولی شي چې دې بلې ښځې ته یې ورکړي اوکه بلې هم اجوره غوښتله او مور یې هم نو پلار به یې دکوچني مور ته حواله کوي ،مګر دکوم شرعي عذر له کبله .

مثلاکه مور بدکاره اوبد اخلاقه وي یا مسلمانه نه وي ،که کوچني ورته تسلیم کړل شي ؛ نو تربیه یې خرابېږي.

Downloaded from: ketabton.com

د مور د شیدو ګټې

د (۱۹۷۸م) کال په پسرلي کې په موناتو کې د کوچنیانو د روغتیا لپاره دریم کانفرانس جوړ شو او نوم یې پرې موناتو (۳) کېښنود پدې غونډه کې له (۳۰۰) څخه زیاتو ډاکترانو ګډون کړی و دوی د مور شیدې د طفل لپاره تر ټولو غوره غذا وګڼله خصوصاً د زېږېدنې په پنځو لمړیو ورځو کې، او د کانفرانس په پای کې یې هرې مورته پنځه توصیې وکړلې.

۱. د مور طبعي شیدې د کوچنې لپاره اساسي خواړه دي، سربېره کورنی نظام هم ټینګوي او ماشوم له ډېرو ناروغیو څخه ژغوري.

۲. څومره چې ژر کولای شئ کوچني ته شیدې ورکړئ بیا هم څومره چې کولای شئ ژر ژردا کار وکړئ او ژر یې پیل کړئ.

۳. د ښځو لویه سهوه داده چې ماشوم ونه ژاړي مور ورته تی نه ورکوی او داد کوچنې په هاضمه کې توپېر راولي.

۴. هره مور باید له هرډول نشې څخه ځان وژغوري او د ډاکتر له مشورې څخه پرته باید دوا او درمل ونه خوري ځکه دا کار د ښځې شیدې وچوي.

۵. د مور شیدې بشپړه غذا ده او لازمه ده چې کوچني ته تر څلور میاشتو پورې نوره غذا ورنکړل شي او په کار ده چې کوچني ته تر څلورویشت (۲۴) ساعتو پورې په اوبو کې ویلې شوی بوره هم ورنکړل شي ځکه چې:

الف: ماشوم د مور په شیدو ژر ژر عادت شي.

Downloaded from: ketabton.com

ب : کوچنی دمور د شیدو له لومړیو اوګټورو موادو یعنې ورګو څخه بې برخې کوي چې د مور شیدو کې له ولادت څخه وروسته پیدا کېږي او دا ماده د ډېرو ناروغیو مخنیوی کوي.

ج: د مور شیدې تر څلور میاشتو پورې د ماشوم لپاره بشپړه غذا ده چې په کې پروتین ، شحمیات ،ویټامین او مالګې شته دي.دغه شیدې د ماشوم لپاره دهغه د عمر مطابق جوړې شوي دي نو دهغه په هضمي سېستم کومه بده اغېزه نه کوي بل هر وخت تیار وي ،نه خوټېدو ته حاجت لري او نه په کې د میکروب وېره شته اونه په کې د ګرموالي اويخوالي ډاکټر(هنري ستيراد) وايي چې دمورپه شيدوکې د روغتيا په سلګونو شيان چې د مور په شيدو کې شته دي ،د نورو ژويو په شيدو کې نشته دی.

پر شيدو اجوره يا مزدوري کله لازمېږي ؟

کله که تی ورکوونکې ښځه دکوچني مور وه اود کوچني له پلار سره يې زوجيت برحاله وه ، اويا درجعي طلاق په عدت کې وي نودحنفي علماوو په نزد دې ته هيڅ ډول اجوره نه شته ځکه چې نفقه يې د کوچني په پلار واجب ده اوکه دبائن طلاق په عدت کې وي ځينې علماء وايي څرنګه چې نفقه يې په خاوند نشته نو اجوره يې حق ده اوځينې يې په رجعي طلاق قياسوي او وايي چې اجوره يې نشته ده .لومړی ډله وايي چې ددې د زوجيت اونکاح لړئ له دې سرې سره ختمه ده اود هغې د رضا ، خوښې ،نوي مهراونوي عقدڅخه پرته يې نه شي په نکاح کولی اوکه د کوچني سره يې د زوجيت لړی بالکل ختمه وه نودې کې هيڅ اختلاف نشته چې کوچني ته دتي

www.melitahrik.com 0777400116

Downloaded from: ketabton.com

ورکولو په بدل کې اجوره لازمه ده الله(ج) فرمايي : (فَـإِنْ أَرْضَـعْنَ لَكُـمْ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ) الطلاق: ٦

یعنې: او که چېرې یې شیدې ورکولې ستاسي لپاره ،نو ورکوئ دوی لـره مزدوري ددوی.

او که ښځه پردۍ وه ،نو په هرحال د اجورې مسحقه ده.

۳. محرمات د مصاهرت (خسر ګنۍ) په سبب

دا هم په څلورډوله دي.

۱ دښځې اصول : لکه دخپلې مېرمن مور ،نیاګانې ، که څه هم پورته وي.

دمېرمن مور په ایت سره حرامه ده [وامهات نسائکم] او مورګانې د مېرمنو ستاسي .

او نیاګانې په اجماع د امت سره حرامې دي

له ښځې سره یوازې د نکاح تړون که څه هم کوروالی نه وي شوی دښځې اصول حراموي رسول الله(ص) فرمايي : (هرچاچې له کومې ښځې سره نکاح وکړله، نو که له هغه سره یې کوروالی وکړ ،او که ویې نه کړ نو دهغه د مورنکاح ورته حرامه ده.[۱]

۲. دښځې فروع (اولاده): له کومې ښځې سره چې کوروالی شوی وي ، دهغه اولاد لکه پرکتېې (دښځې لورله بل مېړه څخه) او د هغې لورګانې او نمسیانې ټولې پرې حرامې دي الله(ج) فرمايي: (وَرَبَائِبُكُمُ اللاَّتِي فِي

[۱] ترمذي

Downloaded from: ketabton.com

حُجُورِكُم مِّن نِّسَآئِكُمُ اللاَّتِي دَخَلْتُم بِهِنَّ فَإِن لَّمْ تَكُونُواْ دَخَلْتُم بِهِنَّ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ) النساء۲۳

یعنې :او ستاسو پرکتېانې چې ستاسو پالنه کې وي ، کومې چې ستاسو له هغو ښځو پيدا وي چې تاسو ورسره کوروالی کړی دی

او که تاسو ورسره کوروالی نه وي کړی نو بيا په تاسو څه ګناه نشته .

او د څلور واړو امامانو په نزد د (في حجوركم) قيد ته هيڅ اعتبار نشته، یعنې که پرکتې له ده سره ونه اوسېږي نو بيا هم حرامه ده.

۳. د زوی ښځه که څه هم ښکته وي : (وحلائل ابناءكم الذين من اصلابكم) او ښځې د زامنو ستاسو هغه زامن چې ستاسو له شاګانو څخه وي.

د زوی دخول یا له ښځې سره یې د زوی کوروالی هم شرط نه دی او د رضاعي زوی ښځه هم حرامه ده خو ابن تيمه او ابن قيم جوزي د رضاعي زوی له ښځې سره د مېړه له بېلتون څخه وروسته نکاح روا بولي.[1]

۴. د پلار ښځې (میرې) ،د نيکونو ښځې که څه هم پورته وي (وَلاَ تَنكِحُواْ مَا نَكَحَ آبَاؤُكُم مِّنَ النِّسَاء) النساء ۲۲.

یعنې او په نکاح مه اخلئ هغه ښځې چې په نکاح اخيستي ستاسې پلرونو او له نکاح څخه غرض د ټولو فقهاء په نزد عقد دی.

۵. حرمت مصاهرت په زنا سره : په زنا سره د حرمت مصاهرت (د خسرګنۍ د حرمت) په هکله فقهاء مختلفي نظريې لري :

---

[1] زادالمعاد

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

امام احمد او امام ابو حنیفه(رح) وايي : زناد وراده په ښځه نو چاچې له کومې ښځې سره زناوکړله دهغې مور، نیاګانې، اودهغې لورا ولمسیانې ټولې پرې حرامې دي اودزناکارپه پلار، نیکونو، زامنواونمسیانوټولودا ښځه حرامه ده ۲. همدانظرپه صحابه وکې دعمر، ابن مسعود، ابن عباس، جابر، عایشې، عمربن حصین (رضی الله عنهم اجمعین) اوپه تابعینوکې دحسن بصري، شعبي، نخعي، اوزاعي، طاؤس، عطا، مجاهد، سعیدبن مسیب، سلیمان بن یسار، ثوري، اسحاق بن راهویه(رح) هم دی اوله امام مالک څخه هم یوروایت همدادی، اودمام شافعي(رح) په نزداودامام څخه په صحیح روایت زنا حرمت مصاحرت نه ثابتوي.[1] ځکه چې حرمت په صحیح عقد سره ثابت واقع کیږي او دامام شافعي(رح) په نزد او له امام مالک(رح) څخه صحیح روایت زنا حرمت نه ثابتوي[2]

اوامام ابوحنیفة(رح) وايي:حرمت په زنا، مسه کولو اودشهوت په نظر فرج ته په کتلو سره ثابتیږي او دشهوت په نظر فرج ته دکتلو اندازه د ذکر خوزېدل دي.

۴. حرمت په سبب د لعان سره

لعان له لعن څخه اخیستل شوی دی، چې لیرې والی اوشړلو ته یې وايي، او دلته ترې مراد داده چې مېړه خپله ښځه په زنا تورنه کړي اوشاهدان ونه لري نو قاضي به دواړو ته لوړه(سوګند) ورکوي چې لعنت اوغضب ورسره

---

۱ المبسوط، بدایع الصنائع نیل الاوطار، تحفة المحتاج، الخرشي علی مختصرخلیل، شرح الکبیراوالمعني لابن قدامة(رح)

[1] الخرشي علی مختصر خلیل اوشرح الکبیر

[2] المنهاج موطا امام مالک اوشرح الکبیر

Downloaded from: ketabton.com

استعمال کړي او پدې ترتیب صورت نیسي :قاضي به د ښځې له مېړه څخه وغواړي،چې څلور ځله ووایي : شاهدي ورکوم په الله(ج) سره چې ما دا ښځه په زنا ولیدله اویا دا حمل یې له ما څخه نه دی او زه پخپله دې وینا کې له رښتونو څخه یم اوپه پنځم ځل دې وایي چې پر ما دې د الله(ج) لعنت وي که زه به له دروغجنو څخه یم اوکه ښځې ونه منله ،نو قاضي به له هغې څخه وغواړي ،چې څلورځله دهغه شهادت ردکړي او وبه وایي شهادت ورکوم په الله(ج) چې دا زما خاوند له دروغجنو څخه دی او په پنځم ځل به وایي چې پرما دې د الله(ج) غضب وي که چېرې دا له رښتینو څخه وي الله(ج) فرمایي :

(وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُن لَّهُمْ شُهَدَاء إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدِهِمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ {٦} وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِن كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ{٧} وَيَدْرَأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ {٨} وَالْخَامِسَةَ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِن كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ) النور٦- ٩

یعنې :او هغه کسان چې تورنوي ښځې خپلې (په زنا سره)حال دا چې نه وي دوی ته شاهدان ،مګر نفسونه ددوی (پس واجبه ده په دوی کې)شاهدي دیوه ددوی څلور شهادته په نامه د الله(ج) سره چې بېشکه خامخا له رښتیا ویونکو دی او پنځم (شهادت داسې ده چې) بېشکه لعنت د الله(ج) دې وي پرده که وي (دی)له دروغ ویونکو څخه او دفع کوئ له دې ښځې څخه عذاب داچې ولولي دا ښځه څلور ځله شهادت په نامه د الله(ج) چې بېشکه دا (مېړه زما خامخا له دروغ ویونکو څخه دی اوپنځم شهادت (داسې ده چې) بېشکه غضب د الله(ج) دې وي پر ما که چېرې وي (دامېړه زما) له رښتیا ویونکو څخه.

Downloaded from: ketabton.com

او قاضي ته مستحب دي چې له ځلورځله شهادت وروسته هر یو ته وعظ او نصیحت وکړي او له الله(ج) یې وویروي د اخرت دردوونکی عذاب ورته یاد کړي او په دې یې وپوهوي چې د اخرت عذاب سخت او ددنیا اسانه دی.

دلعان سببونه دوه دي.لمړی داچې خاوند پر ښځه د زنا تهمت ولګوي او ښځه منونکې نه وي (منکره وي)دویم چې خاوند حمل له ځان ځخه ونه ګڼي او له حمل ښځه منکر وي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

دلعان شرطونه

۱. دښځې او خاوند تر منځ دسیي نکاح وجود که څه هم دخول صورت نیولي نه وي.

۲. چې خاوند خپله ښځه پر زنا تورنه (تهمتي)کړي.

۳. چې ښځه خپل خاوند دروغجن کړي او دلعان تر پایه پر خپله خبره ولاړ وي.

۴. چې دښځې په زنا شاهدان نه وي.

۵. خاوند به لومړی لعان پیلوي.

۶. خاوند او ښځه به دواړه یو بل ته نغوته (اشاره)کوي که حاضر وي او که غایب وي ،نوم به یې اخلي

د لعان اغېزې (اثرات)

۱. پر خاوند د قذف (تور)حد نشته.

۲. په ښځه که لعان وکړي دزنا حد نشته دی او که لعان ونکړي نو دزنا حد پرې شته دی.

۳. د بلاربښت (حمل)نسبت خاوند ته نه کېږي (نسب نه ثابتېږي).

۴. دلعان په واقع کېدلو سره سمدستي یو له بل څخه جلا کېږي).

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۵. دا ښېلتون به دتل لپاره وي او يو پر بل دتل لپاره حرام شول.کله چې رسول الله(ص) د عويمر عجلاني رضي الله عنه او د هغه د ښځې تر منځ دلعان په واسطه ښېلتون راوست بيا يې وفرمايل : (لاتجتمعان ابدا).[1]

يعنې :دوی هېڅ کله بيا يوځای کېدلی نه شي.

او په لعان کې که يو له دوی څخه ځان دروغژن کړي او قاضي يې په حد کړي نو بيا يې يو له بل سره نکاح روا ده).[2]

کومې ښځې چې موقتي (لنډمهالې) حرامې دي

دا هغه ښځې دي چې نکاح ورسره روا ده ،خو يو علت او لامل پيدا شوی وي ،چې دوی يې يو پر بل حرام کړې وي، اوددې علت دله منځه تللو په صورت کې دوی يو بل ته حلال دي ، دايې هم يو څو ډولونه :

۱. د پنځمې نکاح د څلورو په شته والي کې

کله چې ديو سړي په نکاح کې په يو وخت کې څلور ازادې ښځې پوره شي نو پنځمه ورته حرامه ده ،خو په هغه صورت کې چې له دوی څخه يو طلاقه کړي ،يعنې په يووخت کې له څلورو ښځوڅخه ډېرې په يوه نکاح کې رايو ځای کولی نه شي الله(ج) فرمايي : (فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُم مِّنَ النِّسَاءِ مَثْنَى وَثُلَاثَ وَرُبَاعَ) النساء :۳.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] متفق عليه.
[2] فتح القدير.

Downloaded from: ketabton.com

يعني:نونکاح کوئ کومې چې نورې ستاسې خوښې شي دوه ، دوه ،درې ،درې.څلور ،څلور.

د چا پــه نکـاح کـې بـه چـې لـه څلـورو ښـځو څخـه ډېرې وې نـو رسـول الله(ص) به ورته فرمايل چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.

د عبدا لله ابن عمر(رضي الله تعالی عنهما) څخه روايت ده چې غيلان بن ثقفي (رضي الله عنهما) اسلام ومانه او په جاهليت کې د هغه لس ښځې وې او ټولو له هغه سره ايمان راوړ.رسول الله(ص) ورته امر وکړ چې څلورپرېږده او نورې طلاقې کړه.[1]

حارث بن قيس رضي الله عنه روايت کوي چې کله ما اسلام ومانه نو زما اته ښځې وې ما رسول الله ته ددې يادونه وکړله هغوی(ص) راته وفرمايل چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې [2].

، . . . صفوان بن امينه رضي الله عنه اسلام ومانه اواته ښځې يې وې رسول الله(ص) ورته امروکړ

چې څلورترې خوښې کړه اونورې طلاقې کړه.[3]

همدارازکه له څلوروښځوڅخه يې يوه طلاقه کړله خوهغه لاتراوسه د ده په عدت کې وه نودپنځمې نکاح ورته روانه ده که څه هم عدت دحضرت علي رضي الله عنه حضرت ابن مسعود رضي الله عنه او ابن عباس رضي الله عنه امام ابوحنيفه اوامام احمد بن حنبل(رح) په نزدبائن طلاق وي.[2]

---

[1] ترمذي اودارالقطني.

[2] ابوداود او دارالقطني.

[3] بدائع الصنائع اوالمغني

Downloaded from: ketabton.com

او امام شافعي(رح) وايي که عدت رجعي طلاق وي نو پنځمه ورته روانه ده او که عدت د بائن طلاق وي نو بيا ورته له پنځمې سره نکاح روا ده.١

د ظاهريان په نزد له نهو(٩) ښځو او د ځينو په نزديې له اتو ښځو سره نکاح روا ده).١

www.melitahrik.com
0777 400 116

١مغني المحتاج او الخرشي على مختصر خليل

٢ المحلي ،بدائع الصنائع او مغني المحتاج.

Downloaded from: ketabton.com

له يوې څخه د ښځو پروالی

ژوره کتنه

ځينې خلک په اسلام تورلګوي چې نارينه ووته يې له څلورو ښځو سره نکاح روا کړې ده ، خو ښځوته يې له يوسړي څخه له ډېرو سره نکاح حرامه ګرځولې ده. ددوی پروينا داخولوی ظلم او بې انصافي ده. که څه هم داپوښتنه ښه اوږدځواب غواړي خو دموضوع داوږدوالي له وېرې په لنډ ډول وايو چې :

اوس ډېرو احصايوروښانه کړې ده چې په ډېرو هيوادونو کې دښځو شمېره له نارينه وو څخه ډېره ده ، اوکه اسلام نارينه هم دښځې په څېرله يوې څخه له زياتو ښځوسره له نکاح څخه منع کړی وای ، نوډېرې ښځې بې مېړه پاتې کېدلې. داهم په هغه صورت کې چې ټول نارينه نکاح ته اړباسل شي اوکه په نارينه وکې هم داسې څوک پيداشي چې هغه نکاح نه کوي اونورنارينه هم له يوې څخه له ډېروښځوسره له نکاح څخه منع کړلی شي ، نودا د ښځو لپاره لوی زيان دی اولوی فسادترې جوړېږي.

په نړۍ کې په ډېرو جګړوکې نارينه وژل کېږي ،ښځې کونډې کېږي ، دنارينه وو شمېره کمېږي او دښځو شمېره ډېرېږي ،ددوی په هکله هم بايد څه سوچ وشي او فکر وکړلی شي چې اوسنی افغانستان يې ښېلګه ګڼلی شو.

د ښځو د ډېروالي له هدفونو څخه عمده هدف د نسل ډېروالی دی ،نارينه هر وخت د نسل ډېروالي ته چمتو وي او ښځه چې کله حامله شي ،نو بيا څه له پاسه نهه مياشتې او څلوېښت ورځې له بل حمل څخه بنده وي ،او دتې

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ورکولو په موده کې هم ډېرې لږې ښځې حمل اخلي ،چې دا موده ډېره اوږده وي.نو یوه ښځه ولې څو نارینه بې ځایه مصرف کړي.

همدا راز که یو نارینه له څلورو ښځو سره واده وکړي نو کېدلای شي چې په یوه کال کې څلور بچي وزېږوي او که یوه ښځه له څلور نارینه وو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به یوکس دنیا ته راشي.او که همدا څلورکسان هر یو له څلور –څلورو ښځو سره واده وکړي نو په همدې کال کې به شپاړلس کسه دنیا ته راشي اوس جوته شوې ده چې په لوېدیځ او اروپايي ټولنوکې د ښځو شمېره له نارینه وو څخه ډېره ده، په انګلستان کې د لومړۍ سر شمېرنې څخه ښکاربږي چې دولس لکه نهه شپیته زره درې سوه او پنځوس ښځې له نارینه و نه ډېرې دي.

په (۱۹۰۰م)کال کې په فرانسه کې څلورلکه دروېشت زره اوه سوه نهه ښځې له نارینه و څخه ډېرې وې.

له دویمې نړیوالې جګړې وروسته په جرمني کې ښځو مظاهرې وکړې چې قانون دې نارینه وو ته د ښځو دزیاتوالي اجازه وکړي ،ځکه چې ډېرې ښځې له مېړه څخه بې برخې وې.[1]

پادري نکسن، جان ملتن، ایزک ټیلر په ډېر اصرار سره د ښځو د زیاتوالي پلوي کړې ده.

مستر دیون پور وايي :دښځو زیاتوالی یوازې غوره نه، بلکې په دې کې ډېر برکت هم دی.

[1] الاسلام بلامذاهب دکتورمصطفی الشکعه.

Downloaded from: ketabton.com

داکار يوائې په اسلام کې نه، بلکې د نړۍ په ټولو مذهبونو کې هم شته دی، عربو به له اسلام څخه وړاندې ډېرې ښځې کولې که څه هم سلو ته به ورسېدلې.

- حضرت ابراهيم(ع) د مصر له هاجرې(رض) او دخپل دتره لور ساريې(رض) سره واده وکړ.

- دحضرت يعقوب(ع) په شريعت کې ددوه خويندونکاح رواوه او هغوي(ع) خپله هم دوه خويندې په نکاح کړې وې.

لامک (نوح(ع)) دوه ښځې درلودې چې يو يې عاده اوبله صله نوميدله.[1]

په حديث کې راځي چې سليمان(ع) سل (۱۰۰)ښځې کړې وې په يهوديت کې د ډېرو ښځو نکاح روا ده.[2]

په انجيل کې د ډېرو ښځو حرمت نشته دی

مزامنه د نصارااويوه ډله عقيده لري چې دښځوزياتوالی روادی.دعيسايانو ډېرو مشرانو ډېر ډېر ودونه کړي دي او کوم عيسايي يا يهودي مشران چې د ښځوزياتوالی حرام ګڼي اکثره خپل ژوند په زنا تېروي.

يونانيانو بې شمېره ښځې کولې

[1] الاسلام بلامذهب \ دکتورمصطفی الشکعه.

[2] حقوق المراءة فی الاسلام عبدالقادرشبية الحمد.

Downloaded from: ketabton.com

کليسا شارلمان ته دغيرشرعي اولاد د پيدا کېدلوپه رواوالي اعتراف کړی دی. استاد محمد محي الدين عبدلحميد دمصري ورځپاڼوپه حواله ليکي.

په برېتانيه کې دعيسايانومشران د دکتورفيشري په مشرۍ راغونډ شول او پرېکړه يې وکړه چې د ښځوزياتوالي ته اجازه ورکړي ځکه دا ټول انسانيت ته ټولنيزي ګټې وربخښي او د ښځو زياتوالي دهغې ناروغۍ يوازينی علاج دی چې نن سبا غربيان اواروپايان پرې اخته دي ، اوټولنيزه بدامني لکه يارانه،بې ځايه اړيکې ،دنسب ګډوډي د ماشوم بې کفالته پرېښودل يې منځ ته راوړي [۱] که څه هم په اسلام کې خود ښځوزياتوالي روادی ،خوددې ترمنځ عدل لازمي بلل شوي دي، ابوهريرهؓ روايت کوي ،چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري ،يوې ته ډېر ميلان کوي اود دواړترمنځ عدل نه کوي، نود قيامت په ورځ به راشي اوپه يواړخ به کوږ وي. [۲]

مرتضی مطهري ليکنې

له يوې ښځې څخه د ښځوډېروالي پر ښځوظلم نه، بلکې دا دښځوحق دی، او که داسې ونه شي نوډېري انجونې بې مېړه پاتې کېږي ځکه چې واده ته د چمتوښځوشمېره تل واده ته چمتونارينه وو څخه ډېروي اوښځوته د مېړه نه موندلوبحران يا کړکيچ تربل هربحران څخه ډېرسخت دي اوښځه يې تحمل نه لري .تجربو ثابته کړېده چې په کوم ځای کې نارينه ووته دېوې ښځې

---

[۱] الاحول الشخصيه في الشريعة الا سلامية \ محمد محي الدين عبد الحميد
[۲] ابوداود

Downloaded from: ketabton.com

ښځه له ډېروسره د نکاح اجازه نه وي نو دا خلا (تشه)بیا وفانه، بلکې زنااو بداخلاقۍ ډکه کړېده.[۱]

بل داچې ښځوته د میاشتنۍ ناروغي (حیض) حمل ،نفاس او. . . داولاد زېږولویا د نسل د تکثر دوره ډېره محدود کړې ده په داسې حال کې چې نارینه هروخت د نسل تکثرته چمتودي.

[۱] نظام حقوق زن دراسلام

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د ښځو ترمنځ عدل

که چېرې د چا له یوې څخه ښځې ډېرې وي، نو دا یې د ښځو حق دی چې ددوی تر منځ له عدل څخه کار واخلي (الله(ج)) فرمایي: ﴿فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً﴾ النساء:۳

یعنې: پس که وېرېدئ چې انصاف به ونه کړلی شئ، نو یوه کوئ.

د ښځو ترمنځ به په وېش، نفقه، جامه، او... کې له انصاف څخه کار اخلئ څومره شپې چې له یوې سره کوئ له بلې سره یې هم کوئ، دزړه مینه چې دده په واک کې نه ده الله(ج) یې پرې نه نیسي حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې رسول الله(ص) به د ښځو ترمنځ وېش کې عدل کاوه او ویل به یې (یا الله(ج)) دا زما وېش دی په هغه څه کې چې زما په واک کې دي او په هغه څه مې مه نیسه چې ستا په واک کې دي، او زما په واک کې نه دي.[1]

حضرت عمر رضي الله عنه رسول الله(ص) ته وویل که ما ته اجازه راکړې چې حفصې(رض) ته وو ایم چې دادې تا ته زور نه درکوي، چې ستا ګاونډۍ (عایشه) رسول الله(ص) ته ډېر ګرانه ده، رسول الله موسکی شو.[2]

د شپو اندازه په شریعت کې ټاکل شوې نه ده او نه دا واجب ده چې لومړۍ شپه له چاسره سبا کوي له کونډې سره که له پېغلې سره له ځوانې سره او که له زړې سره او که څوک د شپې کارکوي نو دا نوبت به د ورځې مرعاتوي، او له یوې سره به له بلې څخه ډېر شپې نه کوي، خوکله یې چې بنه یې په دې

---

[1] بخاري، مسلم، ترمذي، فتح الباري، اوبیهقي
[2] بخاري

Downloaded from: ketabton.com

خوښه وي حضرت سودې(رض) خپل نوبت حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

الله(ج) فرمايي : ﴿وَلَن تَسْتَطِيعُوا أَن تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمَيْلِ فَتَذَرُوهَا كَالْمُعَلَّقَةِ﴾ النساء۱۲۹

یعنې: او دښځو په منځ کې په ټوله معنا عدالت ستاسې په وس کې نشته دی که تاسې وغواړئ هم نه یې شئ کولی له دې امله د یوې ښځې لور ته دومره میلان مه کوئ چې هغه بله بې سرنوشته پرېږدئ.

الله ج په خپله فرمايي چې انسان په ټولو حالاتوکې د ښځو ترمنځ په هرا ړخیزډول عدالت نشي کولی ځکه چې کېدای شي یوه یې ښکلې وي بله بدرنګه یوروغه وي بله ناروغه یوښکه وي اوبله بداخلاقه چې یوې ته په طبعي ډول دانسان تمایل اومینه ډېره وي اوبلې ته کمه نوالله ج داهرو مرو لازمي نه ونه ګرځوله چې په مینه او محبت اوجسمي اړیکوکې دې له ټولو سره مساوات وشي . یولورته میلان فطري خبره ده خوداسې هم نه چې هغه بله دې بې سرنوشته پرېښودل شي اوداسې وي لکه بېخې چې مېړه ونلري.رسول الله(ص) به حتی د مرګ په شېبو کې هم عدالت کاوه او دهرې ښځې به چې نوبت و هماغه کره به ورته،که دی به د ناروغۍ له امله نشو ورتللی نونوروته به یې امر کاوه چې ورکره یې بوځي حضرت عایشه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) به د شپو په وېش کې موږ یو پر بلې غوره نه بللو او له ټولو سره به یې برابر چلند کاوه داسې به ډېره کمه پېښېدله چې دی مبارک دې په یوه ورځ کې په ټولو بیبیانو ونه ګرځي او له هغوې سره دې مینه ،تفقد اومهرباني ونه کړي خو د شپې به هاغې بي بي کره چې نوبت به

---

[۱] بخاري، مسلم، ترمذي، ابن ماجه

Downloaded from: ketabton.com

يې و ورتلل او که بلې کومې يوې کره به ورتلل نو له نوبت ولا څخه به يې رسمي اجازه غوښتله او که اجازه به يې ورنه کړه نو نه به ورتلل زه په خپله داسې وم چې هېڅکله مې هم اجازه نه ورکوله چې زما نوبت کې بلې بي بي کره ورشي حضرت علي کرم الله وجهه به ان اودس هم د هغې مېرمن کره کاوه ،د چا به چې نوبت و. دښځو تر منځ د عدل په مسئله کې يوه خبره ده ،که ښځې ټولې مسلمانې وي او که ځينې يې د کتاب لرونکو نورو پرګنو څخه وي اوداحنافو په نزد د نوې واده شوې او پخوانۍ ښځې تو پير نشته دی او شافعي ،مالکي او احمد بن حنبل(رح) په نزد نوې واده شوې که پېغله وي نو اوه (۷) ورځې او شپې اوکه کونډه وي نو درې ورځې او شپې به ورته ځانګړې (خاصې) کړي او که غوښتل يې چې يوه يې له ځان سره سفر ته بوزي، نو هره يوه چې يې خوښه وي بېولی يې شي ،ځکه چې سفر تکليف دی، مرستې او همکارۍ ته اړه لري اوښايي يوه له بلې څخه ډېر توان او طاقت ولري ،خو داحنافو په نزد غوره داده چې پچه (قرعه)واچوي او شافعي او احمد(رح) وايي چې يا به پچه اچوي اويا به د بلې رضا اخلي.[1]

او دامام مالک (رح) دوه قوله دي يو د احنافو په څېر اوبل د شافعي او احمد(رح) په څېر دی اوخومره يې چې توان رسېږي ، ټولې به خوشحاله ساتي ،ان دزړه په ميل او مينه کې به د مساواتو کوښښ کوي او يوه به د بلې د خوشحالولو لپاره نه وهي. ابوهريره رضي الله عنه روايت کوي چې رسول الله(ص) فرمايي (څوک چې دوه ښځې لري او عدل نه کوي اويوې ته ډېر ميلان کوي ،نود قيامت په ورځ به راشي او په يو اړخ به کوږ وي).[2]

---

[1] الميزان للشعراني.
[2] ابوداود.

Downloaded from: ketabton.com

یوه ښځه خپل وار بلې ښځې (بنې) ته بخښلی شي ،اوبیرته یې اخستلای هم شي ،لکه څنګه چې حضرت سودې(رض) خپل وار حضرت عایشې(رض) ته بخښلی و.[۱]

اوکه خاوند د ښځې پوره حقوق نه اداکول او عدل یې نه کاوه.نو ښځه قاضي ته هم مراجعه کولای شي ،چې خاوند ته تعزیر ورکړي او کله که قاضي ته د خاوند ظلم جوت شي.نو هغه دې ورتې او تعزیر دې ورکړې ،خو د احنافو په نزد ددواړو بیلتون راوستلای نشي او امام مالک(رح) وایي : که ښځې دعوه وکړه ،چې خاوند یې تکلیفوي او زیان ورته رسوي او قاضي ته جوته شي او دا زیان او ناخوالې داسې وي چې د هغوی ترمنځ اوسېدنه اویوځای ژوند یې له خطره سره مخ کړی و ،او قاضي خورا له اصلاح څخه عاجز شوا و ښځې هم طلاق وغوښت ،قاضي یې طلاقولی شي .

۱. ددوه خویندو په یوه نکاح کې راوستل

ددوو خویندو په یوه نکاح کې راوستل حرام دي ،خو کله چې یوه جلاشي : (وَأَن تَجْمَعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ) النساء۲۳.

یعنې: او(حرام ده) دا چې ددوه خویندو تر منځ یوځای والی راولئ.

همدا راز په یوه نکاح کې ددوه وهغو ښځو تر منځ یوځای والی روانه دی ،چې که یوه یې نارینه فرض کړو ،د بلې نکاح ورسره حرامه ده لکه ښځه او دهغې خاله چې که هریوه یې نر فرض کړو ،نو دبلې نکاح ورسره حرامه ده .

---

[۱] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

همدا را ز د ښځې او دهغې د ترور یو ځای والی روا نه دی ،ځکه چې که ترور یې نارینه فرض کړو ،نو دانجلۍ یې وربره شوله او دا ددې انجلۍ تره شو چې ددوی نکاح یوله بل سره حرامه ده نو ددوی یو ځای والی هم په یوه نکاح کې حرام دی).[۱]

د هغو ښځویو ځای والی روانه دی چې خپل منځ کې یې نکاح حرامه ده نو : اياد نکاح داحرمت به ددوی تر منځ له دواړو خواوو څخه وي او که له یوې خوا څخه مثلا:موړولیدل چې دخورزي او خاله تر منځ یوځای والی حرام دی ځکه چې که خاله نر فرض کړو نو ددې انجلۍ ماما شو ،نو دخور لور پرې حرامه ده او که د خور لور یې نر فرض کړو نو خاله پرې حرامه ده ،نو دا حرمت ددواړو خواوو څخه دی او که حرمت له یوې خوا څخه وي پدې معنی چې که یوه نر فرض کړونو د بلې نکاح ورسره حرامه ده ،او که دا بله بیا نر فرض کړو نو ددې لمړنۍ نکاح ورسره حرامه نه ده مثلا :یوه انجلۍ او دهغې د پلار ښځه (میره یې)نو که چیرې دا انجلۍ نر فرض کړو ،نو د پلار دښځې (میرې)سره یې نکاح حرامه ده او که د پلار ښځه یې نر فرض کړو نو د خپل میړه لور (پرکټۍ)پرې حرامه نه ده چې له همدې ښځې څخه نه وي او د میړه له بلې ښځې څخه یې وي ،نو ایا ددوی یو ځای والی روا دی ؟

امام زفر(رح) وایي چې دا یوځای والی روانه دی.[۲]

او پاتې علماء وایي چې د یوځای والی روادی ، ځکه چې هغه یوځای والی روا نه دی چې حرمت د نکاح یو له بل سره له دواړو خواوو څخه ثابت وي.[۱]

---

[۱] بدائع الصنائع ،المغني ،نيل الاوطار،المجموع شرح المهذب اوشرح مسلم للنووي.

[۲] بدائع الصنائع.

Downloaded from: ketabton.com

د محرماتو د یوځای والي په هکله رسول الله(ص) فرمايي (لاتنکح المراة على عمتها ولاالعمة على بنت اخيها ولا المراة على خالتها ولا الخالة على بنت اختها).[۲]

يعني: نه دي شي په نكاح كولى ښځه په ترور د هغې او نه ترور په وربرې د هغې او نه ښځه په خاله د هغې او نه خاله په خورزې د هغې.

همدا راز (نهى رسول الله(ص)): ان تنكح المراة على عمتها اوخا لتها).[۳]

يعني: منع كړې ده رسول الله(ص) له دې نه چې په نكاح شي، ښځه په خپله ترور او يا په خپلې خاله.

خوارج وايي چې يوځايوالى يوازې دووخويندو او دمورا و دلورحرام دى دنورو خپلوانو ترمنځ يوځاى والى لكه دتره دلوركانو يا دماما دلوركانو يا دترور د لوركانو، د ټولوفقهاءو په نزد روادى، خو مكروه دى. اودتحريم او كراهت لامل دادى چې ددوه بنو ترمنځ هر وخت جنګ، جګړې، تاوتريخوالى، ناخوالې، كشمكش او جنجال وي[۴]

اوهره يوه د بلې سره رخه (حسد) او كينه ساتي نو كه ددوى تر منځ په نكاح كې روا والى وشي يا دواړه د يو سړي په نكاح وي نو د دوستانو تر منځ الفت، مينه او محبت به په كركې، حسد، كينې او نفرت بدل شي، نو هغه غرض چې د هغه لپاره نكاح روا شوې ده له منځه ځي رسول الله(ص)

---

[۱] المبسوط، المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۲] متفق عليه.
[۳] بخاري.
[۴] الاحوال الشحصيه في الشريعة السلامية \ محمد محى الدين عبدالحميد.

Downloaded from: ketabton.com

فرمايي:(فانکم اذافعلتم ذلک قطعتم ارحامکم)يعني :که دا کار مو وکړ،نو ستاسو ترمنځ به صله رحمي غوڅه شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۲. هغه چې مېړوخې دي

کومې ښځې چې مېړونه لري او طلاقې کړې یې نه وي نو بل ته یې نکاح حرامه ده او که مېړونه یې مړه شول او یا یې طلاقې کړلې او عدت یې پوره شو بیا یې نکاح روا ده الله(ج) فرمایي : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ النِّسَاءِ إِلاَّ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ) النساء ۲۴.

یعني :حرامې دي(پرتاسو) مېړوخې ښځې مګر د کومو چې مالکان شئ ستاسو ښي لاسونه.

نو دلته یې وینځې مستثنی کړلې ځکه چې هغه کله په جنګ کې ونیول شي، نوله مېړه سره یې اړیکې غوڅې شي ،او بېلتون راشي ،او د مېړوخو ښځو په حرمت کې حکمت د نسب ساتنه ده اوبل دا چې ددوی په نکاح کې جنجال، کشمکش او ټولنیزه بې نظمي رامنځ ته کېږي.

۳. هغه ښځې چې په عدت کې وي

په هغه ښځو چې له مېړه څخه جلا شي (خاوند یې مړشي یا یې طلاقه کړي) عدت تېرول لازم دي یعنې یوڅه موده دې بې له واده څخه انتظاروکړي ،چې د انتظار په دغه موده کې ددوی نکاح کول حرام دي الله(ج) فرمایي (وَلاَ تَعْزِمُواْ عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىَ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجَلَهُ) البقره ۲۳۵

یعني : اوقصد مه کوئ تاسو عقد دنکاح ترهغه پورې چې ورسېږي هغه نېټه مقرره دخدای(ج) اخرخپل ته.

Downloaded from: ketabton.com

داد هغه چا په هکله چې مېړونه يې مړه شوي وي اود طلاقې شوې ښځې په هکله فرمايي : (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةَ قُرُوءٍ) البقره ۲۲۸

يعنې :اوطلاقې شوې ښځې دې په انتظار کې لري ،خپل ځانونه تردرې حيضوپورې.

اود معتدې (هغه ښځې چې په عدت کې وي) دنکاح حرمت په اتفاق سره ثابت دی.).[۱]

اوکه چاله کومې ښځې سره په عدت کې نکاح وکړله نود جمهوروعلماوو(حنفي ،شافعي ، حنابله اوظاهريه و) په نزد پرې نه حرامېږي دوی به جدا کولی شي اوکله چې عدت يې پوره شي نونکاح ورسره کولی شي ،دوی يې قياس په زناکارباندې کوي.[۲]

او دامام مالک ، اوزاعي اوليث په نزد اوپه يوروايت کې له امام احمد(رح) څخه داپرې د تل لپاره حرامه ده اوداسې فيصله حضرت عمر رضي الله عنه هم کړې ده.[۳]

حضرت عمر رضي الله عنه وويل : لاتجتمعان ابداً.[۴]

يعنې : دوی نه شي يوځای کېدلای دتل له لپاره .

يا په بل عبارت دوی هېڅ وخت نه شي يوځای کېدلای.

---

[۱] بدائع الصنايع
[۲] المغني او المحلي
[۳] بداية المجتهد اوالخرشي علي مختصرخليل
[۴] موطاامام مالک

Downloaded from: ketabton.com

هغه ښځه چې مېړه يې درې طلاقه ورکړي ، نودا پرې حرامه شوله نه ورته رجوع کولی شي اونه د نکاح تجديد ، خوهغه وخت چې بل مېړه وکړي اوهغه ورسره صحيح خلوت وکړي لکه عادي نکاحګاني بې قيد شرطه اوبيا يې هغه مېړه مړشي اويا يې په خپله خوښه طلاقه کړي نوبيا ده ته روا ده چې په نوي عقد او نوي مهر يې نکاح کړي.الله(ج) فرمايي: (فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ تَحِلُّ لَهُ مِن بَعْدُ حَتَّىَ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِن طَلَّقَهَا فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَن يَتَرَاجَعَا إِن ظَنَّا أَن يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللّهِ) البقرة: ۲۳۰

يعنې.بيا که چېرې دا ښځه يې طلاقه کړله (دريم ځل)نواوس روا نده ده لره (دغه ښځه) د هغې څخه پس تر څو پورې چې نکاح وکړي له بل خاوند سره بيا که طلاق ورکړ دويم خاوند نو څه ګناه نشته پدې داوړو چې يوتر بله يوځای شي که خيال يې لرلو چې ټينګ به وساتي حکم د الله(ج).

له کونډو سره نکاح ته هڅونه

که څه هم اسلام نارينه له پېغلو سره نکاح ته هڅوي خو له کونډو سره نکاح له اجر او ثواب څخه خالي نه ده الله(ج) خپل رسول ته د (ثيبت وابکارا)يعنې کونډو او پېغلو دواړه يادونه کړېده.[1]

اوکه څوک پدې غرض له کونډو سره نکاح کوي چې د هغې او دهغې د اولاد پالنه وکړي نو دا عيناً عبادت دی.يوبل ناوړه دود چې زموږ په ټولنه کې يې ځای موندلی دی هغه دادی چې زموږ اکثره ځوانان له کونډو سره که څه هم ځوانه وي واده ته زړه نه ښه کوي همدا راز زموږ د ټولنې اکثره

---

[1] تحريم ۵.

Downloaded from: ketabton.com

کونډې هم د رواج ،دود ، .دستوراو پښتني پېغور له مخې دوهم واده تـه زړه نه ښه کوي ،که څه هم ژوند يې ډېر تريخ وي.د اکثرو ظاهري پلمه داوي چې دوهم واده ځکه نه کوي چې له لومړي مرحوم مېړه سره وفا وکړي. بايد وويل شي چې کونډې ته چې له لمړي مېړه سره د وفا کومه موده الله(ج) ټاکلې ده هماغه بس ده.الله(ج) له بنده څخه ډېر غيرتي ،وفادار ،حکيم او پوه ذات دی دا موده څلور مياشتې او لس ورځې ده الله(ج) په دې هکله فرمايي :

(وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة۲۳۴.

يعني :او هغه کسان چې مړه شي له تاسو څخه او پرېږدي دوی ښځې. انتظار دې کوي دا ښځې [له نکاح کولو څخه] په ځانو خپلو څلورمياشتې اولس[ورځې] .

په صدر اسلام کې به داسې ښځې ډېرې کمې وموم چې کونډې شوي وي او بيا يې حتی دويم او دريم واده هم نه وي کړی د رسول الله(ص) د خپلې کورنۍ غړي هم همداسې و په هغوي کې زموږ څخه غيرت هم ډېر و او د اسلام په روح او مفهوم هم ښې پوهېدلې علماء وايي چې :هغه ښځه وفاداره نده چې د لومړي مېړه له مړينې څخه وروسته له بل سره واده ونه کړي بلکې هغه ښځه وفاداره ده چې دمېړه په ژوند کې يې د زړه مارغه د بل چا په دام کې نه وي ننښتی.

په خپله د رسول الله(ص) بيبياني له حضرت عايشې(رض) څخه پرته نورې ټولې کونډې وې حتی ځينو يې له رسول الله(ص) څخه مخکې دوه ودونه هم کړي وو.تاسې وګورئ په خپله د رسول الله(ص) دکورنۍ غړو نارينه او ښځينه دواړو له کونډو نارينه او کونډو ښځو سره ودونه کړي دي.حضرت

Downloaded from: ketabton.com

اسماء لومړی له جعفر طیار رضي الله عنه بیا له حضرت ابوبکر صدیق رض او بیا له(حضرت علي) سره واده وکړ،درسول الله(ص) نمسۍ د حضرت حسین لور د حسن له مړینې وروسته له عبدالله ابن عمر او بیا له ابن عثمان سره واده وکړ.د حضرت علي رضً لور فاطمې درې مېړونه کړي و.لبابه د عبیدالله ابن عباس لور لومړی له ابوالفضل بن عباس او دهغه له مړینې وروسته له زید بن حسن بن علي سره واده وکړ.د علي کرم الله وجهه لور میمونې په کربلاکې د خپل مېړه عبد الله ابن عقیل بن ابي طالب له شهادت وروسته له عبد الله ابن شمامه ابن عباس سره واده وکړ.دا په خپله د نبوي ډیوې پتنګان او د سپېڅلې کورنۍ غړي دي نو ویلای شو چې له کونډې سره نکاح یا کونډې ته دوهم واده نه شرعا بد کار دی او نه عرفا اونه دا په ځوانۍ ،مروت او وفاکې شمېرل کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

شلورم څپرکی

د نکاح څو ډولونه او احکام يې

الف: له کافر سره نکاح

اسلامي شريعت نارينه وو ته اجازه کړې ده چې د اسماني دين له منونکو سره نکاح وکړي په دې موجوده عصر کې درې اسماني شريعته (اسلام ،يهوديت او نصرانيت) موجود دي ،اونارينه وو لپاره روا دي چې په دې درې ډلوکې له هرې يوې سره چې وغواړي واده وکړي او هغه چې اسماني دين نه لري ،لکه مجوس ،بت پرست او داسې نور له هغو سره نکاح حرامه ده.

او د مسلمانې ښځې لپاره له مسلمان څخه پرته له بل چا سره نکاح روا نه ده، که څه هم د کتاب خاوند وي د مشرکوښځو سره د نکاح په هکله الله(ج) فرمايي : (وَلاَ تَنكِحُواْ الْمُشْرِكَاتِ) البقره۲۲۱

يعنیً: او په نکاح مه اخلئ مشرکې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

او مشرکانو ته د مسلمانې ښځې د نکاح ورکولو په هکله فرمايي : (وَلاَ تُنكِحُوا الْمُشرِكِينَ) البقرة۲۲۱.

يعني اوپه نکاح مه ورکوئ مشرکانو ته (لورګانې اوخويندې خپلې.

(لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ) الممتحنة : ۱۰.

يعني : نه هغه مسلمانې ښځې هغه کافرو سړيو ته حلالې دي او نه هغه کافر سړي مسلمانو ښځو لره حلال دي.

(وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ) الممتحنة: ۱۰.

يعنی :اومه ساتئ پخپله قبضه کې ناموس د کافرو ښځو .

اوله مسلمانو سره د کتابيې دنکاح په هکله فرمايي :(وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ) المائده :۵

يعنی:اوپاکې ښځې له هغو کسانو سره چې ورکړل شوي دوی ته کتاب مخکې له تاسو څخه.

اوله کتابيې سره نکاح جايز ده ،ځکه چې ښځه کمزورې وي ژر د اغيزې لاندې راځي ،اونارينه د تاثير خاوند وي ،کېدلای شي ،ښځه دهغه له ويرې ياله هغه سره د محبت له کبله ايمان راوړي لکه چې د بر خله داسې شوي هم دي او دښځې نکاح هم له کافر سره له همدې امله حرامه شوه.الله(ج) فرمايي :(أُوْلَـئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ) البقره ۲۲۱.

یعنې: دوی اورته بلنه کوي:

او: ((ولن یجعل الله للکفرین علی المؤمنین سبیلاً))

Downloaded from: ketabton.com

یعنې: اوله سره نده ګرځولې الله تعالی لپاره د کافرانو پر مومنانو کومه بالادستي.

ځینې علماء وايي چې له اهل کتابو ښځو سره نکاح مکروه ده او عبد الله بن عمرﷺ وايي چې دانکاح حرامه ده اود : (وَالْمُحْصَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أُوتُواْ الْكِتَابَ) څخه مراد هغه ښځه اخلي چې ایمان یې راوړی وي له دوی ځنې.

اوله یهودو اونصاراوو څخه پرته له نورواهل کتابو سره لکه هغه چې ایمان پر زبور یاپر صحیفو د ابراهیم ،شیث(ع) او داسې نورو لري د نکاح په هکله دوه قوله دي امام ابو حنیفه(رح) اویوروایت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحیح ده.[1]

امام شافعي ،صاحبان(رح) اوپه بل روایت کې له امام احمد(رح) څخه دانکاح صحیح نه ده.[2]

اوله صابیې سره نکاح دامام ابوحنیفه(رح) په نزد رواده ځکه دوی اهل کتاب دي، اسماني دین مني اودستورو عبادت اوبندګي نه ،بلکې احترام یې کوي.

امام شافعي اوصاحبان(رح) وايي :چې له صابیې سره نکاح روانه ده.[3]ځکه دوی د ستورو عبادت کوي اوصحیح قول هغه دی چې ابن قدامه وایي: که دوی له یهودو اونصاراوو سره ددین په اصولو کې لکه تصدیق درسولانو اوایمان په کتابونو موافق وو ،نودا اهل کتاب دي ،اوکه له دوی سره ددین

---

[1] بدائع الصنائع اوالمغني.
[2] بدائع الصنائع ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[3] بدائع الصنائع اوتحفةالمحتاج.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

په اصولو کې برابرنه وو نوددوی نکاح روا نه ده.[۱] او که له مور او پلار څخه یې یو اهل کتاب او بل مجوسي و نو د هغې نکاح هم روا ده.[۲]

هغه وینځه چې کتابیه وي د امام شافعي او حنابله و(رح) په نزد نکاح ورسره صحیح نه ده.[۳] او بادار ته یې روا ده او امام ابو حنیفه(رح) وایي چې د کتابیې وینځې نکاح روا ده.[۴]

ب: متعه او موقتي (لنډ مهالې) نکاح

متعه

متعه فایدې اخستلو ته وایي ،او داسې صورت نیسي چې سړی کومې انجلۍ ته ووایي چې مثلاً څوورځې له تاڅخه په سل روپۍ ګټه اخلم یا ترڅو چې زه په دې ښار کې او سېږم له تا څخه په زرروپۍ جنسي فایده اخلم او هغه یې ومني.

موقته نکاح

هغه ده چې څوک کومې انجلې ته ووایي چې ته له ماسره د یوې میاشتې لپاره واده وکړه اودومره مهر به درکړم او هغه یې ومني.په دې نکاح کې به دنکاح ټول شرطونه لکه شاهدان ،مهر،ایجاب او قبول پوره وي اود مودې ټاکل ضروري دي.

---

[۱] المغني لابن القدامه.
[۲] الاشباه والنظائر،ابن نجیم.
[۳] رحمة الامة ،المغني اوالمجموع شرح المهذب.
[۴] بدائع الصنائع اوفتح القدیر.

Downloaded from: ketabton.com

د متعي اولنډ مهالي نکاح توپير

۱. په متعه کې شاهدان ضروري نه دي اوپه موقتي نکاح کې ضروري دي.

۲. متعه به دتمتع (فايده) په لفظ وي په نوروبه نه وي اوموقتي نکاح په زواج ،نکاح اونوروالفاظوچې همدا مفهوم لري هم صحيح کېږي.

۳. دوخت اومودي ټاکل په متعه کې شرط نه اوپه موقتي نکاح کې شرط دي.

د متعې او لنډې مهال نکاح حکم

متعه په ابتدا د اسلام کې روا وه بياوروسته منع اوحرامه کړل شوه اوټول فقهاء يې په حرمت متفق دي اوله روافضو اوشيعه اماميه و څخه پرته هېڅوک يې هم روانه ګڼي.[1]

دوی وايي چې ډېرو صحابه و لکه علي ،عبدالله بن عباس ،ابن مسعود ،ابی بن کعب ،عمران بن حصينؓ دې ته روا ويلي دي ،خوعليؓ خپله وايي : ان حل المتعةقد نسخ.[2]

يعنی :يقينا دمتعې حلالول منسوخ شوي دي.

ابن رشدوايي،چې د متعې حرمت له رسول الله(ص) څخه په تواتر سره ثابت دی[3].

---

[1] الاعتبارفي ناسخ والمنسوخ من الاثار\محمدبن موسى الهمداني ،کاشف الغطا،کشف الاسرار،ايه الله خميني اين است ائين ما\فقيد محمد حسين اومختصرالنافع.

[2] نحفةالمحتاج ،المهذب ،الخرشي اونيل الاوطار.

[3] بد اية المجتهد.

Downloaded from: ketabton.com

حضرت عمرؓ وايي : رسول الله(ص) د متعې اجازه موږ ته درې ځله کړې وه ،بيا يې حرامه کړله په خدای(ج) سوګند نه پوهېږم چې بيا به چا متعه کړې وي او هغه واده والا وي ،مګر په تيګو ويشتل شوی دی.[١]

د سبرة الجهنيؓ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) فرمايي :(ياايها الناس اني كنت قد اذنت لكم فى الاستمتاع من النساء وقدحرم الله ذلک الى يوم القيمة).[٢]

يعنیً: ای خلکو يقينا زه وم چې تاسو ته مې اجازه کړې وه په فايده اخستلو ښځو څخه (په متعې) او بېشکه حرام کړ الله(ج) دا کار د قيامت تر ورځې پورې.

له حضرت عليؓ څخه روايت دی چې رسول الله(ص) د خيبر په غزا کې له متعې څخه او د کورنيو خرولو غوښو څخه منع کړې ده.. بخاري او مسند احمد ، امام بيهقي په سنن الکبری کې له ابن عباسؓ څخه نقلوي چې (المتعة هى حرام كالميتة والدم ولحم الخنزير)

يعني متعه حرامه ده لکه مړه او وينه او د خنزير غوښه.

الله(ج) فرمايي : (وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ) المومنون : ٥.

يعني : او هغه کسان چې د خپلو شرمګاهو ساتونکي دي همدا راز فرمايي : (وَلْيَسْتَعْفِفِ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا) النور: ٣٣.

يعني:او ښايي چې ځان وساتي هغه کسان چې نه مومي (توان) د نکاح.

[١] ابن ماجه.
[٢] مسلم او مسند احمد.

Downloaded from: ketabton.com

﴿وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم﴾ النساء:۲۵.

يعنې: او څوک چې په تاسو کې نه لري توان د دې چې نکاح وکړي له بيبيانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغه ښځو سره چې چې ستاسو د لاس مال دی.

نو څوک چې په صحيح عقد او نکاح کې ښځه نه لري ،نو په پاکۍ او ځان ساتنې حتی له وينځو سره په نکاح مامورشوي دی. که متعه روا وای الله(ج) به ورته د متعې امر کړی و.

او موقتي نکاح هم د متعې په څېر باطله ده او له امام ابو حنيفه (رحمة الله عليه) څخه يو روايت شوی دی که چېری په موقتي نکاح کې دومره وخت وټاکل شي چې غالبا انسان پکې مړ کېږي لکه سل کاله نو دا عقد صحيح دی، ځکه چې دا معناً ابدي او د تل لپاره عقد دی ،خو دا روايت کمزوری دی.

د همېشنۍ نکاح ګټې

اسلام يو ريښتونی دين دی او د هرچا مصالح (ښېګڼې) په نظر کې نيسي ،که چېرې په موقتي ډول نکاح روا شوې وای او وروسته ښځه او خاوند سره بېل شي او يا خاوند ښځه وشړي ،نو په دې کې د ښځې او کورني نظام دوا ړو لپاره ډېر ډېر زيانونه ليدل کېدل ،مثلاً :

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۱. که اولاد پلار واخلي، نود مور له ترحم او شفقت، روزنې او تربيې څخه بې برخې پاتې کېږي او د مور روزنه د کوچني لپاره حتمي ده، او که اولاد مور واخلي نو د پلار له ترحم، شفقت او مينې څخه محرومېږي.

۲. دا کوچنی به په تولنه بوج وي ځکه د هغه د لګښت، خوراک، جامو او روزنې لپاره څوک تيار نه وي.

۳. کله چې په ځوانۍ کې ښځه ښکلې وي د هر چا رغبت ورته کېږي، چې هغه خپلې غېږې ته راولي او د هغې د ښکلا له خوږو څخه خوند او مزې واخلي، خو کله چې زوړ او ښکلا يې ختمه شي نو بيا هېڅوک دې ته غاړه نه ږدي چې دا پنډ دې پورته کړي او د تل لپاره دې د هغې خدمت، نفقه، دارو او درمل پر غاړه واخلي. او مور، پلار او ورونه هم ورسره تنګ شي، نو اسلام نکاح د تل لپاره وګرځوله چې که څوک د کومې ښځې د ځوانۍ، د ښکلا او خوږو څخه خوند اخلي نو هغه دې په زوړوالي کې هم ساتي او همدا د سليم فطرت تقاضا هم ده. نن صبا مورږ وينو چې په لوېديځ، او نورو اروپايي او نورو تش په نامه پرمختللو هېوادونو کې په ځوانۍ کې له ښځې څخه خوند او مزې اخستل کېږي، او د خپلو غوښتنو قرباني کوي يې او بيا يې په زوړ والي کې داسې پرېږدي لکه چې دوه څاروي د خپلو جنسي غرايزو د اشباع لپاره يو ځای شي او بيا د خپلو غوښتنو له پوره کولو وروسته بېل شي او بيا هر يو پخپله مخه ځي او دا ښځو ته لوی زيان او هغوی پورې ملنډې وهل دي، نو له همدې امله هلته هر کال په زرګونو ښځې ځانونه وژني.

ج: د شغار (بدل) نکاح

Downloaded from: ketabton.com

شغار دشين په زير سره خالي ځای ته وايي لکه چې عرب وايي :شغرت البلد ،يعنې ښار له اوسېدونکو څخه خالي شو

هذاعمل شاغريعني :داکار خالي دی.کله چې هېڅوک هغه کار نه قبلوي اودې نکاح ته شغارځکه وويل شوچې له مهر څخه خالي وي.[1]

ځينې وايي چې شغار په لغت کې پورته کولوته وايي ،کله چې سپی پښه د حاجت لپاره پورته کړي،نووايي (شغرت الکلب) اوددې نکاح د سپکوالي او غندنې لپاره په دې نوم ونومول شوه.[2]

په جاهليت کې يوډول نکاح وه چې شغار به يې ورته ويلې،پدې ترتيب چې يوسړی به خپله لور ياخوربل تن ته په دې شرط ورکړله چې هغې به هم خپله خور يالور ده ته په نکاح ورکوي اوهر يوبه دخپلې ښځې د مهر بدل ورکړل شوي انجلۍ وګرځوله.

مګر اسلام دامنع کړل حضرت عمر(ص) روايت کوي چې ان رسول الله(ص) نهی عن الشغارً.[3]

يعنیً: يقيناًرسول الله(ص) فرمايي :(لاشغارفي الاسلام)[4]

يعني:نشته شغارپه اسلام کې.

مګر کوم بدل چې نن سبا زموږ په ټولنه کې رواج دی.داشغارنه بلکې سيې نکاح ده اوکه چېرې داسې وشي چې يوه د بل مهر و ګرځول شي نو

---

[1] ترمذي اونيل الاوطار.
[2] القاموس المحيط اولمغني لابن قدامه
[3] صحاح الستة اونيل الاوطار.
[4] مسلم اومسنداحمد.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

امام شافعي(رح) وايي : دا نکاح باطله ده او په مسلمانانو واجب دي چې دوی سره بېل کړي که دخول یې شوی وي او که نه شوی.[۱]

او همدا سې یو روایت له امام حنبلﷺ څخه هم دی دلیل یې دادی چې عبدالرحمن بن هرمزالاعرج روایت کړی دی چې عباس بن عبدالله بن عباسﷺ خپله لور عبدالرحمن بن الحکم ته په نکاح ورکړله او عبدالرحمن خپله لور عباس ته په نکاح ورکړله او دواړو خپلې لورګانې یو د بل مهر وګرځولې نو معاویه ابن ابي سفیان(رح) مروان بن الحکم ته ولیکل چې دوی یو له بل نه بېل کړئ.[۲]

امام مالک(رح) وايي، چې په دې نکاح کې له دخول څخه وړاندې جدايي راوستلی شي، خو له دخول څخه وروسته یې نه شي راوستلی.[۳]

امام ابوحنیفه(رح) او ملګري یې وايي دا هغه نکاح ده چې باطل شرط ورسره یوځای شوی وي ،یعنې عقد او نکاح سیې دی مګر شرط باطل دی او دواړو ښځو ته مهر لازمېږي ،ځکه چې په دې نکاح کې هغه څه مهر شول چې مهر کېدلای نشي ،چې هغه انسانان دي او مهر باید متقوم (ارزښتمن)مال وي.[۴]

---

۱ مغني المحتاج او المغني.
۲ ابوداود او مسند احمد.
۳ الخرشي على مختصرخليل.
۴ بدائع الصنائع.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د حنابله و مشهورقول دادی چې که پدې شرط يې ورکړله چې هغه به هم خپله لورياخور ده ته په نکاح ورکوی نو دا صحيح نه ده ځکه چې په فاسد شرط پورې يې اړوند کړله چې هغه ده ته دبلې ورکول دي.[1]

د: وينځې سره نکاح

لکه چې مخکې مو وويل ،کومه ښځه چې په جنګ کې ونيول شي اومېړوښه وي نوله مېړه سره يې اړيکې غوڅې شي اومسلمانانوته روادي چې له داسې ښځوسره نکاح وکړي.الله(ج) فرمايي: (فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء :۲۵.

يعنې: نو نکاح دې وکړي د هغوسره چې ستاسې د لاس مال وي چې ستاسې وينځې دي مسلمانانې.

اودهمدې ايت په پای کې فرمايي :(ذَٰلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْعَنَتَ مِنكُمْ) النساء :۲۵.

يعنې :داپه دې وجه چې څوک په تاسوکې وبرېږي له تکليف وربېښېدلو څخه.

فقهاء په دې ايت کې د (طول) په تفصيل کې ډېراختلاف لري چې په لنډ ډول يې دلته يادونه کوو:

۱.د امام ابوحنيفه(رح) په نزد هراصيل اومريې سړي ته روادي چې اصيله ښځه يې نه وي نوله وينځې سره نکاح وکړي که دا وينځه مسلمانه وي اوکه کتابيه وي اوهر اصيل او مريې ته روا نه دي چې اصيله ښځه ولري او له

---

[1] المغني اولمختصرفي الفقه.

Downloaded from: ketabton.com

وینځې سره نکاح وکړي،نود احنافو په نزد هر چاته روا ده چې له وینځې سره نکاح وکړي خو چې اصیله ښځه ونلري ،یعنې د وینځې نکاح په اصیلې روا نه ګڼي.[1]

او که څوک اصیله ښځه ونلري که څه هم د اصیلې سره نکاح توان ولري له وینځې سره نکاح ورته روا ده.

رسول الله(ص) فرمايي :(وینځه دې پر اصیلې ښځې نشي په نکاح کولای.

الله(ج) فرمايي :وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ طَوْلاً أَن يَنكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِن مِّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُم مِّن فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ) النساء۲۵.

یعنې: او څوک چې نه لري په تاسو کې طاقت ددې چې نکاح وکړي له بیبیانو مسلمانانو سره نو نکاح دې وکړي له هغو ښځو سره چې ستاسو دلاس مال دي چې مسلمانې وینځې دي.

او له(طول څخه مراد په ایت کې دده په نزد داصیلې ښځې شتوالی دی یعنې چې همدا اوس دده په نکاح کې وي ځکه چې دا داصیلې ښځې سپکاوی او بې احترامي ده.

۲. امام شافعي (رح) وايي چې هر مسلمان ته چې ازاد وي او که مريي ،په دوه شرطونو د وینځې نکاح روا ده.[2]

[1] روائع البیان في تفسیرایات الاحکام ۱ محمد علی الصابوني او جامع احکام القران.
[2] المهذب او محمد محي الدین عبدالحمیدي له تحفه ابن حجر څخه نقل کوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

الف :چې د زناوېره ورسره وي.

ب: چې له اصیلې ښځې سره د نکاح مالي توان اوطاقت ونلري که څه هم اصیله ښځه له اهل کتابو څخه وي اوله طول څنې مرادمالي توان اوطاقت دی.

اوهرمسلمان ته چې که اصیل وي اوکه مریی داحرام ده چې له کتابیې وینځې سره نکاح وکړي څکه چې الله(ج) فرمایي : (فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ).

یعنې:چې ستاسو وینځې دي مسلمانانې.

اودده په اند مریي ته رواده چې له وینځې سره نکاح وکړي اواصیله ښځه ولري.

عجیبه خولاداده چې له وینځې سره نکاح روا نه ګڼي مګرهغه چاته چې له اصیلې ښځې سره د نکاح طاقت ونه لري اومریې ته اجازه ورکوي چې د اصیلې له پاسه وینځه هم په نکاح کړي ،سره له دې چې : (وَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ مِنكُمْ) عام دی اوهېڅوک تربنه خاص نه دي.

۳. امام مالک(رح) وایي:هراصیل مسلمان ته روادي چې له وینځې سره که څه هم کتابیه وي په هغه دوه شرطونونکاح وکړي چې امام شافعي(رح) شرط کړي دي.

برابره خبره ده چې له دې سره نکاح یې لومړنۍ وي اوکه له دې څخه پرته بله ښځه هم ولري اوبرابره ده که لدې څخه مخکینۍ ښځه یې اصیله وي اوکه وینځه خو په دې شرط چې اصیله ښځه یې زوجي حقوق ادانکړي.

په مالکیانو کې ځینې علماوو د وینځې نکاح پر اصیلې په دې مشروطه کړې ده چې اصیله ښځه په دې واده خوښه وي ،اوکه اصیله ښځه دځان له پاسه د وینځې په نکاح ناراضه وي نو روا نه ده.اود خپلې ښځې له وینځې سره هم نکاح روانه ده.[1]

---

[1] درمختار.فقه السئه اوشرح الوقایه.

Downloaded from: ketabton.com

. لکه وړاندې موچې وویل ،تول فقهاء په دې متفق دي چې په نکاح کې په هلک باندې کوم شرط نه دی اینبودل شوی له هر چا سره یې چې خوښه وي نکاح کولی شي ،که هغه یې سیال وي اوکنه خو که انجلۍ د خپلې نکاح تړون په خپله کوي ،نوسیالداري به په نظر کې نیسي، داچې کله یووګړی د بل سیال ګرځي ،اوواده ورسره کولی شي، اوپه سیالۍ کې معتبر صفتونه کوم دي ؟فقهاء په دې هکله د نظر اختلاف لري :

١. عبد الله ابن مسعود رضي الله عنه امام مالک، ،سفیان ثوري ،کرخي ،محمد ابن سیرین،حسن بصري ،اوعمر ابن عبدالعزیز(رح) وایي چې : سیالي یواځې په دین کې شرط ده او په نورو صفاتو کې سیالي ضرورنه ده ځکه چې په صدر داسلام کې ډېرو معتبرو صحابیو رضي الله عنه له مرئیانو سره ودونه کړي دي لکه دقیس لورفاطمه(رض) چې قریشه اوډېره جلیل القدره صحابیه وه اود رسول الله(ص) له مریې اسامه سره ورته رسول الله(ص) په نکاح امر وکړاو هغې ور سره نکاح وکړله).[1]

٢. امام احمد(رح) وایي چې سیالي یې په دین او کارکسب کې ضروري ده یعنې دا اوچت کسب کوونکې لوردټیټ کسب کوونکې دزوی سیاله نه ده.

٣- دامام شافعي(رح) په نزد سیالي په دین، کار، کسب، اصیلوالي، (ازادي) او له عیبونوځخه خالي والي کې ده اود ځینومعاصروشافعي مذهبو علماوو په نزد په عمرکې مساوي والی ضروري دی یعنې زوړاوبوډا دځوانې ښځې سیال نه دی.

که دا صفت د سیالۍ د صفتونو په معتبروشرطونوکې دصفت اوشرط په توګه ونه منو او ونه وایوچې د بوډا اود ځوانې پېغلې نکاح دې حتماونه

---

[1] فتح القدیر،بدائع الصنائع اونیل الاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

شي ، خودا باید ضروري وګڼو چې ځوانه نجلۍ باید سپین ږیري او کمزوري ته په نکاح ورنه کړل شي ، ځکه داد ټولنې نظم ته زیان رسوي ، ټولنه فاسد وي ، ځوانه ښځه بوډانه خوښوي اونه سپین ږیری د ځوانې ښځې حقوق ورپوره کولی شي ، ډېرداسې شوي دي چې سپین ږیري ته یې ځوانه په نکاح کړې وي اوبوډاد هماغې شپې په سبا مړ وي نو په دې هکله ډېر احتیاط په کاردی ، داد ښځې لپاره یو همېشنی رنځ دی چې روحا هم ناارامه وي.

۴- دامام ابوحنیفه اود هغه دملګرو(رح) په نزد دسیالۍ صفتونه اسلام،دینداري ،نسب ،اصیلوالی ، شتمني ،کسب اوکړنه ده نوکله که کومه ښځه له چاسره واده وکړي اوداصفتونه په کې کم وي او ولي ورڅنې تېرشي نونکاح صحیح ده .

همدارازکه صغیره یې په نکاح ورکړې وي اوپه هلک (خاوند) کې داصفتونه کم وي اوله بلوغ نه وروسته ترې جینۍ تېره شي ، نونکاح صحیح ده اوکه دادواړه هریوورڅنې تېر نه شي ، نودنکاح د فسخ کولوحق لري له اسلام څخه مراددپلرونو اونیکونو اسلام دی،نو د چاچې یواځې پلارمسلمان وي ،دهغه چاکفوه اوسیال نه دی چې پنځه یاشپږ پېړۍ یې په اسلام کې تېرې شوي وي (دا په غیردعربو کې).

اود کسب اوکارپه لوړتیااوغوره والي کې دهغې ټولنې دود اورواج ته اعتبار دي یعنې هرکسب چې په یوټولنه کې ارزښت اودرناوی لري ،هماغه لوړدی نوداوچت کسب کوونکي دلورنکاح د ټیټ کسب کوونکي له زوی سره د انجلۍ دولي له موافقې پرته صحیح نه ده لکه په افغانستان کې چې سپک کسب ډمتوب اونایتوب اوپه مصرکې اهنګري ګڼل کېږي.

Downloaded from: ketabton.com

اوله مال څخه مراد دادی ،چې خاوند د ښځې نفقه ،مهر،جامه ،اوداسې نورې اړتیاوې پوره کولی وشي او که دایې پوره کولی وشو ،نودا دغني(بډای) دلورسیال دی اوغوره والي په نسب اوقوم کې یوازې په عربو کې دی اوعجم ټول یودبل سیالان دي.اوعرب هم ټول یودبل سیالان نه دي اوعجمي دعربي سیال نه دی.[۱]

[۱] شرح الوقایه ،الاحوال الشخصیة في الشریعة الاسلامیة \محمد محي الدین عبدالحمید.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ولي او په نکاح کې ولايت

په نکاح کې ولايت (واکمني) په دوه ډوله ده:

جبري ولايت يا (غيراختياري واکمني) او هغه ولايت چې مستحب دی ،چې دواړو ته به لنډه کتنه وکړو :

الف: جبري ولايت

دجبري ولايت اسباب درې دي :

۱. کوچنيوالی که کونډه وي او که پېغله.

۲. ليونتوب چې پيدايشي وي او که وروسته ليونی شي.

۳. معتوه يا احمق (پاګل اوډېرکم عقل)[1]

ټول اوليا په خپل وارد ولايت حق لري ،لومړی پلار ،بيانيکه بيا... لکه څنګه چې د نکاح په موانعوکې موږ ورته نغوته وکړه ،په هماغه ترتيب سره لومړی له دويم څخه د نکاح دولايت حق لومړی لري.

امام شافعي(رح) وايي چې پر کونډې داجبارولايت نشته دی او په بالغې پېغلې هم شته دی او په کوچنۍ باندې پلاراونيکه د اجبارولايت حق لري ،بل څوک يې نه لري ، اوکه دادواړه نه و.نوبيادې بې واده پرېښودلای شي ،ترهغه چې بالغه شي اواجازه وکړي.

---

[1] بدائع الصنائع ،تحفة المحتاج،المغني اوالخرشي على مختصر خليل.

Downloaded from: ketabton.com

امام مالک(رح) وايي چې جبري ولايت پر کوچني له پلار څخه پرته بل چاته نشته دی او که پلار يې نه وي نو په نکاح دې يې څوک نه ورکوي، ترهغې چې پيغله شي او دځان لپاره وکيل وټاکي.[۱]

له امام احمد(رح) څخه په دې هکله دوه روايته دي چې يو دامام شافعي(رح) په څېر دی.

اودپاګلې ليونۍ ښځې د زوی يا لمسي ولايت په مور له هر چالومړی دی ،که کومه پاګله ياليونۍ ښځه يې زوی يالمسی په نکاح ورکړي ،نوعقدفسخ کولی نه شي.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد اوپه يوروايت کې کې له شافعي،مالک اواحمد (رح) څخه په ولي کې عدالت شرط نه دی.اوپه قوي روايت کې له امام شافعي،مالک اواحمد(رح) څخه په ولي کې عدالت شرط دی.

که چېرې پلار يانيکه صغېره په نکاح ورکړله ،نوداعقد لازم اونافذ دی له بلوغ څخه وروسته د فسخې حق نه لري ،په هغه صورت کې چې پلار يا نيکه له عقد څخه د مخه په بد اختيارۍ ونه پېژندلی شي ،اوکه د عقد څخه د مخه اويادعقد په وخت کې هغه صغيرته بد نيت درلودیا فاسق ياليونی و ،ياېې سپک خويونه درلودل،لنډ فکری و ،د کارونوپه پای (انجام) يې فکر نه کاوه يا يې پر صغير له اندازې څخه ډېر مهرټاکلی و ،اوياد صغيرې مهرله اندازې څخه کم و ،يا يې سيال ته نه وه ورکړې ،نوځيني وايي چې دانکاح

---

[۱] الخرشي على مختصرخليل.

Downloaded from: ketabton.com

صحیح نه ده ،اوځینې وایې چې دانکاح موقوفه ده ،اوصغیراوصغیرې دواړوته له بلوغ څخه وروسته اختیاردی.[۱]

اوکه له پلاریا نیکه څخه پرته بل ولي په نکاح ورکړله ، که څه هم خاوند یې سیال وي اومهرهم له مثل څخه هم کم نه وي ، نودانکاح صحیح اولازمه ده ، خو نافذه نه ده، اوهریودبالغېدلوپه صورت کې اختیارلري ، یعنې دانکاح منلی هم شي او ردولی یې هم شي ، که څه هم دخول شوی وي اودامام ابویوسف(رح) په نزداختیاردبالغېدونشته دی اودنکاح فسخ هغه وخت صحیح کېږي کله چې له عقدڅخه خبرشي ، یعني که کوم څوک بالغ هم شي او له نکاح څخه خبرنه وي نوهرکله چې خبرشي ، نودقبلواوردولوحق لري.

ب : یوې عاقلې، بالغې اواصیلې ښځې ته چې دامام ابوحنیفه(رح) په نزددخپلې نکاح دکولوحق هم لري ، مستحب دی ، چې ولي ته اجازه ورکړي ، چې د دې دنکاح عقدوکړي اوکه ولي ورڅخه اجازه وغوښتله اوداچپ شوه ، نودا د دې له خوا اجازه ده ، اوکونډه به په ډاګه (صراحت) سره امرکوي اوولي باید اصیل، عاقل اوبالغ وي،اوله هغه چاسره چې دایې ولي دی ، په دین کې مساوي وي.

پر مسلمان دکافر، ذمي، یهودي، نصراني اوداسې نوروولایت نشته دی :

(وَلَن يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلاً) النساء: ۱۴۱

یعنې : اوله سره نه دي ګرځولي الله(ج) دکافرانولپاره په مسلمانانوکوم حاکمیت.

د امام شافعي(رح)په نزد زوی پر موردولایت حق نه لري.[۲]

---

[۱] المجموع شرح المهذب ،المغني اوالخرشي علی مختصر خلیل.

[۲] المهذب للشیرازي.

۲المهذب للشیرازي.

Downloaded from: ketabton.com

اوکه عصبه نه وي نو دولایت حق د امام ابو حنیفه(رح) په نزد ذوي الارحامو ته لېږدول کېږي.

امام شافعي او صاحبین(رح) وایي که عصبه نه وي نو دولایت حق خلیفه ته دی.۲
او ځوک چې وینځه ازاده کړي او د وینځې عصبه یې نه وي ، نو باداریې دهغې ولي دی.

اوکه نژدې ولي لېرې وي او خاطب (غوښتونکې) دهغه انتظار نه کوي ، نو شریعت یې لېرې ولي ته اجازه کړې ده ، چې د نکاح ولایت وکړي او د نژدې ولي په راتګ سره نکاح نه باطلېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

پنځم څپرکی

نفقه

پېژندنه او د استحقاق شرطونه يې

۱. ثبوت او پېژندنه

الف: نفقه په لغت کې

نفقه له نفوق څخه اخستل شوې چې هلاک او له منځه تللو ته يې وايي يا له نفاق څخه اخستل شوي ، چې رواج (دود) ته يې وايي.

او فقهاد نفقې کلمه هغه مال ته استعمالوي چې انسان يې په خپل عيال لګوي ، ځينې علماء نفقه خوړو او جامې ته وايي ، او ځينې نورې خوړو ، جامې او استوګنځي (داوسېدلو ځای) ته وايي.

ب: ثبوت

د ښځو نفقه په ايت، حديث، اجماع او قياس ثابته شوې ده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۱. (وَعلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ) البقرة ۲۳۳
یعنې :او د کوچنیانو په پلار لازم دي خوراکه او جامې د ښځو د دستور(شریعت) مطابق.

۲. (أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنتُم مِّن وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُّوهُنَّ لِتُضَيِّقُوا عَلَيْهِنَّ) الطلاق : ۶

یعنې : وا وسوئ دا ښځې چېرته چې او سېږئ تاسي ، له خپل طاقت سره اوضررمه رسوئ دوی ته چې تنګي به روالئ تاسې په دوی باندې .

۳. (لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ) الطلاق : ۷

یعني: نفقه دې ورکوي ښښتن د طاقت له طاقته خپله ښوک چې را تنګه کړلی شوه پرهغه روزي د ده پس خرڅ دې کوي دی له هغه څخه چې الله(ج) ورکړي دي.

۴. رسول الله(ج) د حجة الوداع په خطبه کې وفرمایل : (ولهن علیکم کسوتهن ورزقهن بالمعروف).[1]

یعني: او هغوی لره په تاسې جامه اوروزي ده په نیکې طریقې سره.

۵. په نیل الاوطار کې وایي چې هند د ابي سفیان مېرمن د رسول الله حضور ته راغلله او ویې ویل چې ابي سفیان د ېربخیل سړی دی او موږ ته دومره څه نه راکوي ،چې ما او زما زوی لپاره بس شي ، خو هغه څه چې زه یې ورڅخه وا خلم او هغه پوه نه شي رسول الله(ج) ورته وفرمایل : (خذي من مال

[1] مسلم.

Downloaded from: ketabton.com

ابي سفيان ماي‌کفی‌ک وولدک بالمعروف) ی‌عني : دابوسفی‌ان له مال څخه دومره څه چې ستااوستا بچي ته بس کېږي په نېک (منل شوي) ډول اخله.[۱]

۲. بل دمعاويـة القشـري‌رضي الله عنه حديث چې رسـول الله(ص) ورتـه وفرمايل: ((هغې ته خواړه ورکړه کله چې خواړه خورې،په جامه يې پټه کړه کله چې ځان په جامه پټوې.....))[۲]

نوځ علماء پردې متفق دي چې دښځې نفقه پر خاوند واجب ده .

داچې مېرمن دکوراو خاوند خدمت کوي، دهغه پـه کـورکې اوسېږي ،بهر ته نه وځي کاراوکسب نه کوي نودعقل غوښتنه هم داده چې دهغې جامه او نفقه پرخاوندلازمه وي .

کومه ښځه دنفقې مستحقه ده؟

هره ښځه د نفقې مستحقه نه ده.د نفقې د استحقاق لپاره ځوشرطونه شته دي چې دلته يې په لنډ ډول يادوو.

الف: چې د نکاح عقديې صحيح وي ، په فاسده نکاح کې نفقه نه شته اوکومه ښځه چې په اشتباه کې ورسره کوروالی شوی وي ،هم دنفقه مستحقه نه ده.[۳]

ب: داچې د خاوند دکتې اخستلولپاره برابره اومناسبه وي اوکه چېرې کوچنۍ وي لکه لـه اوه کلوڅخه وړه ، نوپه نفقه يې اختلاف دي امام

---

[۱] متفق علیه

[۲] ابوداود ،ابن ماجه،مسنداحمد اومشکوة.

۳بدائع الصنايع

Downloaded from: ketabton.com

ابوحنیفه او امام محمد رحمة الله علیه وایي چې ددې نفقه یې په خاوند نه شته ده ، که څه هم خاوند کورته راوستې وي او د خاوند په کور کې اوسېږي امام ابویوسف(رح) وایي که خاوند یې خپل کورته راوستې وي او د خاوند په کورکې اوسېدله ، نونفقه یې په خاوند شته ده دلته فتوی په دې مذهب کې د امام ابویوسف په وینا ده.

کومه ښځه چې ناروغه وي او د خاوند مباشرت ورسره نه کېږي امام ابوحنیفه ،او امام محمد(رح) وایي چې نفقه یې په خاوند حق ده خو په هغه صورت کې چې ناروغي ورته د پلار په کورکې پیدا شوي وي او د خاوند کورته له تللو څخه انکار وکړي نونفقه یې په خاوند نه شته ده.

امام ابویوسف(رح) وایي چې که ناروغي ورته د پلار په کورکې پیدا شوي وي نود نفقې مستحقه نه ده که څه هم د مېړه کورته له تللو څخه انکار ونه کړي.

او که په خپل کور کې یې وساتله نونفقه یې حق ده دلته فتوي د امام ابوحنیفه او امام احمد(رح) په وینا ده.[۱]

ج: چې له عذر څخه پرته یې په کورکې ونه اوسېږي ىعنې: ښځه هیڅ شرعي عذر نه لري خو بیا هم د خاوند په کورکې نه اوسېږي سره له دې چې خاوندیې غواړي چې خپل کورته یې بوزي .

د: همدارازبدګذرانه ښځه چې د خاوند اطاعت او منته په روا کارکې نه کوي او بد اخلاقي کوي نو دا د نفقې مستحقه نه ده.

ح: چې خاوندیې په دومره مسافه کې سفرته بېول غواړي چې هلته په لمانځه کې قصرنه کېږي او د هغې عاجل مهریې ورکړی وي خو بیا هم له

---

[۱] بدائع الصنائع

Downloaded from: ketabton.com

تللو څخه انکار کوي نو دا ښځه بد ګذرانه ده او نفقه يې په خاوند شته خو په دې شرط چې خاوند د ښځې امن د سفر په اوږدو کې وساتلی شي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۲. د نفقې اندازه

امام مالک او امام احمد بن حنبل(رح) وايي چې نفقه به د ښځې اوخاوند د مالي وس او حال مطابق وي که ښځه اوخاوند دواړه شتمن وي نونفقه دشتمنو به ورکوي اوکه دواړه نېستمن وونو نفقه د نېستمنو به ورکوي اوکه ښځه شتمنه وه اوخاوند يې نېستمن اوبيوزله وو، نونفقه به د نېستمنو او شتمنو ترمنځه وي اوکه خاوند شتمن و اوښځه نېستمنه وه نوهم نفقه به دواړه ترمنځ وي همدارايه دځينې حنفي علماوو هم ده اود احنافو په مذهب کې فتوي هم په همدي ويناده.[۱]

امام شافعي(رح) وايي چې په نفقه کې به يوازي دخاوند حال ته کتلى شي.[۲]

که خاوند نېستمن وي نونفقه دنېستمنو به ورکوي که څه هم ښځه شتمنه وي اوکه خاوند شتمن وي نونفقه دشتمنو به ورکوي که څه هم ښځه نېستمنه وي اوله حنفي علماوو څخه امام کرخي(رح) هم همدارايه غوره کړي ده.[۳]

اوهم دا رايه قوي اوپياوړي هم ده. الله تعالى فرمايي:(لِيُنفِقْ ذُو سَعَةٍ مِّن سَعَتِهِ وَمَن قُدِرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلْيُنفِقْ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ)... الطلاق : ۷

يعني : لګښت دې کوي ښتن دطاقت له طاقته خپل څخه اوهغه څوک چې تنګه کړلی شوه په هغه روزي د هغه پس لګښت دې کوي له هغه څه چې ورکړي وي هغه لره الله(ج) تکليف نه کوي الله(ج) په هېڅ نفس مګرپه هغه اندازه چې ورکړي يې دي ده لره.

---

[۱] نيل الاوطار، حاشيه ابن عابدين ،المهذب اوبدائع الصنائع

[۲] فتح القدير اورحمةالامة

[۳] فتح القدير

www.melitahrik.com 0777400116

Downloaded from: ketabton.com

د متعې په هکله فرمايي:او هغوى ته څه خرڅ ورکړئ د وس او مال خاوند باندي دهغه موافق او تنګې والا (بې وسه او بې وزله) باندې دهغه مطابق.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

نفقه او قاضي

کله چې خاوند ښځې ته نفقه نه ورکوي او یا غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي ،نو ښځه کولی شي ، چې قضاته مراجعه وکړي ،نو په همدې بناء دا فصل په دوه برخو وېشو: یو هغه چې خاوند حاضر وي خو ښځې ته نفقه نه ورکوي او بل هغه چې خاوند غایب وي او ښځه یې بې نفقې پرېښې وي.

۳. ښځې ته د نفقې له ورکولو څخه انکار

که چېرې خاوند شتمن و،او ښځې ته یې نفقه نه ورکوله نو قاضي به یې دوه ځلې قضاته راوبولي او هر ځل به ورته په وېره تهدید او ګواښ سره خبر ورکړي او که بیا هم ونشو او ښځې غوښتل نو بندي کولی یې هم شي او له ضروري سامان څخه پرته به د خاوند ټول سامان د ښځې د نفقې لپاره وپلوري[1]

او که خاوند بې وزله و،نو د امام ابو حنیفه(رح) په نزد به د فقر او بې وسۍ له کبله ښځه ورڅخه نه شي بېلولی.بلکې قاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي.او ښځې ته به امر وکړي ،چې ځان ته ټاکل شوې اندازه پوره کړي.[2]

او هر کله چې خاوند شتمن شو،نو ورڅخه به یې واخلي او که چا پور نه ورکاوه ،نو قاضي به د ښځې هغه دوستان چې د دې نفقه پرې واجب ده

[1] رحمة الامه ،فتح القدیر.

[2] رحمة الامة ،فتح القدیر

Downloaded from: ketabton.com

اړباسي ،چې دې ته پوروړکړي او د انکار په صورت کې یې بندي کولی هم شي.[۱]

(وَإِن كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَى مَيْسَرَةٍ) البقرة ۲۸۰.

یعنې او که خاوند نېستمن و ،نو پرتا سو دی انتظار تروخته د پراخی.

(لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا) الطلاق:۷.

یعنې تکلیف نه ورکوي الله(ج) هېڅ نفس ته مګر په هغه اندازه چې ورکړي یې وي ده لره ،ژر ده چې وبه ګرځوي الله(ج) پس له سختۍ څخه اساني.

او همدا سې روایت له احمد او شافعي(رح) څخه هم دی ،او امام شافعي(رح) څخه بل روایت دی ،چې ښځه کولی شي چې په قضا کې د نکاح د فسخې غوښتنه وکړي او که سړی شتمن وي او ښځه د کورکار نه شي کولی ،نو خدمتګار به ورته ونیسي که خدمتګاریې مریې وي ،نو نفقه یې پر خاوند لازمه ده او که اصیل و ،نو نفقه یې پر خاوند نشته دی او ځینې علماء وایي ،چې د هرخادم نفقه اصیل وي که غلام پر خاوند لازمه ده.[۲]

۴. د غایب د ښځې نفقه

[۱] الاحوال الشخصیة فی الشریعة الاسلامیة :محمد محي الدین عبدالحمید نقل له زیلعی او شارح المختار څخه.

[۲] المبسوط.

www.meitahrik.com 0777400116

Downloaded from: ketabton.com

غایب هغه څوک دی چې قضاءته یې په اسانۍ سره حاضرول شونې نه وي ،نود احنافو په نزد که شتمني یې له ښځې سره وه نوقاضي به ورته د نفقې اندازه وټاکي اوکه شتمني یې له ښځې څخه پرته له بل چاسره وه لکه امانت ،پوریا......نوله چاسره چې دامال دی،نوکه هغه دامنله چې داښځه د همدې غایب ښځه ده اوله ده سره یې شتمني هم شته ،نوقاضي دې ورته امر وکړي ،چې له همدې مال څخه یې ښځې ته نفقه ورکړي اوکه هغه سړي دانه منله چې داهغه غایب ښځه ده اویایې له ده سره مال شته دی اوقاضي پرې خبر و ،چې دادغائب ښځه ده اومال یې هم له دې سړي سره شته دی ،نوبیا به هم ورته امر کوي اوکه دې سړي هم نه منله اوقاضي هم پرې خبر نه و ،نوامام زفر(رح) وایي چې په دې سړي به دښځې دعوه اورېدل کېږي.

امام ابوحنیفه اوصاحبان ابویوسف اومحمد(رح) وایي چې:قاضي به په دې سړي دښځې دعوه نه اوري ،ځکه چې دښځې دعوه خوله خپل مېړه سره ده اوکه دغایب سړي پتې ،بڼ یا...وي نوله اجارې څخه به یې د نفقې رقم اخلي،خو پلورلی یې نشي ،اوکه هېڅ یې نه وي پرېښې ،نوقاضي به ورته نفقه وټاکي اوورته به اجازه وکړي ،چې پور یې کړي.

اودامام شافعي(رح) په نزد که غایب خاوند شتمن و ،اوځای یې معلوم وي،نوقاضي به ښځې ته نفقه وټاکي اودهغه ښار قاضي ته به خبر ورکړي، چې خاوند دنفقې ورکولو ته اړباسي ،اوښځه په دې حالت کې بېلتون نه شي غوښتلی.

Downloaded from: ketabton.com

اوکه شتمن وي اوځای یې معلوم نه وي نو ددې مذهب علماء دوه ډلې دي ،یوه ډله وایي چې ښځه د فسخې غوښتلو حق نه لري ،اوبله ډله وایي ،چې ښځه دا حق لري.[۱]

اوکه خاوند نیستمن اونادار هم وي اوځای یې معلوم هم نه وي نو ددې مذهب د ټولو علماوو په اتفاق ښځه د فسخې حق لري[۲] امام مالک وایي: که خاوند غایب شو اوشتمني یې هم په هغه ښارکې چې ښځه اوسېږي ،نه وه یا یې شتمني هم وه خو ښځې ته له زحمت او ستونزو پرته په لاس نه شو ورتللی، نوله قاضي څخه بېلتون غوښتلی شي ،اوکه شتمني یې هم وه اوپه لاس ته راتلو کې یې له څه ستونزه سره نه مخ کېدله ،نو طلاق نشي غوښتلی.

که خاوند غایب وا وکه حاضر،خوښځې ته یې نفقه نه ورکوله اوښځه پرته له دې چې قاضي ورته په نفقه پرېکړه وکړي ،اویامخکې له دې چې له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شي او په خپل ځان یې مال ولګوه ،نو دانفقه د خاوند په ذمه پوره نه ده.[۳]

اوکه له خاوند سره د نفقې په اندازه له راضي کېدلو یا دقاضي له پرېکړې پوره کولو امر وکړي ،نودانفقه په دې وخت کې په خاوند غیر صحیح پوره ده اوله دې پنځوصورتونو څخه په یو ساقطېږي :

۱. چې خاوند یې ورته ورکړي.

۲. چې ښځه یې خاوند ته معاف کړي.

---

[۱] مغني المحتاج ،نهاية المحتاج اوالمهذب للشيرازي.
[۲] كتاب الام ،المهذب اوالاحوال الشخصيةنقل له کافي اوشرح الروض څخه.
[۳] فتح القدير.

Downloaded from: ketabton.com

۳. د ښځې او خاوند څخه دیوه پرمړینه.

۴. د ښځې په بدګذرانی (بې موجبه د خاوند اطاعت نه کول).

۵ د ښځې په طلاقولو کې چې سبب یې ښځه وي.

د ځینو علماءو په نزد په طلاق سره مطلق ساقطیږي او د ځینو په نزد مطلق نه ساقطیږي او که له خاوند سره د نفقې په اندازه راضي شوه او یا قاضي ورته فیصله وکړي او یوله دې دواړو څخه ورته په پورکولو اجازه وکړي او دې پوروکړ، نو دا پور په خاوند صحیح پوردی او په دې دوه صورتونه ساقطیږي:

۱. چې خاوند یې ورته اداکړي.

۲. دا چې ښځه یې خاوند ته معاف کړي.

له طلاق څخه وروسته یې غوښتلی شي او که خاوند مړشو نو د خاوند له ورثه وڅخه یې هم غوښتلی شي او که ښځه مړه شوه نو د ښځې ورثه یې هم غوښتلی شي.

امام مالک او امام شافعي (رح) وایي چې که ښځې قاضي ته وویل چې خاوند بې نفقې پرېښې یم، سره له دې چې زما نفقه پرې واجب ده او قاضي ته دا جوته شي، نو ښځې ته به د نفقې امر کوي او د پورولو لپاره د قاضي یا مېړه اجازه ضرورنه ده او په هغه دوه صورتونو ساقطیږي، چې پورته موورته ګوته ونیوله او له امام احمد څخه هم یوروایت همدادی.[1]

[1] رحمة الامة او المهذب للشیرازي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

امام احمد (رح) وايي ،چې: کله خاوند غايب شو او شتمني يې هم نه وه پرېښې يا يې دغه له شتمنۍ څخه اخستل سخت شول، او پور کول هم ورته سخت شول نو ښځه کولی شي ،چې له قاضي څخه فسخ وغواړي.[۱]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] زادالمستنع شرف الدين موسی ابن احمد المقدسي.

Downloaded from: ketabton.com

شپږم څپرکی

مهر

عمومي معلومات

الف: پېژندنه

مهرهغه مال ته ویل کېږي ،چې د مېړه له خوا يې ښځې ته د نکاح د صحيح تړون اویاد وطي په سبب ورکول واجب دي (دوطي سبب لکه په فاسده نکاح کې له ښځې سره کوروالی اوکه په فاسده نکاح کې کوروالی نه وي شو نومهرنه واجبېږي).

مهریوځانګړی امتیازدی چې ښځوته په نړیواله سطحه اسلام ورکړی دی ،که څه هم په يهوديت کې مهرشته دی.خوچې څومره ارزښت په اسلام کې ورکړل شوی دی ،په يهوديت کې يې نه لري ،يهوديان مهرد ښځې له وفات

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

څخه وروسته د هغې ورثه وو ته ورکوي او په یهودیت کې د کونډو مهرد پېغلې په نیمه اندازه وي.[۱]

ب: د مهر د فرض کېدلو حکمت

د مهر په لزوم کې د الله(ج) حکمت دی چې تر چا پټ نه دی مثلا: که بې مهره نکاح روا شوې وای نو دا به د ښځو له پاره سپکاوی او په عزت کې کمښت و، په سپکه سترګه به ورته کتل کېدل له هغې سره به یې ښه ګذران نه کاوه، اودا به د نکاح د رسۍ په سستولو کې لویه مرسته وه ځکه چې د هغې په لاس ته راوړلو کې یې کومه ستونزه نه ده ګاللې اودبېلولو واک هم لري نوځینو به ښځې کولې او بې له کوم سبب څخه به یې پرېښودلې نو مهر یوداسې شعارشوچې ښیي د ښځې کول څه اسان کار ندی، دا خوارۍ اوشتمنۍ ته اړه لري چې له واده څخه وروسته هغې ته په درنه سترګه وکتل شي او دهغه بشپړ درناوی وشي.

ج: د مهر دفرض کېدلو دلایل

مهرپه ایت، حدیث او اجماع ټولو ثابت دی الله(ج) فرمايي : (وَآتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً) النساء ۴.

یعنی: او ورکوئ ښځوته مهرونه ددوی په خوشحالۍ سره.

[۱] الاسلام بلامذاهب\ دکتورمصطفی الشکعه.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

(وَأُحِلَّ لَكُم مَّا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَن تَبْتَغُوا بِأَمْوَالِكُم مُّحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء۲۴.

یعني:اوحلالې دي تاسي لره ټولي ښځې له دې څخه پرته پدې شرط چې طلب کوئ دوی لره- دخپل مال په بدل کې په قید کې راوړولره نه مستي ویستولره اوبیا کومې ښځې چې فایده مو واخستله له دوی څخه نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقرر شوی دی.

رسول الله(ص) یوه نکاح هم بې مهره نه ده کړې نو که فرض نه وای نو رسول الله(ص) به حتماً یو ځل پرېښی و چې په نه فرضیت دلالت وکړي.

د: هغه څه چې مهر کېدلای شي

هرڅه چې اسلام کې ارزښت ولري لکه سره اوسپین زر،ځمکه ،کور،جامه ،ورېښم،جوار،غنم،وربشي ... ټول مهر کېدلای شي ځکه چې الله(ج) مسلمانان مخاطب کړل: (ان تبتغوا باموالکم) چې طلب کوئ دوی لره د خپل مال په بدله کې :یعني چې هغوی ته خپل مالونه ورکړئ هغه چې تاسو سره ارزښت لري اوڅه چې په اسلام کې ارزښت نه لري لکه شراب،وینه او.......مهرکېدلی نشي اوکه دا په مهر کې یاد شول نودا سې شول لکه هېڅ چې یادشوي نه وي اود نکاح تړون صحیح اومهرفاسد دی.

مهر د نکاح له ارکانو څخه ندی اویادول یې په تړون کې شرط ندی اوکه مهریادشي اوکه یاد نشي نکاح صحیح ده الله(ج) فرمایي : (لاَّ جُنَاحَ

Downloaded from: ketabton.com

عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة۲۳۶

یعنې :هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړئ تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسې ورپورې لاس نه وي لګولی او نه موورته څه مهر ټاکلی وي.

د استدلال وجه داده چې الله(ج) هغه طلاق هم صحیح کړ چې خاوند ښځه د مهر له ټاکلو او مسه کولو څخه وړاندې طلاقه کړي او طلاق خوله نکاح څخه وړاندې نه صحیح کېږي نو معلومېږي چې یادول یې په تړون کې شرط نه دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

هـ: د مهر لږه او ډېره اندازه

دمهر په اندازه کې فقهاء ځان ځانته نظر لري.

دامام ابوحنيفه(رح) په نزد له لس درهمو څخه چې اوه (۷) مثقاله کېږي لږمهر نه صحيح کېږي ،يودرهم درې نيم ګرامه چې لس درهمه (۳۵) ګرامه سپين زرياېې معادل کېږي.[۱]

رسول الله(ص) فرمايي: خبر اوسئ له ولي څخه پرته دې بل څوک ښځه په نکاح نه ورکوي اونه دی يې ورکوي مګرسيال ته اونشته مهر کم له لسو روپيو څخه.[۲]

له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت شوی دی چې له لسو روپيو څخه کم مهرنشته دی.[۳]

رسول الله(ص) فرمايي چې نه دي شي پربکولی لاس (په غلا) په کم له لسوروپيواونه شي صحيح کېدلی مهر کم له لسوروپيو.[۴]

امام مالک وايي چې: سره زر ددينارله څلورمی برخې څخه اوسپين زرله درې درهمو څخه کم مهر صحيح ندی اوددينارڅلورمه برخه بايد خالصه سوچه سره وي اودرهم هم بايد سوچه سپين زروي اوکه له دې اندازې څخه لږ وي‌تاکل شي نو خاوند له دخول څخه وړاندې دوه اختياره لري.

۱. چې اندازه پوره کړي.

---

[۱] فتح القدير.
[۲] دارالقطني.
[۳] دارالقطني
[۴] دارالقطني اوسنن الکبرى.

Downloaded from: ketabton.com

۲. چې نکاح په طلاق سره فسخه کړي.

امام شافعي(رح) او امام احمد(رح) وايي چې د مهر کمه اندازه نه شته او دليل يې هغه حديث دی چې جابر رضي الله عنه روايت کړی دی چې رسول الله(ص) فرمايي: چا چې په مهر کې ډک ورغوی ستوان يا خرما ورکړلې هغه ورته حلاله ده.[1]

له سهل بن سعد رضي الله عنه څخه روايت دی چې رسول اکرم ص يو سړي ته يوه ښځه د اوسپنې ګوتې (هغه څه چې ښځه يې د زينت لپاره په ګوته کوي) په بدل کې په نکاح ورکړله.[2]

حنفي علماء ځواب ورکوي چې موږ دا حديث منو مګر دا خو زموږ له دلايلو سره تعارض (ټکر) نلري او دا جمع (غونډه د حديثو) په اسانه سره کېدلی شي هغه دا چې لس درهمه خو د مهر کمه اندازه په وړاندينيو حديثو کې وټاکل شوه او رسول الله(ص) چې په ګوته او ډک ورغوي ستوانو او خرماو هغه حلاله معرفي کړله دا د هغې معجل مهر شوا و نوريې د خاوند په ذمه پاتې دی او هغه حديثونه چې د احنافو دلايل دي معجل او مؤجل مهر دواړه ښيي او د مهر وروستۍ اندازه په اتفاق د ټولو سره نده ټاکل شوی او په هره اندازه چې ښځه او خاوند راضي (خوښ) شول نو صحيح ده.

حضرت عمر رضي الله عنه غوښتل چې خلک د مهر له هغې اندازې څخه له ډېر اخستلو څخه ايسار کړي چې رسول الله(ص) خپلې لورګانې په نکاح ورکړې وی او يا يې خپلو بيبيانو ته ورکړې و نو د مسجد له وروستۍ برخې

---

[1] ابوداود.

[2] مسلم، ابوداود او المستدرک للحاکم.

Downloaded from: ketabton.com

ښځه یوه ښځه را پاڅېدله او حضرت عمرؓ ته یې وویل : ته چې په څه مورږ ته امر کوې مورږ ته الله(ج) له هغې پرته نور څه هم روا کړیدي.

حضرت عمرؓ ورڅخه وپوښتل چې هغه څه دي ؟ هغې ځواب ورکړ چې الله(ج) فرمایي : (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا).

یعنې :او که اراده وکړئ تاسې بدل اخستل دیوې ښځې په ځای دبلې ښځې او ورکړې وي تاسو له دوی نه یوې ته مال ډیر پس مه اخلئ تاسو بېرته له هغې مال څخه هیڅ شی.

حضرت عمرؓ له خپلې وینا او قصد څخه واوښت.[١]

هو سنت دادی چې په مهر کې ډېر بښت ونکړل شي.رسول الله(ص) فرمايي: له ټولو څخه برکت په هغې نکاح کې دی چې اسانه وي.[٢]

حضرت عمرؓ به اصرار کاوه چې ښځو ته ډېر مال ورنکړل شي او دا جوته ده چې د رسول الله(ص) د بیبیانو مهر له پنځه سوه (٥٠٠) درهمو څخه ډېر نه و ،مګر دام حبیبېؓ چې نجاشي رسول الله(ص) ته په نکاح کړله او څلور زره درهمه مهر یې ورته له ځانه ورکړ.[٣]

په مهر کې ډېر بښت له نکاح څخه خلک بې برخې کوي او اوس چې د ولور په نامه د انجلۍ پلار ،ورور ،.....څه اخلي داد انسان پلورل او حرام

[١] نیل الاوطار او فقه السنه.
[٢] مسند احمد
[٣] ابو داود

Downloaded from: ketabton.com

دي، او څوک چې اصیل او ازاد انسان پلوري هغه دالله(ج) دښمن دی او د الله(ج) دښمني څه کوچنۍ خبره نه ده.

سنت خودادي چې له ناوې سره د پلار کورچې څومره یې وس رسېږي کومک وکړي رسول الله(ص) زینب رضي الله عنها ته هار او فاطمي(رض) ته څادر، مشک (داوبوڅی) مېچن اونورسامان ورکړي و.

ام سلمه(رض) فرمايي چې رسول الله(ص) موږته وفرمايل چې عایشې(رض) ته جهېز برابرکړئ.[1]

مهرد ښځې خپل حق دی اوخاوند ته یې معافولی هم شي او هرجایزتصرف پکې کولی شي ،نه ولي نه دښځې خاوند اونه دبل چا څه کار غرض اواعتراض پرې شته دی اونه دهلک ولي اونه دانجلۍ ولي اونه یې بل څوک ساقطولی شي .څوکه مهرله مثل څخه کم و او انجلۍ دخپلې نکاح ترون پخپله کړی ونودانجلۍ ،ولي داعتراض حق لري .

ګړندی (معجل) او ځنډيني (مؤجل) مهر :

دا رواده چې ښځې ته ټول مهر سمدستي ورکړلی شي اوداهم رواده چې ټول مهر وځنډول شي اوداهم رواده چې مهر په قسطونوورکړل شي اوکه یواځې مهر یې یادکړاو وخت یې ونه ټاکه نواعتبار دهغه ځای دوداوورواج ته دی اوځینی علماء دا واجب ګڼي.[2]

صحيح او فاسد مهر

[1] ابن ماجه
[2] بداية المجتهد

Downloaded from: ketabton.com

مهربه یا مال وي او یا ګټه اومنفعت نوکه مال ونوضرورده چې دا به په اسلام کې ارزښت ولري. اومعلوم به وي پداسې ډول سره چې بیا د دواړو جګړه راپیدانشي او که چېرې مهر ګټه اومنفعت ولکه مزدوري نوپکارده چې هغه داسې ګټه وي چې دهغې دکولوپه بدله کې اجوره لازمه وي ، لکه دشیخ کبیر(شعیب(ع)) او (موسی(ع))په قصه کې چې یاد شوي دي الله(ج) د(شعیب(ع)) له خولې څخه حکایت کوي فرمایي: (إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيَّ هَاتَيْنِ عَلَى أَن تَأْجُرَنِي ثَمَانِيَ حِجَجٍ) القصص۲۷

یعنې :وویل (شعیب(ع)) چې ښبشکه زه اراده لرم ددې چې په نکاح درکړم یوه ددوه لوڼوڅخه چې دادې پدې چې ته مزدوروا وسې زما سره اته کاله.

شپونتوب یا مېرې څرول شعیب(ع) دخپلې لورمهر وټاکه څکه چې د شپونتوب په بدله کې مزدوري ورکول کېږي.

دا څلورځایه مهرفاسد دی درې ځایه په مال کې اویوېې په ګټه اومنفعت کې.

په مال کې

الف: داسې مال چې هېڅ ارزښت ونلري لکه څوداني غنم یا لږ اوبه یا.

ب: چې ارزښت ولري مګرپه اسلام کې نه لکه شراب ، خنزیر

ج:چې نا معلوم وي پدې ډول چې جګړه ترې جوړېږي لکه درې جوړه جامې څکه په جامه کې خوورېښم ،کتان،مالوچ اوورئ ټول داخل دي یا لکه دوه حیوانات چې په حیواناتوکې خو اس ،خر، غوا ،پسه ټول شامل دي نود داسې شي مهرنومول فاسد دي.

په ګټه کې

Downloaded from: ketabton.com

په ګټه کې هغه صورت کې مهر فاسد دی چې داسې ګټه ورته وټاکي چې په بدل کې یې اجوره روانه وي لکه د قران یا یو سورت ښوونه او د امام شافعي(رح) په نزد د قران ښوونه مهر کېدلی شي ځکه چې د هغوی په نظر په قران ښوونه اجوره اخیستل روا دي.[۱]

د مهر ډولونه او حالتونه

په خاوند واجب مهر به لدې څو حالاتو څخه خالي نه وي.

مهر مسمی یا ټاکل شوی مهر

مهر مسمی پر یو حالت کې واجبېږي چې خاوند لس شرعي روپۍ چې اوه مثقاله کېږي او یا له د ېنه زیات وټاکي چې نامعلوم نه وي او ښځه او ولي یې پرې راضي وي او په صحیح تړون کې په دې درې صورتونو کې پوره مهر لازمېږي:

الف : چې خاوند له ښځې سره صحیح کوروالی وکړي، الله(ج) فرمايي :
(فَمَا اسْتَمْتَعْتُم بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً) النساء ۲۴

یعنې : بیا کومې ښځې چې تاسې پکار راوستې (فایده موترې و اخیستله) نو دوی لره ورکړئ د دوی حق کوم چې مقررشوی دی.

ب : چې له هغې سره صحیح خلوت وکړي ځکه چې ښځې خپل ټول بدن خاوند ته سپارلی و اود یو ځای والي هېڅ مانع نه وي.

ج : چې له خاوند او ښځې څخه یو مړ شي که څه هم دخول او صحیح خلوت نه وي شوی چې لږوروسته به صحیح خلوت و پېژنو.

[۱] المهذ ب للشیرازی

Downloaded from: ketabton.com

لږ مهر

الف: له مهرمثل او ټاکلي مهر څخه په یو حالت کې کم واجبېږي هغه داچې د نکاح ترون فاسد وي اوښځې ته صحیح مهر وټاکل شي اوکوروالی ورسره وکړي نوکه خاوند مهر سل روپۍ وټاکه اومهر مثل دوه سوه روپۍ وه نوسل روپۍ یې حق کېږي اوکه خاوند ورته سل روپۍ مهروټاکه اومهر مثل پنځوس ونوپنځوس روپۍ یې حق کېږي.

ب: دمهرکمه اندازه په یوه حالت کې واجبېږي هغه دا چې کله له لس روپیوڅخه کم مهر وټاکل شي اویا یې ارزښت وټاکل شي نودامام ابوحنیفه اوصاحبانو په نزد لس روپۍ لازمېږي او دامام زفر(رح) په نزد مهرمثل لازمېږي.

www.melitahrik.com 0771 400 116

مهر مثل

مهرمثل د نجلۍ دپلارله پلوه د دوستانومهر دی لکه خورګانې، ترورګانې، دتره لورګانې پدې شرط چې له هغې سره په عمر ،ښکلا، اوښایست ،شتمني ،وخت ،عقل ،پوهه ،پاکي،علم ،پیغلتوب اویا کونډتوب کې برابره اومساوي وي اوکه د پلار په دوستانو کې ددې مثل نه ونو د موریه دوستانو کې به یې مثل ته وګوري اودهغې مهر به ورته ټاکي.

مهر مثل په لاندې حالاتو کې واجبېږي.

الف: چې نه د ښځې خاوند اونه یې ولي دترون په وخت کې مهر وټاکي لکه چې ترون مطلق وي اومهر یاد نشي.

Downloaded from: ketabton.com

ب: چې د تړون په وخت کې مهر ونه ټاکل شي او ښځه له کوروالی څخه وړاندې وغواړي چې مهر ورته وټاکل شي او خاوند يې نه مني او ښځه قاضي ته ورشي او قاضي له خاوند څخه د مهر د ټاکلو غوښتنه وکړي او هغه انکار وکړي نو مهر مثل لازمېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ج: چې خاوند یا ولي مهر بالکل پرېږدي

چې مهر یاد کړي مګر فاسد مهر وي لکه هغه څلور صورتونه چې مخکې مو وویل.

د: چې ښځه عاقله او بالغه وي او د ولي له اجازې څخه پرته خپله نکاح وکړي او مهر یې له مثل څخه کم وي.

ه: چې خاوند ورته له لسو روپیو څخه کم مهر وټاکي نود امام زفر(رح) په نزد مهر مثل لازمېږي.

و: په شغار نکاح کې.[1]

نیم مهر

کله چې خاوند له ښځې سره د نکاح صحیح تړون وکړي او مهر ورته وټاکي خو مخکې له دې چې له هغې سره کوروالی وکړي او یا صحیح خلوت واقع شي نو ښځه جدا کړي او د خاوند له خوا د نکاح رسۍ وشلېږي نو نیم مهر لازم دی الله(ج) فرمايي: (وَإِن طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ مَا فَرَضْتُمْ) البقرة ۲۳۷.

یعنې: که چېرې مو طلاق کړې دوی مخکې له لاس وروړلو څخه او ټاکلی مو وي هغوی ته مهر نو لازم شو نیم مهر د هغه کوم چې مو ټاکلی وي.

متعه

[1] الاشباء والنظائر

Downloaded from: ketabton.com

کله چې ښځه له خاوند سره له کوروالي اوصحیح خلوت څخه مخکې بېله شي نو په خاوند متعه واجب ده الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتِّعُوهُنَّ عَلَى الْمُوسِعِ قَدَرُهُ وَعَلَى الْمُقْتِرِ قَدْرُهُ) لبقرة ۲۳۶.

یعنې: هېڅ ګناه نشته پر تاسو که چېرې طلاق ورکړئ ښځو ته هغه وخت پورې چې تاسې ورسره لاس هم نه وي لګولی اونه مودوی ته څه مهرټاکلی وي اوهغوی ته څه خرچه ورکړئ ،د وسې خاوندان له خپل وسې سره سم اوبې وسه له خپل وسې سره سم .

دمتعې په اندازه کې دنظر اختلاف دی ځینې وایي چې دخاوند حالت (شتمني اونیستئ)ته اعتبار دی اوځنې وايي چې دښځې حالت ته اعتبار دی اوځینې وايي چې ددواړو حالت ته به کتلی شي خو په هر حال د مهر مثل له نیم څخه به زیات نه وي او له پنځو درهمو څخه به کم نه وي امام شافعي(رح) طلاقې شوې ښځې ته متعه واجب ګڼي که ښځه عاقله اوبالغه وي نو خپل مهر به خپله قبضوي (تسلیموي) اوکه صغیره لیونۍ یاپاګله وي نو مهر به یې ولي قبضوي.

صحیح خلوت

کله که ښځه اونارینه پداسې ځای کې سره یوځای شي چې د بل له کتلو او د دوی له اجازې پرته ددوی په حال له خبرېدلو څخه په امن وي اوله دوی څخه په یوه کې څه علت هم نه وي چې د وطې ممانعت وکړي نو دادحقیقي وطی معنی ورکوي.

د وطې مانع په درې ډوله ده

Downloaded from: ketabton.com

۱. طبعي مانع لکه چې مېړه کوچنی وي او په دوی کې يو د جماع قدرت ونلري او يا ښځه نفاسه او يا حايضه وي.

۲. جنسي مانع لکه چې خاوند يا ښځه ناروغه وي.

۳. شرعي مانع لکه چې له دوی څخه يو د حج په احرام کې وي يا يې فرض روژه نيولې وي او نفلي روژه مانع نده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

اووم څپرکی

طلاق اوبېلتون

حکم او پېژندنه

پېژندنه او روا والی

الف: پېژندنه

ځيني علماء وايي چې طلاق بېلتون ته وايي اوځيني وايي چې طلاق دقيد (ولکې)لرې کولو ته وايي، او په اصطلاح کې د سړي له خوا فی الحال ياوروسته د صحېحې نکاح له منځه وړلو ته طلاق وايي.

دطلاق روا والی په ايت حديث ،اجماع اوعقل ثابت دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلَاقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

يعني : طلاق (رجعي) دی دوه کرتو پورې له دې څخه پس ساتل دي د ستورپه طور (شريعت مطابق) يا پرېښودل دي په ښه ډول.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

(لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ) البقرة ۲۳۶.

یعنې: هیڅ ګناه نشته په تاسو کې که چېرې ورکړې تاسو ښځو ته طلاق تر هغه وخته پورې چې تاسو لاورپورې لاس نه وي لګولی

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) لطلاق۱.

یعنې: ای پیغمبره په هغه وخت کې چې طلاقولې تاسو ښځې پس طلاقوی هغوی په وخت د عدت د هغوی کې.

له حضرت عمرﷺ څخه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایې ام المومنین بی بی حفصه(رض) طلاقه کړله اوبېرته یې ورته رجوع وکړله ابوداود.[1]

له عبدالله ابن عمرﷺ څخه روایت دی چې زما یوه ښځه وه چې ماته ډېره ګرانه وه خو زما د پلار نه خوښېدله هغه ماته امروکړ چې طلاقه یې کړه خوما انکاروکړهغه دایادونه رسول الله(ص) ته وکړله هغه وفرمایل ای د عمرﷺ زویه طلاقه یې کړه.[2]

ټول فقها د طلاق په ورا والي متفق دي اوداسې واقعې ډېرې شوي هم دي مګرهېچامنع کړي نه دي،اوعقل هم دامني داسې چې خاوند د ښځې په اخلاقو کې داسې څه پیداکړي چې تحمل یې نلري ګوذاره ورته سخته شي اوژوند له ناخوالو سره مخ شي نو اخر څه وکړي؟

نو اسلام دا روا کړي چې په دغسې یو لړ حالاتو کې دو ی سره بېل شي خاوند ته یې د طلاق اجازه ورکړله اوښځې ته یې هم دا اجازه ورکړه چې له

---

[1] نسائی اوابن ماجه.
[2] بخاري ،مسلم ،ترمذی اوابن ماجه.

Downloaded from: ketabton.com

مېړه ښځه طلاق وغواړي ان د ځان د جدايۍ په بدل کې خاوند ته خورا څه مال هم ورکړي ،اوکه خاند نو غوښتل نو ښځه موضوع قاضي ته وړاندې کولی شي تر څو هوسا اوسوکاله ژوند وکړي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ج: د طلاق د رواوالي حکمت

له نکاح څخه عرض د خاوند اوښځې تر منځ دوستي ، مینه محبت اویوپر بل رحم دي ښځه اوخاوند باید یوپربل رحم وکړي اویود بل اسانتیا اوسهولیت اوخوښۍ لپاره خپل ټول کوښښونه وکړي اود دوستۍ فضا قایمه کړي مګرکله داسې هم کېږي چې دا مینه محبت په کرکه او نفرت او ناخوالوبدل شي د دوی اړیکې خرابې شي څکه د ژوندون د سفرلکه بېړۍ تل په یوحال کې نه وي کېدا شي چې هغوی ته یوپر بل بد ګوماني اوبد فهمي پیداشي د ژوند په تېرولوکې ستونزه رامنځ ته شي اوډېرسخت وي چې دا خړه فضا اوتاوتریخوالی بېرته سم کړلی شي اودواړه یوځای کړلی شي اوزوړونه یې ولګېږي اوپه اسانه یود بل حقوق ادا کړي اوڅه تدبیر هم کارونکړي نوپه دط وخت کې اسلام طلاق رواه کړی ترڅوهریوځان ته نوی ژوند پیل کړي کېداشي چې د تېر ژوندپه انډول به یې ګانده(راتلونکې) په اطمنان اوسوکالۍ کې تېرشي اوطلاق ددې ناروغتیا لپاره ورستی علاج دی اسلام وایي چې انسان بایدپه طلاق کې بې صبري اوبېړه ونه کړي اول باید په پاکوالي کې ته یوطلاق ورکړي څکه کېدلي شي چې د عدد په دې موده کې دمېړه په خاطروکې د ژوندون تېرې خوږې شېې رایادې شي په خپلوکړوپښېمان شي اوښځې ته رجوع وکړي اودا هم کېدای شي چې ښځه د خپل خاوند د وزړه د ساتلولپاره په خپل نظرکې تجد ید وکړي نوڅکه بېړه ښه ونه ګڼل شوه.

طلاق په یهودیت کې هم شته دی خوکله چې یهودي دطلاق قصدوکړي نوپه دې مذهب کې ښځه پرې حرامه شوله اودنیت تنفید پرې واجب دی.[1]

[1] حقوق المراة فی الاسلام

www.melitahrik.com 0777400116

Downloaded from: ketabton.com

خو که کله کومه بله ښکلې ښځه وګوري او د هغې د نکاح کولو په غرض يې طلاقوي نو دا د هغوی په نظر هم صحيح نه ده.

د: په عام ډول د طلاق حکم

د طلاق د عام حکم په هکله علما دوه نظره لري.

اکثره فقها وايي چې طلاق بې له کوم شرعي سبب څخه رواه نه دی او اصل په طلاق کې منع ده الله(ج) فرمايي: (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴

يعنې: پس که فرمانبرداري وکړله دوی ستاسو پس مه لټوئ تا سو په دوی باندې څه لاره رسول الله(ص) فرمايي: (ابغض الحلال ال الله الطلاق)[۱].

يعنې ډېر ناخوښ په حلالوکې د الله(ج) په نزد طلاق دی.

همدا راز فرمايي طلاق مه ورکوئ ځکه هيبت د الله(ج) عرش خوزوی. او ځينی فقها وايي چې اصل په طلاق کې اباحت دی که څه هم هېڅ اړتيا ورته نه وي ځکه چې الله(ج) فرمايي: (لاَّ جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِن طَلَّقْتُمُ النِّسَاء مَا لَمْ تَمَسُّوهُنُّ أَوْ تَفْرِضُواْ لَهُنَّ فَرِيضَةً) البقرة ۲۳۲

يعنې: هېڅ ګناه نشته په تاسو که چېرې طلاق ورکړې تاسو ښځوته هغه وخت پورې چې تاسو ورپورې لاس هم نه وی لګولی. مګر که د نکاح اصلي

---

[۱] ابوداود ،ابن ماجه او المستدرک للحاکم.

Downloaded from: ketabton.com

حد ته ځیر شونولومړی وینا صحیح ښکاري اوپدې ایت کې ګناه نشتوالی په هغه چا دی چې طلاق یې د څه لامل لپاره وي.

حضرت ثوبان رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله(ص) فرمایي هرې ښځې چې بې له کوم شرعي لامل څخه طلاق وغوښت نو دجنت بوی پرې حرام دی.[۱]

الف : دطلاق حکم دښځې او خاوند حالت ته په کتنې سره

۱. واجب طلاق: کله چې دښځې اوخاوند مشران حکمین.دانظریه ورکړي چې نور د دوی د یوځای ژوندون ناممکن دی یا دا چې ښځه ناپاکه (زناکاره)وي.

۲. مستحب طلاق : په هغه صورت کې چې ښځې د الله(ج) حکم نه پرځای کوي لکه لمونځ ،روژه ،اونوراوخاوند یې له اړیاسلو څخه عاجزشي.

۳. مباح طلاق :په هغه صورت کې چې ښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې خاوند حوصله تنګه کړي اونورصبر نکړلی شي.

۴. مکروه طلاق:چې دطلاق لپاره کوم پیاوړی لامل نه وي اوښځه بداخلاقه وي خو دومره نه چې د خاوند حوصله تنګه کړي اوصبریې تمام شي.

۵. حرام طلاق: چې هیڅ شرعي سبب نه وي مثلا :دبلې ښځې ښکلا یې خوښه شي اوداورته طلاقه کړي الله(ج) فرمایي : (فَإِنْ أَطَعْنَكُمْ فَلاَ تَبْغُواْ عَلَيْهِنَّ سَبِيلاً) النساء ۳۴.

یعنې: پس که فرمانبرداروي وکړله دوی ستاسو پشان مه لټوئ په دوی لاره.

---

[۱] متفق علیه

Downloaded from: ketabton.com

په یهودیت کې د طلاق لپاره شپږ اسبابه دي :

۱. چې ښځه زنا کاره وي.

۲. چې ښځه شنډه وي.

۳. چې ښځه بداخلاقه وي.

۴. چې د هغه په خلقت یاغړو کې عیب وي.

۵. چې اوازه خپره شي چې دې ښځې زنا کړېده که څه هم دا جوته نشي.

اوکله چې څوک له یوې ښځې سره لس کاله تېر کړي او اولاد یې ونشي نو په دې حالت کې طلاق واجب ګڼي.

ب : طلاق د سړیو په واک کې دی

ټول فقها پدې متفق دي چې طلاق د سړي په اختیار کې دی اوښځه نشي کولی چې خاوند ته طلاق ورکړي ،داځکه چې نارینه په هرکار کې فکرکوي د هغه عواقب (پای) سنجوي پدې هکله مو په تېرو مخونو کې لنډه یادونه کړېده وګورئ شبهه به طلاق کې.

الله(ج) فرمایي : (یَا أَیُّهَا النَّبِیُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ) الطلاق۱

یعنې: ای نبي کله چې طلاقې کړلې تاسې ښځې.

(لاَّ جُنَاحَ عَلَیْکُمْ إِن طَلَّقْتُمُ) البقرة۲۳۶.

یعنې:نشته په تاسې څه ګناه که طلاقې موکړې ښځې.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

(وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ) النساء ٢٠

یعني: او که اراده وکړله تاسې په بدل کې اخیستل د یوې ښځې په ځای د بلې ښځې،نو پدې ایاتونو کې خطاب نارینه و ته دی.

ددې معنی دانده چې ښځه هېڅکله هم طلاق نشي غوښتلی ،که چېرې رښتیا هم د طلاق اړتیاوي نو ښځه قاضي ته مراجعه کولی شي قاضي به حالات څېړي که چېرې ضرورت و نو قاضي ښځه طلاقولی شي خو د خاوند ورکړې شتمني به بېرته ورکوي.

ج: طلاق او قاضي

طلاق د قاضي په واک کې نده او داځکه چې دخاوند اوښځې ډېر رازونه او اسرار دي چې له هغوي داوړو څخه پرته دبل چا خبرول پرې نامناسب دي اونه یې چاته ښکاروي اوکېدلی شي چې دخاوند اوښځې زړه بداوی هم په داسې یو څه پیداشوي وي چې دهغه ښکارول قاضي ته څه چې نژدې دوست حتی موراوپلارته هم پکارندي نو ځکه اختیارخاوند ته ورکړل شوترڅو قاضي دښځې اوخاوند له اسرارو څخه خبر نشي.

د: دطلاق شرطونه:دطلاق عمده اومهم شرط دادی چې ښځه اوخاوند د الله(ج) داینبودل شوي حدودو په ساتنې سره خپل یوځای ژوند تېرولو ته دوام ورنکړلی شي الله(ج) فرمایي: (فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة:٢٢٩

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

یعنې:اًوکه وېرېږئ تاسې چې وبه نشي ساتلي دادواړه احکام دخدای پس نشته هېڅ ګناه پدې دواړو په هغه ځیزکې چې فدیه ورکړي دابڼځه په هغه ځېزسره.

خوددې برسېره ځینې شرطونه په خاوند ځینې په ښځه اوځینې د طلاق په لفظ پورې اړه لري چې ددې هریولنډه یادونه به وکړو.

الف: د طلاق ورکوونکي شرطونه

طلاق ورکوونکی باید عاقل، بالغ وي بشپړ اهلیت ولري پدې ډول سره چې دهغه طلاق ورکول دسوچ اوفکر څخه وروسته وي اراده،اختیارارضاولري، خودابایدپه یاد ولروچې یوانسان ښځې ته دطلاق لفظ استعمال کړي که، د طلاق قصدولري اوکه ټوکه یې مطلب ونو دده طلاق واقع کېږي ، الله(ج) فرمايي: (وَلاَ تَتَّخِذُوَا آيَاتِ اللّهِ هُزُوًا) البقرة ۲۳۱.

یعنې: اومه نیسئ دالله(ج) ایتونه په ټوکوسره.

رسول الله(ص) فرمايي: (ثلاث جدهن جد وهزلهن جدالنكاح والطلاق والرجعة).

یعنې: درې شیان دي چې رښتیا یې هم صحیح ده اوټوکه یې هم رښتیا ده (واقع کېږي) هغه نکاح،طلاق اورجعت دی.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

په جاهلیت کې به ځینو خلکو ښځې طلاقې کړلې یا به یې مرئیان ازاد کړل بیا به یې ویل چې ماټوکې کړیدي نو الله(ج) فرمایل چې د ټوکو طلاق هم صحیح دی.[1]

امام احمد وایي چې د ټوکه کوونکي طلاق صحیح دی.[2]

دلته باید د مکروه او بې هوښ طلاق ته هم اشاره وکړو.

[1] معارف القران.

[2] نیل الاوطار

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د مکره طلاق

مکره یا اړوتی هغه دی چې څوک یې د ښځې طلاقولو ته اړباسي اودزوراندازه به داوي چې په وژلویا دکوم غړي په له منځه وړلو تهدید کړلې شي ،لدې څخه کم لکه څو څپېړې وهل ،بندي کول اکراه نه شمېرل کېږي.

نو که چاڅوک دښځې طلاقولو ته اړباسه اوهغه هم دطلاق لفظ استعمال کړنو ایادا طلاق صحیح دی ؟ د جمهور فقهاوولکه ابن عباس رضي الله عنه امام شافعي ،امام مالک ،امام احمد (رح) په نزد دا طلاق نه واقع کېږي.[1]

دلیل یې هغه حدیث دی چې ابن عباس روایت کړی دی (رفع عن امتی الخطاوالنسیان وما استکرهوا علیه).[2]

یعنې: پورته شوی دی زما له امت څخه خطا ،هېره ،اوهغه څوک چې په دوی دبل په زور کېږي.

همدا راز رسول الله(ص) فرمایي: لا طلاق فی اغلاق.

یعنې : نشته طلاق په سختنه کې.

امام شافعي(رح) دطلاق لپاره څوشرطونه ایښي چې په لاندې ډول خلاصه کېږي.

۱. چې په ده زور کوونکی قوت اوځواک ولری اودا دفاع ونشي کړلی.

---

[1] بدایه المجتهد ،المهذب اونیل الاوطار.

[2] ابن ماجه دارقطني ،طبرانی اونیل الاوطار.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۲. چې ښه یقین ولري چې خپل هوډ عملي کوي یعنې پر ما دا ښځه طلاقوي.

۳. که ښځه طلاقه نکړي نووژني یې یا یې کوم غړي غوڅوي یا یې ډېره موده بندي کوي یا یې ډېر سخت وهي.

۴. چې د تلفظ په وخت کې په زړه کې د طلاق هوډ ونه کړي اوکه د طلاق هوډ اونیت یې هم وکړ نوپرې طلاقه ده.

۵. چې هماغه الفاظ استعمال کړي چې پري مجبور ېږي مثلاً که هغه ورته وویل چې یوه طلاقه کړه اوده دواړه طلاقې کړلې اویاهغه ورته وویل چې خپل ښځه عایشه طلاقه کړه اوده فاطمه طلاقه کړه نودا طلاق یې صحېح دی.

۶. چې زورکوونکی د طلاق صلاحیت ونلري مثلاً: د یوې ښځې خاوند یوځوک خپل وکیل وټاکه چې دده ښځه دده له پلوه طلاقه کړي اوهغه دا کارونه کړ اوده مجبوره کړه نو دا طلاق واقع کېږي.

نوکه دا شرطونه پوره وو نو اکراه صحېح ده اوکه پوره نه و طلاق واقع کېږي د احنافو په نزد صحت او اختیار (روغتیا او واک) د طلاق لپاره شرط ندي د ناروغ، مکره، بېهوښ، اوکم عقل، ټولو طلاق صحېح ده امام ابوحنیفه په(رح) وايي مکره په خپل اختیار د ښځې طلاق غوره کړځکه چې زورکوونکې ده ته د طلاق اوعذاب ترمنځه واک ورکړ پدې ترتیب چې (یادي ښځه طلاقه کړه اویادې وژنم)نوده په خپله خوښه طلاق غورکړ اوبل

Downloaded from: ketabton.com

دالکه د ټوکي که څه هم د طلاق اراده نه لري مګرپه خوله يې د طلاق لفظ استعمال کړي.[۱]

مګرپر ټوکي دده قياس کمزوری دی ځکه چې ټوکي لوبې کوي اوپه خپله خوښه اواراده غږېږي اوداخود طلاق هوډ نه ده ،بلکې له ځان څخه دضرر ددفاع هوډ لري ، بل دا چې که څوک په کفرمجبورشي اوچا پرې په زوردکفرکلمه وويله نوهغه نه کافر کېږي سره له دې چې ايمان اساس اوبنسټ دی الله(ج) فرمايي : (إِلاَّ مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالإِيمَانِ) النحل : ۱۰۶

يعنی مګرهغه څوک چې زورپری وکړلی شي حال داچې د ده زړه ارام نيوونکی وی په ايمان سره؛ نوطلاق به يې څنګه صحيح شي چې يوه فرعی خبره ده ؟

د : بېهوښ طلاق

علما پدې متفق دي چې که بېهوښ په مباح ښيزبېهوښ شوی وي اوپه قصد يې ځان بېهوښ کړی نه وي (لکه په زوريا په هېره بېهوښ شوی وي) نود ده طلاق نه واقع کېږي خوڅوک چې په حرام ښيز بېهوښ شي نودحنابله ووپه قوي روايت اوله حنفيانو څخه کرخي، طحاوي، زفربن هزيل اوليث بن سعد ، اسحاق بن راهويه ،محمد بن سلمه ،ابوثور(رح) له شافعي مذهب څخه او اکثره مالکيان وايي چې داطلاق نه صحيح کېږي ځکه چې داهوډ اواراده نلري.[۲]

---

[۱] حاشيه فتح القدير .

[۲] فتح القدير،شرح الهدايه.

Downloaded from: ketabton.com

امام شافعي، اکثره حنفيان او ځينې مالکيان وايي چې طلاق يې واقع کېږي ځکه چې ده شراب پخپله خوښه څښلي او په دې هم پوهېږي چې ناوړه اغېزه لري.[1]

امام مالک(رح) امام شا فعي او داحنافو يوه ډله وايي چې هرڅوک په خطايي سره (نورې خبرې کوي ناڅاپه غيراختياري د طلاق لفظ استعمال کړي) بنځې ته طلاق استعمال کړي نو طلاق يې نه صحيح کېږي.[2]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[1] بدايه المجتهد نيل الاوطار
[2] فتح القدير او المهذب

Downloaded from: ketabton.com

ب : شرطونه په ښځه کې :

مهم اوعمده شرط دادی چې داښځه دخاوند حقیقي یا حکمي ښځه وي داسې چې له خاوند سره یې دنکاح قید پوره شوی نه وي اوپه لاندې صورتونوکې ښځه د خاوندحکمي ښځه وي.

۱. درجعي طلاق په عدت کې.

۲. چې خاوند دوه طلاقه ورکړې وي.

۳. هغه چې دفسخې دبېلتون له لامله په عدت کې وي.

www.melitahrik.com 0777400116

ج: دطلاق په لفظ کې شرطونه

هرلفظ چې دنکاح د صحیح ترون دقېد په پورته کولو سمدستي وروسته دلالت کوي اوله داسې چا څخه صادر شي چې دطلاق ورکولوحق ولري اوښځه یې حقیقي یاحکمي ښځه وي نوپدې لفظ سره ښځه طلاقېږي ، که په لفظ سره وي ، که په لیکنې سره اوکه په نغوتې سره .دطلاق په لفظ کې داڅوشرطونه حتمي دي.

۱. چې دطلاق په معنی اوپردې پوه وي چې زه څه وایم او که په معنی یې نه پوهېده نوطلاق نه صحیح کېږي.

۲. چې طلاق د الله(ج) په رضا اوخوښې پورې اړوندنه وي ځکه چې دالله(ج) خوښه په طلاق کې نشته ده.

Downloaded from: ketabton.com

۳. طلاق به په داسې الفاظو سره وي چې ښځې ته یې حقیقي نسبت شوی وي لکه ته طلاقه یې، ښځه مې طلاقه ده یا حکمي نسبت لکه که دا کار مې وکړ ښځه مې دې طلاقه وي او که ښځې ته پکې نسبت نه وي شوی نو نه صحیح کېږي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د طلاق ډولونه او وېش

۱. د طلاق د لفظ ډولونه

د طلاق لفظ به یا صریح وي یا به کنایه (غیرصریح)وي

الف: صریح طلاق

هغه دی چې له طلاق څخه پر ته بل مفهوم په لغت او دود او دستور کې ونلري لکه ته طلاقه یې ته پرما حرامه یې دا طلاق واقع کېږي او د طلاق وركوونكي په نيت پورې هېڅ اړه نلري ځکه نيت ته په مبهمو او نامعلومو مسائلو کې اعتبار دی او پدې کې هېڅ ابهام نشته دی.

ب: طلاق په کنایاتو

دا هغه لفظ دی چې ډاګیزه په طلاق دلالت نه کوي او دود او دستور هم د طلاق لپاره نه وي ټاکلی خو د طلاق احتمال لري، لکه ستا کار ستا په لاس کې شو، پلار کره لاړه شه، ورځې دې و شمېره نو پدې الفاظو کې علماء د نظر اختلاف لري.

۱. حنفیان او حنابله وایي که چېرې خاوند د طلاق هوډ درلود او یا هغه وخت او حالاتو په طلاق دلالت کاوه نو طلاق واقع کېږي.

Downloaded from: ketabton.com

شوافع اومالکیان وايي که خاوند د طلاق هوډ درلود نوطلاق واقع کېږي اوکه د طلاق نیت یې نه درلود نوطلاق نه واقع کېږي اودوخت اوحالاتو دلالت ته هېڅ اعتبارنشته دی.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] المهذب

Downloaded from: ketabton.com

د طلاق وېش

الف: د طلاق وېش د مودې له لحاظه

طلاق د زماني دوېش له لحاظه درې ډوله دی :

۱. طلاق په حاضر وخت کې :

هغه چې د طلاق لفظ له هر شرط او نېټې څخه خالي وي لکه ته طلاقه يې ،طلاقه مې کړلې نو دلفظ په استعمال سره سمدستي طلاق واقع شو.

۲ : چې د طلاق د الفاظو نسبت راتلونکي زماني ته وشي لکه ته سبا طلاقه يې يا د راتلونکې مياشتې په لومړۍ ورځ طلاقه يې نود جمهورو فقهاوو (ابوحنيفه ،شافعي او احمد) په نزد دا طلاق هغه وخت واقع کېږي چې نسبت يې ورته شوی وي.

خو امام مالک(رح) وايي چې : دا طلاق سمدستي واقع کېږي.

۳معلق طلاق: هغه دی چې د طلاق الفاظ په يو راتلونکي کار پورې اړوند شي لکه که زه فلاني ځای ته لاړم نو ته طلاقه يې نو دا طلاق يې د همدې کار په حاصلېدلو سره واقع کېږي ،دصحابه وو په عصر کې هم دا سې ډېر شوي دي ،يو سړي خپلې ښځې ته وويل که چېرې ته بهر ووتلې نو طلاقه يې ،عبدالله ابن عمررضي الله عنه ورته وويل که بهر ووتله نو طلاقه ده او که ونه وتله نو هېڅ نشته.

ظاهريان وايي چې دا طلاق لغوه دی او هېڅ اغېزه نه لري.

Downloaded from: ketabton.com

ب : د طلاق وېش د شرعي صفت له لحاظه :

ددې لپاره چې دښځې دعدت موده اوږده نشي ځکه دادښځې لپاره لوی زیان دی اوددې لپاره چې خاوند اویاحمل ته زیان ونه رسېږي نوشارع امر وکړ چې که تاسې ښځې طلاقول غواړئ نو له حیض اونفاس څخه په پاکوالي کې یې طلاقې کړئ اوپه یوځل له یوڅخه ډېرطلاق مه ورکوئ اوپه داسې پاکئ کې طلاق ورکړئ چې کوروالی موورسره پکې نه وي کړي نو که دا احکام مراعات شول نو دیته سنی یا دسنتومطابق طلاق وايي اوکه نه نو دادسنتو مخالف اویا *بدعی* طلاق دی الله(ج) فرمايي: (الطَّلاَقُ مَرَّتَانِ فَإِمْسَاكٌ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيحٌ بِإِحْسَانٍ) البقرة ۲۲۹.

یعنې :رجعي طلاق دوه ځلوپورې دی لدې څخه وروسته ساتل دي دد ستورمطابق(د شریعت موافق)یا پرېښودل دي په ښه شان سره.

مطلب داچې دطلاق ښه طریقه داده چې یو په بل پسې وي پداسې شان سره چې خاوند وکولای شي چې ښځې ته پکې رجوع وکړي اویا یې پرېږدي نو معلومېږي چې سني طلاق رجعي طلاق دی اوالله(ج) فرمايي: (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ) الطلاق۱

یعنې: ای پیغمبره هغه وخت چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په وخت دعدت د هغوی کې.

مطلب دا چې داسې وخت کې طلاق ورکړئ چې هغوی له طهر(پاکوالي)سره مخ کېږي ځکه چې که دحیض په وخت کې طلاق ورکړئ نو هغه همداسې پاتې کېږي تر هغه یې چې داحیض خلاص شي اودا طهر یې هم خلاص شي اوبیا حایضه شي اودنوي حیض له پیل څخه دهغې عدت پیل

Downloaded from: ketabton.com

کېږي نو دا به ښځې تکليف اوهغې ته زيان دی اوکه په طهرکې يې طلاقه کړي چې په همدې طهرکې يې ورسره جماع کړې وي نو انسان نه پوهېږي چې ايا دا حامله ده اوکه نه ؟کېدلی شي چې هغه حامله وي اوبيا انسان ته پښېماني ورشي.

ابن اعباس ﷺ ددې ايات په معنی کې فرمايي: (چې له کوروالي څخه پاکه وي).

بدعي طلاق حکم

څلورواړه امامان متفق دي چې بدعي طلاق واقع کېږي مګرطلاق ورکوونکی ګناهګارشولکه دجمعې په ورځ له اذان وروسته پېرل اوپلورل.[1]

دليل يې دادی چې يوکس خپلې ښځې ته په حيض کې درې طلاقه ورکړل عبدالله ابن عمر ﷺ ورته وويل :دالله(ج) نافرماني دې هم وکړله اوښځه دې هم جدا کړله.[2]

عبدالله ابن عمر ﷺ خپلې ښځې ته په حيض کې طلاق ورکړ حضرت عمر ﷺ د رسول الله(ص) په حضورکې ددې يادونه وکړله، رسول الله(ص) ورته وفرمايل:هغه ته امر وکړه چې ښځې ته رجوع وکړي اوبيا دې يې په طهر کې طلاقه کړي.[3]

د استدلال وجه يې دا ده چې رسول الله(ص) هغه ته امر وکړ چې ښځې ته رجوع وکړي اورجوع خو له طلاق څخه وروسته وی نو جوته شوه چې

---

[1] فتح القديراونيل الاوطار.
[2] مسلم
[3] بخاري.

Downloaded from: ketabton.com

دا*بدعي *طلاق واقع کېږي. يوه ډله له شيعه معتزله وو، ځيني فقها، ابن حزم ظاهري، ابن تيميه، او ابن قيم جوزي وايي چې دا طلاق نه واقع کېږي. دليل يې هغه حديث دی چې رسول الله(ص) فرمايي: کُل عمل ليس عليه امرنا فهورد.[۱]

يعنې: هر کار او عمل چې زموږ له وينا سره موافق نه وي هغه رد دی.

مګر دا حديث عام دی او دلومړۍ ډلې د دلايلو په وړاندې تاب نشي راوړلی.

درې طلاقه

څوک چې درې طلاقه په يوه لفظ کې راجمع کړي لکه درې طلاقه مې درکړل يا يې درې ځله ياد کړي چې تاکيد يې ورڅخه غرض نه وي، لکه ته طلاقه يې، ته طلاقه يې، ته طلاقه يې، نو څلور واړه امامان(رح) سيدنا عمر، ابن عمر، عايشه(رض)، علي رضي الله عنه او اکثره تابعين وايي چې دا درې طلاقه واقع کېږي، او حسن بصری، عطاء طاوس، عبيدالله ابن جبير(رح) وايي: که کوروالی ورسره شوی وي نو درې طلاقه واقع کېږي او که کوروالی ورسره نه وي شوی نو يو واقع کېږي.[۲]

---

۱ متفق عليه.

۲ نيل الاوطار او حاشيه ابن عابدين.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۳. د طلاق ډولونه

الف:رجعي طلاق

هغه طلاق دی چې مېړه کولای شي ښځې ته پکې دهغې د عدت له تېریدلو څه د مخه رجوع وکړي.

کوم طلاق رجعي دی؟

د امام ابوحنيفه(رح) په نزد هر طلاق رجعي دی ،مګر له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې (خلع) ،کنايه طلاق، هغه چې هدف ورڅخه تاکيد وي ،بائن طلاق اوهغه چې دريم پوره کوي.

د امام مالک(رح) په نزد :هرطلاق رجعي دی مګر طلاق له کوروالي څخه دمخه ،طلاق دمال په بدل کې ،هغه چې دريم پوره کوي اوهغه چې خاوند ښځې ته د ځان واک ورکړی وي اوهغه ځان بېل کړي.

دامام شافعي(رح) او امام احمد په نزد :هرطلاق رجعي دی مګرطلاق له کوروالي څخه دمخه اوطلاق دمال په بدل کې اوهغه چې دری‌يم بشپړوي.

د رجعي طلاق اغېزې

۱. دنکاح رابطه (لړی) پرې نه غوڅېږي مګردطلاق په شمېره کې حسابېږي يعنې خاوند له دې وروسته ددوه طلاقو واک لري.

۲. خاوند کولای شي چې دعدت له بشپړېدلو څخه دمخه ښځې ته رجوع وکړي.

۳. يوله بل څخه د مړينې په صورت کې ميراث وړي.

۴. ترڅوېې چې عدت پوره نشي ښځه ځنډيني (مؤجل) مهر غوښتلای نشي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۵. نفقه يې پر خاوند واجبه ده.

۶. که چېرې عدت بشپړشو اوخاوند ښځې ته رجوع ونکړله نو دابائن طلاق ګرځي.

په رجوع کې د ښځې خوښه شرط نه ده اونه دګواهانو حاضرول ضرور دي اودرجعي طلاق په عدت کې ورته رجوع کولی شي الله(ج) فرمايي: (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ) البقرة ۲۲۸.

يعني اودهغوی خاوندان حق لري دهغه په راګرځولو په دغه موده کې اودامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده اودګواهانو حاضرولوکې له هغه څخه دوه روايته دي.[۱]

د نکاح اورجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانوڅخه پرته نه صحيح کېږي اوپه رجوع کې د ګواهانو حاضرول ضروروندي.

۲. په نکاح کې دښځې خوښه اورضا ضرورده او په رجعت کې ضرورنده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي دی اوپه رجعت کې نشته.

۴. نکاح هروخت رواده اورجوع يوازې په عدت کې ده دعدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.[۲]

ب: دوه طلاقه يابينونه صغری

[۱] المهذب

[۲] الاشباه والنظائر\شيخ زين العابدين محمد بن ابراهيم پن نجيم

Downloaded from: ketabton.com

دا هغه طلاق دی چې له نوي مهر او نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

احکام يې

۱. د ښځې واک او اختيار په ښځه له منځه وړي خو پرې حرامه نده او په نوی تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲. د طلاق په شمېره کې حسابېږي يعنې خاوند لدې څخه وروسته يوازې د يو طلاق واک لري.

۳. د طلاق په واقع کېدلو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی يا مؤجل مهر ورسپاري.

۴. که د طلاق په عدت کې هر يو مړشونو بل ميراث نشي وړلی.

ج: درې طلاقه يا بينونه کبرى

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له سړي سره يې حقيقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بيا يې پخپله طلاقه کړي او يا ورڅخه په فسخې جدا شي او يا خاوند مړ شي.

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او يا د بينونه صغرى عدت پوره شي نو بينونه کبرى واقع کېږي، پدې طلاق کې د خاوند اختيار پر ښځه له منځه ځي او بيا ترڅو يې چې له بل چا سره نکاح نه وي کړې نو ده ته روانه ده ځکه چې پدې کې مېړه ته لوی تهديد او رسوايي ده چې څوک بيا دا سې کار ونکړي.

د قاضي طلاق

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ټول علماء پدې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ، دردوونکې ووهي او نه به يې حقوق کموي او که دا کار يې وکړ ظالم دی ، خو که دا ظلم جاري وساتي نو ايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟

- احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي ،نصيحت ورته وکړي ،تعزير ورکړي او که ظلم يې تکرار کړ بيا دې يې ورټي مګر بندي کول يې روا نه دي او نه ښځه طلاقولی شي.[1]

دامام شافعي(رح) په نزد رجوع يوازې په وينا ده او د ګواهانو په حاضرولو کې له هغه څخه دوه روايته دي.[2]

د نکاح او رجعت توپير

۱. نکاح له ګواهانو څخه پرته نه صحيح کېږي او په رجوع کې دګواهانو حاضرول ضرور نه دي.

۲. په نکاح کې د ښځې خوښه او رضا ضرور ده او په رجوع کې ضرور نده.

۳. په نکاح کې مهر حتمي ده او په رجعت کې نشته.

۴. نکاح هر وخت روا ده او رجوع يوازې په عدت کې ده د عدت له تېرېدلو څخه وروسته رجوع صحيح نده.

---

۱ درالمختار او رسائل ابن عابدين.

۲ المهذب

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ب- دوه طلاقه یا بینونه صغری:

دا هغه طلاق دی چې د نوي مهراو نوي تړون څخه پرته پکې خاوند ښځې ته رجوع نشي کولی

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

احکام يې :

۱- د ښځې واک او اختيار پر ښځه له منځه وړي خو پرې حرامه نده او په نوي تړون او مهر ورسره نکاح کولی شي.

۲- د طلاق په شمېره کې حساببږي يعنې لدې څخه وروسته خاوند يوازي دیو طلاق واک لري.

۳- د طلاق په واقع کېدو سره به خاوند ښځې ته ځنډنی يا مؤجل مهر ورسپاري

۴- که د طلاق په عدت کې هريو مړشو نو بل ميراث نشي وړلی.

ج:درې طلاقه يا بينونه کبری

پدې طلاق کې هم خاوند نه ښځې ته رجوع کولی شي او نه ورسره نوې نکاح کولی شي مګر کله چې ښځه له بل کس سره نکاح وکړي او له هغې سره يې حقيقي دخول (کوروالی) صورت ومومي بيا يې پخپله طلاقه کړي او يا ورڅخه په فسخې جدا شي او يا خاوند مړشي .

کله چې خاوند ښځې ته درې طلاقه ورکړي او يا د بينونه صغری عدت پوره شي نو بينونه کبري واقع کېږي ، په دې طلاق کې د خاوند واک او اختيار پر ښځه له منځه ځي او بيا ترڅو چې له بل چا سره نکاح وکړي نوده ته روا نه ده ځکه پدې کې مېړه ته لوی تهديد اورسوايي ده چې څوک داسې کارونکړي.

د قاضي طلاق

ټول علما ء په دې متفق دي چې مېړه ته روا ندي چې ښځه ،دردوونکې ووهي او نه به يې حقوق کموي او که داکارېې وکړ ظلم دی ،خو که داظلم

Downloaded from: ketabton.com

جاري وساتي نوايا ښځې ته روا دي چې له قاضي څخه وغواړي چې له خاوند سره يې بېلتون راولي ؟ احناف وايي ښځه کولی شي چې قاضي ته شکايت وکړي چې خاوند له ظلم څخه منع کړي، اونصيحت ورته وکړي، تعريز ورکړي اوکه ظلم يې تکرارکړ بيادې يې ورتې مګربندي کول يې روا نه دي اونه ښځه پرې طلاقولی شي.[1]

امام شافعي(رح) وايي که د ښځې اوخاوند دبد حال دا لړئ دښځې دبدګذرانۍ له امله وه نوخاوند د هغې دپه ادب کولوحق لري لومړی به ورته نصيحت وکړي که ونه شوه بيابه يې بستره ورته بېله کړي اوکه ونه شوه نو دتاديب لپاره به يې ووهي اوکه دابد حال دخاوند د بد ګذرانۍ له کبله و او ښځه قاضي ته شکايت وکړي قاضي به يې لومړی خاوندته نصيحت وکړي اوکه دا کاربيا تکرارشو او ښځې له قاضي څخه دمبړه تعريز وغوښت خاوند ته به تعزير ورکړي ،اوکه دا بد حال د دواړوله پلوه وو اودا لړۍ اوږده شوله نوقاضي به له دواړوخواووڅخه مشران وټاکي چې دا هرمشربايد اصيل ،دعدالت اوپوهې خاوند وي چې دهريوغرض اوهدف وپېژني اود دواړوترمنځ صلحه راولي. الله(ج) فرمايي : (وَإِنْ خِفْتُمْ شِقَاقَ بَيْنِهِمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِن يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوَفِّقِ اللَّهُ بَيْنَهُمَا) النساء۳۵

ېعني : اوکه تاسې وېرېدلئ چې دوی يوله بل سره ضد ساتي نوودروئ يومنصف دسړي له پلوه اوبل منصف د ښځې له پلوه که دا دواړه وغواړي چې اصلاح وکړي نوالله ج به موفقيت پيداکړي په دواړوکې.

[1] درالمختاراورسائل ابن عابدين

Downloaded from: ketabton.com

امام مالک رحمة الله علیه وایي که خاوند ښځې ته زیان رساوه او یا یې حرام کارته اړباسله نو ښځه دي له قاضي څخه دمېړه تادیب او تعزیر وغواړي او له قاضي څخه طلاق هم غوښتلی شي

او که مشرانو اصلاح راوستله نو فیصله یې نافذه ده او که بېلتون یې راووست نو جمهورفقها امام ابوحنیفه، امام شافعي او امام احمد(رح) وایي چې بېلتون شي راوستلی مګرددوي په موافقه او امام مالک رحمة الله علیه وایي چې ددوی فیصله په هرحال نافذه ده.

د بېلتون نوراړخونه

الف:د نفقې دنه ورکولو په صورت کې

وړاندې موولوستل وګورئ (دښځې ته د نفقې له ورکولوڅخه د خاوند انکار)

ب: بېلتون دعیبونو له کبله

۱. ټول فقهاء پر دې متفق دي چې دعیبونو په سبب باید دخاونداود ښځې بېلتون راشي مګراختلاف د نظریې په دې کې دی چې ایادا بېلتون دیونفرحق دی او که دواړو، همداراز اختلاف دنظریې په نوعیت د عیبونو کې دی

۲. امام ابوحنیفه(رح) وایي چې دا بېلتون یوازې د ښځې حق دی ځکه خاوندښځه په طلاق هم بېلولی شي.[1]

---

[1] فتح القدیر

Downloaded from: ketabton.com

۳. نورفقها ،وايي چې دابېلتون د مېړه اوښځې دواړو حق دی ځکه په طلاق کې پر مېړه مهرلازمېږي دا په هغه صورت کې چې عيبونه له واده څخه دمخه پيدا شوي اوکه له واده څخه وروسته پيدا شي نود احنافو په نزد ښځه د بېلتون حق نلري ځکه چې هغې خپل حق(وطی) اخستی که څه هم يوځل وي.

۴. امام مالک(رح) وايي که عيب په نارينه کې پيدا شونوښځه د بېلتون حق لري اوکه په ښځه کې پيدا شو نوخاوند يې جلاکولی شي

۵. امام احمد او امام شافعی(رح) وايي چې د عيب پيدا ښت که له واده څخه وړاندې وي اوکه وروسته هېڅ توپيرنلري

عيبونه : امام ابوحنيفه اوامام ابويوسف(رح) وايي خصيتوب (چې هګۍ يې وېستل شوې وي) يا خنثی مشکل وي چې تناسلي غړی يې غوڅ وي اوبل هر سبب چې وي خوچې دکوروالي مانع ګرځي عيبونه ګڼل کېږي اولدې څخه پرته دنورو عيبونه له لامله بېلتون نشي غوښتلی.

دامام مالک اوامام شافعي(رح) (په نزد هرعيب چې کوروالی منع کوي او يا انسان ورڅخه کرکه اونفرت ولري بېلتون ثابتوي.

دامام شافعي(رح) په نزدمعتبرعيبونه دادي چې تناسلي غړي يې غوڅ وي اوهرسبب وي چې کوروالی منع کوي لکه ليونتوب ،پيس (داپه پوستکي کې سپينوالی دی چې لاندې وينه اوغوښه له منځه وړي) دفرج لويوالی اودفرج بدبويي له معتبروعيبونوڅخه دي.[1]

ج: بېلتون دبد سلوک اوبد ګذرانی له لامله

[1] المهذب اونهايه المحتاج

Downloaded from: ketabton.com

وګورئ (د قاضي طلاق)

د: ښېلتون دخاوند دغایبوالي له امله :

۱. امام ابوحنیفه اوامام شافعي(رح) وايي ښځې ته روانه دي چې د خاوند د غايبوالي له کبله ښېلتون وغواړي که څه هم د غایبوالي موده اوږده شي

۲. امام مالک(رح) وايي که چېرې د غایبوالي موده يوکال یازیات شي نو ښځه ته ښېلتون غوښتل روادي که دخاوند ځای يې معلوم نه وي نوقاضي سمدستي په ښېلتون امرکولی شي اوکه ځای يې معلوم وي نوهغه دې راوبولي اونښته دې ورته وتاکي.

۳. حنابله وايي که د ښېلتون موده شپږمیاشتې یازیات وي اوهېڅ عذر ونلري نوښځې ته ښېلتون غوښتل روادي کله که ښځه داسې دعوه قاضي ته وړاندې کوي نوقاضي به سمدستي په ښېلتون امرکوي.

هـ: ښېلتون دبندیتوب له لامله

پدې صورت کې لکه چې تېرشویوازې دامام مالک(رح) په نزد دښېلتون حق لري اوبس.

ب: د ښېلتون بل اړخ

د : محکمې په واسطه

و: ښېلتون دایلاله لامله

Downloaded from: ketabton.com

الف : پېژندنه : ایلا قسم یادول دي په الله(ج) سره او نذر منل (منبته) دي اویا طلاق اړوندول دي له ښځې سره د کوروالي په پرېښودلو باندې په ځانګړې موده کې.

ایلا په هر لفظ سره چې دا معنی ورکوي که صریحه (ډاګیزه) وي لکه والله چې تا سره کوروالی ونکړم او که کنایه وي لکه والله چې تا ته نژدې شم یا لتا غسل ونکړم صحیح ده.

ب: د ایلا ارکان د احنافو په نزد

قسم یادول دي له ښځې سره د کوروالي په پرېښودلو.

له دې پرته نوري شرطونه دي.

شرطونه د جمهورو په نزد

۱. قسم کوونکی: قسم کوونکی د هغه په نزد هغه خاوند دی چې د طلاق اهلیت ولري.

د مالکیانو په نزد دا هر مسلمان خاوند دی.

د امام شافعي په نزد هغه خاوند چې د وطی ممانعت ورته نه وي که دا مانع د دې لخواوي او که د ښځې له خوا.

اویا هغه خاوند چې طلاق یې صحیح کېږي.

د امام احمد په نزد : هغه خاوند چې د کوروالي ممانعت ورته نه وي.

۲. هغه څه چې قسم پرې یادوي : د ټولو فقهاوو په اتفاق سره قسم پر الله(ج) او د هغه پر صفاتو صحیح کېږي او د امام احمد په نزد له دې څخه پرته

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

په هېڅ شي ایلا نه صحیح کېږي او د جمهورو علماوو په نزد ایلا په نذر (منخته) او اړوند طلاق صحیح کېږي.

۳. هغه څه چې قسم پرې یادوي: هغه کوروالی دی. صراحتاً وي او که کنایه

ج: د ایلا موده

د احنافو په نزد کم تر کمه څلورمیاشتې ده او د نورو فقهاوو په نزد له څلورو میاشتو څخه زیاته موده ده.

الله(ج) فرمایي: (لِّلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِّسَآئِهِمْ تَرَبُّصُ أَرْبَعَةِ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَآؤُوا فَإِنَّ اللّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ {۲۲٦} وَإِنْ عَزَمُواْ الطَّلاَقَ فَإِنَّ اللّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ) البقرة ۲۲٦ ۲۲۷

یعنې: هغه کسانو لره چې قسمونه کوي له خپلو ښځو څخه انتظار دی څلور میاشتې خو بیا که رجوع وکړله دوی نو بېشکه چې الله(ج) بخښونکی او مهربانه دی او که قصد یې وکړ د طلاق نو بېشکه چې الله(ج) اورېدونکی او پوه دی.

او له رجوع څخه د ټولو فقهاوو په نزد مراد کوروالی دی.

که چېرې چا قسم یاد کړ چې زه به خپلې ښځې ته نږدې نه شم نو شریعت د دې لپاره چې د ازیان پر ښځه او ړد نه شي هغه ته یې موده ټاکلې ده چې که په دې موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله خو، ښه ده او که رجوع یې ونه کړله نو ایلا واقع کېږي. دا د دې لپاره چې څوک ښځې ته په سپکه سترګه ونه ګوري هغه بې قدره ونه ګڼي، درناوی یې وکړي نود احنافو په نزد که د څلورو میاشتو د ننه موده کې یې ښځې ته رجوع وکړله نو د قسم سزا پرې

Downloaded from: ketabton.com

لازمېږي که قسم یې په الله ج ونو کفاره به ورکوي اوکه په نذر ونو نذربه پوره کوي اوکه په شرط پورې اړوندو نو شرط به پوره کوي اوکه په څلورو میاشتوکې یې دننه رجوع ونه کړله نو ښځه یې د قاضي له اجازې پرته په بائن طلاق ببله شوله، اوجمهورفقهاء وايي چې که په څلورومیاشتوکې یې دننه رجوع وکړله نوحکم یې د احنافوپه څېردی خپله سزا به تېروي اوکه له دي مودي څخه یې وروسته رجوع وکړله نو ایلاختمه شوله اوهېڅ نه لازمېږي اوکه داموده تېره شوله اورجوع یې ونه کړله اوقاضي ته خبر ورسېده نو قاضي به خاوند ته اختیارورکوي چې یاښځې ته رجوع وکړي اویاطلاق ورکړي اوکه رجوع یې ونکړله نورجعي طلاق واقع کېږي

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ز. ښځو د ظهار له لامله

پېژندنه:

ظهار له ظهر نه اخستل شوی او شاته یې وایي ظهار په جاهلي پړګنو کې وګړو له ښځو سره د کوروالي د حراموالي په غرض استعمالوه او ورته ویل به یې: ته په ما لکه زما د مور شا حرامه یې.

لکه څنګه چې ظهار د شا په لفظ صحیح کېږي او لکه څنګه چې د مور په یادولو صحیح کېږي د بدن د نورو برخو او د نورو محارمو لکه خور، ترور، او نور...په یادولو هم صحیح کېږي ظهار به د سړي له خوا وي د ښځې ظهار نه صحیح کېږي او د امام احمد (رحمة الله علیه) څخه په روایت د قسم کفاره پرې لازمېږي.

د: اظهار اثرات (اغېزې)

که چېرې چا ظهار وکړ نو په اتفاق سره د کفارې له ورکولو څخه د مخه ورته له همدې ښځې سره کوروالی حرام دی او ښځه یې کولی شي چې له ده څخه د کوروالي غوښتنه وکړي ځکه دا د ښځې حق دی خو خاوند به تر هغه چې کفاره ورنکړي ځان ته نه را پرېږدي او که کفاره یې نه ورکوله نو قاضي به یې کفاره ورکولو ته اړباسي او که بیا یې هم د کفارې له ورکولو څخه انکار کاوه نو قاضي به یې ښځه طلاقه کړي.

الله(ج) فرمایي: (الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنكُم مِّن نِّسَائِهِم مَّا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي وَلَدْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنكَرًا مِّنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ {۲} وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِن نِّسَائِهِمْ ثُمَّ

Downloaded from: ketabton.com

يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مِّن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا ذَٰلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ {۳} فَمَن لَّمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ مِن قَبْلِ أَن يَتَمَاسَّا فَمَن لَّمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِينًا) المجادله۲-۴

يعني : هغه کسان چې ظهارکوي له تاسې څخه له خپلو ښځو څخه نه دي هغوی میندې د دوی ،نه دي میندې ددوی مګر هغوی چې زېږولي يې دي دوی اوبېشکه چې دوی خامخا ناآشنا خبرې او دروغ وايي اويقينا الله(ج) تېرېدونکی اوبخښونکی دی اوهغه کسان چې ظهارکوي له خپلو ښځو څخه بيا ګرځي هغه ته چې ويلي يې وي نو ازادول دمريي دي مخکې له دې څخه چې يو په بل باندې لاس ووهي ،پردې تاسو ته وعظ (امر)کېږي او الله(ج) پر هغه چې تاسويې کوئ خبر او اګاه دی خو هغه کس چې پيدا يې نکړ(مريی)نو په هغه روژه نيول دي پرلپسې دوه مياشتې. مخکې له دې چې يو پر بل لاس ووهي اوهغه څوک چې داوس (هم)نلري نوپرده شپېتومسکينانو ته خواړه ورکول دي.

ح: بېلتون دخلعې په واسطه

الف پېژندنه

خلع په لغت کې وېستلو ته وايي.[1]

اوپه اصطلاح کې د نکاح د تړون له منځه وړل دي دخلعې يالدې لفظ اومفهوم سره موفق لفظ باندې دهغه عوض به پدل کې چې ښځه يې

[1] حاشيه ابن عابدين

Downloaded from: ketabton.com

خاوند ته ورکوي .لکه چې ښځه خاوند ته وايي :ما د زر روپۍ وپه بدل کې پرېږده او خاوندیې ومني کله چې ښځه او خاوند یو بل ته د لباس بڼه لري لکه چې فرمايي: (هُنَّ لِبَاسٌ لَّكُمْ وَأَنتُمْ لِبَاسٌ لَّهُنَّ) البقره ۱۷۸

یعني: هغوی ستاسې جامه ده او تاسې د هغوی جامه یئ. نو شریعت د دوی دا ښېلتون د جامو و ښستلو په څېر تعبیر کړي.

په خلع کې دا درې مسئلې حتمي دي.

۱. چې د خلعې یا ابراء او یا لدې مفهوم سره برابر لفظ باندې وي.

۲. د بدل ذکر ضروري دي.

۳. د ښځې موافقه (منته) ضروري ده او که ښځه یې و نه مني او یا چپه پاتې شي نو دا خلع صحیح نده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

ب: د خلعې حکم

څرنګه چې شریعت نارینه ته حق ورکړی دی چې که کومه ښځه یې نه خوښېږي نو هغې ته طلاق ورکړي همدا ډول یې ښځې ته هم حق ورکړی چې که مېړه یې نه خوښېږي ،ژوند یې له تاوتریخوالي او ستونزو سره مخ وي او د الله(ج) ټاکل شوي حدود نشي مرعاتولی له هغه څخه بېلتون و غواړي، ځکه کله چې ښځه او خاوند یو له بل سره هېڅ ګډ ژوند کول نه غواړي ،نه یې ترمنځ جسمي او اروايي توافق وي او ژوندیې هم پر دوزخ بدل شوی وي او مېړه چمتو نه وي چې ښځې ته طلاق ورکړي نو ښځه حق لري چې له هغه څخه بېلتون غواړي ،همدا راز کله چې ښځه او خاوند یو له بل سره هېڅ

Downloaded from: ketabton.com

گذاره نه کوي ، یوځایي ژوند یې ناممکن وي اویودبل په نسبت کرکه اونفرت لري اوکېدلی شي چې هر پلو دخپلې جنسي غریزې داشباع لپاره نامشروعې لارې ولټوي اوهره شبهه ېوبل ته ددښمن په څېر په کمېن کې ناست وي نو په داسې حالت کې یو له بل څخه جدایي اوبېلتون پکار دی.مګرپه عام ډول ځرنګه چې خلع دطلاق یو ځانګړې ډول دی داهم لکه طلاق مکروه اوښه نه ګڼل کېږي.خوکله چې شرایط انسان دې ته اړباسي نو بیا روا ده الله(ج) فرمایي: (وَلاَ يَحِلُّ لَكُمْ أَن تَأْخُذُواْ مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلاَّ أَن يَخَافَا أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلاَّ يُقِيمَا حُدُودَ اللّهِ فَلاَ جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ) البقرة : ۲۲۹

یعنې :اوتاسې ته روا نه ده چې واخلئ خپل ورکړل شوی(څیز) ښځوته مګر کله چې ښځه اوخاوند دواړه وېرېدل په دې خبرې چې دا دواړه به ټینګ ونه شي ساتلی حدود(حکم) دالله (ج) نو که وېرېدلئ چې دالله (ج) لخوا اېښودل شوې پولې به ونه شئ ساتلی نو څه ګناه نشته پر دواړو چې ښځه بدله ورکړي.

ګڼو روایاتو کې راغلي دي چې جمیله بنت سهیل[1]

دثابت بن قیس بن شماس ښځې رسول الله(ص) ته وویل چې : دهغه مال په بدل کې ورته له ثابت څخه طلاق واخلي چې خاوند یې ورکړی دی. رسول الله(ج) ثابت ته وفرمایل: چې باغچه دې واخله اوښځه طلاقه کړه.[2]

[1] په ځینو روایاتو کې دثابت بن قیس بن شماس دښځې نوم جمیله بنت سهل اوځینو کې حبیبه بنت سهل اوپه ځینو کې جمیله بنت عبدالله ابن ابی راغلی دی.

[2] بخاري،نسايي.ابن ماجه اومشکوة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

کله که سړي ښځې ته وویل چې د دومره مال په بدل کې دې پرېږم نو هغه ته روانده چې بیا له خپلې وېنا څخه واوړي نه د ښځې له منلو څخه وړاندې اونه وروسته.[۱] اونه خپله ښځه د دې له منلو څخه ایسارولای شي اونه څه اختیار لري او نه په ښځه واجب دي چې په همدې مجلس کې ځواب ورکړي.اوکه ښځه مېړه ته ووايي چې ماته ددومره مال په بدل کې طلاق راکړه نو ترڅو چې خاوند منلې نه وي ښځه له خپلې وېنا څخه درجوع حق لري اوکه هر پلو له منلو څخه د مخه پاڅېدنو داخلع باطله ده.

[۱] حاشیه ابن عابدین.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د خلعې بدله

هر هغه څه چې مهر کېدلای شي د خلعې بدل کېدلی هم شي اوڅه چې مهر کېدلای نه شي د خلعې بدل کېدلی هم نشي اوله مهرسره یې توپیر دادی چې دمهر لږه اندازه د امام ابو حنیفه(رح) په نزد لس روپۍ ده او دخلعې کمه اندازه ټاکل شوې نده اوخلع په دې هم صحبح ده لکه څوک ښځې ته ووایې چې زه تا پرېږدم خو په دې شرط چې ته زما کوچني ته ترشپږ کلنۍ نفقه ورکړې اوښځه یې ومني.

خلع په شرابو ،خنزیر،وینې او.....صحبح نده اوکه داکار وشو اوښځې ومنله نو پر ښځې دخلعې بدل نشته اوبائن طلاق واقع شو مګر باید په یاد مووي چې دیانتًادا حرامه ده چې څوک ښځه طلاقول غواړي اودهغې هیڅ ګناه هم نه وي.اوبیا ترې عوض اوبدل هم غواړي لږوي اوکه ډېرغوره داده چې له مال څخه یې پرته طلاقه کړي.الله(ج) فرمایي: (وَإِنْ أَرَدتُّمُ اسْتِبْدَالَ زَوْجٍ مَّكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا)النساء ۲۰

یعني: اوکه بدلول غواړئ دیوې ښځې په ځای د بلې ښځې او ورکړی وي تاسویوې ته ډېر مال نو مه اخلئ له هغه څخه هیڅ شی.

سړي ته پکار دي چې که له ښځې سره خلع کوي نو لومړی خو دې له هغې څخه ببخي مال نه اخلي اوکه هرو مرو یې اخلي نو په هغه اندازه دې یې ورځنې واخلي چې ورکړی یې وي اولدېنه زیات اخستل مکروه دي رسول الله(ص) دثابت بن قیس ښځې ته وفرمایل چې:ایا دهغه باغچه ورکوې

Downloaded from: ketabton.com

؟ هغې ورته ویل هو اوډېر هم ورکوم رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې زیات مه ورکوه خو باغچه یې ورکړه.[۱]

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] بخاري،نسایي،ابن ماجه اومشکوة.

Downloaded from: ketabton.com

د خلعې اغېزې

۱. ددې لپاره چې خلع دمال په بدل کې طلاق ده نو بائن طلاق واقع کېږي.

۲. ښځه به هغه مال چې خاوند ته یې ورکړه پر ځان منلې خاوند ته سپاري

۳. ټول هغه حقوق چې خاوند اوښځه یې یو په بل لري ساقطېږي لکه دامام ابوحنیفه(رح) په نزد دښځې پاتې مهر اوکومه نفقه یې چې خاوند ښځې ته مخکې ترمخکې ورکړېده اووخت یې لاپاتې وي اوکوم حقوق چې په زوجیت اونکاح پورې اړه نلري لکه یو په بل پور، پلورل شوی مال او....... دانه ساقطېږي اوکه لدې واده وړاندې هم دواړو واده کړی واودهغه څه حقوق یوپر بل پاتې وي لکه وروستی مهرمثلا: دوی دواړو واده کړی و اوپنځوس روپۍ یې مهرتاکلی وچې شل یې معجل اودېرش مؤ جل واوطلاقه یې کړله اوبیا یې په نکاح کړله بیا یې دخلعې په سبب پرېښودله نو ددې خلعې له کبله هغه مخکنۍ دېرش (۳۰) روپۍ نه ساقطېږي مګرکله یې چې په خلع کې شرط کړي.

د ښځې شرطونه

۱. چې بالغه وي

۲. چې عاقله وي.

۳. چې د مرګ په رنځ رنځوره نه وي.

۴. چې پخپل مال کې له تصرف څخه منع نه وي.

اودصغیرې غیر ممیزې خلع نه صحبح کېږي.اونه طلاق واقع کېږي اوکه ممیزه وي اودخلعې الفاظ دطلاق الفاظ وي نو رجعي طلاق واقع شواوپه

Downloaded from: ketabton.com

ښځې عوض نشته اوکه لفظ دخلعې و نو بائن طلاق واقع شو او په ښځې عوض نشته اوکه دمرګ په رنځ (مرض الموت) رنځوره وه نو خلع صحیح او بائن طلاق واقع شو پدې شرط چې دهغې دخلعې عوض دهغې دپاتې مال له دریمې برخې څخه ډېر نه وي اوکه په خپل مال که له تصرف (لاسوهنې) څخه منع وي لکه صغیراو . . . اوخلع وکړي نوعوض پرې نشته که دخلعې الفاظ دطلاق الفاظ ورجعي طلاق واقع کېږي اوکه الفاظ دخلعې ونوبائن طلاق واقع کېږي ،حاشیه ابن عابدین ،امام مالک(رح) وایې چې خلعه بې عوضه هم روا ده.[1]

ط: بېلتون د نکاح دفسخې له امله

الف – پېژندنه

دنکاح دتړون د قیدله منځه تلل دي د داسې یوسبب له امله چې په تړون کې رامنځته شوی وي..داسبب به یاد تړون په وخت کې موجود وي لکه دتړون په وخت کې دنکاح د صحت له شرطونو څخه دیوکموالی مثلا: ښځه دخاوند محرمه وي اویادبل چاد طلاق په عدت کې وي یا ولي کومه کوچنۍ انجلۍ په نکاح ورکړي اویا کوچني هلک ته نکاح وکړي اوله بالغېدلو څخه وروسته دنکاح فسخ وغواړي اویا بالغه ښځه خپله نکاح پخپله وکړي خومهریې له امثالو څخه کم وي اوولي دنکاح فسخه وغواړي کله چې خاوند پوره مهرمثل نه ورکوي ،یابالغه ښځه دولي له اجازې څخه پرته له کم سیاله سره نکاح وکړي اوولي راضي نه وي اوفسخ وغواړي اویابه دا سبب دنکاح له تړون څخه وروسته راپیداشي یعنې دنکاح تړون به صحیح وي خووروسته به داسې یوعلت راپیداشي چې دنکاح دقیدله

[1] زاد المستنفع شرف الدین موسی بن احمد المقدسی.

Downloaded from: ketabton.com

منځه وړلو لامل وګرځي لکه د خاوند او ښځې څخه (العياذبالله) ديو مرتد والي يا دا چې خاوند اسلام ومني او ښځه يې د اسماني کتاب منونکې (اهل کتاب) نه وي او اسلام او بل کوم اسماني دين ته يې راوبولي خو هغه انکار وکړي. يا خاوند او يا ښځه د بل له اصولو يا فروعو سره داسې څه وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي لکه ، زنانو په داسې صورتونو کې نکاح له منځه ځي نو ښځې او خاوند ته پکار دي چې خپله بېل شي او که جدا نه شول نو هر څوک چې پرې خبر شول نو قضاء ته دې خبر ورکړي چې دوی جدا کړي که څه هم په زور وي .

ب: د فسخې او طلاق توپير

۱. طلاق به د نکاح تړون يا سمدستي له منځه وړي لکه درې طلاقه او يا به يې د عدت له تېرولو څخه وروسته له منځه وړي لکه رجعي طلاق ، مګر فسخ د نکاح تړون سمدستي له منځه وړي .

۲. د طلاق شمېر په سړي حسابېږي ، يعنې که يو طلاق يې ورکړنو دوه نور هم واک کې لري او که دوه يې ورکړل يو طلاق واک کې لري ځکه چې هر اصيل او ازاد مېړه درې طلاقه اختيار کې لري خو فسخ د طلاق شمېره کې نه حسابېږي يعنې که له دې فسخې څخه وروسته يې نکاح وکړله (لکه فسخ چې له مثل څخه د مهر د کموالي له لامله وي) او بيا يې په نکاح کړله نو خاوند د درې طلاقونو واکمن دی .

ج: هغه فسخه چې قاضي پورې اړه لري

هره فسخه چې هغې کې سوچ ، فکرکولو ، تدبير او کتنې ته اړتيا وي لکه فسخه د خاوند د کم سيالۍ په سبب يا د مهر له مثل څخه د کمښت په سبب

Downloaded from: ketabton.com

یاداچې ښځه نه ایمان راوړي او نه کوم بل دین منې یادبالغېدلوداختیار په صورت کې نوداتول سوچ کتنې اوفکر کولو ته اړه لري نوپه قاضي پورې اړوندشوه اوکومه فسخه چې سوچ اوفکر ته اړه نلري لکه چې ښځه دخاوندمحرمه وخېږي یا ښځه ددی جوګه نه وي چې نکاح ورسره وشي اویاښځه اویا خاونددبل له اصولویافروعوسره څه داسې کار وکړي چې حرمت مصاهرت ثابتوي ، نودافسخه قاضي پورې اړه نلري حتمي ده چې خپله سره ببل شي .

د: ببېلتون وېش دمودې له لحاظه

د مودې له لحاظه دښځې او مېړه ببېلتون په دوه ډوله دی.یوهغه ببېلتون چې دتل لپاره وي اوبل هغه چې لنډمهالی (موقتي) وي اوکوم ببېلتون چې دتل لپاره وي هغه هم په دوه ډوله دی: یوهغه چې مطلق دتل لپاره وي لکه چې ښځه دسړي محرمه وخېږي اویاښځه اویاخاوند دبل له اصولو اویافروعوسره دحرمت مصاهرت سبب یوکار وکړي نوداښځې دتل لپاره حرامې دي بل هغه ببېلتون چې دتل لپاره وي مګر کله چې دخاوند اوښځې په صفت کې تغیراوبدلون راشي بیا یې نکاح ورسره روا ده لکه چې ببېلتون دلعان په سبب وي نو ترڅوچې ښځه اومېړه پخپل دریځ ولاړوي نو یوپربل حرام دي خوکله که له دې دواړو څخه یوڅان دروغژن کړي اوقاضي دقذف سزا ورکړي نو بیا ورته یو له بل سره نکاح روا ده.

یاورڅخه دګواهۍ اهلیت حذف شواو یا یې له بل چاسره زنا وکړله اوقاضي د زناحد پرې تطبیق کړاویا بل چا باندی تور ولګوي اوقاضي

Downloaded from: ketabton.com

د قذف حد پرې تطبيق کړي نو بیاهم د احنافو په نزد يو له بل سره ورته نکاح روا ده.[۱]

اوکله چې سړی ښځې ته درې طلاقه ورکړي نو دا پرې د تل لپاره حرامه ده ترڅو چې لده څخه عدت تېر کړي اوبل چا سره نکاح وکړي او هغه مړشي اويايې طلاقه کړي اوله دوهم مېړه څخه عدت هم تېر کړي نو بیا ورته له لومړي مېړه سره نکاح روا ده.

خو هغه بېلتون چې د نکاح ولکه (قید) په لنډمهاله (موقتي) ډول له منځه وړي اوبیا ورسره نکاح روا وي دوه ډوله دي يو فسخه اوبل طلاق اودواړه تشريح شول.

څو مسئلې

۱. دیوسړي خوښځې وي یوې ته یې وویل چې ته پرما پرڅلورکانو طلاقه یې هغې ورته ویل چې ماته درې بس دي مېړه ورته وویل چې نور دې دفلانۍ وي پر هغې بلې هیڅ اثر نه پرېوزي.

۲. که چېرې دیوکس یوه خپله ښځه اوبله پردئ ښځه ولاړه وي اوورته یې وویل چې یوه له تاسو څخه طلاقه یې نو خپله ښځه یې طلاقېږي.

۳. که چېرې په کومې یوې ښځې کې حلالوالی اوحراموالی دواړه ګډشي نو حرمت غالب دی اوفکر اوسوچ کول (تحری) ورته پکې روانده مثلا یوکس څو وینځې لري اویوه یې ورڅخه ازاده کړله خو بیا یې هېره کړله چې کومه یوه یې ازاده کړې ده نو هغه ته روانده چې فکر وکړي چې ایا ما به کومه ازاده کړې وي.؟اوله فکر کولو وروسته ترې یوه وټاکي ،په دې

---

[۱] فتح القدير.

Downloaded from: ketabton.com

صورت کې له نورو سره کوروالی ورته ترهغې روان دی تر څو چې ازاده شوې له نورو ښځه په یقیني ډول بېله نکړي

۴. که چېرې یې په څلورو ښځو کې یوه په بائن طلاق طلاقه کړله بیا یې هېره کړله نو تر څو چې جوته نه شي چې فلانۍ ده په وطې کولو کې ورته سوچ او فکر روا ندی.

۵. که د څا ښځه له نورو ښځو سره ګډه شوله او نه پېژندل کېدله نو له فکر کولو او سنجش څخه وروسته ورته د یوې ټاکنه او د هغې وطی روا نده تر څو چې یقیني نشي.

۶. دیو کس څو ښځې وي په مبهم ډول یې له دوی څخه یوه طلاقه کړله (خو یوه یې هم ونه ټاکله) نو دیوې له ټاکلو څخه وړاندې ورته دیوې وطې هم روا نده او له یوې سره کوروالی د بلې ټاکل دي.[1]

ولیمه

په ولیمه کې سنت داده چې له واده څخه وروسته درې ورځې وي او ښکان راوبولي که غنیان وي او که بې وسه او د دنیاله هر کوډ څخه د دوستانو راغوښتل ضرورندي ،رسول الله(ص) فرمایي: (لاتصاحب الامؤمن ولایاکل طعامک الاتقی).[2]

یعني: ملګرتوب مه کوه مګر له مومن سره او ودې نه خوري طعام ستامګر نېک.

همدا راز فرمایي:(شرالطعام طعام الولیمة یدعی لها الاغنیاویترک الفقراء).[3]

---

[1] الاشباه والنظائر \شیخ زید العابدین محمد بن ابراهیم بن نجیم.

[2] ابوداود او ترمذي.

[3] بخاری.

Downloaded from: ketabton.com

یعنې : ډېرناوړه مېلمستیا دولیمې هغه مېلمستیا ده چې غنیان اوشتمن ورته راوبلل شي اونېستمن پرېښودل شي .

عایشه(رض) فرمایي: رسول الله(ص) به چې دچانکاح وکړله یا به یې خپله نکاح وکړله نو خرما به یې وېشلې[۱]

بل داچې که یې وس رسېده نو دولیمې په ډوډۍ کې خو دې کم ترکمه یوپسه پوخ کړل شي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] بیهقي.

Downloaded from: ketabton.com

اتم څپرکی

عدت

پېژندنه او ډولونه

پېژندنه: عدت په لغت کې دیوشي شمېرلو ته وايي او په اصطلاح کې د ښځې او خاوند له بېلتون څخه وروسته دنکاح د پاتې اثارو له منځه وړلو لپاره د شریعت له پلوه د انتظار ټاکل شوې موده ده. که دا جدايي د مرګ په سبب وي که د طلاق او که دفسخې دا انتظار به کله پر سړي وي او کله پر ښځې.

الف: پر سړي انتظار

په لاندې صورتونو کې پر سړي انتظار واجب دی.

۱. کله چې څوک یوه ښځه بېله کړي او بیا دهغې له خور یا ترور، خاله یا ورېرې یا خورزې سره واده کول غواړي نو ترڅو چې دهغې عدت پوره نشي له دی سره واده نشي کولای.

۲. که کوم خاوند ښځه بېله کړي اودرې نورې ولري نو ترڅو چې د جدا شوې ښځې عدت پوره شوی نه وي له بلې سره نکاح روا نده. که چېرې

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

طلاقه شوې ښځه په رجعي طلاق سره بېله شوې وي نو د ټولو فقهاوو په اتفاق سر ورته څلورمه ښځه روانده او که په بائن طلاق یې بېله کړې وي نو د ځینو صحابه و، احنافو او امام احمد (رح) په نزد څلورمه ورته روا ده.

او کله چې اصیله ښځه بېله کړي او بیا له وینځې سره واده کول غواړي نو د احنافو په نزد تر څو چې د اصیلې ښځې عدت پوره شوی نه وي نو له وینځې سره واده ورته روا نه دی.[1]

ب: عدت (انتظار) پر ښځو

عدت پر څلور ښځو فرض دی

۱. چې له صحیح تړون څخه وروسته یې خاوند مړ شي که څه هم کوروالی ورسره نه وي شوي الله (ج) فرمایي: (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا) البقرة ۲۳۴.

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي لتاسې څخه او پرېږدي خپلې ښځې نو پکار ده چې هغه ښځې په انتظار کې وساتي خپل ځانونه څلور میاشتې او لس ورځې.

دې انتظار ته په فقهي اصطلاح عدت وفی هم ویلی شي.[2]

۲. کومه ښځه چې مېړه یې مړ شي او د دوی د نکاح تړون غیر صحیح وي لکه فاسده نکاح مګر کوروالی یې ورسره شوی وي نو له حمل څخه د پاکۍ په غرض به عدت تېروي او پر داسې ښځو وفی عدت نشته دی.

---

[1] درالمختار او حاشیه ابن عابدین.

[2] بدائع الصنائع.

Downloaded from: ketabton.com

۳. هره ښځه چې مېړه یې ببله کړي او حقیقي دخول ورسره شوی وي که څه هم د نکاح تړون صحیح نه وي.

۴. هره ښځه چې مېړه یې طلاقه کړي او یا نکاح فسخه کړي مګر چې حقیقي یا حکمي کوروالی (لکه صحیح خلوت) شوی وي.

ج: عدت په دري وښځو نشته دی

۱. کومه ښځه چې مېړه یې مړشي اودنکاح تړون یې هم صحیح نه وي او وطي هم ورسره نه وي شوي.

۲. هره ښځه چې مېړه یې له مرګ څخه پرته په بل سبب ببله کړي او دنکاح تړون صحیح وي خو حقیقي یا حکمي کوروالی نه وي شوي الله(ج) فرمایي:

(یَا أَیُّهَا الَّذِینَ آمَنُوا إِذَا نَکَحْتُمُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَّقْتُمُوهُنَّ مِن قَبْلِ أَن تَمَسُّوهُنَّ فَمَا لَکُمْ عَلَیْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُّونَهَا) الاحزاب ۴۹

یعني: ای هغه کسانو چې ایمان یې راوړی دی هر کله چې په نکاح واخلئ مومنې ښځې بیا طلاقې کړلې تاسودوی مخکې له دی چې مسه کړئ دوی پس نشته تاسولره په دوی باندی شمارد ورځو چې پوره کوئ تاسو هغه.

۳. هره ښځه چې مېړه یې له حقیقي کوروالی څخه دمخه ببله کړي کله چې د نکاح تړون صحیح نه وي که څه هم صحیح خلوت شوی وي.[1]

د عدت ډولونه

[1] بدایة المجتهد اوالمغني

www.melitahrik.com 0777400116

Downloaded from: ketabton.com

دښځې او خاوند بېلتون به یا دخاوند دمېړنې له لامله وي او یا به له کوم لامله یا به ښځه دبېلتون په وخت کې حامله وي ، او یا به نه وي یا به پرې حیض راځي او یا به نه راځي نو ددې ټکو په نظر کې نیولو سره عدت په درې ډوله وېشو.

۱: عدت په حیض

په هره ښځه کې چې دا څلور صفته پیدا شي نو دهغې عدت په حیض حسابېږي.

الف: چې فی الحال پرې حیض راځي یعنې چې کوچنۍ نه وي او یا یې عمر د حیض له مودې (پنځه پنځوس کلو) څخه اوښتی نه وي او داسې هم نه چې ځوانه وي خو حیض پرې نه راځي.

ب: چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

ج: چې دبېلتون سبب دخاوند مرګ نه وي.

د: چې بېلتون له حقیقي یا حکمي دخول څخه وروسته په صحیح تړون کې واقع شوی وي. او که ښځه یې په حیض کې جدا کړله نو دا حیض (روان حیض) یې نه حسابېږي نو کله چې له دې حیض څخه پاکه شي او بیا پرې حیض راشي نو دا یې لومړی حیض حسابېږي او دوه به نور تېر وي چې درې پوره شي او کله چې له دریم حیض څخه پاکه شي او د حیض وروستۍ موده پوره نه وي (له لسو ورځو څخه وړاندې پاکه شي) نو بیا به یا غسل کوي چې له حیض څخه پاکه شي او عدت یې پوره شي او یا به دیو لمانځه پوره وخت پرې پاک تېر شي ، نو کله چې ښه جوته شوه چې له حیض څخه پاکه شوه نو بیا ورته له بل چا سره نکاح رواه ده ، الله(ج) فرمایي: (وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ

Downloaded from: ketabton.com

بِأَنفُسِهِنَّ ثَلاَثَةَ قُرُوَءٍ وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ)البقرة ۲۲۸

یعنې: او طلاقې شوې ښځې دې انتظار کوي په ځانونو خپلو سره تر درې حیضو پورې او رواندي دې ښځو لره چې پټوي دوی هغه څه چې پیدا کړې دي خدای(ج) په رحمونو ددوی کې.

یعنې ښځو ته حرام دي چې دهغه څخه خلاف دعوه وکړي چې اوس پکې ده لکه چې و وايي. زه حایضه یم او حایضه نه وي یا ددی سر چپه او یا حمل پټ کړي.

۲. عدت په میاشتو

ددوه ښځو عدت په میاشتو شمېرل کېږي.

الف: هره ښځه چې دادرې صفته ولري:

۱. چې في الحال پرې حیض نه راځي.

۲. چې دبېلتون سبب دخاوند مړینه نه وي.

۳. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي.

نو ددې ښځو عدت درې میاشتې دی الله(ج) فرمايي: (وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيضِ مِن نِّسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبْتُمْ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ)الطلاق ۴

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

یعنې: او هغه ښځې چې نا هیلې (نا امیدې) شي له حیض څخه له ستاسو څخه که په شک کې یې تاسې پس عدت دهغوی درې میاشتې دی او همدا راز هغه ښځې چې نه حائضه کېږي.

ب: هره ښځه چې دا دوه صفته ولري

۱. چې دبېلتون په وخت کې حامله نه وي برابره خبره ده چې که حیض پرې راځي او که نه.

۲. چې له خاوند سره یې دبېلتون لامل دخاوند مرګ وي خو چې دنکاح تړون یې صحیح وي اود داسې ښځودعدت دمیاشتوشمېرڅلورمیاشتې او لس ورځې دی الله(ج) فرمایي : (وَالَّذِينَ يُتَوَفَّوْنَ مِنكُمْ وَيَذَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا)البقرة ۲۳۴

یعنې: او کوم کسان چې مړه شي ، له تاسوځنې او پرېږدي خپلې ښځې نو په کارده چې هغه ښځې په انتظار وساتي خپل ځانونه ، څلورمیاشتې اولس ورځې .

۳. عدت د حمل په زېږېدلو

هره ښځه چې دبېلتون په وخت کې حامله وي، نو دهغې عدت دحمل زېږول دي، که څه هم حمل په کمه موده کې (لکه څوشپې) اویا ډېره موده کې (لکه څومیاشتې) وزېږوي ، نوکله یې چې حمل وزېږاوه ، نودهغې عدت بشپړشو ، که بېلتون د خاوند دمرګ له لامله وي ، که دطلاق ، که دفسخې اوکه دنکاح تړون صحیح وي اوکه نه الله(ج) فرمایي : (وَأُوْلَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَن يَضَعْنَ حَمْلَهُنَّ) الطلاق : ۴.

یعنې. او حاملې ښځې نېټه دهغوی داده چې وزېږوي خپل حمل.

Downloaded from: ketabton.com

اوکه لږه ټوټه یالږه غوښه ترې ولوېده او شکل یې نه معلومېده نوپه دې عدت نه بشپړېږي ، ترڅو چې ښه جوته شي حمل یې زېږولی دی

۴. اوښتون د عدت له یو ډول څخه بل ډول ته

۱. که چېرې له چا څخه ښځه بېله شوله او دا ښځه د هغو ښځو له ډلې څخه وه چې درې میاشتې عدت به یې تېراوه او بیا د هغو ښځو له جملې څخه وګرځېدله چې درې حیضه عدت به تېروي ،یعنې د عدت په منځ کې پرې حیض راغی ، نو عدت دا څه موده چې پرې تېره شوې ده ، هغه به لغوه شي او په عدت کې نه شمېرل کېږي ، او د دې عدت به په حیض پیل شي ، او پوره درې حیضه به تېروي ځکه اصل د دې په عدت کې حیض دی او میاشتې د هغه په نشتوالي کې وي.

۲. که د کومې ښځې عدت په حیض شمېرل کېږي او حیض هم پرې راځي او بیا وینه پرې بنده شوله نو د احنافو په نزد به دا درې حیضه تېروي یعنې ترهغې به په عدت کې وي ،چې درې حیضه یې پوره راشي او عدت یې میاشتو ته نه اوړي، خو کله چې پنځه پنځوس کلنه شي ، چې د اله حیضه څخه د نهیلۍ (نا امیدی) نېټه ده.

یعنې که فرض کړو که ،چې یوه ښځه یې خاوند په شل کلنۍ کې طلاقه کړي او په هغې د حیض وینه راتله ،خو بیا دا وینه بنده شوله ،نو دا به پنځه دېرش کاله په عدت کې وي ،ترهغه چې له حیض څخه ناهیلې شي او پنځه پنځوس کالو ته ورسېږي ،بیا به یې عدت له درې میاشتو څخه شمېرل کېږي.

۳. که د کومې ښځې عدت په درې حیضو یا په درې میاشتو ،او بیا یې مېړه مړ شو او دا لا په عدت کې وه ،نو که چېرې طلاق رجعي ونو د عدت تېرو

Downloaded from: ketabton.com

ورځو ته اعتبارنشته دی ،او عدت به یې دمېړه د وفات له لومړۍ ورځې څخه پیل کېږي اوڅلورمیاشتې اولس ورځې به تېروي ځکه چې د رجعي طلاق په اثر د زوجیت لړۍ نه غوڅېږي.

که چېرې طلاق بائن و اومېړه یې د طلاق په وخت کې په مرګنۍ ناروغۍ (مرض الموت) اخته و ،نوعدت یې له هماغې ورځې څخه صحیح اوپیل کېږي ،کله یې چې مېړه طلاقه کړې ده (د طلاق عدت به تېروي.اودوفات عدت پرې نشته دی) اوکه چېرې یې مېړه د مرګ په رنځ اخته او دا یې طلاقه کړله په دې ډول چې میراث یې حق کېده. نو دې طلاق ته فار(له میراث څخه د تېښتې طلاق) وایي.نو امام ابویوسف(رح) وایي چې :دابه دطلاق عدت تېروي اود امام ابوحنیفه(رح) په مذهب کې فتوی به دې قول ده ،چې دابه هغه عدت تېروي چې موده یې لرې وي ،یعنې که طلاق دعدت موده لږه وي نو دوفات عدت به تېروي.

۵. له رجوع څخه وروسته بیا طلاق ورکول: که چېرې چا درجعي طلاق په عدت کې ښځې ته رجوع وکړله اوبیایې دویم ځل طلاقه کړله ،نودابه له دویم طلاق څخه وروسته بیا عدت تکراروي،که څه هم کوروالې ورسره نه وي شوی اوکه چېرې یې د بائن طلاق په عدت کې ورته (په مهر اونوي تړون)رجوع وکړله ،اوبیا یې په دوهم ځل طلاقه کړله ،نوکه کوروالې یې ورسره کړې وي نوعدت به له سره تکراروي اوټول هغه مهر یې حق دی ،چې په دویمه نکاح کې ورته ټاکل شوی دی ،اوکه چېرې یې له کوروالي څخه د مخه په دویم ځل طلاقه کړله ،نودامام ابویوسف اومام ابوحنیفه(رح) په نزد به دا عدت تکراروي اوپوره مهریې هم حق دی اوامام محمد(رح) وایي:چې خپل پخوانې عدت به بشپړوي اودامام زفر(رح) په نزد په دې هېڅ عدت نشته دی (نه پخوانی اونه نوی).ځکه چې د دویمې نکاح څخه وروسته طلاق

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

له کورواલی څخه مخکې طلاق دی او دا عدت نلري ،او لومړی عدت خوېږې له دویمې نکاح سره له منځه ولاړ او نیم مهریې حق دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د عدت په اړوند څو مسئلې

هغه وخت چې عدت ترې پیل کېږي:

الف: که د بېلتون لامل د مېړه مرګ وي نو له مړینې څخه وروسته سمدستي عدت پیل کېږي که نکاح صحېحه وي او که فاسده.

ب: که د بېلتون لامل مرګ نه وي نو نکاح که چېرې صحېحه وي نو د عدت وخت د مېړه او ښځې له جدایۍ څخه سمدستي وروسته پیل کېږي او که نکاح فاسده وی او یاد بېلتون لامل د نکاح فسخه وي نو د عدت نېټه له هغه وخت څخه پیل کېږي چې خپله یې د نکاح په پرېښودلو اتفاق کړي وي یا کله چې دوی قاضي بېل کړي.

ج: د عدت پیل د ښځې په خبرېدلو پورې هېڅ اړه نلري، مثلاً: که کومه ښځه له مېړه څخه بېله شي او هغه خبره نه وي او د عدت موده یې تېره شوله. نو له خبرېدلو څخه وروسته پرې د عدت تکرار نشته دی، هو د هغې ښځې چې مېړه یې په رجعي طلاق طلاقه کړې وي خبرول ځکه ښه دي چې د عدت د مودې په اوږدو کې له داسې حکمت څخه کار واخلي چې د خاوند مینه او پام ځان ته را واړوي او په زړه راښکون کې یې مرسته وکړي.

۲. کومه ښځه چې په عدت کې وي

کومه ښځه چې په عدت کې وي نو عدت به د خاوند په کور کې تېروي الله (ج) فرمایي: (لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ) الطلاق: ۱

Downloaded from: ketabton.com

یعني: مه باسی ء هغوی له کورونو د هغوی څخه اونه دی په خپله وځي مګرچې وکړي یو ناوړه کاربنکاره.

هرچېرته یې چې خاوند اوسېږي هملته به ورسره اوسېږي که مېړه یې بل کلي ته لاړشي نودابه هم ورسره ځي، مګردڅه عذرله کبله لکه دکور ورانېدل یا چې دلوېدلوخطره یې وي یاله همسایه ګانوڅخه لرې وي یا چې هلته امن نه وي اوکه بې له عذره له مېړه سره نه اوسېدله نودابدګذرانه ده که نفقه یې حق وي ساقطېږي.[۱]

اوکه خاوندیې وفات شي اویا دبائن طلاق په عدت کې وي نو زینت به نه کوي، خوشبويي به نه لګوي ،ګاڼه به نه اچوي.دوربښمو جامې به نه استعمالوي سترګې به نه توروي مګردڅه عذر له کبله اونه به ویښته غوړوي ،اودمېړه په مرګ به دخفګان اظهارکوي اوکه چېرې د رجعي طلاق په عدت کې وي نو د مېړه د زړه راښکون لپاره به هر کوښښ کوي.

www.meltahrik.com 0777 400 116

۲. په عدت کې نفقه

الف: هغه ښځې چې نفقه یې حق نده

۱. هره ښځه چې مېړه یې مړشي نو دمېړه په وارث یې نفقه نشته ده ځکه چې داحق د ښځې پخپل مېړه دی.

۲.چې له خاوند څخه د بېلتون لامل ښځه وي لکه دخاوند له پلاریازوی سره داسې کړنه چې حرمت مصاحرت ثابتوي.

---

[۱] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین.

Downloaded from: ketabton.com

۳. هره ښځه چې له مېړه څخه بېله شي خو ددی د نکاح تړون صحېح ن وي لکه فاسده نکاح یا هغه چې په شبهه کې ورسره وطې شوې وي.[1]

ب :هغه ښځې چې نفقه یې حق ده

۱. هوله ښځې چې له خاوند څخه بېلې شي خو دبېلتون لامل دخاوند مرګ نه وي اودنکاح تړون صحېح وي که دبېلتون لامل فسخه وي او که طلاق اوبرابرخبره ده چې دفسخې سبب روا وي لکه له بلوغ څخه وروسته دځان جداکول اوکه ناروا وي لکه مرتد والی یادښځې له موریالورسره داسې څه کول چې حرمت مصاهرت ثابتوي.

۲. هره ښځه چې له مېړه څخه یې دبېلتون لامل همدا وي مګردالامل شرعا منع نه وي، لکه دنکاح فسخه له دی لامله چې مهریې له امثالو څخه کم وي[2].

۳. هره ښځه چې قاضي یې دهمدې ښځې په غوښتنه په مېړه طلاقه کړي؛ خوکله چې له دې پنځوعیبونو څخه یو پیدا شي :

۱. چې تناسلي غړی یې غوڅ وي.

۲. چې خصي وي.

۳. خنثی مشکل (ایزک یا هجړا) وي.

۴. چې ساحرانو اوجادوګرانو له ښځې سره له کوروالی څخه منع کړی وي.

۵. هرسبب چې وي خو خاوند له ښځې سره کوروالی ونشي کولی.

[1] درلمختاراوحاشیه ابن عابدین.

[2] حاشیه ابن عابدین

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

خود امام ابو حنیفه(رح) او د هغه د ملګرو په نزد یې په دی صورت کې نفقه نه شته ده ځکه چې دی خپل ځان په خپله جدا کړی دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۳. دعدت درواوالي حکمت

الف : هغه عدت چې له مړ خاوند سره د وفا لپاره وي ، دهغه په مرګ باندې دغم، اندېښنې اوخفګان ښکارول دي ځکه چې داله داسې چاڅخه یوازې پاتې شوله چې دژوند خوشیې اوورځې یې سره خوړې اوپه مینه تېرې کړې وي ، دژوند خواږه او ترخه یې څکلي وو ځکه خوېې په هره ښځه چې کوروالی ورسره شوي وي اوکه نه واجب کړ. ځکه که کوروالی ورسره شوی هم نه وي نوخپل همېشنی ملګری خویې له لاسه ورکړ، اوپر غیرشرعي تړون درایوځای شویوښځې اوخاوندپر مرګ دعدت نه واجبولوڅخه ښکاري چې شریعت اصلا دې ډول تړونونوته کوم اعتبار نه ورکوي .

ب: دعدت له وجوب څخه بل حکمت د رحم پاکوالی دی، د دې لپاره چې له چاڅخه ښځه بېله شوېده اولادېې بل چا ته منسوب نشي ، اوبل داچې کوم کسان له دې ښځوسره واده کول غواړي د دوی اولادبل چاته منسوب نشي، نوالله(ج) ددې قضیې دحل لپاره ښځوته څه ټاکلې موده وخت ورکړ،او شریعت دلته دصحیح تړون او غیرشرعي تړون توپیر ځکه ونکړچې که څه هم غیرصحیح تړون اوتړون کوونکوته څه احترام نشته دی اوله دوی څخه سترګې پټې کړونوله هغه چاڅخه خویې نشوپټولای چې لدې وروسته ورسره واده کول غواړي .

ج : دعدت له رواوالي څخه بل حکمت دادی چې خاوندته دافرصت (چانس)وي چې که ښځې ته رجوع کول غواړي نورجوع کولی شي کېدای شي چې د داسې یوعلت له کبله یې بېله کړې وي چې ده یې په هغه وخت کې تحمل نشوکولی یا څه غلط ګومان ورته پیداشوی وي اوبیایې دا ګومان هم رفع شي اوپښېمان شي اویاخپل نفس اویاشیطان ته ماته ورکړي

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

اوښځې ته رجوع وکړي اوددې لپاره چې دا تولې لارې بندې نه شي نو شریعت په ښځې عدت فرض کړچې که خاوند ښځې ته رجوع کول غواړي نووخت شته دی الله(ج) فرمايي : (يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَّقْتُمُ النِّسَاء فَطَلِّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِن بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجْنَ إِلَّا أَن يَأْتِينَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَن يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهَ يُحْدِثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا) الطلاق

ای پیغمبره هغه وخت کې چې طلاقوئ تاسې ښځې نو طلاقوئ یې په پاکۍ کې اوشمېرئ دعدت ورځې،او ووېرېږئ له خپل رب ځخه ،مه وباسئ هغوی له کوره دهغوی څخه اونه دي په خپله وځي مګرکله چې ووتلې له حدودو دالله ج څخه او دادالله ج حدود دي اوهرچاچې دالله ج له حدودو تېری وکړپس په تحقيق سره ظلم یې وکړ په خپل ځان ،نه پوهېږې ته چې ښايي خدای ج له دې وروسته کومه چاره پیداکړي.

اوبيا د الله(ج) دې قول ته ځيرشي (وَبُعُولَتُهُنَّ أَحَقُّ بِرَدِّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُواْ إِصْلاَحًا).

يعنې : اود هغوی خاوندان حق لري دهغوی د راګرځولوپه دې موده کې که چېرې وغواړي په ښه ډول استوګنه .

نومطلب اوغرض دواړه په ډاګ شول.

Downloaded from: ketabton.com

نهم څپرکی

د نسب ثبوت

داولادنسب پلارته له دې درې اسبابوڅخه په یو سبب ثابتېږي

۱. بستر
۲. اقرار
۳. بینات یانښې نښانې

بستر

www.melitahrik.com 0777 400 116

الف: له بسترې څخه مراد

له بسترې څخه مراد چې د نسب نسبت پلارته ثابتوي دحمل په پیل کې دښځې اوسړي ترمنځ د نکاح وجود دی یعنې هره ښځه چې د چا په نکاح کې وه اود هغه د نکاح په موده کې حامله شوله په دې شرط چې له هغه څخه حمل اخستل کېده نو دهغه چا نسب چې دا ښځه یې زېږوي دې مېړه ته کېږي اودې ته اړتیانه شته چې ښځه په دې ګواهان راولي اونه د خاوند اقرار اوبیناتو ته اړتیا شته ده.

Downloaded from: ketabton.com

اسلام ددې حمل نسبت خاوندته کوي سره لدې چې عقل په پوره اوبشپړیقین سره داپریکړه نه شي کولی چې داطفل به حتمي له همدې خاوندڅخه وي ځکه چې اسلام کوم تړون جایزکړی دی دهغه غوښتنه داده چې ښځه بایدیوازې په خپل خاوندا کتفا(بسوالی) وکړي اوله بل چاڅخه دې د خوند اومزو اخستلوناوړه هیله ونه ساتي اونه بل چاته روادي چې دې ښځه ته په دې غرض ور وړاندې شي اواصل دادی چې وګړي د اسلام پر احکامو اودشریعت پرحدودو ولاړ دي نوځکه ،ګومان ،وهم اواحتمالاتوته اهمیت ورنه کړل شو .

ب: پر بستر د نسب د ثبوت اساس

پر بستره دحمل د ثبوت لپاره علماو و درې اصله په نظر کې نیولي دي :

۱. دا چې له خاوند څخه دحمل امکان وي.

۲. د حمل کمه موده دشریعت په نظرکې.

۳. د حمل وروستۍ موده دشریعت په نظرکې.

۱. که چېرې مېړه کوچنی و اوحمل ورڅخه نه اخستل کېده نود علماوو په اتفاق سره لده څخه حمل نه ثابتېږي اوکه چېرې خاوندبالغ اودحمل امکان ورڅخه و مګرظاهراً دوی له یوبل سره هېڅ نه ویوځای شوي اود خاونداوښځې د اوسېدلوترمنځ ډېر واټن و لکه چې خاوند په لوېديځ اوښځه یې په ختيځ کې اوسېږي اوځانته وکیل وټاکي چې ماته فلانۍ ،د فلاني لورپه نکاح کړه اوهغه داکاروکړ اوظاهرا ددوی ملاقات اویوځای والې هېڅ نه و شوی اوبیاښځه له دې نکاح څخه وروسته په ممکنه موده

Downloaded from: ketabton.com

کې حمل وزیږوي نوایاداکوچنی هغه خاوند ته منسوبیږي چې په لویدیځ کې اوسیږي؟

امام ابوحنیفه(رح) وایي چې داماشوم دې خاوندته منسوبیږي ځکه چې رسول الله(ص) دحجة الوداع په موقع وفرمایل : (الولدللفراش)

یعني : دکوچني نسبت بستري ته دی.[۱]

امام شافعي اوامام مالک(رح) وایي که دومره نژدې وچې مباشرت یې ممکن ونوددې کوچني نسبت ورته صحیح دی اوکه لرې و نونه ثابتیږي.[۲]

مګرپه موجوده عصرکې چې دساینس اوتکنالوجۍ دپرمختګ پیردی او له شرق څخه غرب یاله غرب څخه شرق ته تلل دمیاشتوپر ځای پر ساعتونو بدل شوي دي او دنسب ثبوت لپاره ډول ډول تخنیکي وسایط هم جوړ شوي دنسب ثبوت کومه سخته چاره نه ده.

د حمل کمه موده د شریعت په نظر کې

دحمل کمه موده دعلماووپه اتفاق سره شپږمیاشتې ده ، دلیل یې (وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهرًا)الاحقاف : ۱۵

یعنی : اوحمل د ده او بیلتون د ده (له تي څخه) دېرش میاشتې دی.

(وَفِصَالُهُ فِي عَامَيْنِ) لقمان : ۱۴

یعنی : اوبیلول د دې (له تي څخه په پوره کېدلو) د دوه کلونوکې دي .

---

[۱] ابن ماجه ،درالمختاراوحاشیه ابن عابدین ،

[۲] المهذب

Downloaded from: ketabton.com

(وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ) البقرة : ۲۳۳

یعنی : اومیندې دې تی ورکوي خپلو کوچنیانو ته دوه کاله پوره.

په لومړي ایت کې الله(ج) د حمل او له تي څخه د بېلتون دواړه موده د پرش میاشتې وټاکله او په دی بل ایت کې الله(ج) له تي څخه د بېلولو موده یوازې دوه کاله وټاکله او دا څلېرویشت (۲۴) میاشتې وې نو دا ټول دلالت کوي چې د حمل کمه موده شپږ میاشتې ده .

او س خو طب ثابته کړېده. چې حمل په شپږو میاشتو کې بشپړ انسان جوړېږی او که لدی څخه کمه موده کې یې په غړو بشپړاو برابر انسان وزېږاوه او خاوندتری انکار وکړنو نسبت یې دی خاوند ته نه کېږی ، خو کله که مېړه داومني چې زما ورسره پخوانۍ اړیکه وه واو یامې ورسره په شبهې کورو الی کړی دی نو نسبت یې ورته کېږی.

د حمل وروستۍ موده د شریعت په نظر کې

د حمل په وروستۍ موده کې د علماء د نظر اختلاف لری :

د امام ابو حنیفه(رح) په نزد د حمل وروستۍ موده دوه کاله ده دلیل یې دا حدیث دی چې عایشه(رض) روایت کوي ، (. ښځه په ګېډه کې حمل له دوو کالو څخه د څرخې د ستنې د سیوري د ګرځېدلو په اندازه هم نه ځنډوي) دارقطنی.

(پخوا به ښځوله مالوچو ، وړیو او سونډو څخه تارونه ، سنۍ اومزي اوبدل یولړکی به یې چې له یوفټ څخه به اوږدنه وو په څرخه کې ورکاوه دلته مراد همد الندې لړکی او دهغه سیوري دی) یعنې حمل په ګېډه کې له دوه کالو څخه د بروخت بالکل نه تېروي.

Downloaded from: ketabton.com

او د جمهورفقهاوو(امام شافعي، امام مالک ، امام احمد(رح) په نزد دحمل وروستۍ موده څلور کاله ده دلیل یې دمالک بن انس(رح) روایت دی چې :زمونږ دګاونډي محمدبن عجلان ښځه یوه پاکه دابرو خاونده ښځه وه اوخاوندیې هم یورښتونی سړی واو دادرې خېټې په دولسو کالو کې حامله شوله هره خېټه په څلورو کالو کې.[1]

دوی وایي چې داسې شوي دي اوخلکوعملاً پخپلو سترګو لیدلي هم دي نو همدا باید دحمل دزېږېدلو وروستۍ نېټه وټاکل شي؛ نوکه دحمل له کمې مودې څخه دمخه اویاله وروستۍ مودې څخه وروسته ښځې کوچنی وزېږاوه نودحمل نسبت خاوند ته نه کېږي مګرکله چې خاوند ښکاره یادلالتاً (لکه چې خلک دطفل مبارکي ورکړي اودایې قبوله کړي یا دزېږښت په وخت کې په نسب اعتراف وکړي یاهغه څه تیارکړي چې دنفاسې ښځې اړتیا ورته وي)، داومني اوکه لدې وروسته یې له نسب څخه انکار وکړ نودا انکارصحیح ندی.

اوبل داچې لعان وکړي نونسب نه ثابتېږي.

کوروالی په شبهې سره

په شبهې سره دخول درې ډوله صورت نیسي.

۱. شبهه په ملک کې

[1] دارالقطنی.

Downloaded from: ketabton.com

هغه داسې چې شرعي دلیل څوک په شبهه کې ورغورځوي لکه چې فکروکړي، چې لدې سره نکاح ماته روا ده اوهغه ورته روانه وي لکه دزوی له وینځې سره کوروالی پدې ګومان وکړي چې دا ورته رواده ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: (انت ومالک لابيک).

يعنې: ته اوستا مال دواړه ستادپلاریې.

اویاله ښځې سره په بائن طلاق کې پدې ګومان کوروالی وکړي چې دا ماته رواده اودادې ښځې ته صحیح رجوع ده .

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

شبهه په تړون کې

لکه چې څوک له چا سره پدې فکرکوروالی اونکاح وکړي چې داورته حلاله ده او هغه ورته حلاله نه، بلکې حرامه وي لکه رضاعي خور.

شبهه په فعل کې

لکه چې له چا سره پدې ګومان کوروالی وشي چې دایې ښځه ده اوهغه یې ښځه نه وي ، نوپدې ټولوصورتونوکې نسب نه ثابتېږي مګرکله چې سړی پدې دخول اعتراف وکړي .

دنسب ثبوت په اقرار او نښو سره

دنسب ثبوت په اقرارسره

هغه اقرار چې دنسب (مثلاً زوی توب ، پلارتوب ، مورتوب ، لورتوب) غوښتنه کوي نودادرې شرطونه پکې لازم اوضرور دي :

۱. ددې ماشوم نسب (پلار) به معلوم نه وي اوکه پلار یې معلوم ونودا اقرار نه صحیح کېږي .

۲. داچې عادتاً لدې مدعی څخه دعمر له پلوه د دومره اولادامکان وي نوکه شل (۲۰) کلن زلمی په یوه پنځلس (۱۵) کلن هلک دعوه وکړي چې دازما زوی دی نودادعوه صحیح نده.

۳. داچې پرچا دعوه کېږي چې دازما اولاددی نوکه هغه دتصدیق اهل وي نوچې مدعي رښتونی وګڼي که چېرې ممېز و (دتمیز اهلیت ولري) چې ووایې دا زما پلاردی اوکه هغه ممیزیابالغ واو مدعي یې دروغژن کړنودانسب نه ثابتېږي .

Downloaded from: ketabton.com

اوکه هغه دتصديق اهل نه وي لکه غير مميزکوچنی نودهغه اقرار ضرور ندی ، اوکه چېرې کومې ښځې دکوم کوچني په مورتوب اعتراف کاوه اوهغې خاونددرلود اودطلاق په عدت کې وه نوکه چېرې يې مېړه داښځه رښتونې وګڼله نود ده داتصديق اعتراف په پلارتوب د دې کوچنی دی او که چېرې يې داښځه دروغجنه کړله خودايې منله چې زما ښځې کوچنی زېږولی دی نودادوه صورتونه لري.

۱. داچې ښځې څوک زېږولی دی دايې له پلار توب څخه بالکل منکر شي لکه چې ووايي زما ښځې چې څوک زېږولی دی نوزما څخه ندی نودا انکار له اولاد دبسترې څخه دی نوداحکم وړاندې تېرشواوچاره يې داده چې لعان وکړي .

۲. چې ووايي زماښځې هلک زېږولی دی اودا انجلۍ ده يا د دې سرچپه ياد ښځې دحمل له زېږولو څخه بالکل منکرو،نودلته ديوې ښځې ګواهي هم چې دزېږښت په وخت کې يې له ښځې سره مرسته کړې وي کفايت کوي چې داسې ګواهي ورکړي چې همدا کوچنی دې ښځې زېږولی دی نونسب ثابتېږي.

د نسب ثبوت پر ګواهانو ،دلايلواونوروننبو سره

که چېرې دعوه په پلارتوب اوزوی توب وه اودښځې اوخاوندپرې موافقه وه نو که مدعي عليه ژوندی وي نو دا دعوه اوربدلی شي مثلاً: يو هلک دعوه وکړله چې فلانی زما پلار دی ياچا دعوه وکړله چې فلانی زما زوی دی اوپه لومړي صورت کې پلار اودوهم صورت کې زوی ژوندی وي اودښځې اومېړه هم پرې موافقه وه نو دادعوه صحبح ده اونسب ثابتېږي

Downloaded from: ketabton.com

خودهغوی دری شرطونه ترنظرلاندې نیول ضروري دي کوم چې لر ورانديې تېر شول.

اوکه چېرې مدعي علیه مړ وي لکه چې څوک وايي،دا فلانی چې مړشودا زما پلار و نو دا دعوه یوازې نشي اوریدلی مګر کله چې ورسره د حق غوښتنه ملګرې وي لکه میراث څکه چې دمدعي اصل مقصد دحق غوښتل دي اودنسب دعوه ورسره ضمني ده.

اوکه چېرې دښځې اوخاوندا ختلاف ونودا اختلاف به یادنکاح دشتوالي په صورت کې وي اویابه له ښلتون څخه وروسته وي نوکه چېرې دنکاح دوجودپه صورت کې وي اوخاوند دامنله چې ښځې یې حمل زیږولی دی مګرځانته یې د نسب له نسبت څخه انکار کاوه نو دلته هم له لعان څخه پرته بله چاره نشته ده اوکه چېرې یې دانه منله چې ښځې یې حمل زیږولی دی اویایې دامنله خو ویل یې چې هغه دا ندی هغه هلک و اودا نجلۍ ده اویا ددې سرچپه اویا هغه ژوندی واودې مړ دی نوښځه دا ثابتولی شي اودلته دیوې مسلمانې په عدالت مشهورې ښځې ګواهي یوازې هم منل کېږي.

اوکه چېرې داجګړه له ښلتون څخه وروسته وه نو که چېرې یې حمل د دوه و کالو څخه کمه موده کې وزیږید یعني د ښلتون دوه کاله تېر نه و چې حمل وزیږید نو که داحمل ښکاره و اوکه ښکاره نه وخو خاوند دا منل چې دا زما څخه دی نو دامام ابوحنیفة(رح) په نزد دا نسب ثابتیږي اوګواهانوته اړتیا نشته ده اوامام ابویوسف اوامام احمد(رح) وایي چې دلته دیوې ښځې ګواهي هم بسوالی کوي

څوک په زوی توب نیول

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

دچا چې نسب معلوم وي او څوک د هغه نسبت ځانته وکړي يعنې په زوی توب (تبنيت) يې ونيسي.

په جاهليت کې داسې وچې څوک به چاپه زوې توب ونيوه نو هغه به دده دسکه زوی په څېر و،هغه ته به ټول هغه حقوق ورپه برخه و کوم چې خپل سکه زوی ته په برخه وي دهغه ښځه سکه نګور ګڼل کېدله ،نکاح به يې ورسره حرامه ګڼله رسول الله(ص) هم زيد بن حارث ته زوی ويلې وا وکله چې زيد خپله ښځه زينب بي بي(رض) طلاقه کړله ،نورسول الله(ص) وغوښتل چې دغه جاهلانه عنعنه اودودله منځه يوسي اودغه دود دکلونو راهيسې دخلکو په عقيده اوذهن کې ځاې نيولی وهرچابه ورته په درنه سترګه کتل دا ورته ډېره غټه خبره ښکارېدله.نودديلوی جهل دله منځه وړلو لپاره لوی اقدام اولوی جرئت ته اړتيا وه هماغه وچې رسول الله(ص) داسماني حکم په اساس له زينب(رض) سره نکاح وکړله،اوکله چې رسول الله(ص) دا کار وکړ نومنافقينوته موقع په لاس ورغلله اوله وخت څخه په استفادې يې په حضور(ص) باندې د تهمتونو،سيل اوباران جوړکړ- ټولوکفاروبه ويل چې داځنګه رسول الله(ص) دی چې دخپل زوی ښځه يې په نکاح کړله- ،نودرسول الله(ص) ددې نيک اوپرځای اقدام دستاينې په غرض الله(ج) وفرمايل: (وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ {۴} ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللَّهِ)الاحزاب:۳-۴.

يعنې:ندي ګرځولي(الله ج) په زامنوبللي ستاسې زامن ستاسې دا ويل ستاسې دي په خولوستاسې اوالله(ج) وايي حق اودی ښيي سمه لاره،وبولئ تاسو دوی پلرونو خپلوته چې داکاربنه غوره دی په نزد د الله(ج).

Downloaded from: ketabton.com

:(فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِّنْهَا وَطَرًا زَوَّجْنَاكَهَا) الاحزاب :۳۷.

یعني : نو هر کله چې پوره کړ زید له هغې څخه حاجت خپل نو په نکاح درکړله،موږ هغه تا لره.

(مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ) الاحزاب: ۴۰.

یعني ندی محمد(ص) پلار د هېڅ یوتن له سړیو ستاسې مګر رسول دالله(ج) اومهر دانبیاوو دی.

همداسې یو جاهلیت زموږ په ټولنه کې هم وجودلري ،هغه دا چې کومه نجلۍ څوک دنکاح په وخت کې دخپلې نکاح دتړون لپاره وکیل وټاکي نو بیا دې وکیل ته(نکاح پلار)ویلی شي چې بیا دخپل سکه پلار حیثیت لري ،خپل وي اوکه پردی له هغه څخه پرده نه کوي ازادې خبرې ،ازادناسته پاڅه یې ورسره وي اوهېڅ دګناه فکر هم ورسره نه وي ان چې ځینې خونکاح هم ورسره حرامه ګڼي ،همدا راز وکیل(نکاح پلار) هم هغې ته دخپلې لور په سترګه ګوري اودې پرو هغه حقوقوڅخه یې برخمنه ګڼي چې خپله سکه لور یې پرې لري.

داکارپه اسلام کې کوم ځای نلري اوپه وکالت څوک د چاپلار کېدلای نشي اوترڅو یې چې شرعي محرم نه وي په وکالت یې محرم کېدلای نشي اوداناسته پاڅه.ازادې خبرې او. . .هر څه ناروادي اودوی یوبل ته له لومړۍ مېږه څخه د بېلتون په صورت کې حلال دي.

Downloaded from: ketabton.com

د نسل مخه نیول

په تېرو بحثونو کې مو ولوستل چې له نکاح څخه مهم او عمده غرض د نسل بقا یا پایښت دی او د نسل په ډېرښت مو د رسول الله(ص) حرص ولیده.

په جاهلیت کې به وګړیو د فقر، نېستۍ او لوږې له وېرې خپل اولاد وژل، الله(ج) نه تنها دا چې له دې څخه منع وکړه بلکې دا یې حرام سخته او لویه ګناه وګڼله. ویې فرمایل: (وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةَ إِمْلَاقٍ نَّحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا)الاسرا : ۳۱.

یعنې: او تاسو خپل اولاد د خوارۍ له وېرې مه وژنئ ، موږ هغوی او تاسو ته روزي ورکوو ببشکه د دوی وژنه لویه ګناه ده.

(وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ) الاسراء: ۳۳.

یعنې: او مه وژنئ تاسو هغه نفس چې حرام کړی دی خدای (جل جلاله) مګر په حق سره.

(قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أَوْلَادَهُمْ سَفَهًا بِغَيْرِ عِلْمٍ) الانعام: ۱۴۰.

یعنې: په تحقیق سره زیانمن شویدي هغه کسان چې وژلي یې دي خپل اولاد له جهته د ناپوهۍ (حماقت نه)

(وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أَوْلَادِهِمْ) الانعام: ۱۳۷.

یعنې او همداسې - چې دوی ته دی - ښایسته کړل شویدی ډېرو مشرکانو ته وژل د اولاد دوی.

Downloaded from: ketabton.com

(يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا جَاءكَ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَايِعْنَكَ عَلَى أَن لَّا يُشْرِكْنَ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرِقْنَ وَلَا يَزْنِينَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ) سورة الممتحنة۱۲.

يعنې:اې پيغمبره په هغه وخت کې چې راشي تاسو لره مؤمني ښځې چې ژمنه کوي له تاسو سره پدې خبرچې شريک به نه پيدا کوي له الله(ج)سره هيڅ شی اونه به غلاکوي اونه به زنا کوي،اونه به خپل اولاد وژني.

(وَإِذَا الْمَوْؤُودَةُ سُئِلَتْ {} بِأَيِّ ذَنبٍ قُتِلَتْ) التکوير:۸-۹

يعنې: اوپه هغه وخت کې چې له ژوندۍ ښخ کړل شوې نجلۍ وپوښتل شي چې په کومه ګناه وژل شويده.

(وَلاَ يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ) البقرة:۲۲۸.

يعنې : او رواندي ښځولره دا چې پټوي به دوی هغه څه چې پيداکړيدي خدای(ج) په رحمونود دوی کې.

نو پدې ټولو ايتونوکې الله(ج) دانسان له منځه وړل حرام ګرځولي دي که هغه دنفقې له وېرې وي اوکه دکوم بل جاهلي خوی له کبله.

علامه اقبال وايي چې پر مريمې ،فاطمه له دې کبله غوره ده چې د مريم دژوند سيرت مورې ته روښانه نه دی اودفاطمې د ژوند سيرت ټول روښانه دی، مريمې يوزوی زېږولی اودفاطمې اولاد ډېرو ،فاطمه ديولورپه صفت پېژنو ،ديوې خورپه صفت يې پېژنو ،ديومورپه صفت يې پېژنو ،ديومېرمنې په صفت يې پېژنو.[1]

---

[1] خواتين مجله

Downloaded from: ketabton.com

اودا اوس چې ښکېلاکي ځواکونو د نسل بندۍ کومي چېغي جوړې کړې دي، دا د نفقي یا خوراکي موادو د کمښت له کبله نه (که څه هم په دي خاطر هم حرام دي) بلکې د خپلو ښکېلاکوا هدافو د تحقیق لپاره دي غواړي چې اسلامي هېوادونه د نفوس له لحاظه کمزوري وي (

که د خوراکي موادو د کمښت له وېري دا کار وای نو- دا احصایې کم ترکمه ۲۳ کاله پخوانۍ دي -- نو په مصرکې چې (۳۷) میلیونه نفوس لري خلک د نسل بندۍ لپاره تشویقوي ، ولي یې په شوروي اوبرېتانیه کې نه تشویقوي په مصرکې په هرکیلومترکې (۱۱) کسه ژوندکوي او په شوروي کې په هرکیلومترمربع کې (۳۵) کسه ژوند کوي، دامریکا په متحده ایالاتو کې په هرکیلومتر کې (۲۵) کسه ژوندکوي.

په هسپانیه که جنرال فرانکویو دهقان ته چې (۱۰۷) کاله عمر او ۲۱ بچیان لري د اولاد د ډېروالي له کبله انعام ورکوي .

په یونان کې حکومت موراوپلارته د دریم کوچني د زیږولو په سرهرمیاشت انعام ورکوي.

دفرانسي حکومت (۵۲) میلیونه وګړي نابسیاګڼي؟.

اسرائیل له هرڅه ډېر د خپلو وګړیو د ډېروالي لپاره لاس اوپښې وهي او په اسلامي ټاټوبي کې د نسل بندۍ لپاره چېغې وهي !!

دا کارپه اسلام کې حرام اود څلورواړو مذهبونو په اتفاق سره اسقاط حمل(د حمل غورزول) له ضرورته پرته حرام دي.نه یوازې په اسلام کې بلکې په مسیحیت کې هم حرام دي اوپه یهودیت کې شنډوالي لعنت ګڼل شوی دې.په ۱۹۷۷\۱۰\۱۷ م په قاهره کې په اتم کنفرانس کې چې د ټولي نړۍ علماوو په کې ګډون کړی واو دزېږد بدلو د مخنیوي یا کوچنۍ کورنۍ په اړه

Downloaded from: ketabton.com

يې خبرې کولې ،ټولو په يوه اتفاق دا عمل حرام اوداېي د ښکېلاک چال ،فريب دسيسه اودمسلمانانود له منځه وړلو يوه پلمه وګڼله.په دې کنفرانس کې دکتوريوسف قرضاوي(مصري)له قطرڅخه ،امام موسی صدر د شيعه ګانو مشر له لبنان اوسوريې څخه ،دکتور عمرعبدالله السلام له لبنان څخه مولنا شيخ حاجي حسنين مخلوف اودکتور عبدالودود شلبي له مصر څخه ،مولنامفتي محمود له پاکستان څخه ،مولنا محمدهاشم مجددي له افغانستان څخه ،شيخ محمودصبحی له ليبيا څخه ګډون کړی وو.[1]

خوکله که څه شرعي عذروي لکه دمور ناروغتيا... خودفقرخوارئ ويره نه وي ،نوبيا دحمل مخنيوی روا دی.الله(ج) عيال داره شخص خوښوي ،رسول الله(ص) فرمايي:[ان الله يحب الفقيرالعفيف اب العيال].[2]

يقيناً الله(ج) خوښوي فقير(نيستمن)پاک اوډېرعيال (اولاد)پلار.

نوهيله ده چې نړيوال به ددوی په دسيسو اوپلمو و نه غولېږي اوددې دسيسوپه شنډولو کې ګام پورته کړي.

دا مبحث په دې ځای کې نيمګړې دی ،دنسل دمخنيوي دموضوع شرعي حيثيت مابنه په تفصيل سره څېړلې ،چې په شريعت اوونيزه کې په پرله پسې ډول خپور شوی دی او انشاء الله چې زما بل کې کتاب کورنۍ فقه کې به هم خپورشي.

---

[1] قضيه تحديد النسل ام کلثوم يحيی مصطفی خطيب.

[2] ابن ماجه اوامام غزالی په احياء علوم الدين کی نقل کړی دی.

Downloaded from: ketabton.com

ښځینه ناروغتیاوې

الف: حیض

تعریف

په هدایه کې وایي چې حیض په لغت کې وتلې وینې ته وایي او په بریقه کې لیکي چې حیض په لغت کې بهېدلو ته وایي ځکه چې په دې وخت کې وینه بهېږي او پیاوړی همدا نظر دی.

په هدایه کې د حیض پېژندنه داسې کوي:

حیض هغه وینه ده چې دیوې روغې او سالمې ښځې رحم یې شیندي.

د حیض کمه موده درې شپې درې ورځې او درې شپې یعنې پوره دوه اویا ساعته ده که لدې څخه لږ هم څه کم وي حیض نه دی.

په رسائل ابن عابدین کې لیکي چې مثلاً: که چېرې د یکشنبې په ورځ سحر د لمر ختلو په وخت کې په ښځه وینه راغلله او د چهارشنبې په ورځ د صبح صادق په وخت کې وینه بنده شوله نو دا حیض نه دی.

د حیض په موده کې د ښځو ستونزو ته مو په تېرو مخونو کې ګوته ونیوله. د اسلام څخه وړاندې به عربو له حایضې ښځې څخه نفرت کاوه، او د هغې د بسترې او کاسې برسېره به یې هغوی هم له ځانه جدا کولې او په بده سترګه یې ورته کتلې. په فارس کې به په حیض کې ښځه ګندګې او ناولې ګڼلې شوه لېرې د ښتې ته به یې وشړله هلته به یوازې او سېدله هېچا ته اجازه نه وه چې

Downloaded from: ketabton.com

له هه سره کښېني یا خبرې ورسره وکړي مرئیانو به ډوډۍ ورورله حتی دوی(مرئیانو)به هم پوزې لاسونو او غوږوته تړته نیوله له دې وېرې چې هسې نه په ناڅاپي اوناپامۍ کې د حایضې له خیمې سره ولګېږي.

دمرګ اوژوندمطلق واک یې دخاوندپه لاس کې وو.[۱]

مګر اسلام داناوړه دودونه یومخیزه له منځه ویوړل اودهغې بایللې حیثیت یې بېرته راژوندی اوله هغې سره یې له کوروالې څخه پرته هره لوبه یوځای کېدل، خوراک، څښاک، کښېناستل اوپا څېدل رواکړل.پخپله رسول الله(ص) به دخپلو بيبيانو سره په حيض کې ویده کېده ،دپرتوګ له پاسه به یې هره لوبه ورسره کوله اوعلان یې وکړچې:(اصنعوا کل شي ء الا النکاح).۲

یعنې:هرڅه کوئ مګرکوروالی.

اوپه حیض کې کوروالی چې دواړو خواووته کوم زیان رسوي هغه خواوس طب په ډاګه کړېده. دحیض کمه موده لکه چې وموویل درې شپې اودرې ورځې ده رسول الله فرمایي: (اقل الحیض للجاریة البکر والثیب ثلاثة ایام ولیالیها).[۳]

یعنې:دحیض کمه موده پېغلې اوکونډې ته درې شپې اودرې ورځې ده.

او وروستۍ موده یې لس ورځې اولس شپې ده.

---

[۱] المراة فی الاسلام استادمحمود العقاد، الاسلام بلامذاهب \ دکتورمصطفی الشکعه نقل له : (the spirit of islam)
[۲] صحاح سته مګربخاری، نیل الاوطار اومشکوة
[۳] دارالقطني.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

دحیض په موده کې چې ښځه هرڅه سوروالی، زېړوالی یاخړوالی ویني هغه ټول حیض دی. حیض په وړې نابالغې انجلۍ اوشنډې ځوانې اوپه زړې ښځې چې داولاد د له زېږېدلوڅخه ناامیده وي چې تقریباً د (۵۵) پنځه پنځوس کالوپه شاوخواکې وي) نه راځي.

حایضه ښځه به لمونځ نه کوي ،روژه به نه نیسي دلمانځه ګرځونه یې پرې نشته خو د روژې قضابه راوړي او روژه نیول ورته روانديي د مسافرو په څېرهم نده چې نیول یې عظمت اوخوړل یې رخصت وګڼل شي. نه به جومات ته ننوزي ،نه به دبیت الله طواف کوي، نه به دقران کریم تلاوت کوي اونه به مصحف پورته یامسحه کوي ،مګر له پوخ سره. کومه ښځه چې ټاکلې عادت ونلري کله که له لس ورځوڅخه وړاندې له وینې ځنې پاکه شوله نوترڅوچې غسل ونکړي کوروالی ورسره روانډی.اوکه په یوولسمه ورځ هم غسل ونکړي بیاورته بې له غسله هم کوروالی روا دی ،خوښه نه ده.

اوکله کې وینه له لسو ورځو څخه زیاته شوه نو غسل دې وکړي اولمونځ به کوي.خو د هرلمانځه لپاره به بېل اودس کوي، ځکه داناروغتیا ده ،روژه به هم نیسي د قران تلاوت هم کولای شي اوکوروالی هم ورته روا دی.[1]

ب: نفاس

تعریف نفاس له تنفس یا دنفس له وتلو څخه اخیستل شوی دی.او داهغه وینه ده چې د ولادت (زېږولو) څخه وروسته یې د ښځې رحم شیندي.[2]

---

[1] درالمختاراوحاشیه ابن عابدین

[2] الهدایه.

Downloaded from: ketabton.com

دنفاس کمه موده شریعت ټاکلې نده او وروستۍ موده یې څلوېښت (۴۰) شپې اوورځې ده ،اوکه له دینه ډېره شوه نو بیا ناروغتیا ده بیا ورته لمونځ، روژه،کوروالې هرڅه روادي.[۱] نفاسه ښځه په ټولو احکامو کې د حایضې په څېرده.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[۱] الهدایه.

Downloaded from: ketabton.com

لسم څپرکی

د دین په زده کړه کې شرم پکار نه دی

ددین د احکامو زده کړه په هرمسلمان نارینه وی اوکه ښځینه یوشان فرض ده. الله(ج) دواړه ډلې مکلفې کړې دي چې د دین هغه ضروري احکام چې په ورځني ژوند کې ورته اړتیا پیښیږي یاد اوزده کړي کوم ایتونه اواحادیث چې د علم په فرضیت دلالت کوي ټول ددې خبرې دلیل اوددې دعوې ثبوت دی اوهرڅوک چې په کوم دیني حکم نه پوهیږي اوبیا هم پرې ځان نه پوهوي یا په دې هکله ځانته شرم اوننګ دروي دا ګناهګار دی.

الله(ج) خپلو بندګانو ته امر کوي چې **فاسئلوا اهل الذکر ان کنتم لاتعلمون**.

یعني :د پوهې له خاوندانونه وپوښتئ که چېرې تاسې نه پوهیږئ.

نو د الله(ج) ددې حکم اودا ډول نورو اوامرو په اساس د دیني مسایلو زده کړه پر هر نارینه اوښځینه فرض ده اوپه هرمسلمان لازم دي چې په دې هکله هېڅ شرم اوننګ ونه کړي ی‌عنې ددیني مسئلوپه زده کړه کې شرم اوعارهېڅ

Downloaded from: ketabton.com

نشته دی او که هر څوک په اسلام کې لږ مطالعه هم ولري او په ځانګړي ډول که چا احادیث او فقه لوستې وي نو هغه په دې پوهېږي چې د دین په زده کړه کې شرم نه شته د فقهې او حدیثو معتبرو کتابونه له داسې مسایلو ډک دي او داسې مسایل په کې په خورا مفصل ډول تشریح شویدي چې ښایي ځینې به یې ځانته شرم بولي که د داسې مسایلو یادول شرم وي او یا د داسې مسایلو لیکل یا روښانول له اخلاقو سره سمون ونه لري نو زموږ د دین ائمه وو به هېڅکله هم نه لیکل او نه به یې لوستل که د داسې مسایلو یادول یا رانقلول د شرم او ننګ خبره وي نو نارینه وو صحابه وو او ښځینه صحابه وو او په ځانګړي ډول امهات المؤمنین(رض) او په خپله رسول اکرم(ص) به نه بیانول او نه به یې په مفصل ډول د دې مسایلو روایت کاوه .په خپله د رسول الله(ص) او د هغه(ص) د مبارکو صحابه و د حیاد بېلګې له راوړلو نه انساني تاریخ بالکل عاجز دی نو آیا د دې مسایلو په یادولو او بیانولو نعوذ باالله من ذالک القول بې حیا وو؟

ایا زموږ د حیا قوه له هغوی نه ډېره ده؟ نه هېڅکله هم نه نو بیا دې زموږ مسلمان ورونه او خویندې میندې د رسول الله(ص) ،امهات المؤمنین ،نورو جلیل القدره صحابه وو او تابعینو په پل ،پل کېږدي او د دینې مسایلو په زده کړه کې دې هېڅ شرم نه محسوسوي ،اسلام پوښتنه کول عیب نه بولي خو ناپوهي عیب بولي او د اسلامي شریعت په تطبیق کې هم په اسلامي ټولنه کې د ناپوهۍ عذر ته اعتبار نه ورکول کېږي.زموږ ډېرې دینداره خویندې، میندې او ورونه همدې غلط احساس له دین نه پردې کړیدي او د جهالت او ناپوهۍ په زولنو کې یې ګیرې کړې دي.له بده مرغه چې د بې سوادۍ او ناپوهۍ د بلا وزرې خو زموږ په ټولنه تر بلې هرې ټولنې زیاتې خپرې دي او په ځانګړې ډول په اوسني وخت کې خو زموږ د ټولنې باسواده

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

اولوستوالې ښځې په فیصدۍ کې هم نه راځي اوبیاکه دشرم اوخجالت احساس له دې بدمرغۍ سره یوځای شي نو خبره بالکل خرابه اوله بدهم بدتره شي.

الله(ج) چې یو انسان د یوعمل په ترسره کولومکلف کړی دی یایې دکوم کار دکولو نه منع کړی دی نو ددې مسئلې د شرعي حیثیت زده کول یې هم پرې فرض کړي دي او ددې مسئلې بیانول اویادول بیا نه تنها دا چې شرم اوحیا نه ده بلکې فرض اولازم دي ځکه چې موږه مسلمانان یو د ژوند دهرې برخې اوهر کار لپاره موحدود اوچوکاټ اسلام تعینوي.اوهمدارنګه د هغو مسایلو حدود اوچوکاټ هم اسلام ږدي چې بیانول یې لازم نه دي یا په بل عبارت دابه هم راته اسلام وایي چې په فلانۍ مسئله کې لدې زیات تفصیل اوبیان پکارندی که څوک په کې بیا هم تفصیل کول یا اوږدول غواړي نو هغه سړی بې شرمه اوګناهګار دی.

اسلام په خپله د شرم اوحیا دین دی ،حیا دایمان نیمه برخه اوبې حیا انسان له نیم ایمان نه بې برخې اومحروم بولي.

رسول الله(ص) فرمایي: کله چې حیا نه لرې نو څه دې چې زړه غواړي کوه یې پخپله رسول لله(ص) ډېر حیاناک شخصیت وه خو لکه چې د مخه مو وویل د دین زده کړه یا بل چاته یې ورښودل (هغه چې اسلام یې دزده کړې اوبل ته د ښودلو اجازه کړې وي) لکه جنسي مسایل.حیض،نفاس،. . . دا که هر څومره چاته د شرم خبره ښکاري خو یادول یې بې حیایې نده بلکې په خپل ذات کې عبادت دی.

www.melltahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ددې لپاره چې د اطمینان او تسکین ډیوه مو لاروښانه شوي وي نوښه به داوي چې دهغو مسایلو او روایاتو څونمونې دلته رایادې کړو چې په اصطلاح کې د شرم او حیا مسایل ګڼل کېږي.

پخپله رسول الله(ص) چې کوم احکام خپل امت ته بیانوي نو هدف یې دادی چې امت یې دا مسایل زده کړي او عمل پرې وکړي.

صحابه وو او حتی امهات المؤمنین(رض) چې په محمدي سپېڅلې مدرسه کې څه زده کړې دي نو پرته له دې چې له ځان نه په کې څه کمښت او ډېرښت راولي په ډېره امانتدارۍ سره یې امت ته بیان کړي چې نه یې په کې د شرم احساس کړیدی او نه یې په کې ننګ کړیدی او ددې مسایلو له بیان څخه د دوی اساسي هدف دادی چې هغه فرضیت یا وجوب چې نوروته ددې مسایلو ښودلو په هکله د دوی پر غاړه پروت دی ساقط شي او هم نورمسلمانان دا دیني مسایل چې دوی په خپله د اسلام له یواځیني شارح(ص) څخه زده کړیدي نوروته وښیي او که خدای مه کړه دوی ددې احکامو په روایت کې شرم محسوس کړی وای نونن به موږ ددې مسایلو له احکامو څخه څه خبریدلو؟

که حضرت عایشې(رض) یا د رسول الله(ص) د مبارک حریم نورو بیبیانو د رسول الله(ص) د غسل طریقه موږ ته نه وای بیان کړې او ځان ته یې شرم ګڼلی وای نو نن به موږ د شرعي غسل طریقه له چا څخه یاده کړې وه؟

ام سلمه(رض) روایت کوي چې سلیمه(رض) د رسول الله(ص) حضور ته راغلله او عرض یې وکړه چې: (یا رسول الله ان الله لا یستحي من الحق ...)

Downloaded from: ketabton.com

یعني :ای د خدای رسوله! الله دج حق په ویلو کې شرم نه کوي نوایا په ښځه کله چې احتلام ورته پیښ شي (شیطان یې وغولوي)غسل شته ؟ رسول الله(ص) ورته وفرمایل چې هوکله چې اوبه (مني) ووینې.[۱]

په پورتنیو الفاظو کې په محمدي مدرسه کې روزل شوي صحابیه په زغرده رسول الله(ص) ته وایي چې د دین په یادولو او په حق وینا کې شرم نشته اورسول الله(ص) هم ددې موضوع په پوښتنې سره ونه رټله اونه یې پرې د بې حیا نوم کېښود.

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې ما او رسول الله(ص) به په یو تشناب کې یوځای غسل کاوه اوله یوه لوښي مو اوبه کارولې تردې چې رسول الله(ص) به داوبو په لګولو کې په ماچالاکي کوله نوما به ورته وویل چې: (دع لی. . .) ماته اوبه پرېږده ماته اوبه پرېږده.

ددې مسئلې د بیان په وخت کې چې په روژه کې په ښکلولو او په غېږکې نیولو روژه ماتېږي اوکه نه؟ ام سلمه روایت کوي چې زه به رسول الله(ص) ښکلولم او هغه به روژه و.[۲]

حضرت عایشه(رض) روایت کوي چې درفاعه ښځه راغلله اورسول الله(ص) ته یې عرض وکړچې زه رفاعه طلاقه کړم اوله هغه نه وروسته مې له عبدالرحمن ابن زبیرقرضی سره واده وکړ اوله هغه سره د ټوټې د څنډې په څېرشی دی (تناسلي اله یې دټوټې په څېر نرمه اومړاوې ده) رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې شاید بیرته رفاعه غواړې؟ نه تر دې چې: (یذوقی عسیلتک وتذوقی عسیلته).

---

[۱] بخاري کتاب الادب ،فتح الباري ،اوکشف لحقایق

[۲] متفق علیه.

Downloaded from: ketabton.com

یعنې: (هغه ستا عسل وڅکي اوته دهغې عسل وڅکې) یعنې تر دې چې عبدالرحمن ستا له خوږونه خوند وانخلي اوته د هغه له خوږونه خوند وانخلې نو ته بېرته رفاعه ته تللی نشې.

په موطا کې وايي چې ددې ښځې نوم تميمه وواودوهب لور وه.[۱]

حضرت ميمونه(رض) د رسول الله(ص) د غسل جريان حکايت کوي اوداحديث امام زيلعي اوټولوصحابه وو روايت کړيدی.

حضرت انس بن مالک رضي الله عنه روايت کوي چې: (ان النبی(ص) کان يطوف علی نسائه).

يعنې: رسول الله(ص) به په يوه شپه کې پر ټولوبيبيانوګرځېده (له ټولوسره به يې جماع کوله)اوده په دې وخت کې نهه ښځې درلودلې.[۲] اوبخاري کې وايي چې بيا به يې له دې ټولونه يوغسل کاوه.

حضرت عايشه(رض) روايت کوي چې کله رسول الله(ص) وفات کېده نوسريې زما دسينې اوغاړې ترمنځ ايښی وتر دې چې دخولې لاړې (توکانړې) به يې زمادخولې له لاړوسره يوځای شوې.[۳]

رسول الله(ص) په زغرده اعلان کوي چې : (ان الله لايستحی من الحق ....).

يعنې: الله(ج) له حق ويلوڅخه شرم نه کوي تاسوله ښځوسره دشاه له لارې(په دبرکې)جماع مه کوئ.[۴]

---

[۱] بخاري کتاب الطلاق، سبل السلام ج ۳ موطاامام مالک.
[۲] بخاری.
[۳] بخاري کتاب النکاح.
[۴] نسايي.

Downloaded from: ketabton.com

امام قاضي شهاب الدين احمد ابن حجرعسقلاني په فتح الباري کې تر دې عنوان لاندې چې د دين په زده کړه کې شرم او حيا په کارنده د (باب مالايستحى من الحق لتفقه فى الدين) تر عنوان لاندې مستقل باب رانقل کړيدى او په دې باب کې يې ډېر داسې روايتونه د نمونې په ډول رانقل کړيدى. کوم چې اوس ځنې خلک د حيا او شرم خبره ګڼي او صحابه وو روايت کړيدى.

د يوه حديث مفهوم دى چې له رسول الله(ص) څخه يې دهغه يوه مېرمن روايت کوي چې په التقا دختانينو (د نارينه او ښځې د عورت په يوځاى کېدلو او دحشفې په ډوبېدلو غسل و اجب کېږي دا بي بي وايې چې (فعلته انا و رسول الله(ص) فاغتسلنا) يعنې ما او رسول الله(ص) همدا کاروکړ. او بيا موغسل وکړ.

پدې حديث کې دې مبارکې بي بي يوه لويه فقهي مسئله روښانه کړې اوکه خداى مکړه د خپلې بسترې خبره يې پټه ساتلې واى او سترګې يې پرې پټې کړې يا يې ځان ته دا شرم ښللى واى چې څرنګه زه د خپلې بسترې خبرې بهر ته وباسم او هغه هم بيا داسې چې د قيامت تر ورځې به زما او رسول الله(ص) د بستر کيسې د خلکو په خولو کې اوږې اورا اوړې او هغه هم په خپله زما دخولې حکايت نو نن به دا مسئله هم د امت لپاره دومره روښانه نه وه.

ډېر مفسرين، محدثين او ددين ائمه په دې نظر دي چې د رسول الله(ص) لخوا ځانته د ښځو په ډېروالي(تعدد دازواجو) کې د هغوى ستر هدف او حکمت دا و چې د دين په رسولو کې ورسره مرسته وکړي .د رسول الله(ص) د سيرت هغه برخه خوبه چې نورو صحابه وو ليدله ياواورېدله او د هغوى هغه اعمال او کړنې چې هغوى پرې خبرېدل نو دا خوبه صحابه وو رضي الله عنه روايت

Downloaded from: ketabton.com

کړي وومګر هغه مسایل به څنګه شوي وو چې د دوی له نظرنه پناه وواو د رسول الله(ص) له خپلې سکه بي بي پرته دبل چا پوهېدل یا خبرول پرې ممکن نه و او اکثره په کورنیو احکامو یا په بله اصطلاح کورنۍ فقهي پورې اړه نیسي نورسول الله(ص) د همدې مسایلو دخورا ښه تشریح کولو لپاره ډېر ودونه وکړل او ډېرې مېرمنې یې په دې اړه دځان ملګرې کړلې . په بخاري او مسلم کې له حضرت عایشي(رض) نه روایت دی چې رسول الله(ص) فرمایي:((عشر من الفطرة...))

یعنې لس فطري سنت دي چې حضرت عایشه(رض) په کې د نارینه لپاره حلق العانه (دنامه لاندې د مخصوص غړی خرېېل) هم یادوي.[1]

[1] بخاری مسلم او فتح الباري ص ۲۲۰.

Downloaded from: ketabton.com

د کوروالي اسلامي طریقه

الف: د مطلب لنډيز

اسلام بشپړنظام ،شامل اوکامل دین دی.هېڅ يې پټ نه دي پرېښي.دژوند په هر اړخ تطبیقېږي اولازمه ده چې موږ هم د ژوند په هره برخه کې اسلامي قانون عملي کړو ،هرمسلمان بایدد ښوونې په ډګر کې ښوونکې ،دزده کړې په ډګر کې زده کوونکی ،دکار اوخوارۍ په ډګرکې تر هر چا ډېرزیارکښ ،دجهاد سنګر کې باتوراومجاهد ،دتواضع اوعاجزۍ په ډګرکې تر هر چا متواضع ،دسرشارۍ په ډګر کې (د دښمن په مقابل کې) تر هر چاسرشاره اودسیاست په ډګرکې ترهرچالوی اوپوه سیاستمداروي.

فطرت د نورو ژویو په څېر انسان هم له جنسي غرایزو برخمن کړی دی اوانسان هغه په هره طریقه چې وي،پوره کوي،خوددې لپاره چې ددې حاجت په پوره کولو کې دانسان توپیرله نورو ژویوسره وشي. نو اسلام ددې لپاره هم ښکلي اوسپېڅلې لاره وښاکله ترڅوددې عملیې د اجرا په وخت کې په همدې لاره تلل وشي اوخورانبه نتیجه ورکړي.

اسلام دا حکم په خورا ښه توګه تشریح کړی دی اوله مطالعې څخه يې جوتېږي ،چې دا احکام مطالعه کول یا زده کول څه د ننګ اوشرم خبره نه ده، د خجالت ځای خو دادی چې انسان له خپل دین اومذهب څخه بې خبره واوسي،اوخپلې غوښتنې په غیر شرعي ډول پوره کوي په دې اړوند خوډېر څه کښل شوي هم دي اوډېرو مشورې هم ورکړې دي،چې په بازارونو کې مختلفې لکچرې (بیانونه) د رسالو اوکتابونو په شکل موندل اوپلورل

Downloaded from: ketabton.com

کېږي مگر دا په اسلامي طریقه نه دي لیکل شوي په دوی کې د غیر اسلامي تدابیرو اوحرامو شیانو د پکار اچولو مشورې ورکړل شوېدي.

که ددې غوښتنو په پوره کولو کې د اسلام تاکل شوي حدود مراعات نکړل شي نو انسان په مختلفو ناروغیو اخته کېږي د ښځینه ناروغیو اوپوستکې مشهور ډاکټر افتاب احمد شاه وایي: کله چې ماته ناروغان راشي نو زه له هغوی څخه مختلفې پوښتنې کوم نو داراته جوته شي چې په دوی کې له ځینو سره د حیض په حالت کې کوروالی شوی وي چې د هغوی تناسلي غړي ته یې پوره زیان رسولی وي او د هغه له امله یې ټول بدن ته د پوستکي ناروغي پیدا شوې وي او ځینو بیا له ښځو سره په غلطه لاره (د شاه لارې) خپل شهوت رفع کړی وي نو هر کله چې ما له دوی څخه وپوښتل چې تاسې نه پوهېږئ چې په اسلام کې په حیض، نفاس کې او شاله پلوه جماع حرامه ده؟ نو هغوی به د ناپوهۍ څرگندونې کولې.[1]

همدا اوس چې دا یډز نوم بدې اووژونکې ناروغۍ په کروړونو وگړي له ژوندون څخه لاس په سر کړل دا ټول په اسلامي تعلیماتو نه عمل نتیجه ده.

نو په همدې خاطر د کوروالي (جماع) په هکله اسلامي تعلیماتو ته یو لنډه شان کتنه کوو ترڅو د دنیا او اخرت گټه ترې واخلو.

ب: د واده اوله شپه

حضرت اسماء (رض) روایت کوي چې ما د عایشې (رض) ناوې جوړه کړله (ښایسته او ښکلایې ما ورته برابره کړله) بیا رسول الله (ص) ته راغللم او د

[1] اداب \ مباشرت، یعنې میان بیوی کې درمیان جنسي تعلقات کاصحیح طریقه ډاکټر افتاب احمد شاه هومیوپیتهـ ماهر امراض جلدو امراض نسوان انډیا.

Downloaded from: ketabton.com

هغې د کتنې او له هغې سره د ملاقات له پاره مې راوغوښت هغوی(ص) یې خواته راغلل او یوجام شیدې یې راوړلې هغوی(ص) پخپله هم ورڅخه وڅښلې بیا یې عایشې(ص) ته وړاندې کړلې، عایشې(ص) د حیا له کبله مخ وګرځاوه ما (اسماء وایي) عایشه(رض) ورټله او ورته ومې ویل چې د رسول الله(ص) له لاس څخه یې واخله عایشې(رض) شیدې واخستلې اولږې یې ورڅخه وڅښلې بیا رسول الله(ص) ورته وفرمایل: چې ملګرې ته دې یې ورکړه.

په دې حدیث کې ځوانانو ته درس دی چې دواده په لومړۍ شپه د بې صبرۍ ،بې ځایه تصرف او بد اخلاقۍ څخه ځان وژغوري. په لومړۍ شپه ځینې ناوې یو څه شرمېږي نو په کار دی چې له هغې سره نرمه وضعه ،ښه ،اخلاق ،له مینې او محبت څخه ډکې خبرې وشي ترڅو دهغې خجالت لېرې کړلی شي او له یو داسې مقدماتي حکمت څخه کار واخستل شي چې ناوې هم څه جرئت پیدا کړي.

د واده لومړۍ شپه د ښځې او خاوند ترمنځ دمینې اومحبت یا بغض، حسد ،کینې اونفرت د پیدا کېدلو سریزه ده ځکه چې دا د نوي ژوند پیلامه (دپیل لومړۍ شپه) ده نو پکار ده چې خاوند له ښځې سره ښې اړیکې ټینګې کړي ،ځان ورته په قهر اوغصه کې ونه نیسي لکه نن سبا چې زموږ د ټولنې د وګړوخوی اوعادت دی ،اوښځه هم باید پدې شپه دمېړه د زړه د راښکون اوتوجه د راجلبولو لپاره خپل ټول کوښښونه ترسره کړي ،خپله ټوله ښکلا ،زینت اوسینګاربرابر کړي. ,خاوند دې له ځان څخه نه ایساروي ،نازنخرې د خاوند په مینه اومحبت کې ډېرښت راولي خاوند نور هم حریصوي ،خودا نازونه اواداګانې باید له اندازې څخه ډېرې نه شي چې د

Downloaded from: ketabton.com

مېره طبیعت پرېشان کړي باید په یاد مو وي چې د واده داعلان په خاطر دهل اودا ریا وهل روا دي.[۱]

همدا راز د ناوې په واسطه د مېره او د مېره په واسطه د ناوې په ګوتو کې د ګوتې ورکول، د نصاراوو پېښې دي، هغوی هم په ودونو کې دا سې کول، دا د هغوی مذهبي دستور دی او نصاراوو په دستور عمل شرعاً ښه نه او مخالفت یې لازم دی.[۲]

او کله چې ناوې کور ته راوستل شي نو د ناوې لاس او یا د تندي وېښته به نیسي او دا دعا به ووايي: (اللهم اني اسئلک من خیرها و خیرما جبلتها علیها واعوذبک من شرها و شرما جبلتها علیه).[۳]

یعني: ای خدایه زه له تا څخه د دې او د دې خویونو د خیر سوال کوم او پناه دروړم تا ته له شر د دې څخه او شر د ناوړه خویونو د دې څخه.

او کله چې ښځې سره کوروالی کول غواړي، نو ځان دې نه لوڅوي او نه دې په ناڅاپه ډول په ښځه حمله کوي، ځکه ښځه لا له دې کار سره اموخته نه وي.

ج: له خپلې مېرمن سره د کوروالي حکم

فقها په دې هکله بېل بېل نظریات لري، یو شمېر علماء وايي چې له خپلې ښځې سره یو ځل جماع (کوروالی) واجب ده .

---

[۱] بخاري، مسند احمد، او سنن الکبری للامام البیهقی.
[۲] اداب الزفاف في السنة المطهرة شیخ محمد ناصرالدین الباني.
[۳] بخاري، ابوداود او ابن ماجه.

Downloaded from: ketabton.com

اوځينې نور بيا وايي چې :کوروالی هم د نفقې اوجامې په څېرپرخاوند دخپل توان اوقدرت په اندازه واجب دی. ځکه چې دا دنکاح اصلي مقصد ته د رسېدلو يوا ځينۍ ذريعه ده.[۱]

امام ابن تيميه(رح) وايي پر مېړه دښځې له نفقې څخه هم لوی حق دا دی چې په خورا ښه توګه ورسره يوځای شي.[۲]

په الفقه الاسلامي وادلته کې ليکي چې که چېرې سړی کوم صحي يافني عذر ونه لري لکه ناروغي يا مسافري نوله خپلې مېرمني سره کوروالی پرې واجب دي.

بايد وويل شي چې له احنافو څخه پرته نور مذهبونه دفرضواوواجبوترمنځ توپير نه کوي اوفرضوته هم واجب وايي اوداچې په کومه اندازه واجب ده نوليکي له خپلې مېرمن سره کم ترکمه په دومره اندازه کوروالی واجب دی چې له حراموڅخه پرې وژغورل شي . امام طحاوي وايي چې په هروڅلوروشپوکې يوځل کوروالی دښځې رسمي حق اوپر مېړه لا زم دی اوله دې څخه پرته بيا دا ديانتاً پر مېړه دښځې شرعي حق دی چې په کوروالي يې سېرابه او مړه کړي او په حراموکې له لوېدلوڅخه يې وژغوري .

امام جعفرصادق وايي چې څوک له يوې څخه ډېرې ښځې ولري اوپه کوروالي يې مړې ولاړ ونه شي اوهغوی حرام کارته لاس ورواچوي نو ګناه يې دهمدې (بې وسه) مېړه پر غاړه ده .

---

[۱] تحفة العروس نقل له روضة المحبين څخه.
[۲] فتاوی ابن تيميه

Downloaded from: ketabton.com

محمدعلي صفري هم وايي چې: هره ښځه په څلورو شپو کې يو ځل دکوروالی حق لري.[۱]

ځينی نور علماء بيا وايي چې کوروالی دښځې اوميړه حال ته په کتلو او د دواړو دجنسي توان په نظرکې نيولو سره واجب ده .دکتور وهبه زحيلي همدا اند معقول اوغوره بللی دی.

ځينې خلک داسې انګيرې چې ګويا اسلام د شهوت اومينې مخالف دی ددوی دا دعوه نه يوازې دا چې په اسلام پسې يوه افترا ده ،بلکې معقوله هم نده او اسلام يې په کلکه ردوي.شهوت په انسان کې يوه الهي وديعه ده چې اسلام يې په رفع کولو اوپوره کولو سخت تاکيد کوي د شهوت موضوع ته اسلام په ډېره جدي سترګه ګوري حتی د هغومقدماتو ،دواعيو او تحريکوونکيو عواملو په ترسره کولو هم تاکېد کوي چې شهوت راپاروي ،زينت ،نظافت، ښکلا او ارايش د شهوت د راپارولو عوامل دي اودا ټول په اسلام کې جدي مطلوب دي حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: زه هغه ښځه نه خوښوم چې دميړه لپاره رانجه اونکريزي ونه کړي.په قران کريم کې هم کله چې الله(ج) د شهوت درفع کولوموضوع بيانوي نو خطاب د آمرپه صيغه کوي لکه: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ) البقرة۲۲۳.

يعنې: ښځې ستاسې ځای د کرلو ستاسې دی نو راځئ کروندو خپلو ته په هرډول چې خوښ مو وي.

(فَالآنَ بَاشِرُوهُنَّ) البقرة ۱۸۷.

يعنې پس اوس کوروالی کوئ له دوی سره.

---

[۱] زن وشوهر دوهم ټوک

Downloaded from: ketabton.com

(فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأْتُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمَرَكُمُ اللَّهُ) البقرة ۲۲۲.

یعني: نو هرکله چې پاکې شي دوی نو راځئ دوی ته (کوروالی ورسره وکړئ) له هغه پلوه چې خدای تاسې ته امر کړیدی.

د: کوروالی محل

الله(ج) انسان ته رواکړیدي چې :له خپلې مېرمن سره په جایزه او سپېڅلې طریقه خپله شهواني غریزه اشباع او پوره کړي.نارینه کولی شي چې له خپل میل او خوښې سره سم له خپلې ښځې څخه استفاده وکړي.او هرخوند او مزه ورڅخه واخلي،خو چې د نکاح کولو اصلي غرض پکې له پامه ونه غورځول شي ،چې هغه د نسل پاینښت او ودېرښت دی ،او دا مقصد ترلاسه کېدل هغه وخت ممکن کېدلای شي چې د جماع محل فرج وي ،نو اسلامي شریعت له ښځې سره جماع کول په فرج کې حتمي وګرځول ،نارینه کولای شي چې دا معامله په خپل محل (فرج) کې له هرپلوه (په ملاسته ،ناسته ،اړخ ،له مخې ،له وروسته ،له پاسه ،له لاندې ،حتی په ولاړه هم اجراکړي ،مفسرین ددې ایت :(نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ فَأْتُواْ حَرْثَكُمْ أَنَّى شِئْتُمْ)البقرة ۲۲۳.

یعني :ستاسو ښځې ستاسو د کروندې ځای دی ،نو راځئ خپل پټي ته څنګه مو چې خوښه شي.

وایي چې :قریشو به په مکه کې له ښځو څخه په هر رنګ خوند اخست او کله چې د مکې خلک مدینې ته مهاجر شول نو له دې کبله چې په مدینه کې یهودیان ډېر وو او یهودیانو دا کار یوازې په اړخ باندې کاوه او د مدینې عام او سېدونکي یې هم تر اغېز لاندې راغلي وو نو یو مهاجر له یوې انصارېې انجلۍ سره واده وکړ او له هغې انجلۍ سره یې له خپل دستور سر

Downloaded from: ketabton.com

سم له هره پلوه کوروالی کول غوښتل، دې انجلۍ دا کار بد وګاڼه وې یې ویل چې :موږ یې یوازې په اړخ باندې کووته یې هم کوه اویا له ما څخه لېرې اوسه. د دوی خبره غځه شوله تر دې چې دا پورتنی ایت نازل شو.رسول الله(ص) د[انی شئتم]په تفسیرکې وفرمایل: د مخې لخوا ،دشاه له خوا ،په اړخ باندې،خوچې په فرج کې وي.[۱]

همدا راز روایت دی چې یوځل حضرت عمر رضي الله عنه له خپلې مېرمن سره دشاله له پلوه په فرج کې کوروالې وکړاو وروسته ورته دشرعي ممانعت احساس وشو نو رسول(ص) ته راغی اوداحال یې ورته بیان کړ هغه (ص) هېڅ ځواب ورنکړتر دې چې دا پورتنی ایت نازل شواوکوروالی له هره پلوه روا شو ،خو د کروندې په پام کې نیول ضرور وګڼل شول.

هـ: د کوروالی څو ادبونه

کله چې ښځه اوخاوند یوله بل سره مباشرت کول غواړي نومستحب دي چې:

۱. لمړی دوه رکعته لمونځ وکړي.

۲. له نهایت سکون او اطمنان څخه به کاراخلي ،بې صبري به نه کوي.

۳. دشهواتوجذبه به په ځان نه پیاوړې کوي.

---

[۱] ابوداود ،مسنداحمداو المستدرک للحاکم

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۴. درې ځله به سورت اخلاص اومعوذتین وایي بیا به لکه څنګه چې ابن عباس رضی الله عنه روایت کوي دا دعا ووایي: [بسم الله اللهم جنبنا الشیطان وجنب الشیاطین ما رزقتنا]. [۱]

یعنې: په نامه دخدای ای خدایه په امن مو وساته له شیطان څخه او په امن کې وساته له شیطان څخه هغه څه چې ته یې موږ ته روزي راکوې.

او د انزال په وخت کې به په زړه کې دا دعا وایي: [اللهم لاتجعل للشیطن فیما رزقتنی نصیبا]

یعنې: ای خدایه مه ګرځوې شیطان لره په هغه څه کې چې ته یې ماته روزي راکوې څه برخه.

علماء وایي که دا دعاګاني ونه لوستل شي نو اولاد مفسد اوتباه کوونکی راځي. [۲]

۵. کله چې دخول وشي هلته لږ څه ځنډ پکار دی ترهغې چې دښځې انزال هم وشي د دواړو یوځای انزال په خوند کې ډېربښت راولي اوکه دا کار یې (انزال یې ژر) وکړنو په ښځه به یې سخته تمامه شي. [۳]

۶. کله چې څوک مباشرت کول غواړي نو خپله مېرمن دې دمخه خبره کړي چې هغه خپل زینت او ارایش برابر کړي.

۷. که د مباشرت په وخت کې د حاجت سخته اړتیا نه وي نو حاجت ته تلل ښه نه دي ځکه چې دا دذکر انتشار له منځه وړي.

---

[۱] بخاري.

[۲] رفاه المسلمین حضرت مولانا شاه اسحاق دهلوي.

[۳] احیاء العلوم امام غزالي.

Downloaded from: ketabton.com

۸. که ښځه له پیل څخه د مخه خپل فرج په ښخو اوبولوند کړي نو شهوت به یې ژر راوپارېږي او په فرج کې یو څه تنګوالی هم راځي چې په لذت کې ډېرښت راولي.

۹. که د نارینه انزال ژر کېده نو دی دې هم خپل ذکرپه یخواوبولوند کړي چې انزال وځنډېږي.

۱۰. د تبې اوناروغتیا په وخت کې کوروالی روغتیا ته لوی تاوان رسوي.

۱۱. له کوروالی څخه وروسته ښه خوراک ډېر ګټور دی.

۱۲. په کوم ځای کې چې دچا دراتللو یا بله وېره وي نو مباشرت ښه ندی ځکه دلته خوند نه حاصلېږي.

۱۳. د مباشرت په وخت کې خوشبویي لګول د رسول الله(ص) سنت ده.

۱۴. له هرډول بد بویه څخه ځان ساتي،تمباکو،سګرټ،نسواراونورې هرراز نشې شهوت له منځه وړي اورغبت په نفرت بدلوي.

۱۵. د مباشرت په وخت کې به مخ قبلې ته نه کوي.

۱۶. ډاکټران وايي چې له کوروالي څخه سمدستې وروسته اوبه څښل ښه ندي ځکه دا دتنفس ناروغتیاوې پیداکوي.

۱۷. په ډېره مړه خېټه هم دا کار ښه ندی.

۱۸. په ولاړه باندې کوروالی بدن کمزوری اوناتوانه کوي.

۱۹. له فارغېدلو څخه وروسته به دواړه بېل بېل ځانونه وچ کړي.

Downloaded from: ketabton.com

حضرت مولنا شاه اسحق دهلوي(رح) وايي چې: په يوه کپړه د دواړو ځان وچول د بېلتون لامل ګرځي.[۱]

۲۰. له کوروالی څخه وروسته به دواړه تش حاجت پوره کړي ځکه چې دېر وخت د منيو څاڅکي په تناسلي غړي کې پاتې کېږي او دغوی بهر وېستل پدې طريقه پکار دي د طب کتابونه ليکي چې دا مني بيا سوزيدل او تبې پيدا کوي.

حضرت علي رضي الله عنه فرمايي: که چا له مباشرت څخه وروسته تش حاجت پوره نکړنو په سخت رنځ به اخته شي.

۲۱. له مباشرت څخه وروسته د فرج وينځل ضرور دي فقيه ابوليث سمرقندي(رح) وايي چې: له مباشرت څخه وروسته به دواړه په معتدلو اوبو خپل غړي ووينځي او په يخو اوبو وينځل د بخار خطره پيدا کوي او که په يخو اوبو يې وينځل غواړي نو لږ دې انتظار وکړي چې بدن خپل عادي حالت ته راشي او دا وينځل بدن تندرست کوي.

لکه وړاندې مو چې وويل دا ټول مستحبات او طبي مشورې دي شرعي واجبات نه دي او پرېښودل يې هم روا دي.

[۱] رفاه المسلمين حضرت مولاناشاه اسحاق دهلوي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

و: هم خرما هم ثواب

اسلام د موجوده مسيحيت په څېر منحرف دين ندی چې جنت د مال په بدل کې د پاپانو په واسطه وپلورل شي، شتمن جنت واخلي او نېستمن او بېوزله دې محروم او بې برخې ګرځي. په اسلام کې جنت بې پيسو لاس ته راځي، دژوند په هره برخه کې د اسلامي تعليماتو عملي کول د جنت دلاس ته راوړلو وسيله ده، حتی چې دخپلو شهواتو په رفع کولو کې (چې فطري غوښتنه ده او انسان يې پوره کولو ته بې حده لېواله دی) هم ورته اجر دی لکه رسول الله(ص) چې فرمايي: ستا په کوروالي کې هم تاته اجراو ثواب دی، يو سړي وپوښتل يا رسول الله(ص) يو سړی به له موږ څخه خپل شهوت پوره کوي او ورته به اجرهم ليکل کېږي؟ هغه ځواب ورکړ چې (ايا که په حراموکې يې استعمال کړي نو په هغه څه وبال نشته؟ هغه ځواب ورکړ، هو شته دی، هغه (ص) ورته و فرمايل (همداسې که په حلالو لاروکې استعمال شي نوده ته په کې اجر دی.[1]

همدا راز رسول الله(ص) فرمايي: چا چې د جمعې په ورځ غسل وکړ او بل يې غسل ته اړ کړ (د جمعې په ورځ يې له ښځې سره کوروالی وکړ) او د لمانځه لومړي وخت کې مسجد ته ولاړ او خطبه يې واورېدله، مسجد ته پلی لاړ شي، امام ته نژدې شي، خطبه واوري، لغوه بېهوده او بې فايدې خبرې ونکړي اوله ناوړه کارو څخه ځان وساتي نو په هرقدم ورته د يو کال د لمانځه اوروژې د عمل ثواب دی.

همدا راز فرمايي: هرڅه چې د الله(ج) ذکر نه وي لهو لعب او بې ګټې دی مګر . . . او له ښځو سره لوبې.

---

[1] مسلم.

Downloaded from: ketabton.com

او د اسې نور ډېر روایتونه شته دي چې ښیي له ښځې سره کوروالی او مستي ډېر اجر او ثواب لري.

فقهاء وايي چې: له ښځو سره لوبې او له دوی سره مشغولېدل له نفل لمانځه څخه ډېر ثواب لري.

د: جماع څو ناوړه ډولونه

۱. په حیض او نفاس کې له کوروالي څخه ممانعت

حیض او نفاس مو مخکې صفحو کې وپېژندل پدې دواړو ناروغیو کې له ښځو سره کوروالی حرام دی، او که څوک یې حلال ګڼې کافر دی او له کوروالي څخه پرته هر څه کول ورسره روا دي الله(ج) د حیض په ورځو کې له ښځو څخه په لېرېوالي امر کړی دی فرمايي: (فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ) البقرة ۲۲۲.

یعنې: په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حیض کې.

رسول الله(ص) فرمايي: (من اتی حائضاً او امراة فی دبرها او کاهنا فتصدقه بما یقول فقد کفر بما نزل علی محمد).

یعنې: چا چې له حایضې ښځې او یا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ او یا کاهن ته ورغی او د هغه وینا یې رښتیا وګڼله نو کافر شو په هغه څه چې نازل شوي پر محمد (ص).

او په دې کې هېڅ شک نشته چې که دا کار یې روا وګاڼه نو کافر دی

Downloaded from: ketabton.com

اوسني طب د الله(ج) ددې وینا په هکله: (وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيضِ قُلْ هُوَ أَذًى فَاعْتَزِلُوا النِّسَاءَ فِي الْمَحِيضِ) البقره۲۲۲

۱. یعنې: او پوښتنه کوي لتا څخه له حاله د حیض، ووایه چې (حیض)ضرر دی پس په څنګ شئ له ښځو څخه په حال د حیض کې.

ډېر انکشافات کړیدي اودا ضرر یې جوت اوروښانه کړیدی وایي چې: دحیض په وخت کې په خارجېدونکې وینه کې یوډول زهرناکه ماده ده چې که هغه جسم ته ننوتله نو د انسان روغتیا ته ډېرزیان رسوي،د ښځو په دماغو اغېزه کوي اوانسان ته دپوستکي ناروغي (خارښ، اتشک، ایډز او ..) پیدا کوي ،اولاد د جذام په رنځ اخته کېږي ،دښځو تناسلي غړي ډېر سخت درد کوي اوشاید پړسوب اوشنډوالی پیدا کړي.

په حیض کې له ښځې سره دکوروالي د دنیوي سزا په هکله امام ابوحنیفه ،امام احمداوامام شافعي(رح) وايي چې :په ده کفاره نشته ده، او د امام مالک(رح) په نزد یودینارکفاره به ورکوي اوکه یودینار نه وي نو نیم دینار به ورکوي ځکه چې رسول الله(ص) فرمايي: چا چې په حیض کې له ښځې سره کوروالی وکړنو نیم دیناربه صدقه ورکوي.[1]

۲. له ښځو سره په غیر فطري ډول (په دبرکې) عملیه

د ټولوفقهاوو په اتفاق سره د ښځې په دبرکې د تناسلي غړي ننوېستل حرام دي. بلکې کلک حرام.

[1] ابوداود ،ترمذي،نسايي،ابن ماجه،دارمي اومشکوة.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

رسول الله(ج) لدې کارڅخه صراحتاً منع کړېده اوهېڅ له حرام څخه پرته حتی مکروه هم ورته ندي ویلي.الله(ج) فرمايي: (نِسَآؤُكُمْ حَرْثٌ لَّكُمْ) البقرة ۲۲۳.

یعنې: ستاسوښځې ستاسو دکروندې ځای دی.

له ښځوسره د نکاح غرض اوهدف دنسل پایښت دی اوپه دې ډول دنسل بقا ممکنه نده رسول الله(ص) فرمايي: من اتی حائضااوامراة فی دبرها فقد کفربما انزل علی محمد.[1]

یعنې: : چاچې له حایضې ښځې اویا ښځې سره د شاه له لارې کوروالی وکړ اویا کاهن ته ورغی اودهغه وینا یې رښتیا وګڼله نو په هغه څه چې پر محمد نازل شوي کافرشو (ص).

همدا راز فرمايي:ان ا لله لا یستحی من الحق فلا تاتواالنساء فی ادبارهن.[2]

یعنې: الله(ج) دحق له بیانولو څخه حیا نه کوي ښځوته دشاه له لورې مه راځئ.

له حضرت خزیمه بن ثابت رضي الله عنه څخه یواوږد حدیث روایت شویدی چې په وروسته برخه کې یې وايي: له ښځوسره دشاه له پلوه کوروالی مکوئ.

همدا راز فرمايي:لاینظرالله الی رجل یأتی امراته فی دبرها.[3]

---

[1] ابوداود،نسایي ،ترمذی، بیهقی اومشکوة.

[2] نسايي.

[3] ترمذی اونسایي.

Downloaded from: ketabton.com

یعنې: نه ګوري خدای(ج)ـ د رحمت په سترګه ـ هغه سړي ته چې راتګ کوي خپلې ښځې ته دشاه له لوري.

((ملعون من یأتی امراة فی دبرها)).[۱]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا ،چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي .

همدا رازفرمايي: ((ملعون من یأتی النساء فی محاشهن)).[۲]

یعنې: لعنت شوی پر هغه چا چې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی کوي.

امام غزالي(رح) وايي چې : ښځوته دشاه له لارې راتګ سخت حرام دی. دائکه چې پدې کې دښځولپاره همېشه تکلیف دی.[۳]

په دبرکې له ښځې سره پر وطي کوونکي د زنا حدنه تطبيقېږي ځکه دلته شبهه ده او حد په شبهې سره ساقطېږي.[۴]

مګرپه اوسني یهودي منحرف شریعت کې يې له ښځوسره دشاه له لارې کوروالی روا کړيدی ځکه چې دهغوی په نزدښځه له قصاب ثخه پېرل شوې غوښه ده اوله خپل رغبت اوغوښتنې سره سم يې هر ډول استعمالولی شئ.

۳. د امیندوارۍ اوتي ورکولو پرمهال د کوروالي حکم

---

[۱] ابوداود ،نسائی.اومسنداحمد

[۲] ابوداوداومسنداحمد.

[۳] احیاءالعلوم امام غزالی.

[۴] الجنایات في الشریعة الاسلامیه.

Downloaded from: ketabton.com

په دې دواړه وختونو کې کوروالی د اسلام له نظره بې له کوم اکراهه روا دی مګر د ډاکټرانو په نظر د کوروالي نه کول غوره دي ځکه چې د حمل او تې ورکولو په وخت کې ښځې ته تکليف دی ځکه چې له کوروالي څخه نوی حمل پيدا کېږي او له حمل څخه وروسته د ښځې شيدې خرابېږي او د دې شيدو په څښلو د کوچني روغتيا زيانمنه کېږي. رسول الله(ج) به هغه کار چې دامت ګټه به يې پکې وه ډېر خوښاوه، فرمايي: خپل اولاد په پټه مه وژنئ لکه چې د تې رودونکي کوچني په شتوالي کې د هغه له مورسره جماع وکړئ او هغه ته زيان وکړي.

مګر دا کار يې حرام نه کړ ځکه چې دا خاوند ته هم زيان دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۴. له ډېر کوروالي څخه طبي ممانعت

فقيه ابوليث له حضرت علي رضي الله عنه څخه روايت کوي چې فرمايي: څوک چې غواړي ښه تندرست واوسي نو ډېر کوروالی دې نه کوي.

اسلام اعتدال (منځومانه) لاره په هره معامله کې خوښوي اوپکار دي چې کوروالی هم په اندازه وشي.حکيمان وايي: هغه غوښتنه چې څه عارضي سبب ونلري (لکه دښکلوښځوليدل ،فحش ،خبرې،دلوڅوښځوليدل او . . .) بلکې په رښتياسره د کوروالی غوښتنه او اشتهاوي او دوهم پلو هم خوښ وي نو دا کوروالی د سکون ،نشاط اوخوښۍ سبب دی.

دکوروالي اندازه هرچاته تربل توپير لري د غښتلي اوکمزوري جسم خاوندان پدې هکله مساوي ندي.حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي(رح) وايي چې: دعادي خلکو(چې دجسم روغتيايي حالت يې په اوسطه توګه برابروي) لپاره په څلورو ورځوکې يوځل کوروالي مناسب دی اوکه ښځه خوښه وي ډېرښت هم پروانلري اود کمزورولپاره په يوه اونۍ يا دوه اونيوکې حتی په درې اونيوکې يوځل کوروالي مناسب دی اوپه کار ده چې له شپېته کلنۍ څخه وروسته داکار کم کړلی شي.

ډېر کوروالی بدن ته زيان رسوي.دماغ کمزوري کوي،د انسان ورځنۍ چارې ځنډوي.اوځوانانو اوهغه چاته چې صحت يې ښه وي له خپلې مناسبې اندازې څخه کم کوروالی هم روغتيا ته زيان رسوي ،شهوت ويده کوي اوتيتوي يې کورنی نظام يې خرابوي ځکه چې ښځه هم ميل لري

داهر څه طبي مشورې دي شرعاً ددې څه ممانعت نشته دی چې کم يې کوئ که ډېراوهر وخت کې يې کولای شئ.

Downloaded from: ketabton.com

څو ضروري یادونې

له ښځو سره لوبې او مستي

له ښځو سره لووبې اومستي نارینه اوښځو دواړو ته ډېرې ګټې لري.رسول الله(ص) به تل له خپلو بی‌بیانو سره لوبې کولې دهغوی نازاونخری به یې منلې اوویل به یې:هر څه چې دالله(ج) ذکر نه وي لهوه اولعب اوبېهوده دي مګر . . . اوله ښځو سره لوبې او مستي.

حضرت عایشه(رض) فرمایي چې: (یوې ډلې ښځوژمنه وکړله چې دخپلومېړونو رازونه اوحالات به یوه له بلې څخه نه پټوي ،په دوی کې چې ډېروله څه شي شکایت کاوه هغه داوه.دنفقې کموالی

،دمېړه ناوړه اخلاق،دکوروالي کموالی ،اودا چې مېړه یې ورسره لوبې اومستي نه کوي)(۱)

(۱)تحفة العروس محمودمهدي اسانبولي

له ښځو سره لوبې اومستي له نفل لمانځه څخه ډېراجرلري.رسول الله(ص) به حتی دحیض په ورځوکې له ښځوسره لوبې کولې،کله به یې چې له خپلې کومې حائضې بي بي سر لوبې کول غوښتل نو دهغې په تناسلي عضوه به یې ټوټه واچوله بیا به یې چې څه غوښتل هغه به یې کول.[1]

[1] ابوداود اوبیهقي.

Downloaded from: ketabton.com

حضرت عایشه(رض) فرمايي: زه حائضه وم او ما به له لوښي څخه وڅکل بيا به همدا لوښی رسول الله(ص) واخست او خپله مبارکه خوله به يې پر هغه ځای کېښودله چې ما به اېښې وه او څکل به يې.[۱]

(دا وه له حائضې ښځې سره د رسول الله(ص) تګلاره) رسول الله(ص) فرمايي: هېڅوک دې د کوروالي په وخت کې پر ښځه لکه څاروی حمله نه کوي ،بلکې لدې وړاندې دې يې په غېږ کې نيولو او ښکلولو ،او داسې نورو عمليو سره کوروالي ته اماده کړي

.د ښځو د سينو (تيونو) رودل روا دي خو بايد کوشش وشي چې شيدې تېرې نشي او که تېرې هم شي شرعي ستونزه نه لري ځکه چې حرمت په کوچنيوالي کې وي او که بالغ د چا شيدې وروي نو هغه پرې حرامه نده لکه چې زموږ تولنه هم په همدې غلطه انګېرنه کې ده ،د ښځو د سينو رودل ،منبل يې،د ښځې ښکلول ،ښځې ته د ېراونارينه ته هم خوند ورکوي او دا د مينې او محبت يو لوی مظهر (ښکارندوی) هم دی ځکه چې د چا څوک خوښ شي نو هغې ته غاړې وځي او غېږ په غېږ شي او دا نهايت نژدې والی دی او کله چې مينه تر دې هم زياته شي نو ښکلول رامنځ ته شي بيا د روح نژديوالی راشي او خوله ښکلوي ژبه او شونډې روي او کله چې نفس لدې څخه نور هم د ېر نزديکت غوښتنه وکړي نو بيا کوروالی رامنځته شي.

---

[۱] مسلم ابن ماجه او مشکوة.

Downloaded from: ketabton.com

۲. د کوروالی لپاره ښه او مناسب وخت

فقیه ابولیث وایي: دکوروالي له ټولوڅخه غوره وخت د شپې وروستۍ برخه ده ځکه چې د شپې په لومړۍ برخه کې خېټه له خوړوڅخه ډکه وي او د شپې په وروستۍ برخه کې خواړه هضمېږي ،خوب پوره وي ،کراره کراري وي ،اشتها ښه برابره وي نو چې جماع وکړي بیا اودس یا غسل وکړي او ویده شي نو خپله لګول شوې انرژي (قوه) بېرته پوره کوي.له حضرت عایشې(رض) څخه روایت دی چې : رسول الله(ص) به د شپې په اخره برخه کې وترکول او که له ښځوڅخه به یې خپل حاجت پوره کاوه نو په همدې وخت کې به یې کاوه.

د امام غزالي په نزد دشپې په لومړۍ برخه کې کوروالی مکروه دی پدې ګومان چې ټوله شپه به د ناپاکۍ په حالت کې سبا کوي.ډاکټران وایي چې: که څوک کوروالی کول غواړي اودشپې وروستۍ برخې پورې انتظار نشي کولی نو ګېډه دې نه مړوي.امام غزالي وایي چې دا درې شپې کوروالی مکروه دی د میاشتې لومړۍ ،پنځلسمه،او وروستۍ شپه.[1]

حضرت مولنا شاه اسحاق هم دادرې شپې او داخترونو شپې اودچهار شنبې شپه اوپه هغه شپه چې سبایې سفر کوي کوروالی منع کړی دی.[2]

[1] احیاء العلوم امام غزالي.
[2] رفاه المسلمین.

Downloaded from: ketabton.com

۳. د کوروالي په وخت کې د جامو وېستل

که مېړه او مېرمن يې جامې وېستل غواړي نو بايد چې په تدريج سره يې وباسي يو ځل او ناڅاپه د چا په مخ کې لوڅ او بربنډ ودرېدل ښايي يو دبل تر تاثېر لاندې راشي او که جامې وباسي نو بايد دواړه جامې وباسې ځکه دا ښه نده چې ښځه ټوله لوڅه واوسي او خاوند پټ لکه چې يو عصبي ډاکټر(ماري ستوب)هم داخبره کړېده.[1]

که څه هم د ځينو رواياتو نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې د ښځو عورت ته کتل يې منع ګڼلي دي لکه (اذا اتی احد من اهله فليستتر. . .).[2]

يعنې : کله چې راتګ کوي يو ستاسې خپلې ښځې ته نو ځان دې په پرده کې کړي .

دې روايت ته نسائي او بيهقي منکر ويلی دی ،همداراز ديو بل روايت نسبت رسول الله(ص) ته شويدی چې:کله چې يو ستاسو له خپلې مېرمن سره کوروالی کوي نو د هغې فرج ته دې نه ګوري ځکه دا ړوندوالی پيدا کوي)

دا روايت ابن قيم جوزي په خپل کتاب موضوعات کې را اخستی دی چې موضوعي يې بللی دی او ددې مقابل کې داسې پياوړي روايتونه شته چې په ډاګه کوي چې د خپلې ښځې عورت او ټول بدن ته کتل روا دي.مثلاً.له عايشې(رض) څخه روايت دی چې :ما او رسول الله(ص) به له يوه

---

[1] تحفة العروس.

[2] ابن ماجه او بيهقي

Downloaded from: ketabton.com

لوښي څخه غسل کاوه هغه به بیړه کوله تردې چې ما به ورته ویل (ماته پرېږده ماته پرېږده) او دا دواړه به جُنُب وو.[۱]

او د غسل په وخت او د کوروالي دوخت ترمنځ په کتلو کې هېڅ توپیر نشته دی.

بل دا چې کله الله(ج) له خپلو ښځوسره کوروالی روا کړیدی نو دا عقل نه مني چې کتل دې یې ورته روا کړي نه وي. البته د ادب تقاضا داده چې له ډېروکتلو څخه ځان ساتنه وشي.

۴. د انزال سرعت

هغه چې نارینه دکوروالي اراده وکړي او دصحبت له پیل څخه یوه یا دوه دقیقې وروسته یې انزال وشي. دا حالت ښځې ته زیان رسوي،اولاد نه پیدا کېږي،هر نارینه اوښځه په شهوت کې برابر ندي د ځینوشهوت پیاوړی اودځینوکمزوری وي،دعلاقې اوبه ، هوا اقلیم دغذا استعمال پدی کې لویه ونډه لري دځینو تودو سیمو ـ لکه عربستان ـ د اوسېدونکو شهوت ډېر زیات وي او په یخوعلاقو کې نسبتاً کم وي مګر دښځې شهوت په عمومي ډول له نارینه څخه کم وي او ځومره چې دنارینه شهواني ځواک او طاقت ډېر وي دواړوخواوو ته خوشحالي حاصله وي اوکه دا ځواک په نارینه کې کم او په ښځه کې ډېروي نو پدې وخت کې ښځه ډېروخت نا ارامه وي. ډېروخت چې دښځې انزال ونشي نو خفه معلومېږي ، عصبي

---

[۱] متفق علیه

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ناروغي ورته پيدا کېږي ، له کوروالي څخه بې رغبتي او له خاوند څخه نفرت ښکاروي.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۵. د دوه ځلې کوروالی ترمنځ طهارت او پاکوالی

که څوک محتلم وي یا یوځل یې کوروالی کړی وي او بیا دا کارکول غواړي نو غسل ورته مستحب دی او که غسل نه کوي نو اودس دې ضرور وکړي ، رسول الله(ص) به صحابه وته درس ورکاوه چې که یوځل مو کوروالی وکړ او بیا مو دا کار کاوه نو ترمنځ یې اودس کوئ.[۱]

امام غزالی(رح) فرمايي: که څوک دوهم ځل کوروالی کول غواړي نو تش حاجت دې پوره کړي او خپل مخصوص غړی دې ووینځي او ددې دواړو کارونو له کولو څخه د مخه دې کوروالی نه کوي.[۲]

ابي رافع ﵁ وايي: چې نبي(ص) یوه ورځ په خپلو ټولو بيبيانو وګرځېد او له هرې یوې څخه به یې غسل کاوه ما ورته وویل چې ټول غسلونه ولې یوځای نه کوې؟ هغه (ص) وفرمایل چې دا پاکه ښه او غوره طریقه ده[۳]

عايشه(رض) فرمايي کله چې به رسول لله(ص) غوښتل چې خوراک وکړي او یا ویده شي اوهغه به جنب و نو خپل عورت به یې ووینځه او د لمانځه داودس په څېر اودس به یې کاوه.[۴]

او اوبه چې څومره نشاط پیدا کوي او صحت او روغتیا ته ګټه رسوي او س طب روښانه کړېده.

---

[۱] مسلم او ابوداود.
[۲] احیاء العلوم
[۳] ابوداود او نسائي
[۴] متفق علیه

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

یوولسم څپرکی

زنا

پېژندنه او غندنه

الف: ثبوت او پېژندنه

فقهاوو د زنا بېل بېل تعریفونه کړیدي مګر جامع اوغوره تعریف یې دابن رشد اود محمد علي صابوني عبدالله بن محمودبن مودود اومحمد امین مشهورپه ابن عابدین ګڼ تعریف دی.

د ابن رشد تعریف : هره وطي چې د سيي نکاح یادنکاح دشبهې په اثریا چې له خپلې وینځې سره نه وي زنا ده.[1]

د محمدعلي صابوني اونوروګڼ تعریف : له ښځې سره په فرج کې وطې ده چې له هغې سره دنکاح څه شبهه ونلري.[2]

---

[1] بدایة المجتهد.

[2] الاختیار ،حاشیه ابن عابدین،الفقه الاسلامی وادلته اوروائع البیان

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د امام قرطبي تعریف : د ذکر داخلول دي په فرج کې چې طبعاً ورته اشتها راځي او شرعاً حرام وي.[۱]

نو ددې تعریف پر اساس وطې په دبر کې او یا له نورو حیواناتو سره په زنا کې نه حسابیږي ځکه چې د سلیم طبیعت اشتها ورته نه راځي.

دحنا بله و تعریف : حنابله وايي چې زنا په قبل یا دبر کې بد کاري ده.[۲]

ب: قباحت او بدوالی

اسلام که د ستر په هکله کوم احکام نازل کړي دي او که پردې ښځې یا نارینه وو ته یې له لاس اوږدولو څخه منع کړې ده او که بې ځایه ګرځېدل یې ناخوښ ګڼلي دي دا ټول په خپل ذات کې عمده مقصود نه ،بلکې امنیتي تدابیر او مخنیوی دی چې اصلي ناروغتیا زناده ددې لپاره چې څوک پدې لویه اوبې شرمه ګناه کې چې هېڅوک یې له ضرر څخه خلاصېدلی نشي ، ونه لویږي نو ټولې هغه لارې یې بندې کړې چې دې خواته دلالت او اشاره کوي الله(ج) فرمايي : (وَلَا تَقْرَبُوا الزِّنَى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلاً) الاسرا : ۳۲

یعني: زنا ته مه نژدې کېږئ یقینا چې دا بې حیايي او بده لاره ده.

دلته الله(ج) فرمايي چې زنا خوبښي مکوئ حتی دزنا په خوا اشاره کونکي وسایلو ته هم مه نژدې کېږئ. کېدای شي چې تاسې په دې ډېر بد جرم کښې ولوېږئ .

---

[۱] احکام القران محمد بن احمد قرطبی.
[۲] الجنا یات فی الشریعة الاسلامیه دکتورمحمدرشدی محمد اسماعیل.

Downloaded from: ketabton.com

زنا د کبیره لویو ګناهونو له جملې څخه ده له شرک او قتل څخه وروسته په دویمه پوړۍ کې راځي: (وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَٰهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ وَمَن يَفْعَلْ ذَٰلِكَ يَلْقَ أَثَامًا {۶۸} يُضَاعَفْ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدْ فِيهِ مُهَانًا) الفرقان ۶۸-- ۶۹

یعنې: او هغه خلک چه الله سره بل معبود نه بولي او هغه نفس نه قتلوي چې الله(ج) یې قتل منع کړیدی مګر په حقه سره او زنا نه کوي او څوک چه دا کار وکړي هغه په ګناه کې پرېووت، دوه چنده عذاب به د قیامت په ورځ ورکړل شي او پروت به په کې وي سپک شوی.

حضرت عبدالله ابن مسعود ﷺ روایت کوي چه ما له رسول الله(ص) څخه وپوښتل چه کومه ګناه ډېره لویه ده ؟ هغوی په ځواب کښې وفرمایل : (ان تجعل لله ندا وهو خلقک قلت ثم ای ؟قال : ان تقتل ولدک من اجل ان یطعم معک قلت ثم ای ؟ قال :ان تزنی بحلیلة جارک).[1]

یعنې: چه الله(ج) ته شریک وبولې حال دا چې همده پیدا کړي یې ، ما وویل بیا کومه ده ؟ هغه وویل چه اولاد دې ووژنې له دې وېرې چې له تا سره به طعام وخوري. ما وویل بیا ! هغه وویل چې د همسایه له ښځې سره زنا وکړې.

زنا د ځمکې پرمخ د هلاکت سبب ده ، رسول الله(ص) فرمایي : په هېڅ قوم کښې زنا نده ښکاره شوې مګر الله(ج) پکښې مرګ ښکاره کړېدی .

[1] نیل الاوطار

Downloaded from: ketabton.com

حضرت ابوبکر صدیق‌رضي الله عنه د خپل خلافت په لومړنۍ خطبه کې وفرمایل چې په هېڅ قوم کې فحاشي نه ده خپره شوې مګر الله(ج) ورته سزا عام طوفان رالیږلی دی.

حضرت عبدالله ابن مسعودرضي الله عنه وایي چې: کله زنا په یوه سیمه کې ښکاره شي نو الله(ج) یې په هلاکولو امر وکړي.[1]

زنا ډېره لویه ګناه ده یوسف(ع) د زندان تورو تمبوته په زنا باندې ترجیح ورکوې زندان منی خودغه ناوړه کار ته زړه نه ښه کوي: (قَالَ رَبِّ السِّجْنُ أَحَبُّ إِلَيَّ مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ) یوسف: ۳۳

یعنی: (ویې ویل ای زما ربه زندان ماته غوره دی له هغې څخه چې دوی مې دهغې طرف ته بلي.

ځکه هغه نبي واو پوهېده چې زنا څومره ناوړه عمل دی اوزنا کار ته به دقیامت په ورځ څومره سزاورکول کېږي.

رسول الله(ص) فرمایي: دقیامت په ورځ چې د الله(ج) د عرش له سیوري څخه پرته بل سیوری نشته الله(ج) به اوه کسانود دې سیوري تر لاندې ځای ورکړي چې یوبه له دی اوه کسانو څخه هغه وي چې کومه ښکلې او ښایسته ښځه یې ځانته - دزنالپاره -راوبولي خودی یې په مقابل کې ووایي: زه له الله(ج) څخه وېرېږم.[2]

یعني: یوازې دالله(ج) دوېرې له کبله له هغې سره زنا ونه کړي نوداسې شخص به دالله(ج) د رحمت ترسیوري لاندې وي.

---

[1] الطرق الحکمیه فی السیاسة الشرعیة محمد ابن قیم جوزی.

[2] بخاري.

Downloaded from: ketabton.com

ج: زنا او ټولنیز ظلمونه

زنا په لویدیځ ،ختیځ او اروپا کې په عام ډول د عیب خبره ،د اعتراض جوګه او څه جرم نه ګڼل کېږي اوڅوک چې پردې کارتندی تروشوي هغوی یې د فطرت دښمنان بولي خودې بې قیده (ولکې) ازادۍ دې ټولنوته ډېرې ناکاره ډالۍ راوړلې.

مارکس کورنۍ نظام د بدبختۍ نښه ګڼي د کمونیست ګوند په اساسنامه کې لیکي چې موږ د کورني ژوند نظام پای ته رسول غواړو .لینن په خپلې یوې وینا کې ویلې دي :موږ د حلالي او حرامي بچي ترمنځ توپیر له منځه وړل غواړو.

فروید له ده څخه هم وړاندې تللې دی ، ګډې ښځې دکمونېزم اصول دي . دایډز وژونکې او هلاکوونکې ناروغي چې په میلیونونو وګړي یې له ژوند څخه لاس په سرکړل اوس جوته شویده چې دا د مارکس ، لینن ، فروید او . . . ډالۍ اوخدمت (دزنا دازادۍ) نتیجه ده او دپوستکي ډېرې ناروغتیاوې هم له همدې ناوړه کړنې څخه راپیدا کېږي.

زنا د ښځې او خاوند ترمنځ محبت له منځه وړي ځکه چې هرپلو به یاراني کوي لونډان به نیسي ،نسب ګډوډوي ،د پلار له لطف او شفقت څخه اولاد محروموي ،انسان په اخلاقي کمزوریو اخته کوي ،لکه بې حیایې چل ،دروغ ویل ،بدنیتي ،خودغرضي ،دخپل غوښتنو غلامي ،دخیالاتو پرېشاني ،په طبیعت کې دناروا خوندونو داخستلو عادت ،بې وفایي اوداسې نور.

www.melitahrik.com 0777400116

Downloaded from: ketabton.com

دزنا په اثرد نکاح قانون له منځه ځي اوپه نتیجه کې چې کوم حرامي بچې ټولنې ته ډالۍ وړاندې کېږي هغه به دموراوپلاردطبیعت وارث وي،اودا به د یو مصیبت اویودروند پنډپه څېرپر ټولنه باوري چې نه یې منلوته څوک تیاردي اونه یې ساتلوته.

دهغه نفقه ،لویول،ساتنه . . . داهرڅه په ټولنې اوپه کوچني باندې دزانی له ټولونه لوی ستم اوظلم دی چې دهغه د ژوندون هره لحظه یې له ستونزواوخطر سره مخ کړله.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

د: د زنا ارکان

1 . وطی: د نارینه دذکردا خلول دي دښځې په فرج کې.

2 . وطې په صحیحه نکاح اوله خپلې وینځې سره شرعاً روا ده،وطې په فاسده نکاح کې اویا په شبهې سره حرامه ده مګرزنا نده اونه عقوبت لري یواځې مهر واجبوي.[1]

وطې به په اسلام کې له دې دوه حالاتو څنې خالي نه وي هغه له عَقر(مهر څني اوایا عُقر (عذاب) څخه . . .[2]

لکه چې وموویل د حنابله وپه نزدپه قبل اودبرکې بدکارۍ ته زنا ویل کېږي اودزنا احکام پرې تطبیقوي.

اولمس (مسه) کول، ښکلول، په یوبستر کې ویده کېدل،یوبل ته غاړه ورکول اوحتی په یوبستر کې لوڅ لیدل زنا نده.

۱. د حرام کار د کولو هوډ او راتګ له اختیار او ارادې سره

نوکه چا دزنا هوډ او اراده وکړله اوپه خپل اختیاراوادارې یې داکاروکړنودا زنا ده مرتکب ته یې دنیاکې عقوبت دی اوپه اخرت کې هم ورته د سخت عقوبت ګواښ شویدی اوکه چا زنا په ناپوهۍ سره وکړله لکه ذمی ،یا په داسې ځای کې څوک اوسېده چې هلته داسلام دعوت خپورشوی نه و،یا نوی مسلمان شوی واودزنا له حرمت څخه خبرنه وونوحد ورباندې نشته یا داسې وشو چې په تخت کې یې ښځه پرته وه اوده فکر وکړچې زما مېرمن ده او عادتاًدده پرتخت دده له خپلې مېرمنې څخه پرته

---

[1] نهایة المحتاج،المغني لابن قدامه اوالمهذب للشیرازی.

[2] فتح القدیر،البدائع الصنائع بدایه المجتهد بحرالرائق،المهذاب،المغنی،الجنایات فی الشریعه الاسلامیه اوالفقه الاسلامی وادلته.

www.meltahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

بل څوک نه ویده کېدله اووطی یې کړله اوهمداسې دښځې په هکله هم نو حد نشته دی.[۱]

۲. د زنا ثبوت

په هرې معاملې کې دثبوت لپاره معمولاً لاندینۍ درې لارې په کار اچول کېږي.

۳. اقرار

کله چې زاني(زناکار)په خپله دا ومني چې ما زنا کړې ده ددې دا عتراف ترڅنګ دشاهدانو اوقرائنو شته والي ته هېڅ ضروت نشته پدې شرط چې اقرار کوونکي کې داهلیت شرطونه پوره وي لکه چې یوصحابي درسول الله(ص) په وړاندې په خپلې زنا باندې اعتراف وکړچې بیا رسول الله(ص) په حد کړله.

۴. شاهدان

د زنا په مقدمه کې به دنورو مسائلو پرخلاف شاهدان څلور وي ځکه دا مقدمه د نورو مقدمو په پرتله ډېر سخته ده شاهدان به دشهادت اهلیت ولري اودا چې قاضي یې شهادت ومني اوداسې شهادت ورکړي چې دا هرڅه یې په خپلو سترګو داسې لیدلي دي لکه سلایې چې درنجو په کڅوړه کې وي اویا لکه چې سطل (ډولچه)په کوهي کې وي.

شهادت ځان ته څونور شرطونه لري چې زموږبحث اوږدوي د فقهي په کتابونو کې دې وکتل شي.

---

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة.

Downloaded from: ketabton.com

۵. قرائن او نښې

لکه د ناواده ښځې حمل چې خاوند ورسره کوروالی نه وي کړي یا د داسې ښځې حمل چې خاوندیې کوچنی وي او عادتاً ورڅخه حمل نه اخستل کېږي یا د داسې سړې دښځې حمل چې مجبوب وي (ذکر یې غوڅ وي) یا دهاغه بالغې ښځې چې دپوره اندامونه والا کوچنې وزیږوي اود واده یې لاشپږمیاشتې تیرې نه وي نو داټولې د زنا نښې اونښانې دي.[1]

سزاګانې

په دنیا کې دزناکار سزا:

ددې لپاره چې زنا بې شرمه اودرنه ګناه ده نو عقوبت یې هم سخت دی او دا عقوبت دمجرد (بې واده) اومتاهل (واده والا)ترمنځ توپېرلري ،ځکه چې متاهل نسبت مجرد ته پدې ښه پوهیږي چې په پردي ناموس تجاوز اوتېری څومره زورلري ،اومجرد ته لا تراوسه داغیرت معلوم شوی نه وي نو شارع ددې خبرې خیال وساته او د دواړو په عقوبت کې یې توپیر راوست.

الف: محصن یا واده والا

پېژندنه

فقهاوو دمحصن لپاره لاندې شرطونه په اتفاق سره ټاکلي دي.

www.melitahrik.com 0777 400 116

[1] کتاب الفقه على المذاهب الاربعه.

Downloaded from: ketabton.com

۱. حریت یا اصیلوالی: نو غلام (مریی) یا وینځه که هم واده ولري محصن نه دي.

۲. بلوغ: همدارنګه کوچنی که څه هم واده والا وي او کوروالی یې کړی وي محصن نه دی.

۳. عقل: لیونی که څه هم بالغ، ازاد اصیل او واده والا وي بیا هم محصن نه دی.

۴. له محصنې سره نکاح ولري: یعنې چې له محصنې سره یې په صحیح عقد نکاح هم کړې وي او جماع هم صورت نیولی وي په داسې حال کې چې وطی یې روا وي نو په لیوني کوچني هغه مجرد چې صحیحه نکاح ونلري یا یې ښځه د شاه له لورې وطي کړې یا یې له وینځې سره کوروالی کړی وي حد نشته او نه ورته محصن ویل کېږي.

داحنافو او مالکیه وو په نزد دا چې مسلمان هم وي او که دا ټول شرطونه پکې پوره وي خو چې مسلمان نه وي محصن نه دی او د محصن حد پرې نه تطبیقېږي. خو شوافع او حنابله وايي چې: اسلام په احصان کې شرط نه دی نو که په چا کې دا ټول شرطونه بشپړ شول او زنا یې وکړله نو د محصن حد پرې تطبیږي که څه هم مسلمان نه وي ځکه چې ابن عمر رضي الله عنه روایت کوي چې رسول الله (ص) یهودی سړی او یهودی ښځه هم په حد کړیدي.[1]

او د ټولو فقهاوو په اتفاق سره هم دا شرطونه په ښځه کې ضرور

دي او که له ښځې او خاوند څخه په یوه کې د احصان شرطونه بشپړ او بل کې نیمګړې وي نو دلته د فقهاوو ترمنځ اختلاف د نظر دی حنفي او حنابله

---

[1] کتاب الفقه علی الذاهب الاربعة، بخاري، مسلم، ابوداود او ابن ماجه.

Downloaded from: ketabton.com

فقهاء(رح) وايي چې: يوهم محصن نه دی او نه پرې د محصن احکام تطبيق‌يږي يعنې دا رجم کېږي نه، بلکې په درو به وهل کېږي.

شافعيان اومالکيان(رح) وايي :په چا کې چې د احصان شرطونه پوره وي هغه محصن دی نارينه وي اوکه ښځه ،مېړه وي اوکه مېرمن يې اوچاته چې احصان ثابت نه وي هغه محصن نه دی دليل يې دا حديث دی چې ابوهريره او زيد بن خالد رضي‌الله‌عنه روايت کړې دي چې يو بانډه چې رسول الله(ص) ته راغې او ورته يې ويل زه تاته الله(ج) درياددوم چې زموږپه منځ کې د الله په کتاب فيصله وکړه هغه څوک چې دده ورسره دعوه وه اوله ده پوه وه راوړاندې شواو ويې ويل هو فيصله وکړه د الله په کتاب مګر د خبرو اجازه لومړی ماته راکړه رسول الله(ص) ورته وفرمايل: چې ووايه هغه وويل چې زما زوی له ده سره مزدور و او دده له ښځې سره يې زنا وکړله اوزه خبرشوم چې زما په زوی د رجم عقوبت دی نو ماده ته سل ګډې اويوه وينځه ورکړله بيا له پوهانو څخه مې وپوښتل هغوی راته وويل:چې ستا په زوی سل درې اوديوکال تبعيد (دملک نه شړل) دي او دده په ښځې رجم دی رسول الله(ص) ورته وفرمايل: قسم په هغه خدای دی چې زما نفس دهغه په واک کې دی چې دالله(ج) پرکتاب به ستاسو په مقدمه کې فيصله وکړم.

ستا وينځه اوګډې ستا شولې اوپه زوي دې يوکال تبعيد دی اوسحرورشه ای انيسه (تصغيردانس)دده ښځې ته که اعتراف يې وکړنو رجم يې کړه نو انس رضي‌الله‌عنه سحر وختي ورغی هغې اعتراف وکړاورجم يې کړله.[1]

نو لدې حديث څخه په ډاګه څرګندېږي چې هر چاته خپله سزا ده محصن ته دمحصن ،غير محصن ته دغير محصن سزا ورکول پکاردي اوهمدا رايه

---

[1] صحاح الستة

Downloaded from: ketabton.com

پیاوړې هم ده ټول فقهاء پدې اتفاق سره لري چې که چېرې محصن له داسې چا سره زنا وکړله چې په هغې کې هم د احصان شرطونه پوره وونو دواړو ته د رجم سزا پکار ده.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ب: د غیر محصن (جره) عقوبت

که چېرې کوم اصیل عاقل بالغ زنا وکړله خو د احصان شرطونه پکې پوره نه وونو د ټولو فقهاوو په اتفاق سره د هغې عقوبت سل درې ټاکل شویدی. الله (ج) فرمایي: (الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا مِئَةَ جَلْدَةٍ وَلَا تَأْخُذْكُم بِهِمَا رَأْفَةٌ فِي دِينِ اللَّهِ إِن كُنتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلْيَشْهَدْ عَذَابَهُمَا طَائِفَةٌ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ) النور ۲.

یعنې: زنا کوونکی نارینه او زنا کوونکې ښځې، ووهئ هریوله دې دواړه څخه سل درې اونه دې راځي تاسو لره په دوی باندې ویره (نرمي) د الله (ج) په حکم چلولو کې که تاسو یقین لرئ په الله (ج) اوپر ورځ د اخرت ب او حاضر دې شي وهلو د دوی ته څه خلک له مسلمانانو څخه.

حضرت عباده بن صامت رضی الله عنه فرمایي: (البکر بالبکر جلد مأة وتغریب عام).[1]

یعنې: نا واده په ناواده سل درې او یو کال تبعید دی.

بل د ابو هریره رضی الله عنه او زید بن خالد جهني رضی الله عنه هغه روایت چې موږ وړاندې بیان کړ او همدا سزا عبدالله ابن عباس رضی الله عنه ټاکلې وه او ویې فرمایل: الرجم للثیب والجلد للبکر.[2]

یعنې په تیکو ویشتل واده والا ته او دُرې جره ته دي.

او همدا سل دُرې پوره او کافي حد دی مالکیان (رح) وایي چې: غیر محصن زنا کاردې له درو څخه وروسته له وطن څخه لرې وشړل شي په دومره

---

[1] صحاح ستة مګر بخاري، نیل اوطار او مسند احمد.

[2] معارف القران نقل له بخاري څخه.

Downloaded from: ketabton.com

مصافه کې چې هلته په لمانځه کې قصر وشي ځکه چې دلته به هرڅوک ورته په بده سترګه ګوري اوښځه به دفساد له وېرې نه تبعیدوي خو په کورکې به يې دننه بنده ساتي اوبهر وتلو ته به يې نه پرېږدي شوافع اوحنابلهﷺ وايي چې:غیر محصن زناکاران دي له دروڅخه وروسته تبعید شي او دتبعید مصافه دې دسفرله مصافې څخه کمه نه وي د دوی دلايل د ابوهريرهﷺ او زيد بن خالد جهنيﷺ روايت اوبل د عباده بن صامتﷺ روايت دی چې رسول اللهﷺ فرمايي: (خذاعنی خذوا عنی قد جعل الله لهن سبيلا ،البکربالبکرجلد مأة وتغريب عام والثيب بالثيب جلد مأة والرجم).[1]

يعني :له ماڅخه علم واخلئ له ما څخه علم واخلئ الله(ج) زنا کارسړي اوښځې ته لاره وګرځوله د ناواده سړي اوښځې لپاره سل درې اويوکال تبعید دی اوواده والا ښځې اوسړي لپاره سل درې اوپه تيږ ويشتل دي.

۱. احناف(رح) وايي چې د درو اوتبعيد يوځای والی نشته دی او دا په قاضي پورې اړه لري چې که تبعيد مناسب ويني نو تبعيد دې يې کړي اوکه ضروري نه وي نو تبعيد نشته ځکه چې تبعيد په سوره نور کې نشته اودحدبرخه هم نده اودتعزير له بابه دی اوبل داچې په تبعيد کې فتنه ده اودا چې ځينې صحابه و دا کارکړيدی دا دهغوی خپل اجتهاد دی.

بل داچې تبعيد په خبر واحد ثابت دی چې دقران په مقابل کې پرې عمل نه کېږي اوابن عباسﷺ هم په حد کې تبعيد ياد نکړ.

[1] صحاح الستة مکربخاري مسند احمداوموطا امام مالک.

www.meltahrik.com 0777400116

Downloaded from: ketabton.com

ج: د محصن (واده والا) سزا

د محصن زناکارعقوبت په اسلام کې په تیګو ویشتل اومړکول دي دا سزا ورته په متواترو روایاتو ثابته ده اوپرته له ځینوخوارجو نورټول فقهاء پرې متفق دي.

رسول الله(ص) فرمايي:خذواعنی.........والثیب بالثیب جلدماة والرجم). [۱]

یعنې: له ما څخه علم واخلئ . . . واده والا سړی او واده والا ښځه سل درې اوپه تیګو ویشتل دي.

رسول الله(ص) غامدیه اوماعزرجم کړل او دا واقعه دحدیثوټولوکتابونو رانقل کړیده. [۲]

رسول الله(ص) یهودي زنا کاران هم په تیګو وویشتل. [۳]

د ابوهریرهرضي الله عنه اوزید بن خالد جهنیرضي الله عنه په روایت کې وویل شول چې رسول الله(ص) انسرضي الله عنه ته وویل چې ورشه که هغې اعتراف وکړنو رجم یې کړه .همدا راز رسول الله(ص) فرمايي:الشیخ والشیخة اذا زنیافارجموهما البتة نکالا من الله. [۴]

یعنې:واده والا سړی او واده والا ښځه رجم کړئ خامخا لپاره دعبرت د الله(ج) له خوا څخه.

---

[۱] ټول صحاحه مګربخاري،مسند احمد ،اونیل الاوطار.

[۲] مسلم ابوداود ،ترمذی.،اونسایي.

[۳] متفق علیه

[۴] متفق علیه.

Downloaded from: ketabton.com

رسول الله(ص) فرمايي:لايحل دم امرء مسلم الاباحدى الثلاث الثيب زانى.[١]

يعني: نده روا وينه تویول دهېڅ مسلمان سړي مگرپه يود درېيوسببو ـ واده والا زنا كار. . .

همدا راز فرمايي:(ان الرجم حق فى كتاب الله على من زنى اذا احصن من الرجال والنساء اذا قامت البينة اوكان الحمل اوالاعتراف).[٢]

يعني :يقيناً رجم د الله تعالى په كتاب كې حق دى په هغه چا چې زنا وكړي كله چې واده والا وي له نارينه يا له ښځو څخه كله چې ښبې پيدا شي اويا حمل ښكاره شي اويا اعتراف وكړي.

درجم سزا د واده والا لپاره بشپړه سزا ده اوله رجم سره نوره سزا نشته مگر تنها حنابله وايي چې :په لومړۍ ورځ به په درو ووهل شي او په دوهمه ورځ دې په تيگو وويشتل شي اوجمهورفقهاء وايي چې:رجم او درې دواړه نشته او دجمهورو فقهاء وينا پياوړې هم ده.[٣]

د: كيفيت او تطبيق

كله چې څوك په درو وهي نو دره به نه، نوې وي اونه زړه چې يا ډېردرد وكړي يا بېخي درد ونكړي د پوستكي برابره دره به وي په دره وهلو كې به مبالغه نه كوي ټولې جامې به ترې نه باسي چې عورت يې ښكاره شي اودرې

---

[١] متفق عليه.

[٢] متفق عليه.

[٣] كتاب الفقه على المذاهب الاربعة.

Downloaded from: ketabton.com

به په ټول بدن وېشي ددې لپاره چې د بدن غړي یې له منځه لاړنشي او په مخ او عورت به یې په دُره نه وهي ښځه به په ناسته په دُره وهي او که څوک رجم کوي نو په برابرو تیګو به یې ولي چې نه ډېرې غټې وي او نه ډېرې وړې وي چې نه پرې تکلیف ډېر شي او نه داسې چې سمدستي مړشي او خلکو ته عبرت جوړنشي ځکه چې الله(ج) چې دیوډله خلکو په حضورکې دعذاب ورکولو حکم وکړ هغه هم دعبرت لپاره.

نه به یې په توري یاټوپک یا تمانچې وژني او نه په چاقو یابرچې په تیږوویشتلو کې بنایي حکمت همدا وي چې که تورن په ټوپک او تمانچې یا... سمدستي ووژل شي نو هغه چانس یې له لاسه وځي چې شریعت د هغه چا لپاره ورکړی دی چې زنا یې په اعتراف ثابته شوې وي یعني:که کوم محصن په خپلې زنا اعتراف وکړاو قاضي پرې حکم وکړچې ودې وژل شي او خلکو څو تیګي وویشت او بیا هغه له خپل اعتراف څخه واوښت نورجم یې ساقطېږي او څوک یې دوژلو حق نلري نو که داسې څوک په ټوپک یا... سمدستي ووژل شي نو هغه چانس به له لاسه ورکړي چې له مرګ څخه پرې خلاصېږي.

او په تیګو به یې پر مخ نه ولي سرې ته به کنده نه وباسي او نه به یې تړي او ښځو ته به ترنامه کنده وباسي او جامې به ورپورې کلکې وتړي چې عورت یې ښکاره نشي. او که چېرې حامله وه نو هم په درو کې او هم په رجم کې به انتظار ورته کوي چې حمل وزېږوي او که نفاسه وي چې له نفاس څخه پاکه شي.

Downloaded from: ketabton.com

که زنا کار په حد کې مړشي نو غسل به ورکوي کفن به ورکوي لمونځ به پرې کوي او د مسلمانانو په هديره (حضيره) کې به يې ښخ کړي.[۱]

www.melitahrik.com
0777 400 116

[۱] کتاب الفقه على المذاهب الاربعة

Downloaded from: ketabton.com

بېل بېل معلومات

الف: څوک په زنا مجبورل

دزوراندازدادی چې څوک یې په وژلو ،په وهلویا دکوم غړي په پرې کولوتهدیدکړي ،اوکه څوک چاپه وهلو وېرولي ونودا اکراه نده اوکه پدې مجبوریت کې څوک څه وکړي نو مسؤول دی.

کله چې چاته دوژلویادکوم غړي دبېکاره کولو ګواښ وکړل شوچې هرومروبه زنا کوي کنه نو . . . درسره کوو اوداپوهېده که زه دده شرطونه پوره نه کړم نو داخپل هوډ پوره کوي نوکه په داسې حالت کې چا زنا وکړله نو دامام ابوحنیفه(رح)په نزد په حدکېږي.ځکه چې زنا دذکر انتشار ته اړه لري اوانتشارامن، سکون هوساینې ته اړه لري او رضا اوخوښه غواړي اوکله که دده انتشارکېږي نو معنی دا چې دده خوښه ده امن او سکون ورسره دی مګرکه پاچا (بادشاه) یې مجبورکړي نوبیا حدنشته او امام زفر(رح) وایي چې: که پاچایې هم مجبورکړي نوبیاهم حدپرې شته دی.
جمهورفقهاء مالکیان ،شوافع،حنابله ،او صاحبان(رح) وایي چې که څوک له هر پلوه په زنا مجبور شي نو حد پرې نشته دی.[1]
اوپه یو روایت کې له حنابله ووخته په اکراه کې حد غوره دی اوپه یوبل روایت کې امام مالک هم پکې تفصیل کړی دی.[2]
دلته قوي مذهب دجمهورو فقهاوودی ځکه چې داسلام له نظره حتی که چا څوک په کفرمجبورکړاوله وېرې یې دکفرکلمه هم ظاهراًوویله نو هغه مسلمان دی ځکه

---

[1] کتاب الفقه علی المذاهب الاربعة
[2] الفقه الاسلامی وادلته.

Downloaded from: ketabton.com

چې زړه خوبې کفرنه دی منلی اونه يې قبول کړی دی،خوکله چې په کفرکې اکراه ته اعتبار ده اوکله چې په ايمان اوعقيده کې ناچاري، مجبورتيا او زورتر نظر لاندې نيول شوی نوپه زنا کې خو په طريقه اولی ترنظرلاندی نيول کېږي.

رسول الله(ص) فرمايي :پورته شوی دی زما له امت څخه وبال دخطا ،هېرې اوهغه چې پرې په زور کېږي.[1]

دا چې امام ابوحنيفه(رح) ته منسوب قول وايي چې انتشارپه زورنه راځي،خوکه فرض کړوچې داسې حالت وي چې يوه ښکلې پېغله چې هرډول ښايست،زينت اوښکلايې برابره وي اولوڅه ديوزلمي په مخ کې ودورل شي نو دلته که هرڅوزور وي نوايا دهغه انتشاربه ورته ونشي ؟فطري خبره ده چې انتشار به يې کېږي او که ښځه په زنا مجبوره شوه نودټولوفقهاووپه اتفاق سره حدپرې نشته دی.[2]

له خپلې مېرمنې سره څوک په زنا نيول

ځينې فقهاوايي چې: يوهم نه وژل کېږي دليل يې دسعدبن عباده هغه حديث دی چې بخاري روايت کړيدی (د لعان په عنوان کې دې وکتل شي) بله داچې دچا به له خپلې ښځې سره په څه خبره خفګان اوتاوتريخوالی پيدا شوی وي ،ورته به په غصه وي وبه يې وژني بيا به وايي چې زنايې کوله ،يابه يې له بل چاسره ورانه وي اوپه څه پلمه به يې کورته ننباسي وبه يې وژني او وايي به چې زما له ښځې سره يې زنا کوله.

ځينې صحابه وايي:که هغه يې وواژه نودانه وژل کېږي کله چې دده ربښتينولي ثابته شي لکه دربښتوني ډاکټرنظر،يا پر زنا دمقتول بدشهرت يادښځې بد اخلاقي.

---

[1] ابوداود.

[2] فقه السنة

Downloaded from: ketabton.com

مالکیان اوحنابله(رح) وايي: که ګواهان يې راوستل چې په زنايې وژلی دی اومقتول محصن (واده والا)ونوهبڅ پرې نشته دی.

www.melitahrik.com
0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

ماخذ او مراجع

۱. معارف القران: د پاکستان لومړی مفتي مولنا محمد شفیع.

۲. جامع البیان عن تأویل ای القران: محمد ابن جریر طبري (رح)

۳. الکشاف عن حقائق التنزیل وعیون الأقاویل: ابي القاسم محمد بن عمر زمحشري.

۴. الجامع الاحکام القرآن: ابي عبدالله محمد بن احمد الانصار القرطبي.

۵. تفسیر القرآن العظیم (ابن کثیر) حافظ عماد احمد بن ابي الفداء اسماعیل بن کثیر.

۶. روائع البیان فی تفسیر ایات الاحکام: محمد علي صابوني.

۷. صحیح بخاري: ابي عبدالله محمد ابن اسماعیل ابن ابراهیم البخاري.

۸. صحیح مسلم: ابولحسن مسلم بن الحجاج نشاپوري.

۹. سنن ابن ماجه: ابوداود سلیمان ابن الاشعث سجستاني.

۱۰. جامع ترمذي: ابي عیسی محمد ابن عیسی.

۱۱. سنن ابن ماجه: ابي عبدالله محمد ابن یزید القزویني.

۱۲. سنن نسائي: ابوعبدالرحمن محمد ابن شعیب بن علي بن بحر النسائي.

۱۳. سنن دارلقطني: عبد الله ابن محمد دارقطني.

۱۴. المستدرک: حافظ ابي عبدالله محمد عبدالله حاکم النشاپوري.

۱۵. المسند: امام احمد بن حنبل.

www.melltahrik.com 0771 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۱۶. موطا: امام مالک.

۱۷. فتح الباري: احمد ابن علي ابن محمد ابن حجر العسقلاني.

۱۸. شرح مسلم: ذکريا محی الدين بن شرف النووي.

۱۹. رياض الصالحين: ابوزکريا يحيى بن شرف نووی

۲۰. معالم السنن: امام ابي سليمان الخطابي.

۲۱. نصب الرايه: علامه جلال الدين ابي محمد الزيلعي.

۲۲. السنن الکبري. ابي بکر احمد ابن حسين ابن علي البيهقي.

۲۳. سنن الدارمي: ابي محمد عبدالله ابن بهرام الدارمي.

۲۴. نيل الاوطار: محمد ابن علي ابن محمد الشوکاني.

۲۵. جامع الصغير: امام عبدالرحمن ابن کمال الدين السيوطي.

۲۶. مشکوة المصابيح. محمد بن عبدالله

۲۷. بحر الرائق: زين الدين نجيم مصري.

۲۸. بدائع الصنايع فی ترتيب الشرائع: علاوالدين ابوبکر کاساني.

۲۹. فتح القدير: امام کمال الدين محمد ابن احمد عبدالواحد ابن الهمام.

۳۰. المبسوط: ابي بکر محمد ابن احمد شمس الائمه السرخسي.

۳۱. مجمع الانهر شرح ملتقي الابحر: عبدالله محمد ابن سليمان.

۳۲. ردالمحتار على الدرالمختار. سيد محمد امين المعروف بابن عابدين.

www.melltahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۳۳. الاختيارلتعليل المختارالمسمي بالاختيارلشرح المختار:عبدالله ابن محمودابن مودود النسفي.

۳۴. حاشيه ابن عابدين:سيدمحمدامين المعروف بابن عابدين.

۳۵. الهدايه:شيخ الاسلام برهان الدين ابوالحسن ابن ابي بكرمرغيناني فرغاني.

۳۶. شرح الوقايه:مولناعبدالحی لكهنوي.

۳۷. البريقه شرح الطريقه:ابي سعيدخادمي قونوي.

۳۸. الاشباه والنظائر:شيخ زين العابدين محمد ابن ابراهيم ابي نجيم.

۳۹. تحفة المحتاج:شهاب الدين ابن حجرالهيتمی.

۴۰. نهايه المحتاج الی شرح المنهاج:شمس الدين محمد ابن ابي العباس الرملي.

۴۱. المهذب:ابواسحاق ابراهيم ابن علي يوسف.

۴۲. الوجيز:امام ابي حامدالغزالي.

۴۳. المجموع شرح المهذب:ابي ذكريامحي الدين ابن شرف النووي.

۴۴. مغني المحتاج الی معرفةالفاظ المنهاج :محمدشربيني الخطيب.

۴۵. حاشية الباجوري:شيخ ابراهيم الباجوري.

۴۶. الميزان:امام شعراني.

۴۷. رحمة الامة:محمدعبدالرحمن الدمشقي.

۴۸. الخرشي علی مختصرخليل:امام ابي عبدالله محمدالخرشي.

Downloaded from: ketabton.com

۴۹. بدايه المجتهد ونهاية المقتصد :محمد ابن احمد ابن محمد ابن رشد .

۵۰. شرح الكبيرعلى متن المقنع:شمس الدين ابو الفرج عبد الرحمن.

۵۱. المغني:ابن محمد عبد الله ابن احمد ابن قدامه.

۵۲. كشاف القناع علي متن لاقناع:شيخ منصور ابن يونس ابن ادريس.

۵۳. غاية المنتهى :شيخ مرعي بن الكرمي الحنبلي.

۵۴. زاد المعاد فى هدى خير العباد :محمد ابن ابي بكر ابن قيم الجوزي.

۵۵. فتاوى ابن تيميه :امام ابن تيميه.

۵۶. احياء علوم الدين:امام ابى حامد الغزالي.

۵۷. كتاب الفقه على المذاهب الاربعة:عبد الرحمن جزيري.

۵۸. الفقه الاسلامي وادلته:دكتور وهبة الزحيلي.

۵۹. فقه السنه:سيد السابق.

۶۰. زاد المستنقع:شرف الدين موسى بن احمد المقدسي.

۶۱. حجة الله البالغة:احمد ابن عبد الرحمن الدهلوي معروف په شاه ولي الله دهلوي.

۶۲. اللباس والزينة فى الشريعة الاسلامية:محمد عبد العزيزعمرو.

۶۳. الانكحة الفاسده :عبد الرحمن بن عبد الرحمن شميلة لامدل.

۶۴. النكاح والقضايا المتعلقه به:دكتوراحمد الحصري.

www.melltahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۶۵. الاحوال الشخصية فى الشريعة الاسلامية:محمد محى الدين عبدالحميد.

۶۶. الجنايات فى الشريعة الاسلاميه:دكتورمحمد رشدي محمداسماعيل.

۶۷. كشف الاسرار:ايت الله خميني.

۶۸. كاشف الغطاء:محمد حسين الكاشف الغطاء.

۶۹. مختصرالنافع:ابي القاسم نجم الدين جعفرابن الحسين المحلي.

۷۰. الاعتبارفي الناسخ والمنسوخ من الاثار:محمد ابن موسى الهمداني.

۷۱. اين است ائين ما:ايت الله محمد حسين ژباړه ايت الله ناصرمكارم شيرازي.

۷۲. المحلى:امام ابي محمد علي ابن احمدابن سعيد ابن حزم ظاهري الاندلسي.

۷۳. طرق الحكمىة فى السياسه الشرعية :محمد ابن ابي بكرابن القيم الجوزي.

۷۴. فرد اودولت:دكتور عبداكريم زندان.

۷۵. تلبيس ابليس:محمد ابن ابي بكرابن القيم الجوزي.

۷۶. الاغاني:امام ابوالفرج الاصفهاني.

۷۷. اداب مباشرت :داكترافتاب احمدشاه.

۷۸. تحفة العروس:محمود مهدي استانبولي،

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

۷۹. رفاه المسلمین:حضرت مولنا شاه اسحاق دهلوي.

۸۰. پرده سید ابولاعلی مودودي.

۸۱. المقدمه:عبدالرحمن ابن محمدابن خلدون.

۸۲. الحیاة الاجتماعیه عندالعرب:استاد ظافرالقاسمي.

۸۳. اداب الزفاف في السنة المطهره:شیخ محمدناصرالدین الباني.

۸۴. الاسلام بلامذاهب:دکتورمصطفی الشکعه.

۸۵. حقوق المراة فی الاسلام:عبدالقادرشبیة الحمد.

۸۶. المراة فی القران:استاد محمود العقاد.

۸۷. المراة بین البیت والعمل:دکتور محمد سلاله ادم.

۸۸. قضیه تحدیدالنسل فی الشریعه الاسلامیه:ام کلثوم یحیی مصطفی الخطیب.

۸۹. تنظیم النسل وموقف الشریعة الاسلامیه:دکتورعبدالله ابن عبدالحسن الطریقي.

۹۰. کشف الحقایق :عبدالعزیزمحمد نسفي

۹۱. سبل السلام شرح بلوغ المرام: محمد بن إسماعیل الصنعاني

۹۲. نظام حقوق زن دراسلام:مرتضی مطهري.

۹۳. زن وشوهر: محمدعلي صغري.

www.melitahrik.com 0777 400 116

Downloaded from: ketabton.com

پای

www.melitahrik.com 0777 400 116

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com - ebooks library